

Obsah

Úvodní slovo prezidenta NKÚ	3
I. Postavení a působnost NKÚ	4
1. Základní informace o postavení a působnosti NKÚ	4
2. Kolegium NKÚ	5
3. Vedení NKÚ	5
4. Poslání a přínosy činnosti NKÚ	7
5. Plán kontrolní činnosti na rok 2019	8
II. Zhodnocení kontrolní a analytické činnosti za rok 2019	9
1. Úvodní shrnutí	9
2. Veřejné finance	14
3. Příjmy státu	20
4. Vládní výdajové oblasti	25
4.1 DIGITALIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY	26
4.2 PODPORA PODNIKÁNÍ	28
4.3 DOPRAVA	32
4.4 SOCIÁLNÍ SLUŽBY A ZAMĚSTNANOST	37
4.5 ŠKOLSTVÍ	41
4.6 PODPORA NEZISKOVÉHO SEKTORU	44
4.7 ZDRAVOTNICTVÍ	47
4.8 KULTURA	50
4.9 OBRANA A BEZPEČNOST	53
4.10 ZEMĚDĚLSTVÍ	57
4.11 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	61
5. Management institucí	63
5.1 Hospodaření institucí	63
5.2 Řízení zdrojů poskytnutých ČR ze zahraničí	67
6. Stanoviska NKÚ k vykazovaným finančním informacím státu	71
6.1 Stanovisko k návrhu státního závěrečného účtu	71
6.2 Stanoviska k vykázaným finančním informacím státu	72
6.3 Podpora dobré účetní a auditní praxe	77
III. Finanční zhodnocení kontrolní činnosti	79
1. Celkové finanční zhodnocení kontrolních akcí	79
2. Plnění oznamovací povinnosti podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád	79

IV. Zhodnocení ostatní činnosti	80
1. Součinnost s orgány činnými v trestním řízení v roce 2019	80
2. Stanoviska k návrhům právních předpisů za rok 2019	80
3. Mezinárodní spolupráce	81
4. Činnost NKÚ ve vztahu k veřejnosti	88
4.1 Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	88
4.2 Podání občanů	88
5. Hospodaření s rozpočtovými prostředky kapitoly NKÚ v roce 2019	90
5.1 Plnění závazných ukazatelů kapitoly NKÚ	90
5.2 Nároky z nespotřebovaných výdajů	91
5.3 Výdaje na financování programů reprodukce majetku	91
5.4 Informace o vnějších kontrolách v NKÚ	92
5.5 Povinný audit	92
6. Interní audit	93
7. Personální zajištění činnosti NKÚ	95
8. Organizační schéma NKÚ	99
Příloha č. 1 – Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2019	100
Příloha č. 2 – Přehled kontrolních akcí NKÚ se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2019	104
Příloha č. 3 – Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán kontrolním výborem PS PČR	108
Příloha č. 4 – Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán vládou ČR	117
Seznam zkratk	122

Úvodní slovo prezidenta NKÚ

Milé čtenářky, vážení čtenáři,

ustanovení § 18 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu nám ukládá zveřejnit výroční zprávu NKÚ do tří měsíců po skončení rozpočtového roku. Předkládám Vám tedy zprávu o naší činnosti, nejzávažnějších zjištěních a návrzích na opatření za rok 2019.

Jsem si vědom, že v tomto období čelíme vážné hrozbě spojené s pandemií nemoci COVID-19. V České republice, podobně jako v dalších státech, byl vyhlášen nouzový stav a jsou přijímána nezbytná opatření, v nezbytně nutném rozsahu jsou omezována některá práva a svobody.

Přeji všem spoluobčanům hodně sil a zdraví, abychom se společně této hrozbě ubránili.

Děkuji všem pracovníkům v první linii, lékařům, sestřičkám, pracovníkům v sociálních službách a integrovaném záchranném systému, stejně jako příslušníkům bezpečnostních složek, a všem dalším, kteří drží život v této zemi v chodu.

A děkuji také svým spolupracovníkům a zaměstnancům Nejvyššího kontrolního úřadu za zodpovědný a klidný přístup k přijímaným opatřením a nepřetržité plnění stanovených úkolů. Nejvyšší kontrolní úřad vždy stál a bude stát na straně občanů.

**Miloslav Kala,
prezident NKÚ**

I. Postavení a působnost NKÚ

1. Základní informace o postavení a působnosti NKÚ

Existence Nejvyššího kontrolního úřadu /NKÚ/ vychází přímo z Ústavy České republiky, která zaručuje jeho nezávislost na moci zákonodárné, výkonné i soudní. NKÚ tím představuje jeden z nezastupitelných prvků parlamentní demokracie.

Podrobnější úprava postavení, působnosti, organizační struktury a činnosti NKÚ je obsažena v zákoně č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu. Podle tohoto zákona NKÚ prověřuje zejména hospodaření se státním majetkem a s finančními prostředky vybíranými na základě zákona ve prospěch právnických osob, plnění příjmových a výdajových položek státního rozpočtu a také hospodaření s prostředky poskytnutými České republice ze zahraničí.

Zákonnými orgány NKÚ jsou prezident a viceprezident, Kolegium, senáty a Kárná komora. V zájmu zajištění objektivitu při posuzování kontrolovaných skutečností a v zásadních otázkách týkajících se kontrolní působnosti NKÚ rozhodují jeho kolektivní orgány – Kolegium a senáty NKÚ.

Nezávislost NKÚ zaručuje, že při plánování, přípravě a provádění kontrolní činnosti není ovlivňován mocí zákonodárnou, výkonnou ani soudní. Kromě nezávislosti institucionální má NKÚ i přiměřenou finanční nezávislost. Určujícím orgánem v této oblasti je Poslanecká sněmovna, která schvaluje státní rozpočet, jehož součástí je i rozpočtová kapitola *Nejvyšší kontrolní úřad*.

Kontrolní činnost provádí NKÚ na základě svého plánu kontrolní činnosti. Plán kontrolní činnosti po schválení Kolegiem NKÚ předkládá prezident NKÚ k informaci Parlamentu ČR a vládě ČR a zveřejňuje jej ve *Věstníku NKÚ*. Výsledkem kontrolní činnosti jsou kontrolní závěry, které shrnují a vyhodnocují skutečnosti zjištěné při kontrole. Kontrolní závěry jsou schvalovány Kolegiem nebo příslušnými senáty NKÚ.

V rámci vymezené působnosti provádí NKÚ kontrolu v souladu se svými kontrolními standardy, které vycházejí z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí. NKÚ provádí kontrolu souladu s právními předpisy, která zahrnuje kontrolu legality a kontrolu typu finanční audit, a dále audit výkonnosti.

Kontrolou legality NKÚ prověřuje, zda jsou kontrolované činnosti v souladu s právními předpisy, a přezkoumává věcnou a formální správnost kontrolovaných činností v rozsahu potřebném pro dosažení cílů kontroly.

Kontrolou typu finanční audit NKÚ prověřuje, zda účetní závěrky kontrolovaných osob podávají věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví v souladu s právními předpisy. Tento typ kontrol je nástrojem pro ověřování správnosti informací uvedených v závěrečných účtech kapitol státního rozpočtu, které NKÚ využívá při formulování stanoviska k návrhu státního závěrečného účtu.

Při kontrole typu audit výkonnosti NKÚ posuzuje účelnost, hospodárnost a efektivnost použití prostředků státního rozpočtu, majetku státu nebo jiných finančních prostředků, které NKÚ kontroluje v souladu se svou působností.

2. Kolegium NKÚ

Kolegium NKÚ tvoří prezident, viceprezident a členové NKÚ. Kolegium NKÚ schvaluje plán kontrolní činnosti, kontrolní závěry, návrh rozpočtu NKÚ předkládaný Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR /PS PČR/, závěrečný účet rozpočtové kapitoly NKÚ a účetní závěrku NKÚ sestavenou k rozvahovému dni. Kolegium NKÚ dále schvaluje výroční zprávu, jednacích řády Kolegia a senátů NKÚ, organizační řád a jeho změny a kárný řád. Rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí o námitkách proti kontrolnímu protokolu a o námitce podjatosti, pokud ji vznesla kontrolovaná osoba proti členu NKÚ.

Členové NKÚ vykonávají kontrolu, řídí kontrolní činnost a vypracovávají kontrolní závěry podle plánu kontrolní činnosti, účastní se činnosti senátů NKÚ a Kolegia NKÚ. Řídí průběh kontrolní akce od pověření výkonem kontroly až po schválení kontrolního závěru. V následujícím přehledu jsou modře vyznačeny ukončené kontrolní akce /KA/, jejichž kontrolní závěr /KZ/ byl publikován v roce 2019, zeleně jsou vyznačeny neukončené akce.¹

3. Vedení NKÚ

Vedení NKÚ tvoří zaměstnanci přímo podřízení prezidentovi – jedná se o vrchního ředitele kontrolní sekce, vrchního ředitele správní sekce, ředitele kanceláře prezidenta, tajemníka Kolegia, ředitele odboru bezpečnostního a ředitele odboru interního auditu.

¹ V textu výroční zprávy jsou jednotlivé kontrolní akce označeny číslem, pod kterým jsou uvedeny v plánu kontrolní činnosti na příslušný rok. Texty kontrolních závěrů publikovaných v roce 2019 lze nalézt v jednotlivých částkách *Věstníku NKÚ* nebo v elektronické verzi výroční zprávy po kliknutí na modře zvýrazněné číslo dané kontrolní akce.

Tabulka č. 1: Přehled kontrolních akcí prováděných v roce 2019

Jméno člena NKÚ	Členem od	Počet KA, které člen řídil do konce roku 2019	Přehled KA, které člen řídil v roce 2019	
			Ukončené	Neukončené
Ing. Adolf Beznoska	14. 3. 2017	6	18/18 18/28	19/06 19/19
Ing. Pavel Hrnčíř	11. 12. 2009	25	18/27	19/15 19/24 19/28
Ing. Hana Hykšová	13. 2. 2014	14	18/06 18/35	19/12 19/22
JUDr. Ing. Jiří Kalivoda	17. 9. 1993	72	18/19 18/22 19/27*	19/09 19/30
Ing. Jan Kinšt	25. 1. 2018	6	18/33 18/34 19/01	19/11 19/18
RNDr. Vladimír Koniček	4. 12. 2018	1	–	19/33
Ing. Josef Kubíček	10. 6. 2014	14	18/08 18/29 19/32**	18/32 19/05
Ing. Jan Málek	21. 6. 2016	10	18/16 18/21 18/24	19/10 19/16
RNDr. Petr Neuvirt	21. 12. 2010	32	18/17 18/23	19/04 19/13 19/17
Ing. Roman Procházka	25. 1. 2018	3	18/36	19/07 19/26
RNDr. Hana Pýchová	24. 10. 2014	10	–	19/25 19/34
Ing. Daniel Reisiegel, MPA	30. 4. 2010	27	18/05 18/07 18/31	19/08 19/29
Ing. Jan Stárek	4. 6. 2015	11	18/11 18/14 18/20 18/30 19/02	19/20
Ing. Jaromíra Steidlová	16. 11. 2006	30	18/13 18/25 19/03	19/21
Ing. Jan Vedral	25. 4. 2001	58	18/03 18/09 18/26	19/14 19/23 19/31

* Kontrolní akce č. 19/27 byla vypuštěna z plánu kontrolní činnosti usnesením Kolegia NKÚ č. 8/XIV/2019 ze dne 30. 9. 2019.

** Kontrolní akce č. 19/32 byla vypuštěna z plánu kontrolní činnosti usnesením Kolegia NKÚ č. 7/XVII/2019 ze dne 25. 11. 2019.

4. Poslání a přínosy činnosti NKÚ

Strategickým posláním NKÚ je poskytovat objektivní informace o hospodaření státu s veřejnými prostředky². Výsledky v podobě kontrolních závěrů, stanovisek k plnění státního rozpočtu, stanovisek ke státním závěrečným účtům a dalších výstupů činnosti NKÚ poskytují důležitou zpětnou vazbu o legalitě, hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti při nakládání s veřejnými prostředky a majetkem státu. Tyto informace jsou důležité pro Parlament a vládu, kteří jsou klíčovými partnery NKÚ, a rovněž i pro širokou veřejnost a správné fungování veřejné kontroly.

NKÚ má ve své činnosti pevnou pozici, která je dána nejen jeho nezávislostí na výkonné moci, ale zejména tím, že je spolehlivým, profesionálním a důvěryhodným partnerem a poskytovatelem těchto informací již dlouhodobě. Je ambicí NKÚ, aby objektivní, adresné a srozumitelné kontrolní závěry nezůstaly jen u konstatování zjištěného stavu, ale aby vedly k nápravě nedostatků a k pozitivnímu posunu v nakládání s veřejnými prostředky a majetkem a k prosazování dobré praxe v hospodaření státu.

K nejdůležitějším dopadům činnosti NKÚ proto patří zejména působení na příslušné orgány za účelem odstraňování zjištěných nedostatků a realizace opatření plynoucích ze systémových doporučení. Výsledky kontrol přinášejí také nezanedbatelný preventivní účinek na další subjekty v podobě vyvarování se chybám řízení a kontroly a v posilování odpovědnosti veřejné správy a vymahatelnosti práva obecně. S tím souvisí i výsledky činnosti NKÚ v oblasti posuzování fungování právní úpravy a návrhů legislativních doporučení. V neposlední řadě, byť to není hlavním cílem kontroly, NKÚ přináší významný účinek v podobě plnění oznamovací povinnosti ve vztahu k porušení rozpočtové kázně a trestní odpovědnosti.

Klíčové údaje o činnosti NKÚ v roce 2019, jakož i četná zjištění a poznatky uvedené v dalších částech výroční zprávy, jsou jasným a srozumitelným důkazem výsledků a přínosů práce NKÚ.

² Poslání NKÚ je součástí *Strategie Nejvyššího kontrolního úřadu na období 2018–2022*.

5. Plán kontrolní činnosti na rok 2019

Základním dokumentem určujícím věcné a časové vymezení kontrolních akcí byl plán kontrolní činnosti NKÚ na rok 2019. Při navrhování plánu se NKÚ v souladu se svou strategií zaměřil zejména na ty oblasti a témata, které jsou důležité z hlediska fungování vládních politik v různých oblastech života občanů a z hlediska efektivity veřejné správy. Ve významných oblastech se NKÚ zaměřil také na postavení ČR v mezinárodním srovnání z hlediska její konkurenceschopnosti a stavu, ve kterém se ČR nalézá.

Z důvodu efektivnějšího výkonu kontrolní činnosti vycházel NKÚ především z rizikově orientovaného přístupu. Snahou bylo identifikovat reálné hrozby v hospodaření státu z hlediska nerespektování účelnosti, hospodárnosti a efektivity nebo v nedodržování zákonů. Cílem je, aby výsledky kontrolní činnosti přispívaly k prosazování dobré praxe v hospodaření státu a ke zlepšení v těch oblastech, ve kterých NKÚ shledá nedostatky.

Podpora státu směřující do vzdělávání a služeb občanům, investice do infrastruktury, výzkumu, inovací, elektronizace, bezpečnosti a obrany, jakož i kontrola hospodaření státních organizací a jejich řízení, byly hlavními oblastmi kontrolních akcí v plánu na rok 2019.

Lidé	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora státu v oblasti společného vzdělávání žáků • Vzdělávání v resortech zdravotnictví, policie a armády • Podpora státu zaměřená na pozitivní stárnutí
Infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> • Investiční programy v resortech školství a obrany • Opravy a údržba silničních mostů a rekonstrukce osobních nádraží • Podpora státu v oblasti protipovodňových opatření
Výzkum a vývoj	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora státu v oblasti zdravotnického výzkumu • Podpora státu v oblasti bezpečnostního výzkumu
Podnikání a inovace	<ul style="list-style-type: none"> • Technická pomoc z OP <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i> • Podpora zemědělství a lesnictví
Elektronizace	<ul style="list-style-type: none"> • Státní podpora rozvoje vysokorychlostního internetu • Budování kybernetické bezpečnosti státu • Zavedení elektronických občanských průkazů
Organizace a řízení	<ul style="list-style-type: none"> • Hospodaření vybraných státních organizací • Spolehlivost údajů pro finanční řízení, jejichž prostřednictvím instituce skládají účty z hospodaření s prostředky státního rozpočtu

Kontrolní akce zařazené v plánu kontrolní činnosti na rok 2019 vycházely v převážné míře z podnětů vzniklých na základě vlastní monitorovací a analytické činnosti NKÚ. Plán zahrnoval rovněž jednu kontrolní akci, při jejímž koncipování byl využit externí podnět Kontrolního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Plán kontrolní činnosti na rok 2019 schválilo Kolegium NKÚ na svém zasedání dne 15. října 2018. Celkem bylo schváleno 32 kontrolních akcí. V průběhu roku 2019 byly dvě kontrolní akce zrušeny a byly doplněny další dvě kontrolní akce, tj. celkový počet kontrolních akcí na rok 2019 byl **32 akcí**.

Přehled kontrolních akcí zařazených do plánu na rok 2019, jejich konkrétní věcné a časové vymezení jsou uvedeny v příloze č. 1. Jednotlivé kontrolní akce byly v souladu s časovým plánem zahajovány postupně v průběhu roku 2019. V závislosti na termínu zahájení a délce kontrolních akcí jsou plánovány termíny ukončení, tj. schválení kontrolních závěrů kontrolních akcí, v letech 2019 a 2020.

II. Zhodnocení kontrolní a analytické činnosti za rok 2019

Zhodnocení činnosti uvedené v této kapitole vychází zejména z výsledků kontrolních akcí, které byly ukončeny v roce 2019 schválením kontrolního závěru Kolegiem NKÚ. Využity byly rovněž poznatky ze stanovisek NKÚ k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2018 a ke zprávě o plnění státního rozpočtu ČR za 1. pololetí roku 2019, informace z dalších zpráv NKÚ³, jakož i další poznatky z analytické činnosti NKÚ.

V roce 2019 bylo ukončeno celkem **32 kontrolních akcí**, kterými NKÚ plnil svůj mandát v segmentech působnosti dle ustanovení § 3 odst. 1 a 3 zákona o NKÚ⁴. Přehled kontrolních akcí, které byly ukončeny v roce 2019, je uveden v příloze č. 2. Kontrolní akce byly zaměřeny převážně na období let 2015–2018.

1. Úvodní shrnutí

Rok 2019 můžeme charakterizovat klíčovými údaji, které v rámci 32 provedených kontrolních akcí vypovídají o počtu kontrolovaných osob, objemu kontrolovaného majetku a peněžních prostředků státu, ale také o systémových doporučeních, která NKÚ formuloval, aby přispěl k uplatnění dobré praxe v hospodaření státu. Klíčové údaje poukazují rovněž na velmi důležitou spolupráci při prosazování výsledků kontrol, za kterou NKÚ považuje projednávání výsledků kontrolních akcí v Parlamentu ČR a vládě ČR. To mělo vliv na počet vládou přijatých opatření k nápravě zjištěných nedostatků i na míru spokojenosti⁵ NKÚ, jak opatření reagovala na zjištěné nedostatky a doporučení. V případech, které NKÚ vyhodnotil jako porušení rozpočtové kázně nebo podezření ze spáchání trestného činu, splnil také svou oznamovací povinnost v souladu s příslušnými právními předpisy.

32	kontrolních akcí
180	kontrolovaných osob
63 mld. Kč	zkontrolovaný majetek a peněžní prostředky státu
54	systémových doporučení
36	KZ projednáno kontrolním výborem PS PČR
33	KZ projednáno vládou ČR
231	přijatých opatření vládou ČR
65 %	míra spokojenosti NKÚ s přijatými opatřeními
617 mil. Kč	v oznámeních o porušení rozpočtové kázně
6	trestních oznámení

Výše uvedené údaje dokládají činnost NKÚ v uplynulém roce, za nimi se však skrývají mnohem cennější informace. Těmi jsou zejména výsledky v podobě zjištění stavu a identifikace problematických míst v hospodaření státu, včetně odhalení jejich příčin a formulování doporučení ke zlepšení. Poskytování objektivních a nezávislých informací o stavu hospodaření státu považuje NKÚ především za příležitost napomoci nápravě věcí tam, kde stát prostřednictvím svých institucí nefunguje dobře.

³ Např. *Zpráva o finančním řízení prostředků Evropské unie v ČR za rok 2019 /EU report/, Zpráva o daních v ČR v letech 2014 až 2017 a Zpráva o digitalizaci veřejné správy v České republice.*

⁴ Z toho 29 akcí bylo zahájeno podle plánu kontrolní činnosti v roce 2018 a tři akce v roce 2019. Kontrolou byly dotčeny všechny segmenty působnosti, vyjma působnosti v oblasti hospodaření České národní banky a vydávání a umořování státních cenných papírů, kde NKÚ provádí kontroly v delších časových intervalech.

⁵ NKÚ vyhodnocuje míru spokojenosti s přijatými opatřeními na základě četnosti a kvality přijatých opatření v reakci na zjištěné nedostatky a formulovaná doporučení NKÚ.

NKÚ uvádí zejména následující silné a slabé stránky s vazbou na hospodaření státu v uplynulém období:

Silné stránky:

- + příznivý hospodářský růst,
- + nízká míra nezaměstnanosti,
- + růst platů v soukromé i veřejné sféře,
- + významný růst daňových příjmů SR,
- + vysoká konečná spotřeba domácností,
- + růst investičních výdajů SR,
- + pokrok v čerpání prostředků z rozpočtu EU a finančních mechanismů /FM/,
- + snížení podílu státního dluhu na HDP.

Slabé stránky:

- sestavování deficitního rozpočtu v době hospodářského růstu,
- výrazný růst běžných výdajů převyšující růst daňových příjmů SR,
- vysoká závislost příjmů SR na ekonomickém vývoji (riziko pro budoucí udržitelnost veřejných financí),
- nedostatečná elektronizace správy daní a přetrvávající složitost a náročnost daňového systému,
- problémy v IT zakázkách a vysoké investice do digitalizace veřejné správy bez zásadní změny její efektivity,
- nízká motivační úloha daní v naplňování cílů klimaticko-energetické politiky,
- neplnění cíle a podmínek pro dlouhodobou udržitelnost systému dostupných sociálních služeb,
- omezená účelnost a efektivita podpory zaměstnanosti mladých a boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení,
- silně závislý systém financování rozvoje a provozu ICT škol na prostředcích fondů EU, který je pro další období neudržitelný,
- neplnění cílů zvýšení inovační výkonnosti podniků a podpory ICT pro zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků,
- rezervy v hospodaření s prostředky všeobecného zdravotního pojištění a nekonceptní podpora investic do regionálního zdravotnictví,
- přetrvávající neefektivita procesů v rámci přípravy staveb a chyby ve strategickém řízení limitující dosahování cílů rozvoje dopravní infrastruktury a hodnoty za peníze,
- nezajištěné výstrojní potřeby a zastaralý systém distribuce výstroje příslušníkům Armády ČR,
- nedosažení předpokládaných úspor nákladů ani zefektivnění systému policejního vzdělávání při provedených reorganizacích,
- nehodnocení přínosů podpory prevence kriminality a nízká podpora v regionech s nejvyšším počtem trestných činů,
- vysoká podpora v oblasti živočišné výroby bez vlivu na plnění cílů a neúčelnost a nehospodárnost národních dotací,
- absence zásadních opatření a legislativy pro boj se suchem.

Ze zhodnocení výsledků kontrolní a analytické činnosti v roce 2019 vyplývá, že identifikovaná slabá místa v hospodaření státu byla příčinou snížené efektivity státu při výkonu jeho činností i zajišťování kvalitních služeb ve prospěch občanů. Tato slabá místa byla současně také limitujícím faktorem dosažení vyšší konkurenceschopnosti země v mezinárodním prostředí.

Příznivé ekonomické podmínky se výrazněji nepromítly do lepších výsledků hospodaření SR a zajištění podmínek budoucí udržitelnosti veřejných financí.

Česká republika v roce 2019 zaznamenala další ekonomicky úspěšný rok své novodobé historie. Napovídá tomu řada makroekonomických ukazatelů, ať již se jedná o růst HDP, nízkou míru nezaměstnanosti, růst reálných mezd nebo zvyšující se konečnou spotřebu domácností. Tyto příznivé podmínky měly pozitivní efekt na příjmy SR, které se zvýšily především meziročním nárůstem daňových příjmů a také využitím mimořádných příjmů a zapojením rezerv, např. příjmů z privatizace. Ani významné tempo růstu celkových příjmů SR však nestačilo pokrýt růst celkových výdajů SR, zejména pak běžných výdajů. Ve struktuře běžných výdajů dominovaly mandatorní a kvazimandatorní výdaje zapříčiněné zejména významným navýšením prostředků na důchody a platy. Výsledný deficit tak činil 28,5 mld. Kč. Přestože bylo záporné saldo SR za rok 2019 nižší než plánované, stát hospodařil s nejvyšším deficitem od roku 2016.

V roce 2019 nárůst běžných výdajů SR meziročně převyšil nárůst daňových příjmů SR o 52,8 mld. Kč. Např. v době doznávající ekonomické krize v roce 2014 nárůst těchto výdajů meziročně zvýšené daňové příjmy pokrývaly.

Příjmy státního rozpočtu za rok 2019 se meziročně zvýšily o 119,3 mld. Kč (tj. o 8,5 %), jde o jedno z nejvyšších zvýšení příjmů od roku 1993. Nejvíce se na růstu podílely daňové příjmy, které se zvýšily o 75,3 mld. Kč. Na ty měl vliv zejména ekonomický růst doprovázený vysokou zaměstnaností a zvyšováním mezd a platů, částečně se také promítl lepší výběr daní. Celkové výdaje SR se však meziročně zvýšily o 150,8 mld. Kč (tj. o 10,8 %). Na tomto navýšení se nejvíce podílel nárůst běžných výdajů ve výši 128,1 mld. Kč. Zvýšené příjmy státu tak byly ve své podstatě zcela spotřebovány na běžné výdaje.

NKÚ konstatuje, že stát opakovaně nevyužil období hospodářského růstu pro sestavení rozpočtu, který by byl alespoň vyrovnaný a zohledňoval principy hospodářského cyklu. Současně se naplno promítla vysoká závislost plnění SR na růstu ekonomiky a podceňování rizik růstu běžných, resp. mandatorních výdajů státu. Bez přijetí adekvátních opatření nebude stát v případě nepříznivého ekonomického vývoje připraven reagovat např. na budoucí rizika spojená se zvýšenými výdaji vlivem stárnutí obyvatelstva nebo s krytím zvýšených investičních potřeb, a nebude tak možné zajistit udržitelnost veřejných financí v dlouhodobém horizontu.

Plnění nezastupitelné úlohy státu při dosahování cílů a hodnoty za peníze bránily v řadě oblastí nízká úroveň odpovědnosti, nekvalitní řízení a nedostatečná kontrola.

Aby mohly být programy, projekty a opatření účinné a přinášet požadované výsledky, je třeba je správně řídit a kontrolovat. K tomu je nezbytné mít představu o konkrétních, ekonomicky a společensky odůvodněných potřebách, mít zajištěné podmínky pro jejich přípravu a realizaci, včetně reálných zdrojů financování v daném časovém horizontu. Nastavení konkrétních cílů a ukazatelů je zásadní podmínkou pro vyhodnocování programů a projektů a jejich řízení správným směrem. Prokazování, zda použité zdroje jsou vzhledem k cílům vynakládány účelně, hospodárně a efektivně ^{3E⁶}, je navíc zákonnou povinností.

Závažným zjištěním je, že porušování těchto základních principů řádného řízení a kontroly patřilo mezi nejčastější nedostatky, které NKÚ konstatoval u řady odpovědných ministerstev a organizací právě při kontrolách v oblasti vládních politik. Tedy tam, kde je aplikace těchto principů zásadní. K nejčtenějším nedostatkům patřilo právě nerespektování principů 3E a také nedostatečné nastavení cílů vládních politik a navazujících ukazatelů pro jejich průkazné vyhodnocení nebo neplnění cílů politik. Spolu s neefektivními procesy, neschopností poučit se z opakovaných chyb, formálním pojetím činností a neschopností reagovat na změny to v konečném důsledku vedlo k neúčelně, neekonomicky anebo neefektivně vynaloženým peněžním prostředkům státu.

Příklady, kdy odpovědné orgány neplnily svou roli, lze přitom uvést celou řadu. Průběžným neplněním dlouhodobých strategických cílů a řady opatření v oblasti sociálních služeb, mezi kterými bylo zejména nepřijetí zásadní novely zákona o sociálních službách, Ministerstvo práce a sociálních věcí /MPSV/ nezajistilo podmínky pro dlouhodobou udržitelnost systému dostupných sociálních služeb. A to i v souvislosti s budoucí udržitelností tohoto systému z důvodu stárnutí obyvatelstva a předpokládaným tlakem na růst potřebných prostředků SR. V letech 2015–2017 stát přispíval na sociální služby cca **47 %** celkových zdrojů jejich financování ve výši **105 mld. Kč**.

V oblasti podpory zaměstnanosti mladých nezohlednilo MPSV skutečnost, že míra nezaměstnanosti mladých byla velmi nízká, což ovlivnilo účelnost poskytované podpory. Přesto ministerstvo poskytlo z operačního programu *Zaměstnanost /OPZ/* na projekty zaměstnanosti mladých více než **1,3 mld. Kč**. Podobně postupovalo i hlavní město Praha, které v oblasti boje s chudobou podpořilo z operačního programu *Praha – pól růstu /OP PPR/* i projekty, které byly neúčelné a neefektivní. Celková alokace této osy, kterou je přitom možné čerpat do roku 2023, činí rovněž **1,3 mld. Kč**.

Vysoké riziko neúčelného a neefektivního vynakládání dalších prostředků státu ze strany Ministerstva dopravy /MD/ v oblasti vodní dopravy konstatoval NKÚ za situace, kdy nejsou vyřešeny zásadní rozpory nespolehlivé splavnosti labsko-vltavské vodní cesty. Týká se to i dosud vynaložených peněžních prostředků, jejichž celkovou hodnotu MD vyčíslo již na **160 mld. Kč**.

Neplnění koncepčních záměrů, neefektivnost procesů v podobě neúměrně dlouhé přípravy staveb (v průměru 12 let) a realizaci staveb bez ohledu na priority dané společenskou potřebností a efektivností konstatoval NKÚ v oblasti výstavby silnic I. třídy u Ředitelství silnic a dálnic /ŘSD/. V letech 2013–2018 na ně bylo vynaloženo celkem téměř **25 mld. Kč**.

Neúčelnost a neekonomičnost národních dotací a neplnění stanovených cílů vyhodnotil NKÚ také v oblasti podpory živočišné výroby. Přestože dotace v letech 2015–2017 výrazně rostly, pět z osmi ukazatelů v živočišné výrobě vykazovalo v tomto období pokles, např. stavy hospodářských zvířat, soběstačnost ČR v pokrytí spotřeby hovězího i vepřového masa. V tomto období byly resortem MZe z národních a evropských zdrojů poskytnuty dotace na podporu živočišné výroby ve výši **21 mld. Kč**.

Vysoké investice do IT zakázek a do digitalizace veřejné správy nevedly k zásadním změnám její efektivity ani komunikace státu a občanů prostřednictvím online služeb.

Významnou příležitostí pro rozvoj ČR a zvyšování její konkurenceschopnosti představuje digitalizace. NKÚ upozornil, že významnou překážkou na této cestě je dosud nezvládnutá digitalizace veřejné správy. Za uplynulých osm let vydaly organizační složky státu na informační a komunikační technologie /ICT/ v souvislosti s digitalizací veřejné správy /VS/ téměř **85 mld. Kč**, přesto nebylo dosaženo adekvátního zefektivnění jejich procesů ani lepší komunikace státu s občany prostřednictvím elektronických služeb.

Zjištěné nedostatky byly také důvodem, proč nebyly potřeby společnosti v řadě oblastí účelně, hospodárně nebo efektivně naplňovány. Vyčíslitelné prostředky v ukončených kontrolních akcích v roce 2019 nenaplňující principy 3E přesáhly 900 mil. Kč.

Důvodem je zejména nekoncepční řízení a rozhodování při rozvoji ICT, vytváření nových informačních systémů bez analýzy potřeb, bez zajištění podmínek jejich využívání a dále také zadávání zakázek bez soutěže. To bylo spolu s nežádoucí závislostí na dodavatelských technologiích a služeb, nedostatečnými vlastními personálními kapacitami a vysokými náklady na provoz příčinou vysoké nehospodárnosti, neefektivnosti a neúčelnosti vynaložených prostředků státu. Jako jeden z příkladů může sloužit podpora daňového řízení při rozšiřování automatizovaného daňového informačního systému /IS ADIS/. Přitom rozšiřování zastaralého informačního systému /IS/, na který finanční správa vynaložila v kontrolovaném období téměř **4,8 mld. Kč**, nepřineslo kvalitativní změnu ve snížení vytížení pracovníků administrativními úkony ani zvýšení uživatelské přívětivosti tohoto systému.

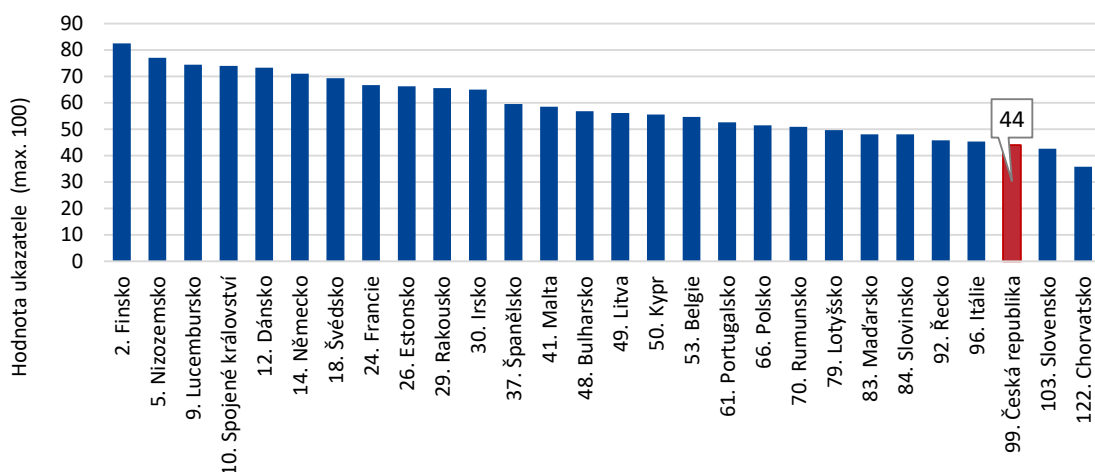
V rámci 22 provedených kontrolních akcí zaměřených na digitalizaci VS v posledních osmi letech NKÚ shledal porušení hledisek 3E ve výši až 7,8 mld. Kč, což byla přibližně jedna čtvrtina kontrolovaného objemu.

ČR v digitalizaci VS dosud zaostává i v mezinárodním srovnání. Její pozice v roce 2019 podle ukazatele *digitální veřejné služby* v rámci hodnocení úrovně digitalizace hospodářství a společnosti /DESI⁷ na **20. místě z 28 zemí EU** ukazuje podprůměrnou úroveň v rámci zemí EU.

Přetrvávající nízká výkonnost veřejné, resp. státní správy je limitujícím faktorem konkurenceschopnosti země a řešení budoucích potřeb společnosti.

Na výkonnost ČR a výkonnost státní správy lze nahlížet také optikou mezinárodního srovnání. Podle pravidelného hodnocení konkurenceschopnosti zemí prostřednictvím *globálního indexu konkurenceschopnosti /GCI/*, který zveřejňuje *Světové ekonomické fórum*, se ČR umístila na **32. místě z 141 hodnocených zemí** a oproti předchozímu hodnocení si pohoršila o tři pozice. Celkovou konkurenceschopnost ČR přitom výrazně ovlivňovala nízká výkonnost veřejného sektoru. Podle dílčího ukazatele *výkonnost veřejného sektoru*, který je součástí celkového indexu GCI, obsadila ČR až **99. místo** a je třetí nejhorší ze zemí EU (viz graf č. 1).

Graf č. 1: Pozice států EU v mezinárodním srovnání podle výkonnosti veřejného sektoru

Výsledné pořadí vybraných států podle hodnoty ukazatele

Zdroj: *The Global Competitiveness Report 2019*; World Economic Forum 2019;
<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2019>.

⁷ Kompozitní ukazatel *Digital Economy and Society Index 2019* hodnotí tyto aspekty: připojení, lidský kapitál, používání internetových služeb, integraci digitálních technologií, digitální veřejné služby; Evropská komise 2019; <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.

Co uvedené pořadí ovlivnilo nejvíce? Podle Světového ekonomického fóra to byly následující faktory:

- **nárůst byrokracie,**
- **efektivita právního rámce při řešení sporů,**
- **úroveň e-participace, tj. úroveň elektronizace služeb vlády při komunikaci s občany.**

U všech těchto hledisek došlo ke zhoršení oproti hodnocení v roce 2018. Je zřejmé, že společným jmenovatelem jsou neefektivní procesy ve výkonu funkcí státu.

Problémy s nízkou kvalitou řízení a kontroly souvisí s obecně slabou orientací státní správy na výkon (výsledek či dopad). NKÚ již dlouhodobě upozorňuje na skutečnost, že sestavování a plnění státního rozpočtu není vázáno na výkonnostní ukazatele a na konkrétní a měřitelné cíle politik tak, aby byly závazné pro jednotlivé správce kapitol. Z výsledků kontrol např. opakovaně vyplynulo, že financování programů ze SR se stalo pouze formálním nástrojem, bez jasné vazby prostředků na výkonnost a dopad. Programy spolufinancované z prostředků ze zahraničí jsou sice převážně výsledkově orientované, ale zahraniční prostředky jsou jen jedním ze zdrojů financování a realizace politik.

Orientace rozpočtu na výkonnostní ukazatele a současně na motivaci a manažerskou odpovědnost realizátorů politik za jejich dosahování, včetně významného posílení centrální autority při plánování a kontrole jejich plnění, patří k principům, které jsou uplatňovány státy s rozvinutou a vysoce výkonnou veřejnou správou. Jako příklad lze uvést zavedení klíčových výkonnostních ukazatelů ve veřejné správě Nizozemska, Velké Británie, Německa nebo Rakouska. Pozice těchto zemí v rámci mezinárodního srovnání výkonnosti veřejné správy tomu nasvědčují. Implementace výkonnostně orientovaného rozpočtování přináší potřebné informace pro transparentní a odpovědné rozhodování o rozpočtu, úspory rozpočtovaných prostředků státu i zkvalitnění poskytovaných služeb státem.

V následujících částech této kapitoly jsou podrobněji zpracovány hlavní systémové nedostatky, doporučení a další informace členěné podle jednotlivých oblastí, kterými se NKÚ v uplynulém období zabýval. NKÚ věří, že kromě zmapování stavu hospodaření státu napomohou především k řešení významných problémů, které jsou důležité pro aktuální i budoucí vývoj České republiky.

Cílem výkonnostního orientování rozpočtu je získat odpovědi např. na otázky: Čeho chceme dosáhnout?

Co plánujeme udělat proto, abychom toho dosáhli? Kolik to bude stát?

Dále státní závěrečný účet má odpovědět zejména na otázky: Dosáhli jsme toho, čeho jsme zamýšleli? Provedli jsme to, co jsme plánovali? Byly náklady ve výši, ve které jsme je očekávali?⁸

2. Veřejné finance

Zvyšující se běžné výdaje státu a vysoká závislost příjmů SR na ekonomickém vývoji ohrožují budoucí udržitelnost veřejných financí.

NKÚ se na základě svých stanovisek k návrhu státního závěrečného účtu a ke zprávám o plnění státního rozpočtu⁹, výsledků kontrolní a analytické činnosti i aktuálních údajů za rok 2019 vyjadřuje k vývoji ekonomické situace a výsledkům hospodaření s veřejnými prostředky, resp. státního rozpočtu.

⁸ Příklad viz *Performance budgeting – rozpočtování zaměřené na výkonnost*, kapitola *Odpovědné rozpočtování v Nizozemsku*; Parlamentní institut, 2019, <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=163582>.

⁹ V roce 2019 NKÚ v souladu s ustanovením § 5 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, předložil Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR *Stanovisko k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2018 a Stanovisko ke Zprávě o plnění státního rozpočtu ČR za 1. pololetí 2019*.

Česká republika si v roce 2019 udržela podobnou výkonnost ekonomiky jako na konci roku 2018. Hlavním faktorem hospodářského růstu byla opět spotřeba domácností a vládních institucí podpořená rostoucí úrovní mezd a platů. Celková zaměstnanost se zvyšovala mírným tempem, přičemž míra nezaměstnanosti byla i nadále nejnižší v celé EU.

NKÚ konstatuje, že i přes nižší deficit SR, než byl plánovaný, stát nevyužil dobré hospodářské situace roku 2019 a nedosáhl alespoň vyrovnaného hospodaření státního rozpočtu. Zvýšené příjmy SR byly ovlivněny především meziročním nárůstem daňových příjmů a také využitím mimořádných příjmů, mj. zapojením rezerv (např. příjmů z privatizace). Běžné i celkové výdaje SR však rostly výrazně vyšším tempem než celkové příjmy SR. Celkové výdaje tvořily především dlouhodobě narůstající mandatorní a kvazimandatorní výdaje, kde dominují prostředky na důchody a na platy zaměstnanců státu. Pozitivně lze hodnotit plnění i čerpání prostředků z rozpočtu EU a finančních mechanismů na straně příjmů i výdajů SR a také nárůst investičních výdajů SR. Jejich podíl na celkových výdajích však stále nedosáhl ani výše z krizového období.

Státní rozpočet na rok 2019¹⁰ stanovil celkové příjmy ve výši **1 465,4 mld. Kč**, celkové výdaje ve výši **1 505,4 mld. Kč** a deficitní saldo ve výši **40,0 mld. Kč**. V roce 2019 byl tedy stanoven plánovaný schodek potřeby v řadě meziročně nižší o **10 mld. Kč**. Skutečné celkové příjmy v roce 2019 dosáhly **1 523,2 mld. Kč**, celkové výdaje **1 551,7 mld. Kč**, a výsledný deficit tak činil **28,5 mld. Kč**. Přestože bylo záporné saldo SR za rok 2019 nižší než plánované, SR hospodařil s nejvyšším deficitem od roku 2016.

Tabulka č. 2: Vývoj salda státního rozpočtu v letech 2014–2019

(v mld. Kč)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Plánované saldo	-112,0	-100,0	-70,0	-60,0	-50,0	-40,0
Saldo	-77,8	-62,8	61,8	-6,2	2,9	-28,5
Saldo bez EU/FM	-64,1	-41,7	-13,6	-1,3	-3,5	-27,7

Zdroj: informační portál MONITOR a tisková zpráva MF ze dne 3. 1. 2020.

Příjmy státního rozpočtu za rok 2019 se meziročně zvýšily o **119,3 mld. Kč** (tj. o **8,5 %**) a patří k nejvyšším zvýšením příjmů od roku 1993. Nejvíce se na růstu podílely daňové příjmy (zvýšení o **75,3 mld. Kč**), kdy rostly zejména příjmy z pojistného na sociální zabezpečení (o **38,4 mld. Kč**) nebo daně z příjmů fyzických osob (o **18 mld. Kč**) a DPH (o **12,3 mld. Kč**). V průběhu roku bylo také plnění příjmů meziročně zvýšeno mj. plánovaným převodem **18 mld. Kč** z tzv. privatizačního účtu a vyšším inkasem z prodeje emisních povolenek, které nebylo zohledněno ve schváleném rozpočtu kapitálových příjmů.

Dominantním faktorem určujícím zvyšování celkových příjmů se v posledních letech stala vysoká úroveň zaměstnanosti provázaná se zvyšováním mezd a platů. Ve spojení s vysokou mírou zdanění práce je plnění příjmů silně závislé na přímých daních. Přesto poprvé od roku 2013 plnění daňových příjmů zůstalo za očekáváním, když se podařilo inkasovat jen **99,3 %** daňových příjmů dle rozpočtu po změnách. Např. plnění příjmů z daně z přidané hodnoty (**97,8 %**) nenaplnilo plánovaný vyšší výběr, který Ministerstvo financí uvedlo v rozpočtové dokumentaci k návrhu státního rozpočtu na rok 2019¹¹.

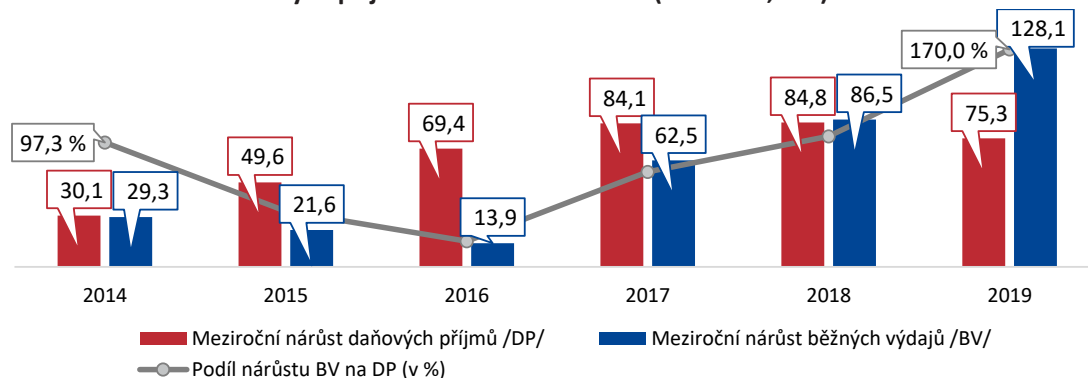
V souvislosti se zpomalováním hospodářského růstu spatřuje NKÚ nadále významné riziko pro budoucí vývoj plnění daňových příjmů ve vysoké závislosti na přímých daních včetně pojistného na sociální zabezpečení.

¹⁰ Zákon č. 336/2018 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2019.

¹¹ Zpráva ke státnímu rozpočtu České republiky na rok 2019 mimo jiné uvádí, že růst inkasa DPH bude způsoben především pozitivním ekonomickým vývojem, projevit se má i pozitivní dopad opatření zavedených v předchozích letech, jako je elektronická evidence tržeb či dodatečný dopad kontrolního hlášení nebo dodatečný pozitivní dopad vyplývající ze zvýšení disponibilního důchodu domácností z důvodu zvýšení mezd. Současně se počítá s negativním dopadem přesunu části některých služeb do 10% sazby DPH v odhadované výši 1 mld. Kč.

Celkové výdaje SR se meziročně zvýšily o **150,8 mld. Kč** (tj. o **10,8 %**). Na tomto navýšení se nejvíce podílel nárůst běžných výdajů ve výši **128,1 mld. Kč**, na nárůst kapitálových výdajů připadlo zbývajících **22,7 mld. Kč**. Jak vyplývá z grafu č. 2, překračování nárůstu běžných výdajů nad zvýšení daňových příjmů je patrné již od roku 2018. V roce 2019 nárůst běžných výdajů překročil nárůst daňových příjmů dokonce o **70 p. b.** a je tak např. i výrazně vyšší než v době doznívající ekonomické krize v roce 2014, kdy nárůst těchto výdajů meziročně zvýšené daňové příjmy pokrýval.

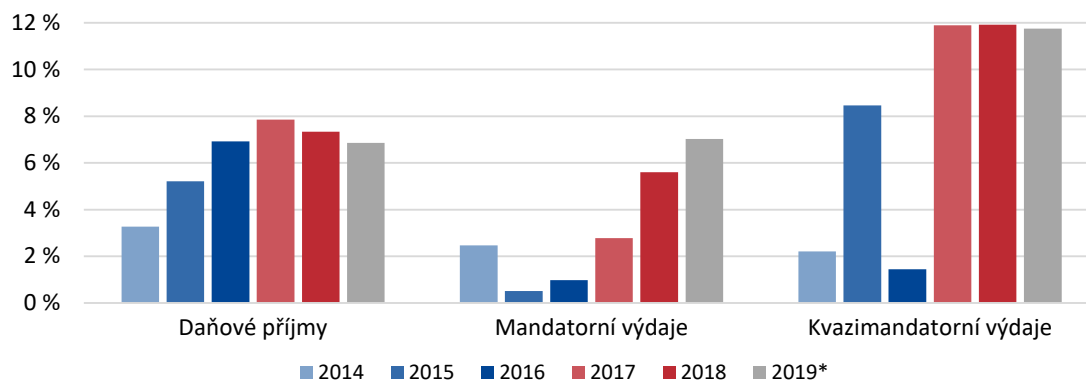
Graf č. 2: Meziroční změny daňových příjmů a běžných výdajů a podíl nárůstu běžných výdajů na růstu daňových příjmů v letech 2014–2019 (v mld. Kč, v %)

Zdroj: informační portál MONITOR.

Meziroční nárůst celkových příjmů nestačil pokrýt ani nárůst běžných výdajů SR. Významná část běžných výdajů se vztahuje k „povinným“ mandatorním i kvazimandatorním výdajům¹², jejichž tempo růstu v roce 2019 je již vyšší než tempo růstu daňových příjmů státního rozpočtu, jak vyplývá z grafu č. 3. Kvazimandatorní výdaje tempa růstu daňových příjmů překračují již od roku 2017. Dále je zřejmé, že od roku 2018 klesá tempo růstu daňových příjmů SR.

Graf č. 3: Meziroční změna vybraných finančních ukazatelů v letech 2014–2019 (v %)

Zdroj: informační portál MONITOR a dokumentace k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2020.

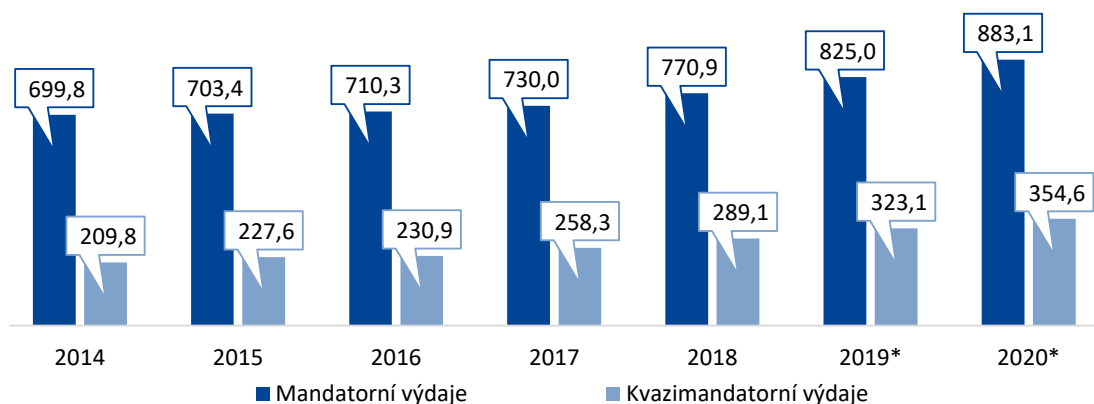
* Při výpočtu meziroční změny byly použity rozpočtované hodnoty na rok 2019 a skutečné hodnoty za rok 2018.

¹² Mandatorní výdaje jsou povinné prostředky, které musí vláda vynaložit na základě zákona, jiné právní normy nebo které vyplývají z jiných pevně daných smluvních závazků státu; jedná se např. o důchody, sociální dávky apod. Kvazimandatorní výdaje jsou nezbytné pro zajištění chodu státu; jedná se např. o platy zaměstnanců veřejného sektoru, výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti a výdaje na obranu.

V důsledku stále se zvyšujících mandatorních a kvazimandatorních výdajů (viz také graf č. 4) a vlivem silné závislosti na plnění daňových příjmů, které reagují velmi citlivě na případné zpomalení ekonomického růstu, není státní rozpočet na případnou recesi dobře připraven. Dokonce i mírné ekonomické ochlazení může u takto nastavených rozpočtů způsobit vysoké schodky. Dlouhodobě neudržitelné se jeví vzhledem k demografickému vývoji průběžné financování důchodového systému a sociálních dávek, jelikož čím dál větší počet důchodců bude do budoucna závislý na čím dál menším počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Na neudržitelnost veřejných financí za současné situace upozornila také Národní rozpočtová rada¹³.

Rozpočtované hodnoty mandatorních a kvazimandatorních výdajů dosáhly v roce 2019 celkové výše 1 148,1 mld. Kč a „pohltily“ více než ¼ veškerých příjmů státního rozpočtu a obdobnou měrou se podílely na celkových výdajích.

Graf č. 4: Mandatorní a kvazimandatorní výdaje v letech 2014–2020 (v mld. Kč)

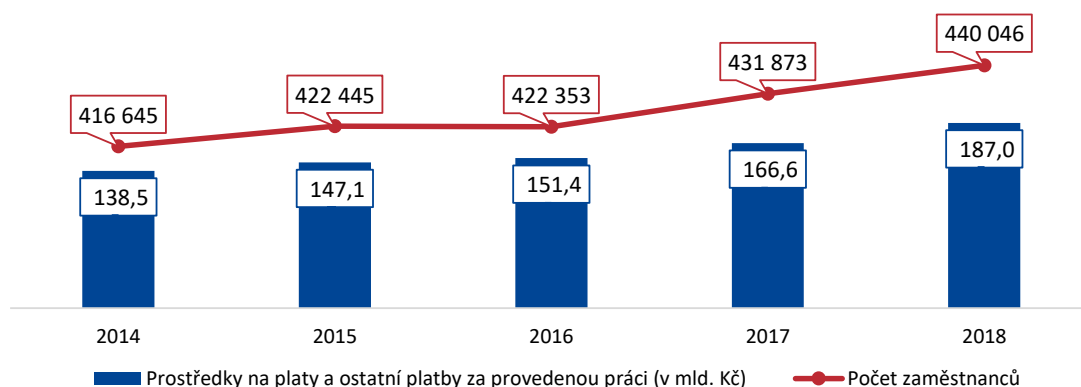

Zdroj: dokumentace k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2020.

* Pro roky 2019 a 2020 byly uvedeny rozpočtované hodnoty.

Zvyšování běžných výdajů je v posledních letech mimo jiné ovlivněno nárůstem prostředků na platy zaměstnanců státu (položka kvazimandatorních výdajů), který souvisel s výrazným zvýšením počtu státních zaměstnanců. V období 2014–2018 se počet zaměstnanců v tomto sektoru zvýšil o **23,4 tisíce**. Nárůst počtu zaměstnanců a výdajů na platy je plánován i na další období.

Graf č. 5: Výdaje na platy a počet zaměstnanců ve vládou regulované sféře

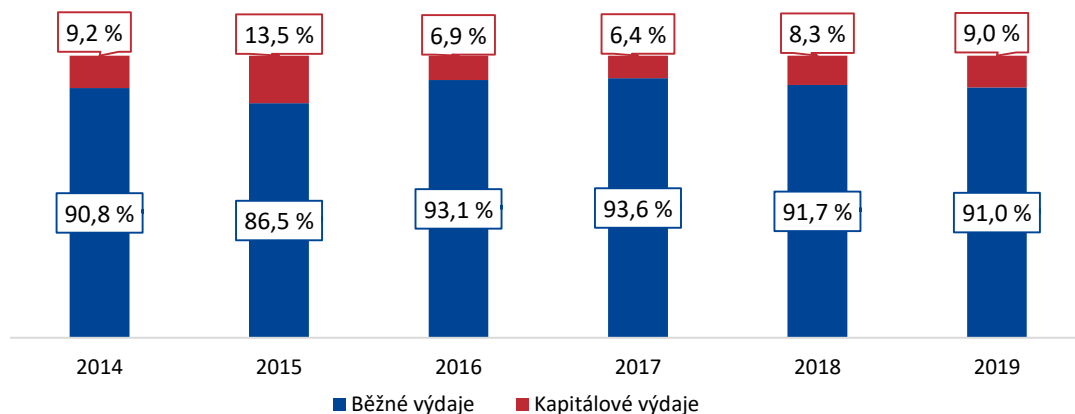
Zdroj: státní závěrečné účty za roky 2014–2017, návrh SZÚ za rok 2018.

¹³ Viz <https://unrr.cz/wp-content/uploads/2019/06/Zpr%C3%A1va-o-dlouhodob%C3%A9-udr%C5%BEitelnosti-ve%C5%99ejn%C3%BDch-financ%C3%AD-2019.pdf>.

Kapitálové výdaje se meziročně zvýšily o **22,7 mld. Kč** na **139,1 mld. Kč** a jejich podíl na celkových výdajích státního rozpočtu činil **9 %**. Pozitivně tak lze hodnotit, že se jednalo opětovně o meziročně vyšší podíl, avšak stále se nevyrovnal výši z krizového období.

Graf č. 6: Podíly běžných a kapitálových výdajů na celkových výdajích (v %)

Zdroj: informační portál MONITOR.

Výrazné tempo růstu mandatorních a kvazimandatorních výdajů převyšující tempo růstu daňových příjmů státního rozpočtu představuje riziko pro jeho budoucí fiskální udržitelnost.

Díky vyššímu využití nároků z nespotřebovaných výdajů souvisejících s prostředky, u kterých se očekává refundace z rozpočtu EU, došlo ke značnému meziročnímu snížení celkového stavu nároků, jak je patrné z následující tabulky (pokles o **36,5 mld. Kč**).

Tabulka č. 3: Stav nároků z nespotřebovaných výdajů k 1. 1. v letech 2012–2019 (v mld. Kč)

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nároky z nespotřebovaných výdajů	129,9	133,2	146,6	154,9	151,2	157,7	167,6	131,1

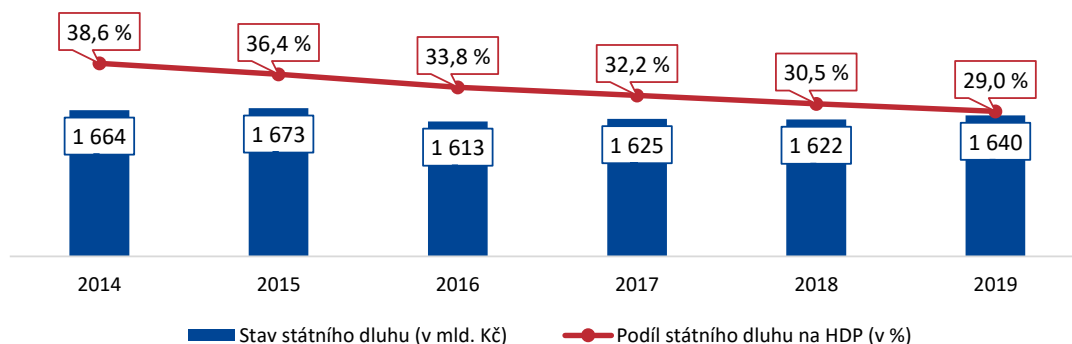
Zdroj: státní závěrečný účet za rok 2017, návrh SZÚ za rok 2018.

Stav nároků z nespotřebovaných výdajů je ovlivněn především schopností využívat disponibilní finanční prostředky určené na projekty a programy spolufinancované z rozpočtu EU, které jsou nejvýznamnějším zdrojem nároků.

NKÚ kladně hodnotí zlepšenou schopnost plnění i čerpání prostředků EU a FM, a to jak na straně příjmů získávaných z rozpočtu EU/FM, tak i výdajů proplácených ze SR.

Státní dluh se i z důvodu deficitního hospodaření státního rozpočtu meziročně zvýšil, a to na **1 640,2 mld. Kč**. Jeho podíl na HDP ale stále klesá díky dobrým výsledkům tuzemské ekonomiky a na konci roku 2019 byl **29 % HDP**. Státní dluh je hlavní součástí veřejného dluhu a při porovnání podílu veřejného dluhu na hrubém domácím produktu se ČR řadí k zemím s nejnižším podílem v rámci EU.

Stát počítá s deficitním hospodařením SR i pro roky 2020, 2021 a 2022 (40 mld. Kč pro každý rok).

Graf č. 7: Vývoj státního dluhu a jeho podílu na HDP v letech 2014–2019 (v mld. Kč, v %)

Zdroj: návrh státního závěrečného účtu za rok 2018 a Zpráva o řízení státního dluhu České republiky v roce 2019.

NKÚ dlouhodobě upozorňuje na skutečnost, že sestavování a plnění státního rozpočtu není vázáno na výkonnostní ukazatele a na konkrétní měřitelné cíle politik tak, aby byly závazné pro jednotlivé správce kapitol.

Důsledkem výše uvedeného je mj. omezená odpovědnost správců kapitol za transparentnost, účelnost, hospodárnost a efektivnost vynaládání veřejných prostředků a také snížená výkonnost státní správy jako celku.

Jak prokazují výsledky řady kontrol, které NKÚ realizoval v různých vládních politikách, hodnocení plnění cílů programů, opatření anebo projektů ve vztahu k prostředkům, které byly na jejich plnění vynaloženy, není v potřebné míře a kvalitě prováděno. A to přesto, že je průkazné vyhodnocení, zda byly peněžní prostředky státu vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně, stanoveno zákonem (viz také kapitola II.4 této výroční zprávy).

Příčinou uvedeného je mimo jiné skutečnost, že sestavování a řízení prostředků SR je primárně určováno plněním stanovených výdajových ukazatelů rozpočtu, podle nichž jsou správci kapitol motivováni zejména k čerpání rozpočtovaných zdrojů, tj. nikoliv alokací prostředků státu na dosahování konkrétních výsledků a úkolů a stanovenou odpovědností za jejich plnění. Podle názoru NKÚ uplatňovaný způsob rozpočtování nepodporuje efektivní využití omezených zdrojů ani principy strategického řízení.

Orientace rozpočtu na výkonnostní ukazatele a současně na motivaci a manažerskou odpovědnost realizátorů politik za jejich dosahování včetně významného posílení centrální autority při kontrole jejich plnění patří k principům tzv. nového modelu řízení ve veřejné správě a současně je i dobrou praxí, uplatňovanou státy s rozvinutou a vysoce výkonnou veřejnou správou¹⁴.

NKÚ upozorňuje, že dlouhodobé otálení se zavedením principů výkonového rozpočtování znamená významné riziko pro efektivní využití peněžních prostředků státu, kvalitu zajišťování služeb státu i další zaostávání výkonnosti státní správy a konkurenceschopnost ČR v mezinárodním srovnání.

¹⁴ Nový model řízení ve veřejné správě klade důraz na výsledkové a výkonové hodnocení z pohledu 3E, orientaci na kvalitu služeb a faktor motivace a odpovědnosti. Principy tohoto modelu řízení a výkonnostní ukazatele ve veřejné správě byly aplikovány např. ve Velké Británii, Rakousku, Německu nebo Nizozemsku, viz např. *Analýza měření a hodnocení výkonu veřejné správy v České republice*, MV, 2016, <https://www.mvcr.cz/soubor/4-analyza-sc-1-4-hodnoceni-a-mereni-vykonu-vs-v-cr-f-pdf.aspx>; případně *Performance budgeting – rozpočtování zaměřené na výkonnost*, Parlamentní institut, 2019, <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=163582>.

3. Příjmy státu

Limitujícím faktorem vyšší efektivity správy daní nadále zůstává složitost a náročnost daňového systému a nedostatky v její elektronizaci; daňový systém nepřispívá k naplňování cílů klimaticko-energetické politiky a opatření, která byla realizována, nejsou účelná a účinná.

Tvorba dostatečných zdrojů je nezbytnou podmínkou naplňování výdajových politik a potřeb státu. Plnění příjmů státu a zejména realizace a dopady daňové politiky jsou předmětem trvalé pozornosti v rámci kontrolní i analytické činnosti NKÚ.

V roce 2019 NKÚ provedl vyhodnocení fungování daňového systému a naplňování strategických cílů státu v oblasti daňové politiky¹⁵. Vycházel přitom mj. z výsledků řady kontrolních akcí, které v uplynulých letech na tuto oblast prioritně zaměřil¹⁶. NKÚ tak mohl podat komplexní informace o účinnosti systému a upozornit na zásadní nedostatky, včetně příčin zjištěného stavu¹⁷.

NKÚ konstatuje zejména:

- **Cíle v daňové oblasti, které má ČR nastaveny ve strategických materiálech EU a vlády ČR, naplňuje zejména v oblasti boje proti daňovým podvodům.**
- **Výběr daní se zlepšil, avšak povinnosti daňovým subjektům v návaznosti na nová opatření narůstají.**
- **Udržitelnost daňových příjmů SR je silně závislá na pozitivním ekonomickém vývoji a spotřebě obyvatelstva.**
- **Nedošlo k zásadním úsporám při správě daní a nové postupy ani elektronizace nevedly k významným úsporám personálních zdrojů ani ke zvýšení efektivity správy daní.**
- **Ve zjednodušení daňového systému ani ve snižování administrativní zátěže nebylo dosaženo žádného významného pokroku.**

ČR se v předchozích letech v oblasti daňové správy zaměřila především na opatření v boji proti daňovým únikům, které přinesly efekt v podobě jejich snížení. To potvrzuje např. i zpráva zpracovaná pro EK v roce 2019¹⁸, podle níž ČR zaznamenala pozitivní vývoj ukazatele týkající odhadovaného rozdílu mezi očekávanou a skutečnou výší vybrané daně z přidané hodnoty /DPH/, tzv. daňové mezery. Ta má již od roku 2015 klesající trend a daňová mezera v ČR se v roce 2017 pohybovala mírně nad průměrem zemí EU, jak znázorňuje graf č. 8. Zpráva předpokládala, že i pro rok 2018 zůstane daňová mezera na úrovni roku 2017 ve výši cca **12 %**.

Zásadním problémem správy daní je, že nově zaváděná opatření byla doprovázena zvýšením administrativní náročnosti na straně daňové správy i poplatníků, ale tato náročnost nebyla dosud významně kompenzována. Ke zvýšení efektivity správy daní dosud nevedla ani elektronizace daňové správy.

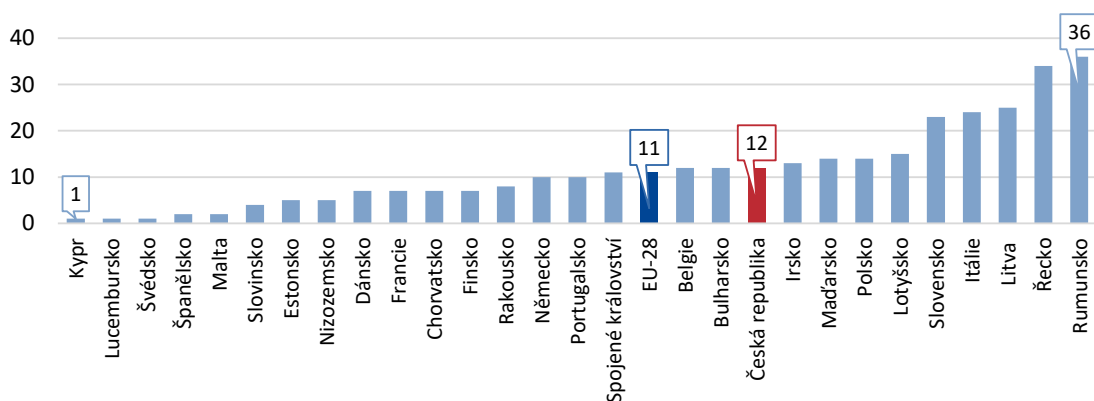
¹⁵ Jednalo se zejména o cíle související se zjednodušením daňového systému, snížení administrativní zátěže při správě a zpracování daní a zefektivněním výběru daní.

¹⁶ Např. KA č. 15/17 – *Peněžní prostředky vynakládané na opatření související se zjednodušením výběru a správy daní a pojistného, zejména na Projekt vytvoření jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů* (KZ byl zveřejněn v částce 4/2016 *Věstníku NKÚ*); 15/33 – *Správa spotřebních daní* (KZ byl zveřejněn v částce 1/2017 *Věstníku NKÚ*); 16/21 – *Správa daně z příjmů fyzických osob se zaměřením na dopady legislativních změn na příjmy státního rozpočtu* (KZ byl zveřejněn v částce 4/2017 *Věstníku NKÚ*); 17/12 – *Správa daně z přidané hodnoty* (KZ byl zveřejněn v částce 4/2018 *Věstníku NKÚ*); 17/21 – *Správa daně z příjmů právnických osob* (KZ byl zveřejněn v částce 1/2019 *Věstníku NKÚ*).

¹⁷ Výsledky NKÚ publikoval ve Zprávě o daních v České republice; https://www.nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/ostatni-publikace/zprava-danich_1.pdf.

¹⁸ Závěry ze zprávy vydané k 4. 9. 2019 Centrem pro sociální a ekonomický výzkum /CASE/ pro Generální ředitelství pro daně a celní unii Evropské komise /Taxation and Customs Union Directorate-General of the European Commission/.

Graf č. 8: Výše daňové mezery na DPH v zemích EU v roce 2017 (v %)

Zdroj: Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2019 Final Report; TAXUD/2015/CC/131; https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/vat-gap-full-report-2019_en.pdf.

Potvrdily to mj. výsledky KA č. **18/07**, kterou NKÚ zaměřil na pořizování a využívání ICT pro podporu agendy daňového řízení a při níž prověřil, jak GFŘ vynakládalo peněžní prostředky na provoz, podporu a rozšiřování informačního systému, kterým je IS ADIS. Na něj Finanční správa ČR /FS ČR/ od roku 2011 do října 2018 vynaložila **4,8 mld. Kč**.

NKÚ konstatoval, že GFŘ vynakládalo peněžní prostředky na provoz a rozšíření IS ADIS neúčelně, neekonomicky a neefektivně. Tento systém provozuje finanční správa už od roku 1993, a jedná se tak o jeden z nejzastaralejších informačních systémů státu. Oproti některým evropským zemím extrémně zatěžuje pracovníky rutinní správou daňových účtů vedených v tomto systému, a to na úkor podpory daňových subjektů a daňové kontroly. V rámci kontroly NKÚ dále zjistil:

- Při rozšiřování tohoto systému o elektronickou evidenci tržeb /EET/ a další aplikační komponenty GFŘ nerespektovalo ani pravidla pro schvalování projektů ICT hlavním architektem eGovernmentu. Nejvýznamnější nedostatky se týkaly neekonomicky vynaložených prostředků ve výši **428 mil. Kč** v souvislosti s EET, kontrolním hlášením a dalším rozvojem IS a dále při zadávání veřejných zakázek, když v kontrolovaném období byla téměř polovina zakázek zadána bez soutěže, převážně formou JŘBU. NKÚ vyhodnotil, že GFŘ neoprávněně zvolilo k zadání veřejných zakázek v objemu přes **400 mil. Kč** nesoutěžní postupy, čímž prohloubilo závislost na stávajícím dodavateli IS ADIS, tzv. vendor lock-in.

Zatímco v Belgii, Rakousku či Estonsku představovala správa účtů a provádění jiných úkonů od 11 do 19 % pracovní doby zaměstnanců finanční správy, v ČR se v roce 2017 jednalo o dvě třetiny. Naproti tomu podpora poplatníků představovala v ČR pouhých 4 % pracovní doby, v uvedených zemích se pohybovala mezi 24 až téměř 37 %¹⁹.

Na základě zjištěných nedostatků v informační podpoře agendy daňového řízení NKÚ doporučil především:

- soustředit finanční zdroje na co nejrychlejší zavedení nového informačního systému pro podporu agendy daňového řízení a v dalším rozvoji IS postupovat podle architektonických principů národní architektury veřejné správy ČR;
- plně využívat již pořízenou ICT infrastrukturu a při pořizování nových komponent volit ty, které budou optimálně vytíženy, a důsledně specifikovat sankce za porušení garantované dostupnosti vůči dodavateli plnění.

¹⁹ OECD, Tax Administration 2017 – Comparative Information on OECD and Other Advanced and Emerging Economies; https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/staff-allocation-by-function_Obb97d15-en#page1.

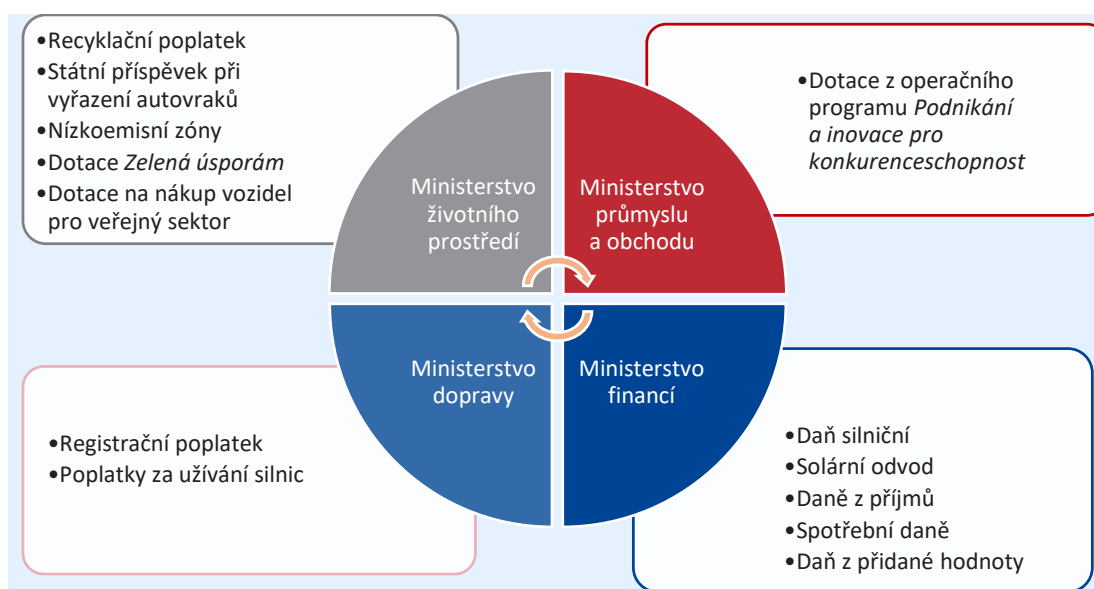
V návaznosti na výsledky kontroly přijalo GFŘ opatření k odstranění vendor lock-in. Dále GFŘ zajistí soulad strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy s novou strategií FS ČR do roku 2021.

Náročnost a složitost daňového systému v ČR potvrzují také výsledky řady mezinárodních srovnání. Hodnocení České republiky podle ukazatele „time to comply“ pravidelně vyhodnocovaném Světovou bankou a společností PricewaterhouseCoopers /PwC/²⁰, jenž měří čas potřebný ke splnění daňových povinností daňových subjektů vůči státu, zůstalo mezi lety 2017 a 2018 beze změny. Česká republika tak stále zůstává výrazně nad průměrem zemí EU a EFTA, který činil **161 hodin**, celková časová náročnost na splnění daňových povinností v České republice činila **230 hodin**.

Cílem daňové politiky není pouze efektivní plnění příjmů státu. V některých oblastech by měla mít také regulační či motivační úlohu ovlivňující chování společnosti a občanů. Tuzemský daňový systém obsahuje některé mechanismy, které mohou podporovat cíle v oblasti klimaticko-energetické politiky. V roce 2019 NKÚ ukončil KA č. **18/22** a prověřil, zda podpora v oblasti daní, poplatků, mýtného a dalších příjmů veřejných rozpočtů je Ministerstvem financí /MF/, Ministerstvem dopravy a Ministerstvem životního prostředí /MŽP/ nastavena tak, aby účinně přispívala k naplnění cílů klimaticko-energetické politiky /KEP/ při zachování dlouhodobé udržitelnosti veřejných příjmů. Vybranými oblastmi byly snižování emisí a zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie /OZE/ v sektoru dopravy a v domácnostech.

Složitost daňového systému vyplývá např. i z indexu daňové složitosti daně z příjmů právnických osob²¹, podle kterého se ČR v roce 2016 umístila až na 85. místě ze 100 hodnocených zemí. Z evropských zemí mají složitější systém této daně pouze v Itálii, Řecku a Chorvatsku.

Obrázek č. 1: Finanční podpora KEP dle ministerstev ve vybraných sektorech

Zdroj: informace z KA č. **18/22**.

Pozn.: Ministerstvo průmyslu a obchodu nebylo kontrolovanou osobou.

20 *Paying Taxes*, PwC, World Bank Group, 2020, dostupné z: <https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/publications/paying-taxes-2020/explorer-tool.html>.

21 *Global MNC Tax Complexity Project*; dle výsledků výzkumu BDO ve spolupráci s univerzitami v Německu; <https://www.taxcomplexity.org/>.

NKÚ vyhodnotil, že kontrolovaná ministerstva nepřipravila účinná a účelná daňová opatření, která by významně podporovala naplňování cílů KEP. Motivace veřejnosti ke snižování spotřeby energie a přechodu na ekologicky čistší zdroje energie v oblasti daní je tak nízká. Dopadem je zaostávání sektoru automobilové dopravy v jeho ekologizaci za většinou států EU a také závislost plnění cílů EU na biopalivech první generace²² se všemi svými negativy, např. nárůstem zemědělské plochy určené k pěstování plodin pro výrobu biopaliv na úkor plodin určených pro výrobu potravin. Dále NKÚ konstatoval:

- ČR na rozdíl od dalších států EU, nevyužívá potenciál daní, poplatků a dotací k ekologizaci dopravy, přestože příslušné poplatky a daně jsou v právních předpisech zavedeny. Sazby daní a poplatků souvisejících s provozováním vozidel a majících vztah k ekologizaci dopravy od svého zavedení reálně klesly a již neplní funkci, pro kterou byly zavedeny. Efektivnost aplikovaných snížení daní, která mají podpořit ekologizaci dopravy, je nízká a podnikatel, jako pořizovatel vozidla, je při obnově a provozu vozového parku spíše veden motivací snížit základ daně z příjmů právnických osob než zlepšit ekologické parametry vozidla. V sektoru domácností neodrážejí sazby daní u plynu, elektřiny a uhlí jejich uhlíkovou stopu a spotřebitel je motivován k přechodu na ekologicky přívětivější zdroj pouze komfortem vytápění a případnou dotací na pořízení nového topidla.
- Existuje prostor pro vyšší podporu ekologizace dopravy prostřednictvím daní a poplatků, přičemž případné zvýšení daní může být kompenzováno např. v podobě zvýšených investic do infrastruktury a dotací v sektoru dopravy nebo snížením přímých daní. Obdobně v sektoru domácností je prostor pro větší podporu ekologicky přívětivějších zdrojů na úkor vytápění uhlím.

Kontrolní akce byla provedena ve spolupráci s Nejvyšším kontrolním úřadem Slovenské republiky. Obě nejvyšší kontrolní instituce vypracují do května 2020 společnou závěrečnou zprávu o výsledcích koordinovaných kontrol zaměřených na podporu ve vybraných oblastech klimaticko-energetické politiky.

Zatímco ve většině států EU jsou finanční opatření na podporu klimaticko-energetické politiky v podstatné výši aktivně prosazována, v ČR je MF, MD a MŽP v sektoru dopravy teprve zkoumají.

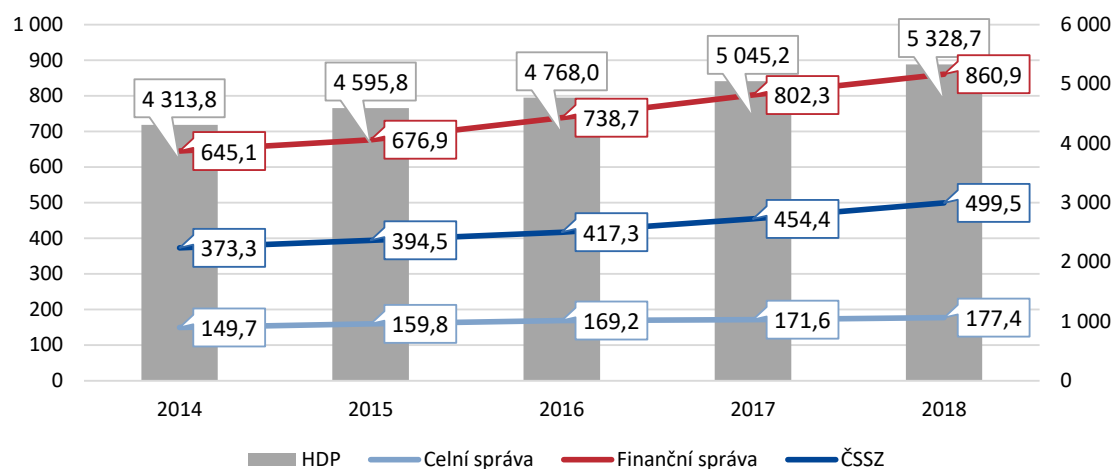
Podpora v podobě nižší sazby spotřební daně u alternativních paliv (LPG, CNG a elektřiny) činila jen v roce 2018 nejméně 2,8 mld. Kč, přesto počet vozidel na alternativní pohony roste pomaleji než dynamika nákupu vozidel na konvenční pohony. Rovněž efektivnost opatření v oblasti silniční daně v objemu cca 2 mld. Kč je sporná.

NKÚ za účelem plnění cílů ekologizace dopravy a vytápění doporučil více promítnout princip „znečišťovatel platí“ v systému daní a dalších poplatků, tzn. definovat podmínky pro uplatnění sazeb daní a poplatků v závislosti na plnění cílů klimaticko-energetické politiky.

Vývoj inkasa daní a výdajů na jejich výběr

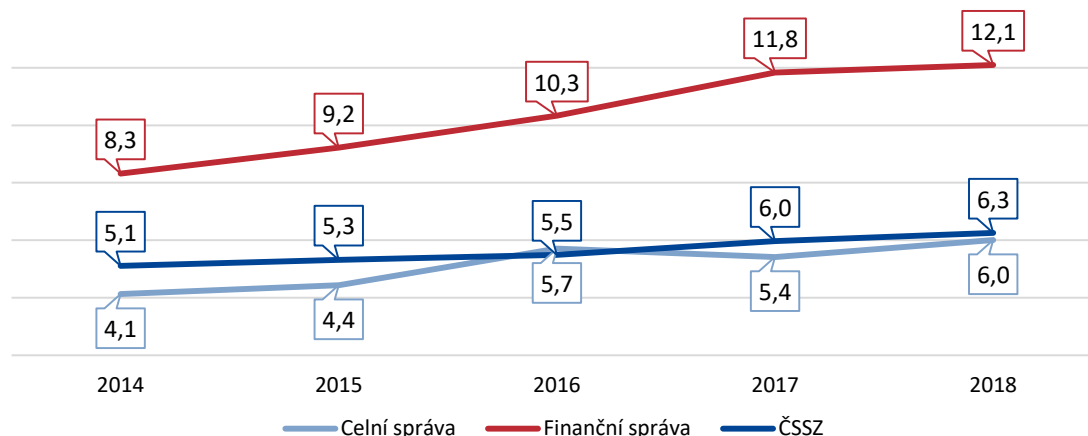
NKÚ věnuje soustavnou pozornost vývoji inkasa, výdajů na výběr daní a jeho efektivitě. Vlivem ekonomického vývoje a zlepšení výběru daňových příjmů má celkové inkaso daní rostoucí tendenci, jak ukazuje následující graf.

22 Kapalně nebo plynné palivo vyrobené z rostlin speciálními metodami.

Graf č. 9: Vývoj celkového inkasa daní a HDP v letech 2014–2018 (v mld. Kč)

Zdroj: zprávy o činnosti finanční správy ČR a celní správy ČR, zprávy o činnosti České správy sociálního zabezpečení a výroční zprávy.

Údaje z grafu č. 9 potvrzují, že i mezi roky 2017 a 2018 pokračoval rostoucí trend výše uvedených příjmů. V období let 2014–2018 inkaso daňových příjmů narostlo téměř o **370 mld. Kč**, tj. o **31,6 %**. V tomto období rostly zejména daně ze spotřeby, daně z příjmů a odvody na pojistném na sociální zabezpečení. Příčinou byl především silný ekonomický růst, vysoká zaměstnanost a s tím související spotřeba obyvatelstva. Růst daňových příjmů tak do značné míry souvisel s vývojem HDP. Na růstu se podílely i další vlivy, např. zavedení kontrolního hlášení či EET, avšak NKÚ zde spatřuje riziko v nedosažení očekávaných přínosů za současného nárůstu souvisejících nákladů a administrativní zátěže. Pokračující ekonomický růst v ČR potvrzuje i významný nárůst daňových subjektů mezi roky 2017 a 2018. FS ČR evidovala v roce 2018 téměř o **255 tisíc** daňových subjektů více než v roce 2017, Celní správa ČR /CS ČR/ o téměř **179 tisíc** subjektů a Česká správa sociálního zabezpečení /ČSSZ/ evidovala o cca **45 tisíc** subjektů více než v roce 2017.

Graf č. 10: Vývoj celkových výdajů na výběr daní v letech 2014–2018 (v mld. Kč)

Zdroj: závěrečné účty kapitol 312 (příloha č. 5) a 313 (příloha č. 3).

S růstem daňových příjmů souvisí i růst výdajů na správu daní, který však mezi roky 2017 a 2018 zaznamenal u FS ČR nižší nárůst než v předchozích letech. Nejvíce se na výdajích FS ČR podílely mzdové výdaje. Přesto celkový nárůst výdajů na správu daní v letech 2014–2018 ve výši téměř **7 mld. Kč** odpovídá navýšení o **39,4 %**, což převyšovalo tempo růstu daňových příjmů ve stejném období.

Porovnání tempa růstu celkových daňových příjmů a výdajů na jejich správu v letech 2014–2018 ukazuje nižší nákladovou efektivnost správy daní v tomto období. Pozitivní je, že v roce 2018 oproti předchozímu roku došlo ke snížení růstu výdajů FS ČR a tím i tempa růstu výdajů na správu daní.

Z hlediska výše inkasa daňových příjmů byl mimořádný i rok 2019. Daňové příjmy státního rozpočtu včetně příjmů na sociální zabezpečení v roce 2019 oproti předchozímu roku vzrostly o **6,1 %** a dosáhly téměř **1 316 mld. Kč**, což tvořilo **86 %** celkových příjmů SR. Jak již ale bylo uvedeno v předchozí kapitole, dynamika růstu daňových příjmů meziročně zpomaluje.

4. Vládní výdajové oblasti

Opakující se systémové překážky limitují účinnost řady politik.

Následující části výroční zprávy jsou věnovány výsledkům kontrolní a analytické činnosti NKÚ ve výdajových oblastech vládních politik, kterými se v uplynulém roce zabýval. Ty byly v roce 2019 předmětem více než dvou třetin realizovaných kontrolních akcí. V nich si NKÚ kladl za cíl zejména prověřit, zda byly peněžní prostředky státu vynaloženy v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti. Tj. jinými slovy nejen to, zda je s prostředky státu správně nakládáno, ale také, zda jsou prostřednictvím vynaložených prostředků realizovány správné věci. Tato zpětná vazba je určena tvůrcům politik k uplatnění dobré praxe a lepšímu hospodaření s veřejnými prostředky. Současně také slouží zákonodárcům, odborné i nejširší veřejnosti jako objektivní informace o stavu hospodaření státu pro uplatnění výkonu vnější kontroly.

Jak vyplývá z řady poznatků v následujících částech, společnými znaky závěrů řady kontrol jsou systémové nedostatky řízení a kontroly, které byly významnými překážkami v účinném naplňování politik. Mezi ty hlavní patřilo:

Nevytvoření podmínek pro realizaci politiky	Nedostatečně nastavené podmínky, které často brání účinné realizaci politik, jsou například nedostatečná právní úprava, absence nebo špatná spolupráce zainteresovaných resortů (např. KA č. 18/27 a nedostatečná právní úprava v oblasti boje se suchem).
Neprovázanost strategií, opatření a potřeb	Nekoncepční přístup, kdy prostředky státu nejsou vynakládány na základě oprávněných společenských potřeb, priorit nebo na základě prokazatelné efektivnosti, je dalším ze zjišťovaných nedostatků (např. KA č. 18/21 při výstavbě silnic I. třídy bez ohledu na koncepční záměry a priority).
Nedostatky v nastavení cílů a monitoringu	Cíle a ukazatele nejsou často nastaveny jako vyhodnotitelné nebo nejsou relevantní, což znemožňuje řízení a prokazatelné vyhodnocení přínosů politiky (např. KA č. 18/19 a nastavení pouze obecných cílů a nestanovení ukazatelů pro hodnocení přínosů podpory kulturních aktivit).
Výdej prostředků bez prokázání 3E	Odpovědné resorty se nezabývají hodnocením účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti nebo přínosů vynaložených peněžních prostředků nebo je takové hodnocení neprůkazné (např. KA č. 18/16 a neúčelnost a neefektivita ve vztahu k cílům v oblasti podpory vodní dopravy).
Formalismus a setrvačnost	Formální pojetí řízení a kontroly se projevuje v řadě procesů. Typickým případem je programové financování, které není nástrojem cílově orientovaného rozpočtování a realizace investic (např. KA č. 18/11 v rámci podpory materiálně technického zabezpečení regionálního zdravotnictví).

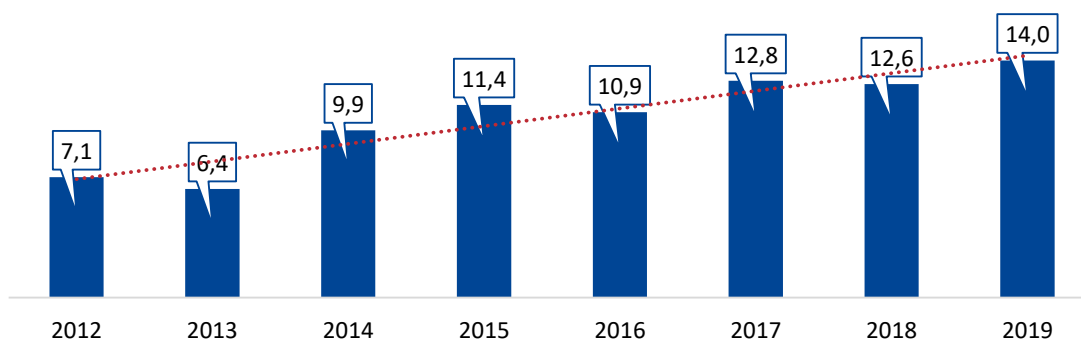
K nejčastěji zjišťovaným nedostatkům přitom patřilo porušení zásad 3E, nedostatečné nastavení cílů a ukazatelů nebo neplnění strategických cílů politik. To bylo také v některých případech důvodem, proč stát nebyl schopen účelně, hospodárně a efektivně naplňovat oprávněné potřeby společnosti.

4.1 DIGITALIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY

Přetrvávající nedostatky rozvoje eGovernmentu brzdí využití potenciálu digitalizace veřejné správy a rozvoje on-line služeb státu.

Digitalizace veřejné správy má sloužit k zefektivnění jejich procesů a agend včetně vzájemné spolupráce mezi orgány veřejné správy. A také k zajištění elektronických služeb pro komunikaci občanů s touto správou při řešení jejich životních situací a potřeb. Za uplynulých osm let vydaly organizační složky státu na ICT, které souvisí mj. s digitalizací VS, cca **85 mld. Kč**. Při bližším pohledu je patrné, že tyto výdaje stále rostou (viz graf č. 11). Digitalizace VS je přitom celoevropský trend, který podporuje například i nedávno schválený zákon o právu na digitální služby²³. Tato právní norma by do budoucna měla garantovat možnost komunikovat s úřady státu čistě elektronicky. K jejímu naplnění je však mj. nezbytné odstranit nedostatky, které digitalizaci VS provází od jejího počátku.

Graf č. 11: Výdaje organizačních složek státu na ICT v letech 2012–2019 (v mld. Kč)

Zdroj: *Integrovaný informační systém státní pokladny /IISSP/*; rozpočtové položky 5042, 5162, 5168, 5172, 6111 a 6125.

NKÚ také v roce 2019 navázal na předchozí kontroly v oblasti rizikových informačních systémů a elektronizace veřejné správy. V rámci KA č. 18/07 prověřil informační podporu agendy daňového řízení při rozšiřování IS ADIS o EET a další komponenty. Výsledky potvrdily závažné nedostatky, které se týkaly nerespektování pravidel schvalování projektů ICT, neoprávněného využití nesoutěžních postupů a prohloubení závislosti na stávajícím dodavateli IS (podrobněji viz kapitoly II.3 a II.5.1 této výroční zprávy).

Skutečností zůstává, že i přes vysoké investice státu do ICT a rozvoje digitalizace veřejné správy a eGovernmentu obecně – vyjma dílčích výsledků – dosud nedošlo k zásadní změně situace vedoucí k zefektivnění veřejné správy a usnadnění komunikace s ní.

Potvrzují to výsledky kontrolních akcí, které NKÚ v uplynulých letech v této oblasti provedl, ale i výsledky vlastní analytické a monitorovací činnosti. NKÚ se proto v roce 2019 zaměřil na shrnutí zjištění, která učinil v oblasti digitalizace VS od roku 2012, kdy se touto problematikou pravidelně a systematicky začal zabývat s cílem ukázat systémové příčiny tohoto stavu a přispět k adekvátnímu řešení²⁴.

²³ Zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů.

²⁴ V roce 2019 NKÚ publikoval *Souhrnnou zprávu o digitalizaci veřejné správy v ČR*; <https://www.nku.cz/cz/publikace-a-dokumenty/ostatni-publikace/zprava-o-digitalizaci-verejne-spravy-v-ceske-republic-id10937/>.

Na základě zjištěných skutečností NKÚ prokázal, že problémy, které provází realizaci ICT projektů, se stále opakují. Důsledkem je nehospodárnost, neefektivnost a neúčelnost vynakládání finančních prostředků, včetně negativního dopadu na zpřístupnění on-line služeb ze strany státu občanům. Přitom v kontrolních akcích provedených v letech 2012 až 2019 dosáhly vynaložené prostředky v rozporu s hledisky 3E výše až **7,8 mld. Kč**. Mezi hlavní zjištěné problémové oblasti, a tedy bariéry rozvoje digitalizace VS, patří:

- **nekoncepční řízení/rozhodování při budování a rozvoji informačních systémů jako důsledek neschopnosti dosáhnout potřebné shody na koncepci rozvoje veřejné správy, které vede mj. k přetrvávající roztříštěnosti informačních systémů;**
- **vytváření nových informačních systémů veřejné správy bez důkladné analýzy potřeb, jejich začlenění do enterprise architektury organizační složky státu, případně celého eGovernmentu a adekvátní připravenosti právních předpisů či dalších podmínek zajišťujících jejich účelné využívání;**
- **prodlužování doby vývoje a implementace nových řešení informační podpory v důsledku chyb v projektové přípravě či zadávacím procesu;**
- **nežádoucí závislost na externích dodavatelích způsobená využitím jednacího řízení bez uveřejnění či in-house výjimky, která má dopad na nehospodárnost výdajů na informační systémy;**
- **vysoké provozní náklady informačních systémů;**
- **nespolehlivost a neúplnost dat v informačních systémech a publikovaných open datech, což snižuje požadované přínosy a účel informačních systémů;**
- **nedostatečné personální kapacity v oblasti ICT pro zajištění základních činností.**

K obdobným zjištěním došel NKÚ v roce 2019 také při realizaci srovnávacího šetření řízení ICT orgány státní správy, do kterého zahrnul celkem 14 organizačních složek státu a 6 příspěvkových organizací²⁵. Údaje získané v rámci šetření byly porovnávány s dostupnými informacemi ze soukromého finančního sektoru v ČR a ve značné míře podporují zjištění, ke kterým dospěl NKÚ v průběhu kontrolních akcí. Z výsledků šetření mj. vyplývá:

- Mezi nejvýznamnější zjištění patří nedostatek interních IT pracovníků. Z výsledků šetření vyplynulo, že interní IT pracovníci se na celkovém počtu všech cca **108 tisíc** systemizovaných služebních i pracovních míst v těchto subjektech podílí **3,3 %**, přičemž již v roce 2012 byl celosvětový průměr **5,7 %** a v tom samém roce dosáhl podíl v soukromém finančním sektoru **9,6 %**.
- S problematikou personálních kapacit úzce souvisí i odměňování zaměstnanců. V této souvislosti NKÚ zjistil, že organizační složky státu, které jsou služebními úřady, při řešení nedostatku odborných personálních kapacit nevyužívají v dostatečné míře institutu klíčových služebních míst v oblasti ICT, které dle nařízení vlády č. 327/2016 Sb. umožňuje využít finanční motivaci.

Uvedená zjištění představují souhrn slabých míst v rozvoji digitalizace VS. V mezinárodním srovnání i přes mírné zlepšení zaostává ČR jak z hlediska reálné míry využití zpřístupněných digitálních služeb, tak i z hlediska rozsahu těchto služeb. Obecně lze konstatovat, že digitalizace VS je v ČR potenciálem, který doposud zůstává málo využitý.

Tuto skutečnost dokumentuje také Český statistický úřad /ČSÚ/ ve své publikaci *Rozvoj informační společnosti v České republice a zemích EU* z roku 2018, ve které mj. uvádí, že **37 %** jednotlivců v ČR ve věku 16 let a starší používají internet při jednání s úřady k vybraným činnostem. Při bližším pohledu je však patrné, že se jedná zejména o vyhledávání informací, a to v míře **34 %**. Klíčovou aktivitou, která má pro občany ČR nejvyšší přidanou

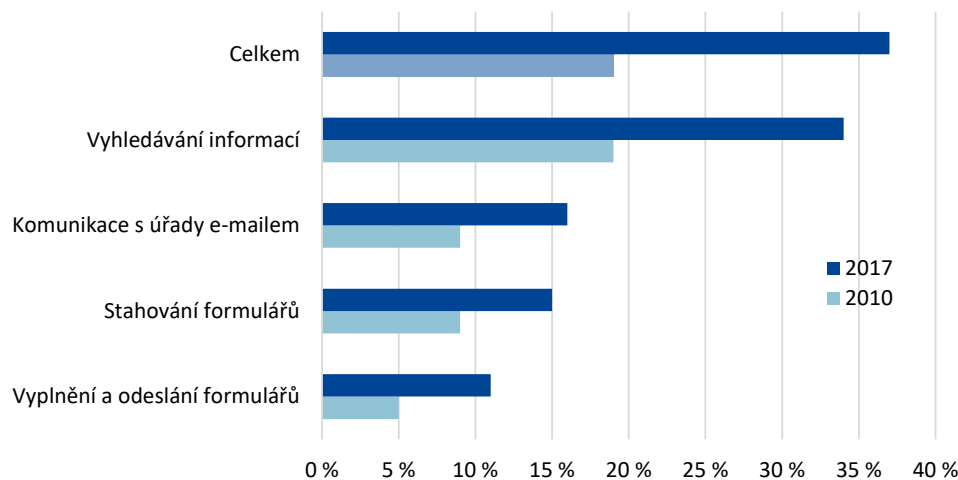
Pomalý rozvoj digitalizace veřejné správy v ČR ilustruje také skutečnost, že počet uživatelů státního Portálu občana byl v červnu 2019, tj. téměř po roce od jeho zprovoznění, jen kolem 22 tisíců.

²⁵ Např. Generální finanční ředitelství, Česká správa sociálního zabezpečení, Státní zemědělský intervenční fond, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR aj.

hodnotu, je vyplnění a odeslání formulářů on-line. I když od roku 2010 do roku 2017 došlo téměř ke zdvojnásobení podílu vyplnění a odeslání on-line formulářů, je celkové využití této služby stále pouhých **11 %** (viz graf č. 12).

Graf č. 12: Podíl jednotlivců v ČR ve věku 16 let a starších používajících internet při jednání s úřady k vybraným činnostem (v %)

Zdroj: *Rozvoj informační společnosti v České republice a zemích EU 2018, ČSÚ.*

Výsledky pravidelného mezinárodního šetření Evropské komise /EK/ zaměřeného na úroveň digitalizace hospodářství a společnosti DESI ukazují, že ČR v rámci dílčího ukazatele *digitální veřejné služby* zaznamenala mírné zlepšení, zejména díky zlepšení elektronizace zdravotnictví (mj. zavedením elektronických receptů) a zvýšení podílu uživatelů elektronické veřejné správy. Přesto její pozice na **20. místě z 28 zemí** EU vykazuje zaostávající úroveň digitalizace VS v ČR a navzdory zlepšení nedosahuje ČR průměru EU v žádném ze sledovaných dílčích ukazatelů.

V roce 2018 byl přijat nový vládní program pro rozvoj eGovernmentu s názvem Digitální Česko²⁶, který by mohl zlepšit současný stav digitalizace VS. Ten v oblasti koncepce digitalizace cílí na efektivnější a uživatelsky přívětivější online služby pro občany a firmy, legislativu, podporu technologií a kompetencí zaměstnanců a centrálně koordinovaný rozvoj ICT ve VS. NKÚ upozorňuje, že tento program a navazující opatření mohou mít žádaný dopad, jen pokud budou vyřešeny a odstraněny výše uvedené bariéry rozvoje digitalizace veřejné správy.

4.2 PODPORA PODNIKÁNÍ

Cíle podpory podniků ve výzkumu a vývoji pro inovace nejsou plněny; podpora ICT projektů pro zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků byla ve vztahu k naplňování cílů neúčinná.

V rámci posilování konkurenceschopnosti a inovační výkonnosti české ekonomiky je stěžejní podpora rozvoje podnikatelského sektoru v oblasti výzkumu a vývoje pro inovace /VVI/ a rozvoje informačních a komunikačních technologií. Intervence státu tak směřují do oblastí, které by se v budoucnosti měly stát základním zdrojem konkurenceschopnosti ČR. Otázkou však zůstává, zda podpora státu v tomto sektoru je efektivní a přináší požadované výsledky.

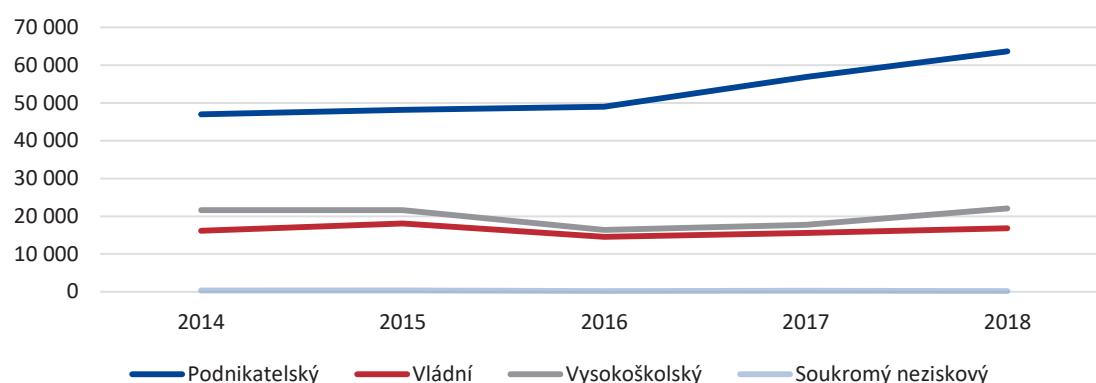
26 Viz <https://www.mvcr.cz/clanek/rada-vlady-pro-informacni-spolecnost.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>.

V roce 2019 se NKÚ zaměřil na podporu podnikání financovanou z prostředků EU z operačního programu *Podnikání a inovace /OPPI/* v programovém období 2007–2013 a operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost /OP PIK/* v programovém období 2014–2020. V tomto roce NKÚ dokončil tři kontrolní akce zaměřené na:

- podporu rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace z OP PIK (KA č. **18/06**),
- podporu ICT projektů malých a středních podniků z OPPI a OP PIK (KA č. **18/29**),
- technickou pomoc z OP PIK (KA č. **19/01**).

Největší podíl na růstu celkových výdajů na výzkum a vývoj pro inovace mají podnikatelské výdaje, které mezi lety 2014–2018 vzrostly téměř o **36 %**, ale velkou část těchto výdajů vynaložily v ČR zahraniční firmy. Zatímco vládní investice do výzkumu a vývoje stagnují, jak ukazuje graf č. 13.

Graf č. 13: Výdaje na VVI podle sektoru provádění (v mil. Kč)

Zdroj: ČSÚ, Veřejná databáze.

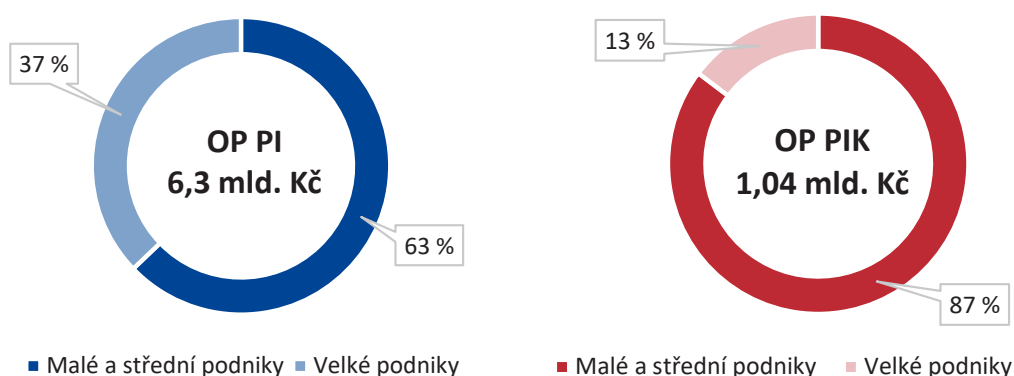
Zásadním nedostatkem v oblasti podpory podnikání z OPPI i OP PIK je skutečnost, že při poskytování podpory nebyl respektován její smysl nebo existovalo významné riziko nenaplnění cílů, resp. účelu podpory. To v konečném důsledku ohrožuje i dosažení přínosů pro konkurenceschopnost ČR.

Průměrná délka procesu schvalování žádostí podaných ve výzvách vyhlášených v roce 2016 byla 345 dnů.

- NKÚ u podpory VVI poskytované z prioritní osy 1 OP PIK s celkovou alokací **34,8 mld. Kč** upozornil na riziko, že nebudou splněny cíle prioritní osy, kterými jsou zvýšení inovační výkonnosti podniků a zvýšení intenzity a účinnosti spolupráce ve výzkumu a vývoji pro inovace. Toto riziko NKÚ vyhodnotil na základě skutečnosti, že účelem podpory je potřeba zvýšit počet podniků s potenciálem posunout technologickou hranici v příslušném oboru, přičemž důraz má být kladen na rozvoj spolupráce ve VVI. Do doby ukončení kontroly však MPO poskytlo na projekty zaměřené na zvyšování intenzity a účinnosti spolupráce ve VVI jen **22 %** celkové alokace. Například z plánovaných **2 950** podniků spolupracujících s výzkumnými organizacemi jich na konci roku 2017 skutečně spolupracovalo jen **326**, tj. **11 %**, a z plánovaných **195** výzkumných organizací spolupracujících s firmami jich bylo ve skutečnosti jen **14**, tj. **7 %**. NKÚ též upozornil na nedostatečné tempo čerpání alokovaných prostředků. Ke dni ukončení kontroly v říjnu 2018 schválilo Ministerstvo průmyslu a obchodu /MPO/ k podpoře projekty v celkové výši **16,7 mld. Kč**, tj. pouze **48 %** celkové alokace. Avšak proplaceny byly projekty jen za **3,5 mld. Kč**, tj. pouze **10 %** celkové alokace. Nedostatečné čerpání podpory negativně ovlivnil nízký zájem malých a středních podniků /MSP/ o podporu a dlouhý proces schvalování projektových žádostí. Rovněž čerpání peněžních prostředků ve výši **2,1 mld. Kč** určených pro integrované územní investice nebylo vůbec zahájeno (KA č. **18/06**).

- V rámci posílení konkurenceschopnosti prostřednictvím ICT projektů MPO od roku 2007 podpořilo celkem **727** dokončených projektů, na které poskytlo veřejné prostředky ve výši **7,3 mld. Kč**, z toho **5,2 mld. Kč** tvořily příspěvky z rozpočtu EU. Smyslem podpory u OPPI a OP PIK měl být růst ICT sektoru v ČR a zvýšení konkurenceschopnosti českých podniků na globálním trhu. Přestože u obou operačních programů měly směřovat prostředky na podporu ICT především malých a středních českých podniků, prostřednictvím vyhlášených výzev mohly být podpořeny také velké podniky, kterým MPO v kontrolovaném období poskytlo celkem **2,5 mld. Kč**. Jak ukazuje graf č. 14, podpora u OP PIK byla do ukončení kontroly směřována více na MSP, přičemž velké podniky mohly být podporovány za podmínky, že budou spolupracovat s MSP v rámci subdodavatelských vztahů. Podle zjištění NKÚ však MPO schválilo i žádosti a proplatilo podporu velkým podnikům, které tuto spolupráci nedoložily. Např. poskytlo **702 mil. Kč** na **16** projektů českých poboček nadnárodních koncernů na vybudování center sdílených služeb, přičemž primárním cílem příjemců byla úspora nákladů celého koncernu, nikoliv podpora konkurenceschopnosti českého příjemce na volném trhu. Tyto projekty byly založeny především na vytvoření velkého počtu pracovních míst v řádu desítek až stovek, ačkoliv primárním cílem programů nebylo vytváření nových pracovních míst či úhrada mzdových nákladů. Taková podpora významně ovlivnila také trh práce v období, kdy se potýkal s nedostatkem odborníků v oblasti IT. Na tyto negativní dopady bylo MPO upozorněno externím hodnotitelem projektu (KA č. **18/29**).

Graf č. 14: Poskytnutá podpora na posílení konkurenceschopnosti prostřednictvím ICT projektů v letech 2012–2018 podle velikosti podniků

Zdroj: informace z KA č. **18/29**.

Výsledky všech tří kontrolních akcí potvrdily, že dalším klíčovým a dlouhodobým nedostatkem v oblasti podpory podnikání je absence uceleného a průkazného systému hodnocení přínosů podpory z důvodu obecně nastavených cílů bez měřitelných parametrů. To mělo negativní vliv i na kontrolní a řídicí systém a na schopnost vyhodnocovat efektivnost podpořených projektů a jejich vliv na naplňování cílů programu. V rámci kontroly plnění deklarovaných přínosů podpory NKÚ vyhodnotil:

- U podpory ICT projektů pro zvýšení konkurenceschopnosti podniků MPO a zprostředkující subjekty²⁷ nezajistily efektivní poskytování podpory ani naplňování jejích cílů, neboť ministerstvem nastavený systém řízení operačních programů neumožnil prokázat, jaký účinek měla podpora na posílení konkurenceschopnosti ČR v oblasti ICT. Dopad podpory hodnotilo MPO podle podílu přidané hodnoty IT služeb na HDP

MPO v rámci programu podpory ICT a strategických služeb bez jakékoliv kontroly účelnosti projektu proplatilo jednomu příjemci přes 31 mil. Kč na nákup použitého letounu a stavbu hangáru i přesto, že nebylo zřejmé, zda byl letoun použit pro potřeby projektu.

²⁷ V programovém období 2007–2013 byla zprostředkujícím subjektem v rámci OP PI Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, v programovém období 2014–2020 v rámci OP PIK to je Agentura pro podnikání a inovace.

ČR. Ten v letech 2011–2017 sice průběžně rostl, avšak nezávisle na poskytnuté podpoře. Cílové hodnoty ukazatele pro rok 2023 bylo dosaženo již v roce 2017. Efektivnost a úspěšnost podpory MPO vztahovalo především ke schopnosti vyčerpat alokované prostředky. NKÚ kriticky hodnotil, že MPO u stejně zaměřené podpory z OP PIK nevyřešilo problémy, na které upozornil NKÚ již v předešlém programovém období u OPPI při kontrolní akci č. **16/01**²⁸. Další nedostatky vykazoval i nastavený kontrolní systém projektů, kde zprostředkující subjekty ani MPO důkladně neověřovaly věcnou realizaci projektů a věcnou způsobilost výdajů. V této souvislosti NKÚ zjistil riziko nezpůsobilosti výdajů až do výše **33 mil. Kč** (KA č. **18/29**).

- Závažné nedostatky v nastavení systému hodnocení podpory NKÚ odhalil i u podpory z technické pomoci v rámci OP PIK, jejíž pomocí má MPO zajišťovat efektivní řízení programu. Ukazatele výsledku nestanovilo tak, aby pomocí nich bylo možné vyhodnotit celkové přínosy podpory a naplnění specifických cílů technické pomoci. Jeden z ukazatelů sledujících personální stabilizaci v implementační struktuře, jako jeden z předpokladů efektivního řízení a kontroly OP PIK, navíc MPO průběžně neplnilo. OP PIK vykazoval nejnižší průběžnou míru čerpání prostředků ze všech operačních programů v ČR²⁹. Dalším z ukazatelů byl počet kontrol na místě. Z plánovaných **2 400** kontrol MPO v polovině programového období uskutečnilo pouze **366**. NKÚ také odhalil případ nezpůsobilých výdajů MPO v celkové výši cca **1,3 mil. Kč** zahrnující především náklady na tři tzv. výroční semináře za cca **1,2 mil. Kč**, které neměly charakter vzdělávání, jak by vyplývalo z povahy projektu, ale převážně společenských akcí pro zaměstnance implementační struktury (KA č. **19/01**).
- U podpory rozvoje VVI podniků oba specifické cíle prioritní osy 1 OP PIK a většina k nim přiřazených výsledků, kterých chce ČR dosáhnout s podporou Evropské unie, nebyly nastaveny dostatečně konkrétně a neobsahují měřitelné parametry. MPO připravilo pro prioritní osu takovou soustavu indikátorů, která je pro sledování naplnění specifických cílů nedostatečná a její pomocí nelze sledovat skutečné naplnění jednotlivých výsledků (KA č. **18/06**).

Nevyhodnocování skutečných přínosů je významnou překážkou účelnosti a efektivnosti podpory ke zvyšování konkurenceschopnosti podniků.

NKÚ ve stanovisku ke státnímu závěrečnému účtu upozornil na skutečnost, že podle souhrnného inovačního indexu³⁰ /EIS/ se ČR nedaří držet tempo s růstem inovační výkonnosti EU. ČR dlouhodobě ztrácí zejména v oblastech, které představují vyšší přidanou hodnotu v ekonomice. Jedním z ukazatelů EIS je souhrnný ukazatel Innovators³¹ /inovační aktivita podniků/, který vyjadřuje inovační výkonnost malých a středních podniků. Jak si ČR stojí ve srovnání s ostatními členskými státy EU, je patrné z grafu č. 15. Na rozdíl od většiny evropských zemí, kde došlo v letech 2011–2018 k růstu inovační aktivity podniků, vykazuje ČR opačný trend. Přestože výdaje na VVI v podnikatelském sektoru v ČR rostou, inovační aktivita podniků klesá a v uvedeném období se dostala mírně pod evropský průměr.

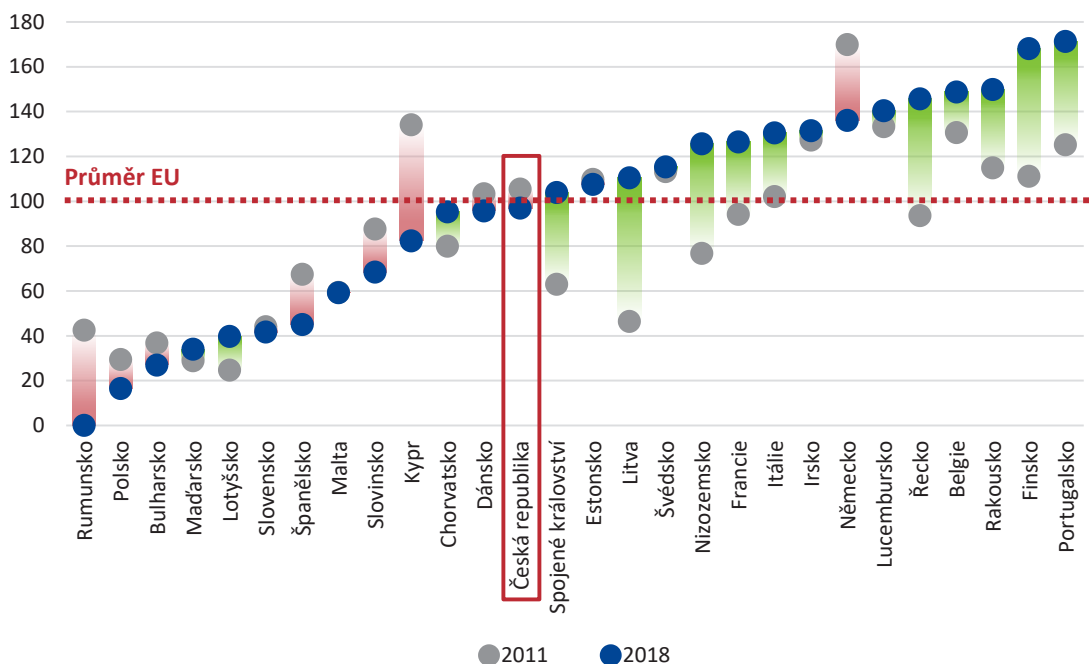
²⁸ KA č. 16/01 – Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na financování opatření v rámci operačního programu Podnikání a inovace z hlediska dosažení cílů; KZ zveřejněn v částce 1/2017 Věstníku NKÚ.

²⁹ Nedostatky týkající se implementace a stavu čerpání celého operačního programu jsou popsány v kapitole II.5.2 této výroční zprávy.

³⁰ *European Innovation Scoreboard 2019*, Evropská komise.

³¹ Souhrnný ukazatel *Innovators* zahrnuje tři poměrové ukazatele inovací. Ty procentuálně hodnotí podíl malých a středních podniků, které zavedly inovaci na trh nebo inovovaly v rámci svých společností, k celkovému množství těchto podniků. Zelená barva v grafu znázorňuje země, u kterých došlo k růstu inovační aktivity podniků, a červená zobrazuje její pokles.

Graf č. 15: Mezinárodní srovnání inovační výkonnosti malých a středních podniků měřené souhrnným ukazatelem inovační aktivity podniků (v %)

Zdroj: European Innovation Scoreboard 2019.

Pozn.: Jedná se o změnu souhrnného ukazatele *Innovators* mezi roky 2011 až 2018 (vztaženo k průměru EU v roce 2019).

NKÚ považuje za důležité, aby poskytování podpory VVI bylo cíleno především na projekty, které budou schopny významně ovlivnit prostředí ČR. Je také nezbytné pokračovat ve využívání potenciálu výzkumných center intenzivnějším propojením veřejného a soukromého sektoru, aby byla zajištěna vyšší využitelnost výsledků v praxi.

Klesající trend v oblasti marketingových organizačních inovací v podnicích či stagnující trend v oblasti produktů a procesů týkající se inovační výkonnosti malých a středních podniků v ČR v evropském srovnání potvrdila i zpráva světové banky *Czech Republic Assessment of the SME Policy MIX*³² týkající se hodnocení politiky v oblasti podpory malých a středních podniků, vydaná v říjnu 2019.

NKÚ pozitivně hodnotí skutečnost, že na základě výsledků KA č. 18/06 vláda ČR uložila ministru průmyslu a obchodu povinnost průběžně vyhodnocovat přínosy a výsledky programů podpory rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace z OP PIK a přijímat potřebná opatření ke zvýšení absorpční kapacity a akceleraci čerpání.

4.3 DOPRAVA

K dosažení cílů rozvoje dopravní infrastruktury a hodnoty za peníze je třeba odstranit chyby ve strategickém řízení a neefektivní procesy v rámci přípravy staveb.

Odpovídající rozvoj dopravní infrastruktury a služeb je nezbytný pro naplňování potřeb společnosti, zajištění vhodných podmínek hospodářského rozvoje i zvyšování konkurenceschopnosti státu. Plnění strategických záměrů v této oblasti je jednou ze základních úloh státu. Dlouhodobě nevyhovující stav v oblasti dopravní infrastruktury a hledání příčin tohoto stavu s cílem přispět k jeho zlepšení jsou důvody, proč kontroly v této oblasti NKÚ považuje za klíčové.

32 Viz <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/33114/Czech-Republic-Assessment-of-the-SME-Policy-Mix.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

V roce 2019 NKÚ dokončil následující kontrolní akce, ve kterých prověřil:

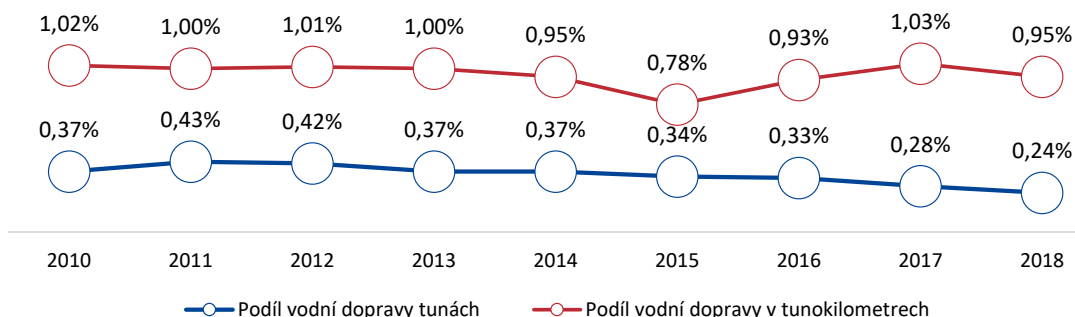
- rozvoj vodních cest a podporu vodní dopravy (KA č. **18/16**),
- výstavbu a modernizaci silnic I. třídy (KA č. **18/21**),
- podporu veřejné městské a regionální dopravy (KA č. **18/24**),
- implementaci inteligentních dopravních systémů v silniční infrastruktuře (KA č. **18/34**).

Systémové problémy na strategické úrovni a v nastavení podmínek realizace dopravní politiky jsou příčinami, proč nejsou plněny její mnohé záměry a cíle. Jak NKÚ v roce 2019 konstatoval, tyto problémy přetrvávají již dlouhodobě při přípravě a realizaci silničních staveb a také v rámci podpory rozvoje vodních cest. Ty mají také negativní vliv na účelnost, hospodárnost a efektivnost vynakládaných prostředků. Přijatá opatření v urychlení výstavby se dosud neprojevila.

- Při KA č. **18/16** zaměřené na vodní dopravu NKÚ konstatoval, že nejsou plněny cíle stanovené pro oblast vodní dopravy dopravní politikou a navazujícími dokumenty. NKÚ poukázal na dlouhodobě velmi nízký podíl nákladní vodní dopravy na celkovém objemu přeprav, který od roku 2010 představuje přibližně **1 %**. Nedošlo ani k přesunu části přepravy ze silnic na vodní cesty. NKÚ proto peněžní prostředky nepovažuje za účelně a efektivně vynaložené ve vztahu ke stanoveným cílům. Hlavní příčinou je především nedostatečná spolehlivost splavnosti labsko-vltavské vodní cesty v úseku Ústí nad Labem – státní hranice a úseku u Přelouče. Řešením mělo podle MD být vybudování plavebního stupně v Děčíně, s jehož stavbou MŽP z důvodu ochrany životního prostředí zásadně nesouhlasí. Posuzování vlivu na životní prostředí bylo po 14 letech v prosinci 2019 ze strany MŽP ukončeno. Důvodem bylo, že Ředitelství vodních cest ve lhůtě 3 let od vrácení nepředložilo přepracovanou dokumentaci k posuzování vlivů záměru na životní prostředí. Obdobně je již od roku 1994 připravován plavební stupeň u Přelouče, který provázejí opakované soudní spory mezi ekologickými organizacemi a státem. Na přípravu obou projektů přitom ŘVC vynaložilo téměř **928 mil. Kč**. K problematice vodního koridoru Dunaj–Odra–Labe NKÚ uvedl, že z výsledků *Studie proveditelnosti vodního koridoru Dunaj–Odra–Labe* je zřejmá řada rizik, která by mohla způsobit neúčelnost a neefektivnost vynakládání prostředků na přípravu a realizaci projektu.

Hodnotu již dokončených infrastrukturních projektů na labsko-vltavské vodní cestě MD vyčíslilo na 160 mld. Kč, které NKÚ vyhodnotil jako potenciálně zčásti neúčelně a neefektivně vynaložené.

Graf č. 16: Podíl vodní dopravy na přepravě zboží v ČR (v %)

Zdroj: ročenky dopravy 2015 a 2018.

Poznámka: Údaje nezahrnují přepravu věcí leteckou dopravou a ropovody.

NKÚ opakovaně³³ upozorňuje, že v koncepčních a na ně navazujících dokumentech pro rozvoj vodních cest přetrvávají rozpory. Hodnocení efektivnosti investic vychází z nedostatečně doložených vstupních údajů, proto NKÚ nepovažuje důvody veřejného zájmu za objektivně a jednoznačně prokázané. Vynakládání dalších prostředků na rozvoj vodních cest pro nákladní dopravu bez vyřešení všech výše uvedených problémů je spojeno s rizikem neúčelného a neefektivního vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu.

- Obdobně také výsledky KA č. **18/21** potvrdily neplnění koncepčních záměrů, a to při výstavbě a modernizaci silnic I. třídy v letech 2013–2018. A to zejména kvůli vážnoucímu stavu přípravy staveb dopravní infrastruktury, když i u těchto relativně „menších“ staveb v porovnání s náročností výstavby dálnic byla průměrná doba přípravy **12 let** (tj. jen o rok kratší oproti době přípravy dálnic zjištěné v kontrolní akci č. 17/05³⁴). Záměry nebyly plněny také z důvodu zahájení přípravy značného množství staveb v období před ekonomickou krizí a následného nedostatku finančních prostředků. Z plánovaných **35** staveb se v termínu podařilo dokončit pouze **sedm**. Přednostně nebyly realizovány prioritní stavby silnic I. třídy, jak určoval strategický dokument vlády³⁵, ale stavby investičně připravené k zahájení realizace a s nižším celospolečenským přínosem (nižší prioritou). Tento postup NKÚ v minulosti opakovaně kritizoval a nápravu tohoto stavu měla představovat právě uvedená strategie. NKÚ rovněž uvedl, že legislativní změny³⁶ neměly vzhledem k jejich krátké době účinnosti dosud výrazný vliv na urychlení přípravy staveb. V letech 2013 až 2018 bylo ročně zprovozněno průměrně jen **17,8 km** silnic I. třídy.

Kontrolní akce v oblasti rozvoje dopravy ukázaly také na další významné systémové nedostatky na úrovni strategického řízení a při realizaci navazujících opatření. Ze strany realizátorů programů a opatření se jedná zejména o absenci nebo nevhodné nastavení cílů a indikátorů měřících výsledný efekt, které znemožňuje řídit a kontrolovat vliv vynaložených prostředků na plnění cílů a jejich přínos v daném časovém horizontu. To má negativní vliv i na schopnost příslušných odpovědných orgánů naplnit a věrohodně prokázat, že výdej peněžních prostředků státu byl uskutečněn v souladu s principy 3E.

- V KA č. **18/24** NKÚ prověřil u Ministerstva pro místní rozvoj /MMR/ peněžní prostředky na úrovni systému ve výši **12,6 mld. Kč** a upozornil, že přínos podpory projektů veřejné městské a regionální dopravy poskytované ze zdrojů *Integrovaného regionálního operačního programu* /IROP/ významně snižovaly některé faktory. Například ve vztahu

Např. u stavby „1/3 Olbramovice přeložka“ v době kontroly NKÚ trvala příprava stavby již 21 let. Stavební povolení vydané v srpnu 2018 bylo napadeno několika odvoláními a v červenci 2019 bylo zrušeno.

Například příjemce u jednoho ze svých projektů na pořízení trolejbusů stanovil hodnoty za celou síť MHD (323 km), ačkoliv pořizované trolejbusy plánoval nasadit na trasu v délce 7,5 km. Jiný příjemce použil dotaci na nákup tramvají, ale do počtu přepravených osob počítal i ty, které jezdily autobusy.

³³ Na tuto skutečnost NKÚ upozornil již v předchozích kontrolních akcích č. 08/19 – *Finanční prostředky určené na rozvoj a modernizaci vodních cest a přístavů* (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 1/2009 *Věstníku NKÚ*) a č. 14/03 – *Peněžní prostředky určené na rozvoj a modernizaci vodních cest a přístavů a na podporu multimodální nákladní přepravy* (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 4/2014 *Věstníku NKÚ*).

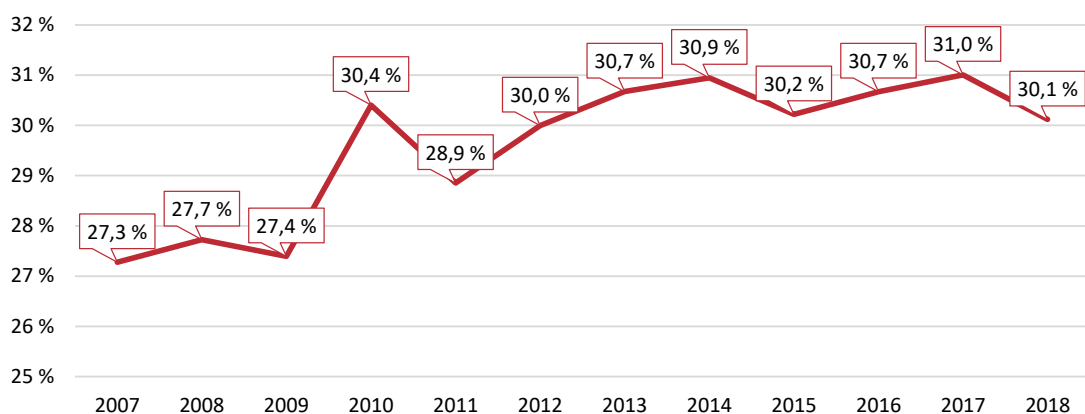
³⁴ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 17/05 – *Výstavba, modernizace a rekonstrukce dálnic* byl zveřejněn v částce 1/2018 *Věstníku NKÚ*.

³⁵ Prioritu jednotlivých staveb silnic I. třídy stanovily tzv. *Dopravní sektorové strategie, 2. fáze*, schválené vládou v roce 2013.

³⁶ K urychlení přípravné fáze staveb byla mj. přijata novela zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), účinná od 1. ledna 2018 a novela zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací o urychlení výstavby infrastruktury, účinná od 31. srpna 2018.

k plánovanému výsledku v oblasti podpory udržitelných forem dopravy, kterým je zvýšení podílu veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě, nebyla pouhá obnova vozového parku dostatečná. NKÚ přitom vyhodnotil, že jen **21 %** (38 ks) dopravních prostředků bylo pořízeno s cílem rozšířit vozový park a posílit přepravní výkony, přičemž zbývajících **79 %** (141 ks) sloužilo jen k prosté obměně vozového parku. Ačkoliv tyto projekty měly pozitivní dopad na životní prostředí, jejich konkrétní vliv na posílení veřejné dopravy na úkor individuální nebylo možné zjistit. Monitorovací systém nezobrazoval dopady projektů z hlediska vlivu na životní prostředí ani z hlediska posílení veřejné dopravy. NKÚ také poukázal na nevěrohodnost některých údajů o efektivnosti poskytnuté podpory, když příjemci chybně vykazovali počet přepravených osob za celou síť, a nikoliv jenom za zlepšené úseky, či docházelo k vícenásobnému vykazování stejných přepravených osob u různých projektů. NKÚ rovněž upozornil, že cíl zvýšit podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě na **35 %** je příliš ambiciózní a těžko dosažitelný, neboť dlouhodobě se tento podíl pohybuje kolem **30 %** (viz graf č. 17).

Graf č. 17: Podíl osobní veřejné hromadné dopravy (bez letecké a vodní) na celkovém přepravním výkonu (v %)

Zdroj: informace z KA č. 18/24.

Podpora veřejné městské a regionální dopravy financovaná v rámci IROP se zatím neprojevila zvýšením přepravy osob veřejnou dopravou. Projekty zaměřené na ekologičtější vozidla byly přínosné.

- V rámci KA č. 18/34 NKÚ posuzoval řízení rozvoje vybraných inteligentních silničních dopravních systémů /ITS/ a jejich implementaci v rámci naplňování cílů akčního plánu těchto systémů³⁷. Tyto systémy silničních ITS by měly mj. zvyšovat bezpečnost a plynulost silničního provozu nebo snižovat jeho vliv na životní prostředí. NKÚ však v kontrole zjistil vážné nedostatky v projektovém řízení rozvoje silničních ITS v rámci akčního plánu. Z 54 projektů zahrnutých do implementačního plánu ITS bylo zjištěno zpoždění realizace u **32 projektů**. NKÚ především konstatoval, že možnost MD a ŘSD monitorovat, řídit a transparentně vyhodnotit účelnost, hospodárnost a efektivnost silničních inteligentních dopravních systémů byla výrazně omezena, neboť MD stanovilo cíle rozvoje těchto systémů velmi obecně a hodnotící ukazatele do doby ukončení kontroly nenastavilo vůbec. V důsledku pak MD a ŘSD neprovádělo žádné výkonové vyhodnocení implementovaných silničních ITS, a to ani v tak základních oblastech, jako je přínos v oblasti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. MD přitom v rámci tohoto plánu předpokládá vynaložit **9 mld. Kč**. Jedním z prověřovaných prvků inteligentních dopravních systémů byly váhy pro vysokorychlostní kontrolní vážení jako prevence před poškozováním dálniční a silniční sítě přetíženou nákladní dopravou.

³⁷ Akční plán rozvoje inteligentních dopravních systémů v ČR do roku 2020 (s výhledem do roku 2050).

V návaznosti na doporučení NKÚ se MD zavázalo ke sledování dopadů zavedení systémů silničních ITS prostřednictvím indikátorů. V rámci nového akčního plánu také vytipuje problémové dopravní úseky na síti silnic a dálnic, na kterých by nasazení silničních ITS mohlo přinést kladnou změnu v plynulosti dopravy, nehodovosti nebo dopadech na životní prostředí a zdraví obyvatelstva.

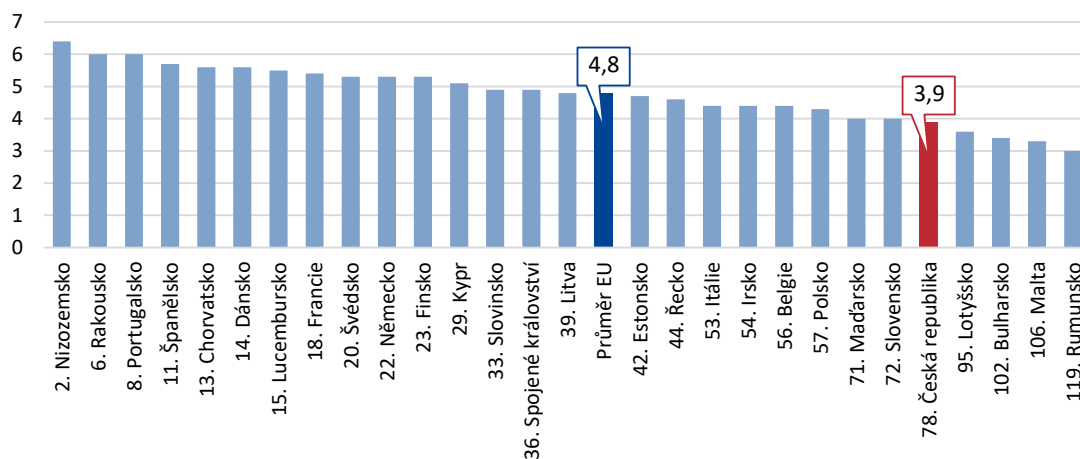
Na neuspokojivý stav silniční dopravní infrastruktury a potřebu efektivního řešení jeho příčin NKÚ opakovaně upozorňuje. Stav ani výsledky rozvoje silniční dopravní infrastruktury dosud nenaplnují společenské potřeby. Ty jsou patrné např. ze zvyšující se dopravní intenzity v souvislosti s nárůstem silniční nákladní dopravy a s narůstajícím počtem registrovaných silničních vozidel. Je evidentní, že tento neuspokojivý stav negativně ovlivňuje hospodářské prostředí a rozvoj regionů³⁸.

Rozvoj země ovlivňuje také nízká kvalita silnic. Ta je jedním z devíti hodnocených ukazatelů kvality infrastruktury u pravidelně prováděného výzkumu globální konkurenceschopnosti Mezinárodního měnového fondu a Světového ekonomického fóra. Ačkoliv v posledně zveřejněném celkovém hodnocení pro rok 2019 je ČR na **32. místě** ze 141 zemí, v kvalitě silnic obsadila až **78. pozici**. ČR je podle tohoto ukazatele současně **pátou** nejhorší zemí v rámci EU (viz graf č. 18). Hodnocení kvality komunikací se sice nezhoršilo, ale v ostatních zemích dochází k většímu pokroku, což způsobilo zhoršení pozice ČR o **10 míst**. Z evropských zemí se dlouhodobě výrazně zlepšilo hodnocení například u Polska a Chorvatska.

ŘSD do konce roku 2018 nezprovozovalo ani jednu z vah pro vysokorychlostní vážení na dálnicích a silnicích I. třídy, které by zabránily jejich poškozování přetíženými kamiony, přičemž podle plánu měla být první váha v provozu už v letech 2016 a 2017.

Přitom v krajích bylo v tomto období v provozu již pět takových vah.

Graf č. 18: Kvalita silnic v zemích EU v roce 2019

Zdroj: *The Global Competitiveness Report 2019.*

Jak vyplynulo z výsledků kontrol, v podstatě stejný je stav ve výstavbě dálnic i silnic I. třídy, kdy dosažení strategických cílů v dobudování dálniční a silniční sítě brání zejména dlouhá příprava staveb. Ta je nadále ovlivňována mj. délkou stavebního řízení, která je v porovnání s ostatním světem extrémní. Podle Světové banky byla Česká republika v roce 2019 z hlediska administrativní náročnosti při vyřízení stavebního povolení na jednom z posledních míst světového žebříčku. V řešení stavebního povolení byla ČR na **157. místě** ze 188 hodnocených zemí, v rámci zemí EU byla na posledním místě.³⁹

³⁸ Např. dle analýzy Raiffeisenbank z roku 2019 špatný stav silnic v ČR přináší ztráty v řádech několika miliard korun ročně v nevyrobené produkci a promarněném čase. Česká republika přitom v investicích do silniční sítě dlouhodobě zaostává za průměrem zemí EU i V4. Kvalita silnic má zároveň přímý vliv na vývoj HDP a nezaměstnanosti v dotčených regionech. Viz [https://investice.rb.cz/zpravy-a-analyzy/hledani-zprav-a-analyz/?c15404\[key\]=2740](https://investice.rb.cz/zpravy-a-analyzy/hledani-zprav-a-analyz/?c15404[key]=2740).

³⁹ *Doing business 2020*, World Bank Group, 2019.

NKÚ ve svém stanovisku k SZÚ za rok 2018 rovněž poukázal na skutečnost, že podpora sektoru dopravy vyjádřená podílem na celkových výdajích SR v posledních letech klesla, což bylo ovlivněno mj. složitou procedurou při schvalování staveb a jejich nepřipraveností. Vzniká tak významný investiční dluh a riziko dalšího zaostávání rozvoje dopravní infrastruktury.

Průtahy ve stavebním řízení i v přípravě staveb řešila opakovaně i vláda a v listopadu 2019 schválila návrh změny zákona o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací⁴⁰. Vliv legislativních změn se tak může projevit až v dalších letech.

NKÚ upozorňuje, že je třeba zvýšit intenzitu podpory rozvoje silniční infrastruktury a zajistit účinnost přijímaných opatření směrem k výraznému urychlení budování silniční infrastruktury a ke zlepšení její neuspokojivé kvality.

Stoupá intenzita dopravy i počty registrovaných vozidel. Např. v porovnání s rokem 2014 narostl objem silniční nákladní dopravy o 24 % a počet registrovaných silničních vozidel o 17 %⁴¹.

Ke konci roku 2019 bylo v ČR 1 281 km dálnic. K cílovému stavu v roce 2050 v délce 2 073 km tak chybí dostavět téměř 800 km. V roce 2019 se podařilo zprovoznit 33 km dálnic.

4.4 SOCIÁLNÍ SLUŽBY A ZAMĚSTNANOST

Dlouhodobá udržitelnost systému podpory sociálních služeb závisí na provedení zásadních opatření v jeho nastavení; podporu zaměstnanosti a boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení je třeba zacílit na skutečně potřebné.

Cílem podpory státu v oblasti sociálních služeb je poskytování pomoci a podpory lidem v nepříznivé sociální situaci. Důvodem takové situace může být např. věk, nepříznivý zdravotní stav nebo krizová sociální situace. Nastavení dlouhodobě udržitelného systému dostupných sociálních služeb a podpory neformální péče pro osoby v nepříznivé sociální situaci je cílem *Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025 /NSRSS/*. S problematikou souvisí také podpora státu v oblasti zaměstnanosti, která kromě zvyšování celkové míry zaměstnanosti směřuje i na dílčí národní cíle (zvýšení zaměstnanosti žen, zvýšení zaměstnanosti starších, snížení nezaměstnanosti mládeže a snížení nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací), které si ČR stanovila v rámci strategie *Evropa 2020* a *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*. Nastavení vyváženého a udržitelného systému podpory sociálních služeb a zaměstnanosti a naplňování jejich cílů je odpovědnou úlohou státu. NKÚ se na tyto oblasti zaměřil zejména z důvodu současného neuspokojivého stavu fungování, společenské potřeby a současných i budoucích rizik.

V roce 2019 NKÚ ukončil tři kontrolní akce v oblasti sociální politiky a zaměstnanosti, které byly zaměřeny na podporu:

- sociálních služeb s místní a regionální působností formou dotací MPSV (KA č. 18/09);
- zvýšení zaměstnanosti a adaptability pracovní síly mladých z OPZ (KA č. 18/28);
- sociálního začleňování a boje proti chudobě z operačního programu OP PPR (KA č. 18/33).

Neuspokojivý stav systému podpory sociálních služeb a jeho příčiny odhalily výsledky kontroly systému sociálních služeb (KA č. 18/09). NKÚ upozornil, že MPSV neplní hlavní strategický cíl, který souvisí s nastavením dlouhodobě udržitelného systému dostupných sociálních služeb. Rizika jsou zejména v budoucím zvyšování nároků na finanční prostředky státu v důsledku stárnutí obyvatelstva ČR. MPSV navíc v rámci vícezdrojového financování systému ztratilo zákonnou možnost kontroly použití prostředků státu ve formě dotací u poskytovatelů sociálních služeb s místní a regionální působností i možnost ovlivnit výši dotací vyplacených krajům a hlavnímu městu Praze, přestože se jen v kontrolovaném období let 2015–2017 jednalo o částku 28 mld. Kč.

⁴⁰ Vláda tento návrh schválila usnesením č. 831 ze dne 25. listopadu 2019. V době zpracování této výroční zprávy je návrh zákona projednáván v rámci výbory Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

⁴¹ *Ročenka dopravy 2018*, MD.

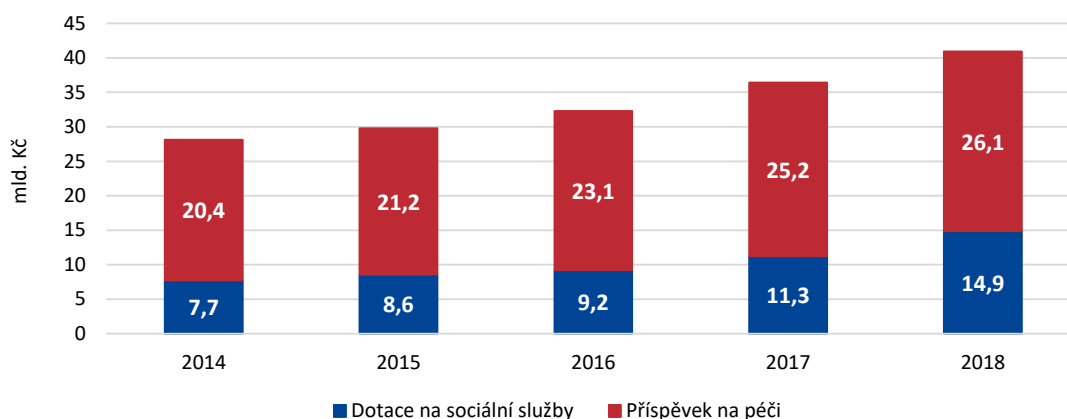
- V kontrolovaném období se MPSV nedařilo plnit dlouhodobé vize, cíle a opatření stanovené v NSRSS. Nejpozději v roce 2017 mělo být splněno 17 opatření, MPSV se ale nepodařilo 14 z nich dosáhnout. Jedním z hlavních důvodů bylo to, že nebyla přijata novela zákona o sociálních službách, která měla nabýt účinnosti již v roce 2017 a jež měla mj. stabilizovat financování sociálních služeb. Stejně tak se resortu nepodařilo vyřešit nedostatek sociálních pracovníků, což bylo ovlivněno zejména absencí zákona o sociálních pracovnících, který měl vejít v účinnost ve stejném roce. Problémy MPSV mělo i v možnosti kontroly účelnosti dotací. NKÚ zjistil, že MPSV nevyužilo zákonné možnosti zavázat kraje a hlavní město Prahu k vrácení nepoužité dotace, a nemohlo tak ověřit, zda veškeré poskytnuté prostředky byly použity na stanovený účel. V kontrolovaném období se minimálně u poskytnutých dotací na podporu sociálních služeb s místní či regionální působností jednalo o částku ve výši téměř **91 mil. Kč**.

V roce 2017 využívalo pobytových sociálních služeb **76 tisíc klientů**. V systému bylo registrováno přibližně **2 tisíce** poskytovatelů v rámci **33** druhů sociálních služeb⁴². V souvislosti s demografickým vývojem společnosti, resp. stárnutím populace, bude narůstat význam poskytovaných peněžních prostředků na sociální služby a současně budou růst také nároky na personální zabezpečení v oblasti zajišťování těchto služeb. Podle projekce ČSÚ stoupne podíl osob ve věku 65 let a vyšším v příštích 40 letech z **20 %** až na **30 %** obyvatelstva ČR. V oblasti sociálních služeb tím bude docházet k razantnímu nárůstu nároků na finanční prostředky ze státního rozpočtu i na personální zabezpečení. Kromě dotací na sociální služby stát poskytuje také příspěvky na péči. Jen mezi lety 2014 a 2018 se výše dotace na sociální služby zvýšila o **7,2 mld. Kč**, tj. o **93 %** a výše příspěvku na péči o **5,7 mld. Kč**, tj. o **28 %**.

Stát v kontrolovaném období 2015–2017 poskytl cca 47 % z celkových zdrojů 105 mld. Kč na financování sociálních služeb. Územní samosprávné celky pak ve stejném období poskytly cca 17 % z celkových zdrojů na financování sociálních služeb.

NKÚ upozorňuje, že bez realizace adekvátních opatření v nastavení systému sociálních služeb nebude stát schopen v budoucnu systém profinancovat a udržet ve stávající podobě, a to především z důvodu demografického vývoje.

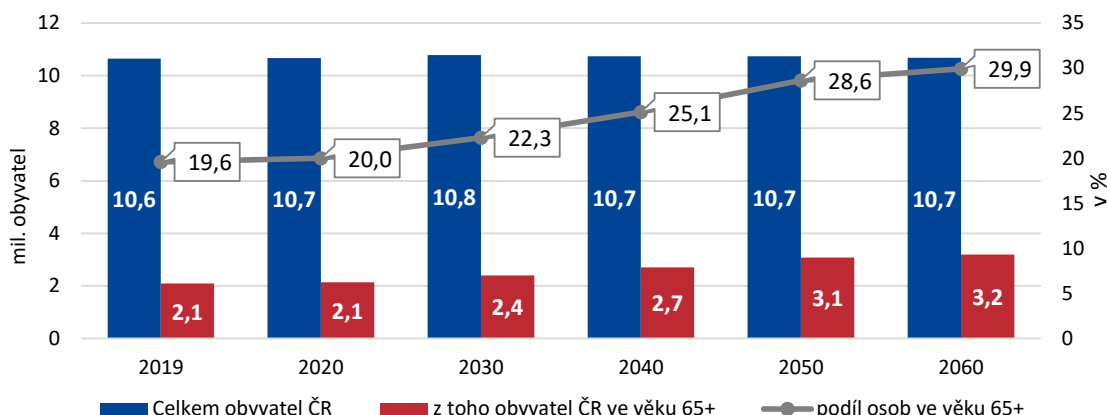
Graf č. 19: Vývoj objemu dotací na sociální služby a na příspěvek na péči z kapitoly MPSV v letech 2014–2018 (v mld. Kč)

Zdroj: závěrečné účty kapitoly MPSV za roky 2014 až 2018.

⁴² Doplnkové informace k vybraným sociálním službám jsou k dispozici na webových stránkách NKÚ; viz <https://www.nku.cz/cz/kontrola/analyzy/analyza---vybrane-socialni-sluzby-id10288/>.

Graf č. 20: Predikce vývoje počtu obyvatel ČR a podílu osob ve věku 65+ do roku 2060 (v %)

Zdroj: ČSÚ.

V návaznosti na výsledky KA byla přijata řada opatření k nápravě zjištěných nedostatků. MPSV např. upravilo metodiku pro poskytování dotací ze státního rozpočtu krajům a hlavnímu městu Praze pro rok 2020, kterou nastavilo závazný postup pro realizaci vrácení nepoužité dotace krajů a hlavního města Prahy. Současně dochází k průběžnému navyšování odměňování pracovníků v sociálních službách. NKÚ považuje za důležité, aby MPSV předložilo aktualizovaný návrh novely zákona o sociálních službách, jenž by měl být pro nastavení a stabilizaci systému a plnění koncepčních cílů v této oblasti zásadní.

V programech zaměřených na boj proti chudobě a na podporu zaměstnanosti mladých zjistil NKÚ závažné nedostatky jak na systémové, tak na projektové úrovni, které významně snížily účelnost a efektivnost poskytnuté podpory. Jednalo se zejména o nedostatečné nastavení nebo absenci cílů a ukazatelů pro hodnocení přínosu podpory a současně i ověření, zda prostředky byly poskytnuty v souladu s principy 3E. Zacílení podpory nevycházelo z potřeb cílových skupin skutečně ohrožených nezaměstnaností, chudobou a sociálním vyloučením a nereagovalo na situaci na trhu práce. To je v kontrastu např. se zásadními nedostatky v systému financování sociálních služeb, kde potřeba navyšování podpory naopak narůstá. V rámci KA č. 18/28 a 18/33 NKÚ dále konstatoval:

- MPSV poskytlo z OPZ na projekty zaměstnanosti mladých více než **1,3 mld. Kč**, aniž by v průběhu realizace programu reagovalo na výrazně pozitivní vývoj na trhu práce, což značně snižovalo účelnost poskytované podpory. MPSV pokračovalo v poskytování podpory ve stejném rozsahu a za stejných podmínek jako v době zahájení operačního programu, tedy v době doznívající ekonomické krize let 2008–2013. A to i přesto, že míra nezaměstnanosti mladých lidí v ČR od roku 2013 neustále klesala a pohybovala se ve srovnání s průměrem EU na velmi nízké úrovni (viz také graf č. 21). V roce 2017 ji MPSV dokonce o **339 mil. Kč** navýšilo, aniž by ji koncentrovalo na mladé lidi s hendikepem, kteří ji potřebovali nejvíce. Na nízkou míru nezaměstnanosti reagovalo MPSV téměř po dvou letech, tedy až v roce 2019 v průběhu kontroly NKÚ. Vážným pochybením rovněž bylo, že MPSV nestanovilo pro projekty měřitelné cíle tak, aby bylo možné vyhodnotit, zda projekty OPZ splnily svůj účel. U žádného z kontrolovaných projektů v celkovém objemu **470 mil. Kč** realizovaných Úřadem práce České republiky /ÚP/

U některých klientů ÚP byla evidentní absence bariér pro jejich uplatnění na trhu práce. Tito mladí lidé si sehnali stáž, popř. zaměstnání sami. NKÚ to považuje za příklad tzv. efektu mrtvé váhy.⁴³

⁴³ Situace, kdy dotaci čerpá příjemce, který by svoji aktivitu/činnost/investici realizoval i bez účasti veřejných prostředků (v tomto případě zprostředkování zaměstnání na dotovaném pracovním místě u klienta, který je schopen si zaměstnání/praxi/stáž najít sám).

nelze vyhodnotit, zda byly prostředky vynaloženy efektivně, protože ÚP nesledovalo účastníky projektu a jejich další profesní uplatnění na trhu práce po skončení projektu (KA č. 18/28).

- Obdobně hlavní město Praha /HMP/ jako řídicí orgán OP PPR nereagovalo na zlepšující se situaci na trhu práce v metropoli, pokud jde o nastavení podpory sociálních podniků, a dovalo v plné výši projekty určené k zaměstnávání osob z cílových skupin a v profesích, o které je běžně na trhu zájem. NKÚ zároveň vyhodnotil, že podpora projektů z OP PPR, na které bylo v době kontroly vynaloženo **393 mil. Kč**, byla výrazně jednostranná ve prospěch sociálních podniků a kulturně komunitních center s velmi obecným zaměřením, na kterou směřovalo dohromady **92 %** projektů. Podpora dalších aktivit, jako jsou azylové domy, chráněná pracoviště, sociální byty či sociální služby byla zcela marginální a příslušných cílů tak v této oblasti nebude pravděpodobně ve velké míře dosaženo. Z kontrolovaných projektů OP PPR vyhodnotil NKÚ až **40 %** projektů s celkovou podporou **44 mil. Kč** jako neúčelné nebo omezeně účelné a **45 %** s podporou **49 mil. Kč** jako neefektivní či omezeně efektivní. NKÚ rovněž konstatoval, že HMP nestanovilo cíle podpory z operačního programu /OP/ dostatečně, tj. SMART⁴⁴, a nestanovilo ani ukazatele, které by sledovaly s jakým cílem a výsledkem napomohl program ke snížení chudoby a k sociálnímu začleňování. V souvislosti s tím bude také velmi obtížné vyhodnotit míru úspěšnosti splnění příspěvku programu k naplnění národních cílů strategie *Evropa 2020* (KA č. 18/33).

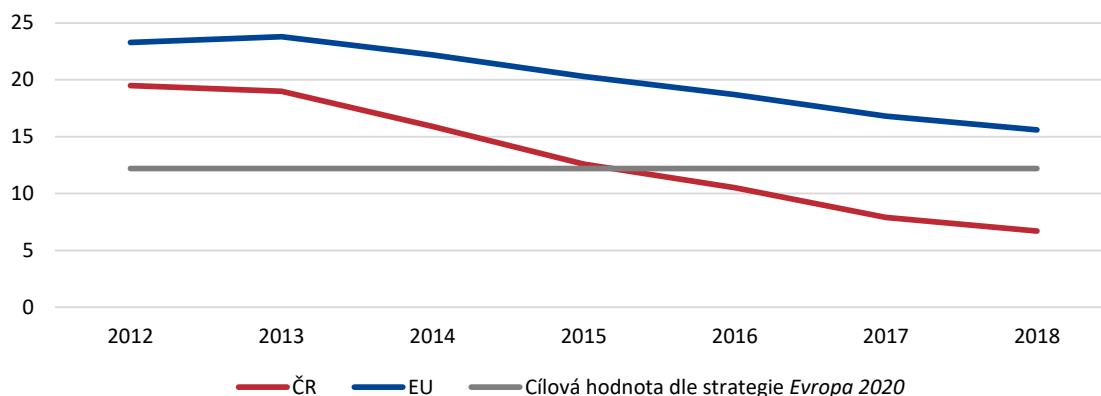
Např. z plánovaného počtu 137 podpořených bytů na sociální bydlení byly v době kontroly naplněny pouze čtyři a z cílových 112 zázemí pro služby a sociální práci vzniklo pouze jedno.

NKÚ zjistil, že podporu téměř 4 mil. Kč získal projekt příspěvkové organizace HMP na vznik nového terénního programu pro osoby bez přístřeší, který však nebyl nový, fungoval již řadu let a jehož realizaci v podstatě došlo pouze k obnově autoparku. Projekt tak NKÚ vyhodnotil jako neúčelný a neefektivní.

Nedostatky v zaměření, řízení a poskytování podpory významně omezily její přínos v oblasti sociálního začleňování a boje proti chudobě a nezaměstnanosti.

Potřebnost podpory zaměstnanosti mladých je v rozporu s vývojem míry nezaměstnanosti v tomto segmentu populace. V roce 2018 v ČR míra nezaměstnanosti mladých činila již **6,7 %**, zatímco průměr EU byl **15 %**, a byla splněna také cílová hodnota, ke které se ČR zavázala v rámci plnění strategie *Evropa 2020*. Tato hodnota byla splněna již v roce 2015, ještě předtím, než kontrolované projekty vůbec začaly.

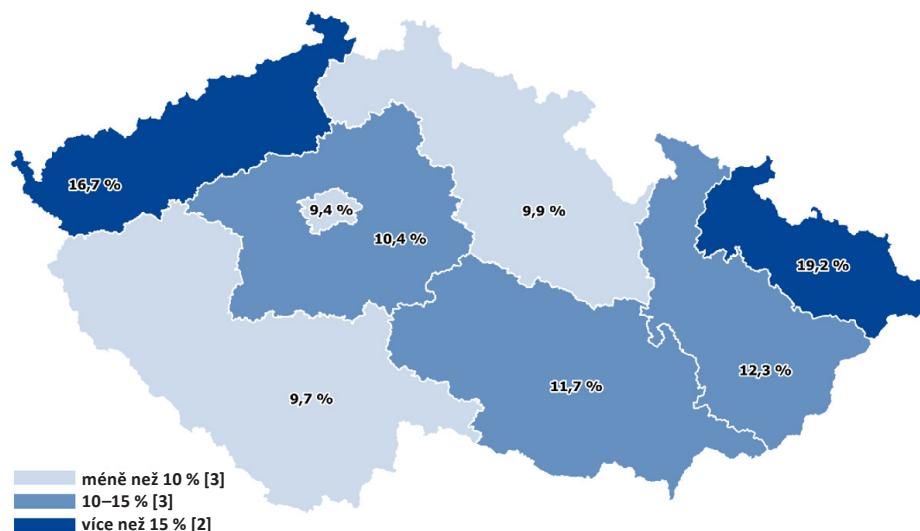
Graf č. 21: Míra nezaměstnanosti mladých lidí ve věku 15–24 let v letech 2014–2018 (v %)

Zdroj: ČSÚ a Eurostat.

Obdobně tak ČR dlouhodobě patří i k zemím s nejmenší mírou rizika chudoby a sociálního vyloučení. Podle údajů Eurostatu se v roce 2017 jednalo o **12,2 %** obyvatelstva na hranici chudoby a ČR byla podle tohoto ukazatele zemí s nejnižším ohrožením obyvatelstva v EU. Velmi nízké hodnoty v rámci ČR vykazuje i Praha, kde tato míra dosahovala **9,4 %** obyvatelstva.

Graf č. 22: Riziko chudoby a sociálního vyloučení v ČR (% populace)

Zdroj: Eurostat.

4.5 ŠKOLSTVÍ

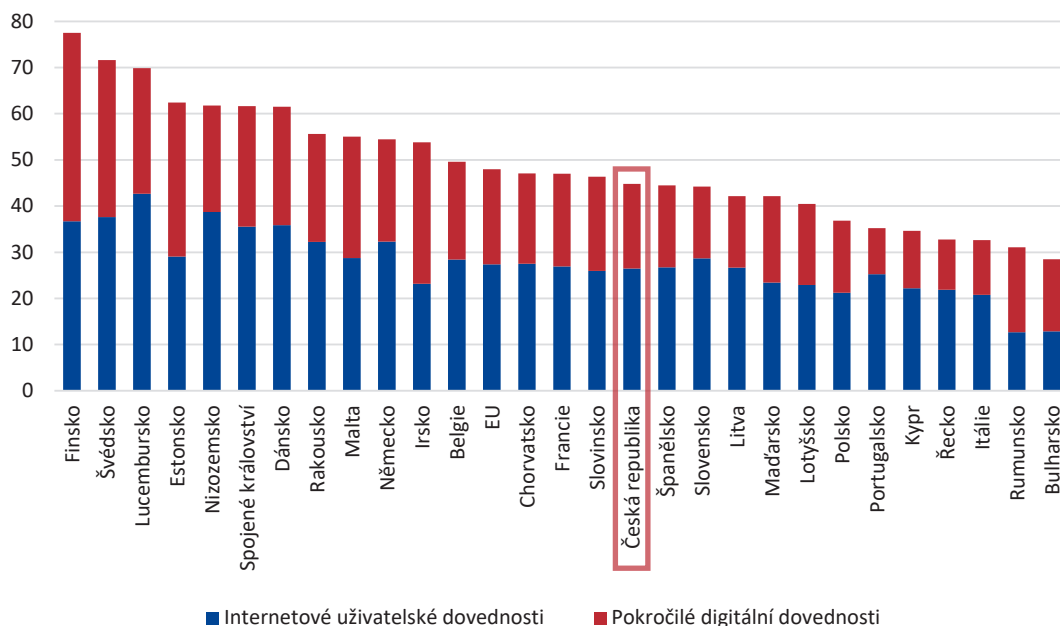
Zajištění podmínek pro zlepšení digitálních kompetencí žáků a učitelů je klíčové pro zvýšení efektivity vzdělávání a zvýšení digitálních schopností absolventů.

Jednou ze zásadních podmínek pro další růst hospodářství a zvyšování konkurenceschopnosti České republiky je také rozvoj digitalizace ekonomiky a společnosti. Digitální vzdělávání zahrnuje jak vzdělávání, které účinně využívá digitální technologie na podporu výuky a učení, tak vzdělávání, které rozvíjí digitální gramotnost žáků a připravuje je na uplatnění ve společnosti a na trhu práce, kde požadavky na znalosti a dovednosti v segmentu informačních technologií stále rostou. Toto vzdělávání by mělo napomáhat k důležitým změnám ve společnosti a hospodářství, které souvisejí s rozvojem digitálních technologií a jejich využíváním v nejrůznějších oblastech. Oblast digitálního vzdělávání proto NKÚ považuje za velmi významnou.

Úroveň digitalizace společnosti a ekonomiky je měřena na úrovni mezinárodního srovnání mnoha ukazateli. V rámci EU každoročně Evropská komise tuto úroveň měří pomocí tzv. DESI. Ten posuzuje mimo jiné i úroveň internetových uživatelských dovedností a pokročilých digitálních dovedností obyvatelstva v rámci dílčího ukazatele „lidský kapitál“. Procento obyvatel v jednotlivých zemích EU, kteří v roce 2019 dosahovali těchto dovedností, je uvedeno v grafu č. 23. Dle tohoto ukazatele byla ČR v roce 2019 v oblasti digitálních dovedností obyvatel na 16. místě v rámci EU, čímž se řadí ke slabšímu průměru.

Graf č. 23: Lidský kapitál dle DESI 2019 (v % obyvatel)

Zdroj: https://digital-agenda-data.eu/charts/desi-components#chart={%22indicator%22:%22desi_2_hc%22,%22breakdown-group%22:%22desi_2_hc%22,%22unit-measure%22:%22pc_desi_2_hc%22,%22time-period%22:%222019%22}.

NKÚ v rámci KA č. **18/18** zabývající se podporou rozvoje digitalizace vzdělávání v České republice prověřil, zda Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy /MŠMT/ v letech 2011 až 2018 svými opatřeními a podpořenými projekty efektivně přispívalo k naplňování cílů *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020/SDV*. V kontrolovaném období bylo realizováno 6 660 projektů souvisejících s digitalizací vzdělávání, které byly podpořeny částkou **22,2 mld. Kč** z fondů EU (z OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost/OPVK*), OP *Výzkum, vývoj a vzdělávání/OP VVV* a z IROP).

NKÚ vyhodnotil, že MŠMT v rámci SDV neplnilo 12 z 18 kontrolovaných aktivit, které toto ministerstvo naplánovalo. Většinu z nich NKÚ přitom považuje za klíčové pro implementaci strategie digitálního vzdělávání. MŠMT ani po pěti letech od schválení SDV nestanovilo a do škol nezavedlo standard klíčových dovedností žáků v oblasti ICT, a nezajistilo odpovídající nabídku dalšího vzdělávání učitelů a digitálních vzdělávacích zdrojů. Současně MŠMT nezavedlo do praxe standard digitálních kompetencí učitelů. MŠMT tak nečinilo systémové změny ve vzdělávání, které by zajistily žádoucí digitální kompetence žáků a učitelů a prokazatelně zlepšily jejich digitální gramotnost.

Dále NKÚ konstatoval, že:

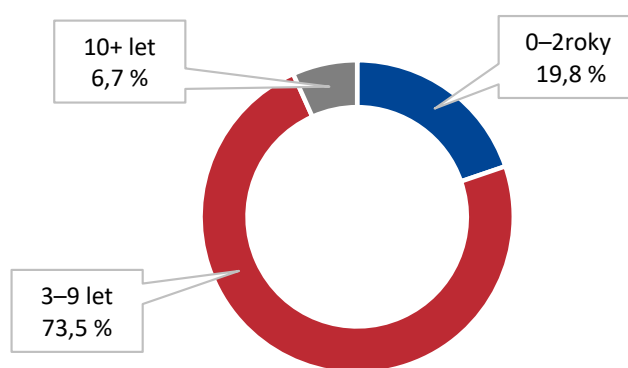
- V rámci OP VK čerpaly základní a střední školy **5,5 mld. Kč**, za něž sice pořídily také vybavení ICT, zároveň však musely vytvořit přes **1,8 miliónů** digitálních učebních materiálů, které byly ale často nekvalitní, měly duplicitní obsah a využívaly se jen minimálně. MŠMT z tohoto OP také podpořilo vzdělávání pedagogů v efektivním využívání ICT. V rámci 45 projektů podpořených částkou **1,4 mld. Kč** byli proškoleni pedagogové pouze třetiny základních a středních škol. Tuto podporu tak NKÚ vyhodnotil jako nesystémovou. Jak NKÚ dále konstatoval, prostředky poskytované školám ze státního rozpočtu v rámci systému financování regionálního školství umožňují financovat pořízení, profesionální správu a pravidelnou obměnu ICT jen omezeně. Existuje tak reálné riziko, že s ukončením stávajícího programového období evropských strukturálních a investičních /ESI/ fondů nebudou mít školy dostatek peněžních prostředků pro digitalizaci vzdělávání.

Dle analýzy MŠMT bylo k zajištění ICT od roku 2019 potřeba navýšit prostředky ze systému financování regionálního školství o 500 Kč na žáka. MŠMT však v roce 2019 zvýšilo tyto výdaje na žáka ze státního rozpočtu pouze o 50–59 Kč v závislosti na věku žáků.

Za přínosné jsou považovány výsledky dotazníkového šetření a analýza dat vykazovaných školami⁴⁵, které NKÚ v rámci kontroly provedl u 2 303 škol⁴⁶. Výsledkem šetření bylo získání unikátních informací, které dokreslují zjištěné nedostatky. Z výsledků šetření např. vyplynulo:

- Ze všech počítačů přístupných žákům je 80 % starších 3 let.
- Na středních školách je v průměru dostatečné množství počítačů (4 žáci na počítač), avšak na základních školách na jeden počítač připadá v průměru 6,5 žáka.⁴⁷
- Pouze 9,7 % škol přímo podporuje využívání vlastního zařízení ve výuce.
- Kolem 62,6 % škol využívá pro správu ICT externího správce.
- Školy financují pořízení ICT hlavně z příspěvku od zřizovatele a z fondů EU, nikoliv ze státního rozpočtu, ačkoliv stát stanovuje směr a klade požadavky na rozvoj digitalizace vzdělávání.

Graf č. 24: Rozdělení počítačů dle stáří (v %)

Zdroj: informace z KA č. 18/18.

NKÚ upozorňuje, že současný systém financování rozvoje a provozu ICT škol je silně závislý na prostředcích z fondů EU a v této podobě je pro další období neudržitelný.

Doporučení

Jedna z hlavních překážek rozvoje digitalizace vzdělávání na základních a středních školách je nedostatek peněžních prostředků na obměnu, zajištění chodu, rozšíření, vývoj či správu ICT. Z tohoto důvodu NKÚ doporučuje přehodnotit systém financování regionálního školství tak, aby školy měly přístup k peněžním prostředkům, které umožní efektivní naplnění strategických cílů v této oblasti i po skončení programového období.

Národní ústav pro vzdělávání již připravil *Rámec digitálních kompetencí učitele*. NKÚ proto navrhuje, aby byl tento rámec implementován. Zároveň NKÚ doporučuje, aby MŠMT revidovalo rámcové vzdělávací programy a začlenilo do nich již navržené digitální kompetence žáků základních a středních škol.

Je pozitivní, že i v návaznosti na výsledky kontroly NKÚ a jeho doporučení již začalo MŠMT realizovat některá opatření, která by mohla napomoci zvýšit zejména digitální kompetence pedagogů. Na základě nastaveného rámce digitálních kompetencí pedagogů MŠMT plánuje intenzivní podporu vzdělávání učitelů v oblasti digitálních technologií a další metodickou podporu.

⁴⁵ Dle výkazu o ředitelství škol R13-01.

⁴⁶ Výsledky on-line šetření včetně analýzy dat jsou vizualizovány zde: <https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=10616>.

⁴⁷ Průměrný počet žáků na jeden počítač byl spočítán pouze pro základní a střední školy, s jejichž odpověďmi NKÚ pracoval při vyhodnocování dotazníkového šetření.

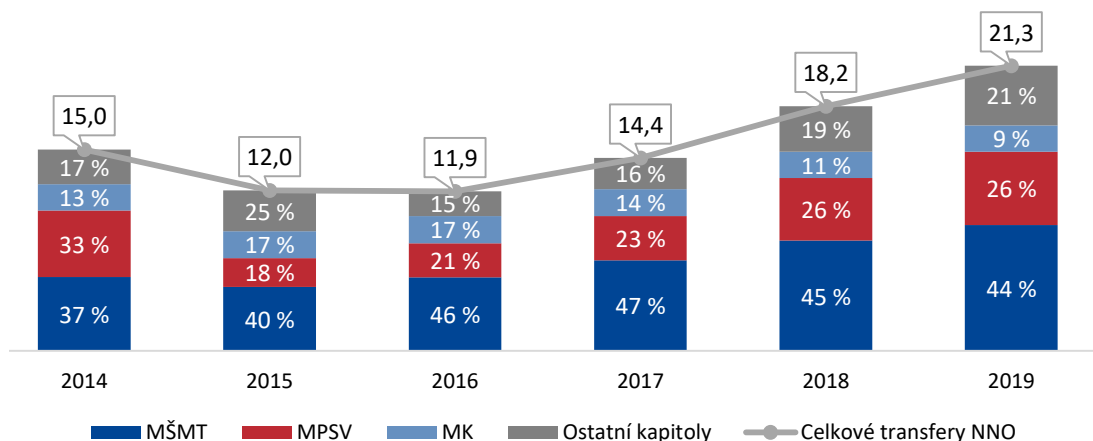
4.6 PODPORA NEZISKOVÉHO SEKTORU

I přes významný objem a průběžné navyšování podpory stát nedefinoval konkrétní cíle, kterých chce vynaloženými prostředky dosáhnout.

Cílem státní podpory neziskového sektoru je přispívat k posílení participace občanů na veřejném životě a na řešení společenských problémů. Stát podporuje nestatní neziskové organizace /NNO/ prostřednictvím dotací, s jejichž pomocí organizace realizují politiku státu v oblastech, ve kterých by zajišťování služeb tímto způsobem mělo být výhodnější a efektivnější.

Jedná se o významnou oblast výdajů státu, jejíž objem dlouhodobě narůstá. Jak vyplývá z grafu č. 25, objem peněžních prostředků poskytnutých NNO ze SR v roce 2019 překročil **21 mld. Kč** a od roku 2014 dosáhl celkem téměř **93 mld. Kč**. Jedná se o investiční a neinvestiční prostředky, které stát vynakládá zejména v oblasti podpory sportu a zájmové činnosti, sociálních služeb a zaměstnanosti, vzdělávacích a školských služeb a podpory kultury a církví. Tomu odpovídá i financování z kapitol SR – cca **70 %** je poskytováno prostřednictvím kapitol MŠMT a MPSV.

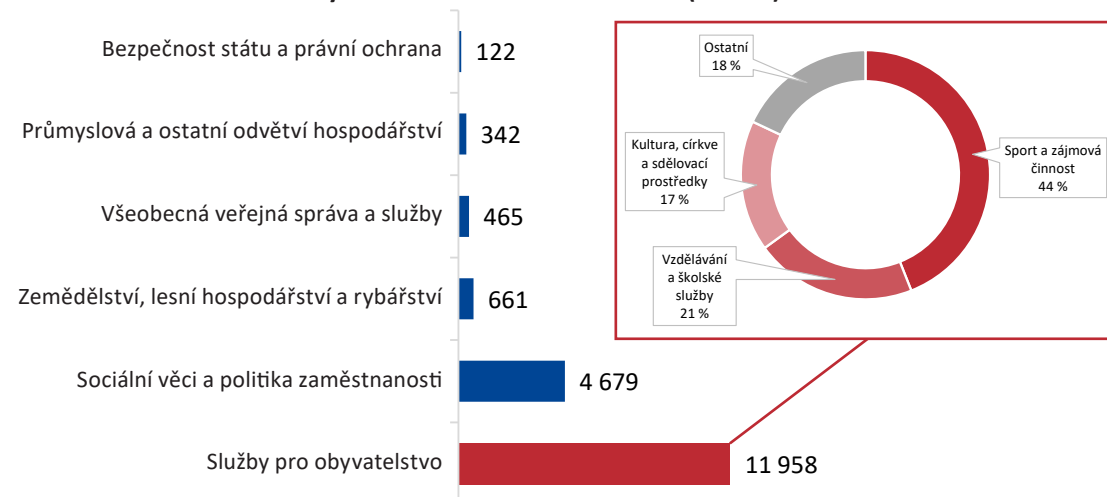
Graf č. 25: Transfery poskytované nestatním neziskovým organizacím ze SR (v mld. Kč)

Zdroj: IISSP.

Vysvětlivky: Transfery obecně prospěšným společnostem – výdaje SR sledované na rozpočtových položkách /RP/ 5221 a 6321; transfery spolkům – výdaje SR sledované na RP 5222 a 6322; transfery církvím a náboženským společnostem – výdaje SR sledované na RP 5223 a 6323; transfery ostatním neziskovým a podobným organizacím – výdaje SR sledované na RP 5229 a 6329.

Graf č. 26: Celkové transfery NNO dle odvětví v roce 2018 (mil. Kč)

Zdroj: informační portál MONITOR.

NKÚ se kontrolou podpory neziskového sektoru dlouhodobě zabývá. V předchozích letech provedl řadu kontrolních akcí, které byly zaměřeny v různé míře i na projekty a služby realizované prostřednictvím NNO a na plnění úlohy státu a poskytovatelů dotací⁴⁸. V roce 2019 NKÚ provedl mj. následující KA č.:

- **18/03** – *Peněžní prostředky poskytované nestátním neziskovým organizacím;*
- **18/19** – *Peněžní prostředky vynaložené na kulturní aktivity z rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury;*
- **18/33** – *Podpora z operačního programu Praha – pól růstu ČR poskytnutá na sociální začleňování a na boj proti chudobě.*

Výsledky KA č. **18/19** a **18/33** jsou převážně uvedeny ve věcně příslušných kapitolách II.4.8 a II.4.4 z této výroční zprávy.

V rámci systémové KA č. **18/03** NKÚ prověřil nastavení a plnění cílů státní politiky vůči NNO a postup Úřadu vlády ČR /ÚV ČR/, MMR, Ministerstva vnitra /MV/, MŽP a Ministerstva zemědělství /MZe/ při poskytování dotací NNO v letech 2016 až 2017. Dále provedl kontrolu plnění úkolů (opatření) definovaných strategickým dokumentem *Státní politika vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015–2020 /Státní politika vůči NNO 2015–2020/*⁴⁹ poskytovateli dotací.

Zásadním nedostatkem státní podpory NNO je, že strategie vlády ve vztahu k NNO nebyla založena na analýze společenských potřeb a na větším zastoupení státu v jejím řízení a kontrole. Její plnění není průběžně vyhodnocováno a stát ani veřejnost nemá přehled o poskytnutých dotacích.

NKÚ v KA č. **18/03** vyhodnotil, že:

- Na úrovni strategického řízení stát měl v Radě vlády pro NNO⁵⁰ méně zástupců, než bylo zástupců neziskového sektoru, a nemohl tak mít ani rozhodující vliv na tvorbu strategických materiálů. To se projevilo např. při tvorbě strategického dokumentu *Státní politika vůči NNO 2015–2020*, který nevycházel z analýzy potřeb společnosti a byl zpracován pouze na základě studií zpracovaných zástupci z neziskového sektoru. Dále bylo zjištěno, že opatření uvedená ve *Státní politice vůči NNO 2015–2020* jsou nejednoznačná a obecná a že vyhodnocování cílů této strategie není Úřadem vlády průběžně kontrolováno. Stát neměl ani přesné informace o celkové výši dotací, které v letech 2015 a 2016 poskytl nestátním neziskovým organizacím. Tato výše dotací vykazovaná v rozpočtovém informačním systému se za dva roky lišila o více než **3 mld. Kč** od výše vykazované v rozbořech financování od ÚV ČR. Existovalo rovněž riziko, že poskytovatel poskytne prostředky i na činnosti, na které žadatel získá dotaci od jiného poskytovatele, neboť, až na výjimku ÚV ČR a částečně MV, jednotlivé resorty nespolupracovaly na hodnocení žádostí a vzájemně se neinformovaly o výběrových dotačních řízeních. Poskytovatelé měli také nedostatečné informace pro sledování souběhu dotací k dodržení maximální hranice **70%** financování projektu ze státního rozpočtu.

*Kontrolování poskytovatelé dotací nepostupovali transparentně, když v centrální evidenci dotací neuveřejnili povinné informace o dotacích ve výši **3,5 mld. Kč** (rozdíl oproti hodnotě transferů NNO v rozpočtovém informačním systému za rok 2016).*

⁴⁸ Dříve např. v KA č. 17/01 – *Peněžní prostředky státu poskytované z Programu záchrany architektonického dědictví na záchranu a obnovu památek* (KZ zveřejněn v části 6/2017 *Věstníku NKÚ*); KA č. 17/17 – *Peněžní prostředky státu poskytované na podporu práce s mládeží* (KZ zveřejněn v části 1/2018 *Věstníku NKÚ*); KA č. 16/20 – *Peněžní prostředky státu vynakládané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na rozvoj a obnovu materiálně technické základny sportu a tělovýchovy* (KZ zveřejněn v části 3/2017 *Věstníku NKÚ*).

⁴⁹ Strategický dokument schválen vládou ČR dne 29. 7. 2015 (usnesení vlády ČR ze dne 29. 7. 2015 č. 608).

⁵⁰ Rada vlády pro NNO je stálým poradním, iniciativním a koordinačním orgánem vlády ČR v oblasti nestátních neziskových organizací.

Základními předpoklady efektivního fungování podpory je její poskytování na základě analýzy potřeb společnosti, transparentnosti a vyhodnocování požadovaných cílů.

Vedle nedostatků na úrovni strategického řízení a koordinace byly u některých poskytovatelů dotací rovněž zjišťovány závažné nedostatky obdobného charakteru v jejich systémech řízení a kontroly. Poskytovatelé nebyli schopni vyhodnotit požadované dopady podpory a prokázat účelnost a hospodárnost vynaložených prostředků státního rozpočtu. Účinky podpory byly dále snižovány netransparentním nebo neefektivním způsobem poskytování podpory a také nedůslednou kontrolou plnění podmínek dotací příjemci podpory.

Mezi opakující se zjišťované nedostatky v oblasti podpory NNO patřilo zejména:

- neprovedení speciálních analýz potřeb společnosti ve vztahu k poskytování dotací NNO resorty (KA č. **18/03**);
- absence měřitelných cílů a ukazatelů dotačních titulů umožňujících vyhodnocení splnění cílů a skutečných přínosů podpory (KA č. **18/03** a **18/19**);
- neefektivní způsob poskytování podpory, nesystematický přístup a netransparentní poskytování podpory (KA č. **18/19**);
- výběr neúčelných nebo omezeně účelných projektů a nesledování přínosů (KA č. **18/33**);
- nedůsledná kontrola příjemců dotací (KA č. **18/19**);
- porušení podmínek dotací jejich příjemci, např. použití dotace na úhradu neuznatelných nákladů, nerealizování aktivit, neinformování veřejnosti o realizaci projektu s finanční podporou ze strany státu (KA č. **18/03**).

Obdobné nedostatky řízení a kontroly konstatoval NKÚ také na základě předchozích akcí. Např. v KA č. **17/17** zjistil, že nebylo jasné, čeho chce MŠMT jako poskytovatel podpory práce s dětmi a mládeží dosáhnout, a v důsledku nenastavení měřitelných cílů a indikátorů nebylo možno ani vyhodnotit dopad podpory a naplňování strategických cílů. Stejně tak NKÚ zjistil i netransparentní výběr projektů a selhání kontroly realizovaných projektů ze strany tohoto poskytovatele. V rámci KA č. **17/01** NKÚ vyhodnotil nedostatečně nastavené cíle a nehodnocení přínosů podpory z programu záchrany architektonického dědictví ze strany Ministerstva kultury /MK/. Závažné nedostatky v podobě netransparentnosti, nerovných podmínek pro žadatele a jejich nedodržování, nesledování přínosu podpory a nedostatečného výkonu kontroly zjistil NKÚ v KA č. **16/20** u MŠMT jako poskytovatele dotací na rozvoj a obnovu materiálně technické základny sportu a tělovýchovy.

NKÚ kontrolou u 17 příjemců dotací zjistil, že deset z nich se dopustilo porušení podmínek, za kterých jim byly prostředky ze státního rozpočtu poskytnuty.

Na základě KA č. **18/03** NKÚ na systémové úrovni doporučil, aby:

- stát posílil vliv v Radě vlády pro NNO, například zvýšením počtu členů tak, aby počet zástupců státu měl rozhodující vliv;
- při zpracování materiálů týkajících se rozborů financování vycházel ÚV ČR z údajů vedených v rozpočtovém informačním systému a dále, aby Úřad vlády ČR vyžadoval podklady pro jeho zpracování od všech organizačních složek státu, které dotace NNO poskytly;
- stát pro stanovení oblastí dotační politiky vůči NNO a pro jejich hodnocení používal stejné právní formy NNO ve všech svých materiálech;
- poskytovatelé si předávali informace o podaných žádostech o dotaci ze SR tak, aby ostatní poskytovatelé mohli ověřit, zda se aktivity uvedené v projektech nepřekrývají a nedochází k duplicitnímu poskytnutí dotací;
- výčet podmínek pro použití dotace, uváděných poskytovatelem v rozhodnutí o poskytnutí dotace, byl v zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky rozšířen, např. o předložení průběžné zprávy o realizaci projektu nebo o povinné zveřejňování ročních zpráv o činnosti vč. účetní závěrky, a to pro všechny příjemce dotace ze SR.

Je pozitivní, že na základě kontroly NKÚ vláda přijala opatření, na základě kterých by mělo dojít mj. k posílení vlivu státu v Radě vlády pro NNO a k zavedení povinnosti uveřejňování zpráv o činnosti u všech příjemců dotací ze státního rozpočtu. Dále vláda přijme opatření k zamezení duplicitního financování projektů (zapojení zástupců ústředních orgánů v hodnotitelských komisích), také opatření k zamezení rozdílného vykazování poskytnutých dotací ze SR a ke sjednocení okruhu právních forem NNO. Plnění opatření a jejich účinnost bude NKÚ nadále sledovat a vyhodnocovat.

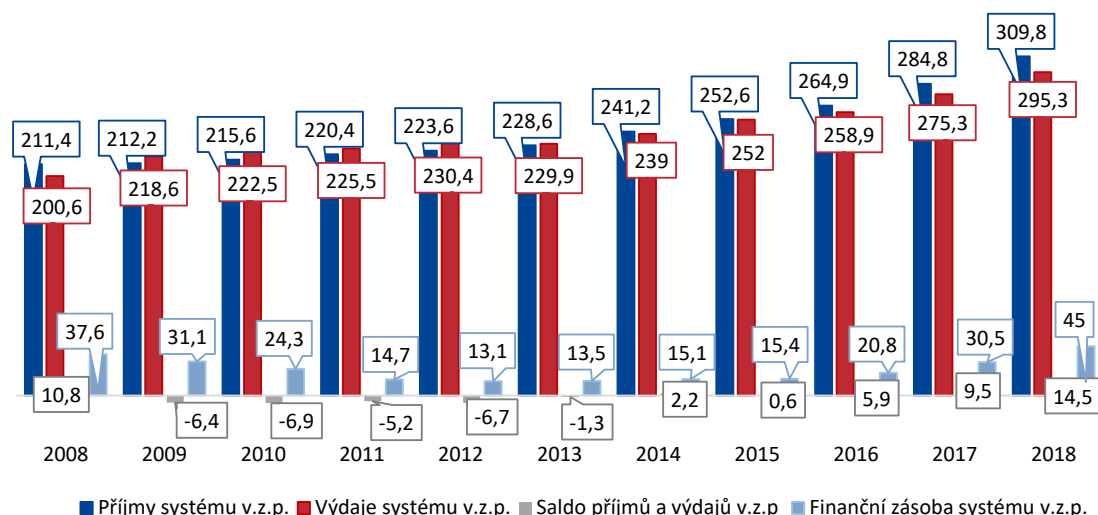
4.7 ZDRAVOTNICTVÍ

Systém veřejného zdravotního pojištění nevytvárel dostatečné rezervy pro budoucí udržitelnost; podporu investic do regionálního zdravotnictví je potřeba poskytovat koncepčně a na základě skutečných potřeb.

Z celkového pohledu je české zdravotnictví na nadprůměrné úrovni z hlediska kvality zdravotní péče a v porovnání s rozvinutými zeměmi světa patří k méně finančně náročným⁵¹. ČR dlouhodobě řeší udržitelnost financování a zlepšení systému zdravotní péče. Oblast zdravotnictví je financována převážně z odvodů na zdravotní pojištění, které jsou citlivé na pokles ekonomiky. Zároveň v současných demografických podmínkách, kdy trvale roste podíl ekonomicky neaktivního obyvatelstva, se riziko poklesu příjmů z pojistného zvyšuje.

Na finanční neudržitelnost systému veřejného zdravotního pojištění /v.z.p./ ze střednědobého i dlouhodobého hlediska poukazuje NKÚ opakovaně ve svých stanoviscích k SZÚ. Za největší riziko stability systému v.z.p. stále považuje skutečnost, že stát ani zdravotní pojišťovny si v nynější době ekonomického růstu nevytvářejí dostatečné rezervy, které by zajistily vyrovnané hospodaření s prostředky i v období zpomalení ekonomiky. Systém v.z.p. dosáhl v roce 2018 kladného salda hospodaření ve výši **14,5 mld. Kč** (viz graf č. 27). Současně s tím došlo ke zvýšení zůstatků na běžných účtech zdravotních pojišťoven na **45 mld. Kč**, což je více než **15 %** celkových výdajů systému. Míra těchto rezerv však stále nedosahuje hodnoty, která byla např. v roce 2008 (**18,7 %**). Díky použití vysokých zůstatků fondů zdravotních pojišťoven nedošlo v období krize (2009–2013) k výraznému omezení kvality a dostupnosti zdravotní péče.

Graf č. 27: Vývoj ukazatelů systému v.z.p. v letech 2007–2018 (v mld. Kč)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR; zdravotnické ročenky 2004–2018, zdravotnické statistiky ČR; souhrnná hodnocení vývoje systému veřejného zdravotního pojištění v letech 2007–2018; usnesení vlády České republiky ze dne 17. prosince 2018 č. 858, o hodnocení předpokládaného vývoje systému veřejného zdravotního pojištění na základě návrhů zdravotně pojistných plánů 2019 a střednědobých výhledů na roky 2020 a 2021 činných zdravotních pojišťoven.

⁵¹ Podle evropského indexu Euro Health Consumer Index (EHCI) viz <https://healthpowerhouse.com/media/EHCI-2018/EHCI-2018-report.pdf>; resp. podle OECD a podílu výdajů na zdravotní péči na HDP (viz <https://stats.oecd.org/viewhtml.aspx?datasetcode=SHA>).

Rizikem pro budoucí stabilitu českého zdravotnictví je snížení výběru pojistného na v.z.p. způsobené možným zpomalováním růstu české ekonomiky a nárůst výdajů spojených se zaváděním moderních a velice nákladných metod léčení a stárnutím populace. V roce 2050 bude téměř 29 % české populace starších 65 let, oproti současným cca 20 %.

Na hospodaření s veřejnými zdroji ve zdravotnictví se NKÚ zaměřil i v roce 2019 a provedl v této oblasti dvě kontrolní akce, ve kterých prověřil:

- hospodaření s prostředky vybíranými na základě zákona ve prospěch Vojenské zdravotní pojišťovny České republiky (KA č. **18/14**),
- program materiálně technického zabezpečení regionálního zdravotnictví (KA č. **18/11**).

Stejně jako při předcházejících kontrolách dalších zdravotních pojišťoven⁵², NKÚ i při kontrole Vojenské zdravotní pojišťovny České republiky /VoZP/ identifikoval možné úspory na straně výdajů a současně upozornil na možnost navýšení jejich příjmů, a to zejména důslednou správou pohledávek. Dále NKÚ upozornil na nedůslednou kontrolu poskytnuté hrazené zdravotní péče. V neposlední řadě také na nevhodné a neúčelné použití peněžních prostředků některých fondů zdravotní pojišťovny a nedostatečně funkční vnitřní kontrolní systém, který by tato pochybení odhalil. Konkrétně:

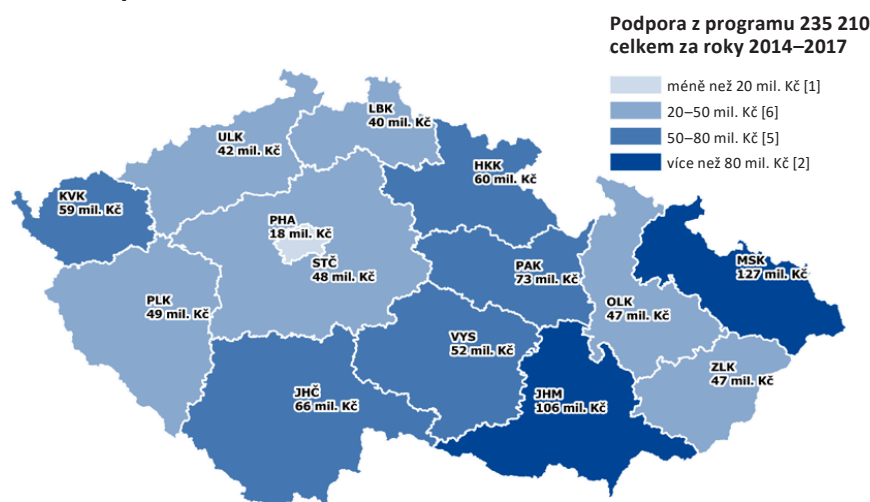
- Při KA č. **18/14** NKÚ zjistil, že VoZP vedla v evidenci **81** zemřelých pojištěnců, za které neoprávněně obdržela od státu pojistné přes **1,5 mil. Kč**. Za polovinu z těchto pojištěnců navíc zaplatila lékařům kapitační platby ve výši téměř **112 tis. Kč**, což NKÚ vyhodnotil jako nevhodné nakládání s peněžními prostředky. Důsledkem nefungujícího vnitřního kontrolního systému VoZP postupovala nevhodně i v dalších případech. Např. VoZP neúčelně a nevhodně vynaložila z provozního fondu finanční prostředky ve výši **407 tis. Kč** za dvě analýzy, jejíž výsledky téměř nevyužila. Při čerpání prostředků z fondu prevence postupovala VoZP netransparentně a diskriminačně, když dva preventivní programy (*Manažerský program* a *Balíček prevence*) veřejně nevyhlásila a vyplatila z nich vybrané skupině pojištěnců peněžní prostředky v celkové výši **12 mil. Kč**. Např. v rámci *Manažerského programu* měli možnost čerpat jen pojištěnci vybraní generálním ředitelem a řediteli poboček VoZP.

Téměř 25 tisíc pojištěnců vyřadila VoZP z kategorie státem hrazených pojištěnců, aniž by měla k tomu průkazné doklady, a snížila tak příjem pojistného od státu a zvýšila pohledávky za těmito pojištěnci.

Po systematickém prověřování hospodaření státních nemocnic a ostatních státních zdravotnických zařízení se NKÚ v roce 2019 zaměřil při KA č. **18/11** na podporu investic do regionálního zdravotnictví a především na plnění úlohy Ministerstva zdravotnictví /MZd/, jako odpovědného orgánu v této oblasti. MZd v letech 2014–2017 poskytovalo tuto podporu prostřednictvím investičního programu *Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví* (viz obr. č. 2).

⁵² Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 09/29 – *Prostředky vybírané na základě zákona ve prospěch Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky* byl zveřejněn v částce 1/2011 *Věstníku NKÚ*. Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 13/22 – *Prostředky vybírané na základě zákona ve prospěch České průmyslové zdravotní pojišťovny* byl zveřejněn v částce 2/2014 *Věstníku NKÚ*. Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 14/33 – *Prostředky vybírané na základě zákona ve prospěch Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra České republiky* byl zveřejněn v částce 1/2016 *Věstníku NKÚ*.

Obrázek č. 2: Podpora z programu *Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví* celkem za roky 2014–2017 podle krajů, do kterých směřovala

Zdroj: informace MZd; sestavy z evidenčního dotačního systému.

Jako závažný nedostatek vyhodnotil NKÚ nekonceptnost při poskytování podpory investic do regionálního zdravotnictví. MZd v letech 2014 až 2017 poskytlo bez jakékoliv strategie či koncepce 833 mil. Kč v rámci 181 investičních akcí zaměřených převážně na nákup zdravotnických přístrojů, rozvoj nemovitostí, informačních technologií apod. MZd v mnoha případech neplnilo svou roli správce programu a selhávalo při plánování. Program několikrát prodlužovalo, nakonec na více než trojnásobek původně schválené doby realizace (14 let) a plánovaná částka ze SR se téměř zdvojnásobila až na 3,6 mld. Kč. Přestože MZd odpovídá za hospodaření s prostředky SR na financování programů, v kontrolovaném období vykonávalo pouze funkci zpracovatele žádostí o dotace, místo toho, aby se zabývalo hlavně tím, nakolik je předkládaný projekt pro regionální zdravotnictví nezbytný a přínosný.

NKÚ kontrolou dále vyhodnotil:

- Realizaci programu MZd fakticky neřídilo a výběr akcí k podpoře za něj ve většině případů prováděly kraje, které byly často samotnými žadateli o dotaci. MZd svým postupem také vytvářelo nerovné podmínky pro účastníky programu, přijímalo žádosti po termínu, nevyřazovalo nekompletní žádosti či netrvalo na dodržování nastavených podmínek. NKÚ přitom zjistil, že více než 80 % z prověřovaných žádostí bylo nekompletních. Za celé čtyři roky neprovedlo MZd jedinou kontrolu realizace akce přímo u účastníků programu a ani na rok 2018 žádnou neplánovalo. A to i přesto, že se MZd v roce 2014 v rámci opatření k nápravě nedostatků zjištěných z předchozí KA č. 13/13⁵³ zavázalo mj. ke zkvalitnění předběžné a průběžné kontroly, přičemž realizace těchto opatření mu byla uložena i usnesením vlády⁵⁴. Neplnění tohoto usnesení je patrné i z pochybení, která NKÚ zjistil při samotné administraci akcí.

MZd např. poskytlo příjemci dotaci více než 4 mil. Kč na akci, jejíž součástí byla i rekonstrukce ubytoven, která zcela neodpovídala cílům programu, tj. podpoře nejnutnějších investic spojených s poskytováním zdravotní péče.

53 Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 13/13 – Peněžní prostředky státu určené regionálním zdravotnickým zařízením byl zveřejněn v části 1/2014 *Věstníku NKÚ*.

54 Usnesení vlády ze dne 4. června 2014 č. 414, ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 13/13 *Peněžní prostředky státu určené regionálním zdravotnickým zařízením*.

NKÚ upozornil, že poskytování významné finanční podpory bez jasně definovaných cílů je nesystémové. V případě nekoncepční podpory investic do regionálního zdravotnictví bylo MZd pouze místem přerozdělování prostředků směrem k regionům, bez přehledu o jeho stavu a jasné představě o jeho potřebách.

Na základě uvedených skutečností zjištěných oběma kontrolami NKÚ zodpovědné orgány deklarovaly řadu opatření:

- VoZP přijala celkem **39** opatření k odstranění nedostatků. Ta se týkala např. nedostatků v oblasti evidence pojištěnců a nesprávných úhrad poskytovatelům zdravotní péče, zadávání veřejných zakázek a také modernizace IT systémů a nastavení vnitřního kontrolního systému. Ministerstvo obrany /MO/ se zavázalo aktualizovat smlouvy na čerpání specifických fondů VoZP, které jsou čerpány příslušníky Armády ČR /AČR/ (KA č. **18/14**);
- MZd se zavázalo nevypisovat další programy, které by neměly oporu ve strategiích a dlouhodobých plánech podložených relevantními analýzami potřeb. Dále deklarovalo zkvalitnění předběžné a průběžné kontroly, provedení systémové změny organizační struktury a implementaci nástroje k zajištění elektronizace procesu dotačních řízení. (KA č. **18/11**).

Realizaci a účinnost deklarovaných opatření bude NKÚ nadále sledovat a v následných kontrolách pak vyhodnocovat, zda opatření přispěla ke zlepšení stavu českého zdravotnictví.

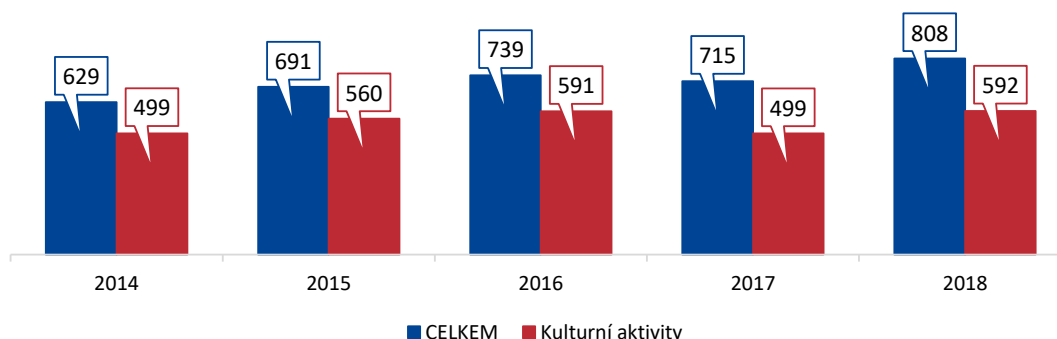
4.8 KULTURA

Efektivnímu poskytování podpory kulturních aktivit stále brání složitost, nejednotnost a netransparentnost systému včetně nevyhodnocování skutečných přínosů.

Kultura je nedílnou součástí života občanské společnosti a významnou měrou napomáhá její integraci jako celku. Spojuje Českou republiku s vnějším světem, zároveň ji odlišuje a charakterizuje v porovnání s ostatními státy. Nezastupitelnou roli při podpoře zachování a tvorby kulturních hodnot má stát.

Jedním z významných způsobů této podpory jsou i dotace MK na kulturní služby a živé umění. V letech 2014 až 2018 vydalo MK na kulturní služby a podporu živého umění více než **3,5 mld. Kč**. Přes mírný pokles v roce 2017 uvedené výdaje dlouhodobě rostou. Největší část pak tvoří výdaje na podporu kulturních aktivit, ty činí dlouhodobě **70 až 80 %** výdajů na kulturní služby a podporu živého umění.

Graf č. 28: Výdaje MK na kulturní služby a podporu živého umění (v mil. Kč)

Zdroj: závěrečné účty kapitoly MK za roky 2014–2018.

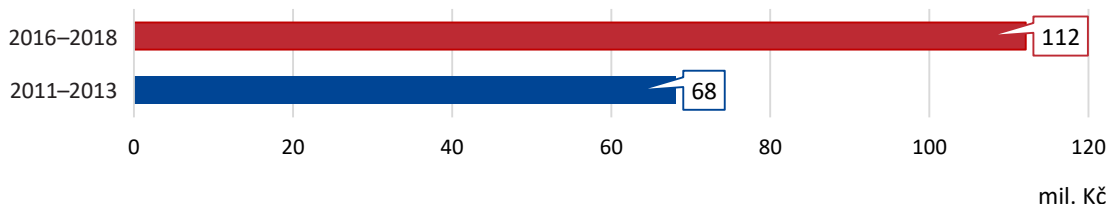
V roce 2019 NKÚ v oblasti kultury ukončil dvě kontrolní akce. Jedna z nich (KA č. **18/36**) byla zaměřena na hospodaření Národní knihovny ČR /NK ČR/ a Moravské zemské knihovny v Brně /MZK/. Výsledky této KA jsou převážně uvedeny v kapitole II.5.1 této výroční zprávy. Druhá KA (č. **18/19**) byla zaměřena na prostředky, které MK rozdělovalo v letech 2016 až 2018 právě na kulturní aktivity, jako jsou tanec, divadlo, literatura, hudba nebo výtvarné umění.

Kontrola ukázala, že MK chybí systematický přístup k této podpoře jako celku, její rozdělování bylo roztržité, administrativně náročné a v konečném důsledku i neefektivní. MK určilo jen obecné cíle podpory a nestanovilo ukazatele, podle kterých by mohlo vyhodnotit její přínos. Skutečné přínosy v oblasti kulturních aktivit tedy MK vůbec nevyhodnocovalo. Navíc poskytovalo podporu netransparentně tím, že podpořilo i projekty mimo dotační výběrová řízení. Zároveň MK přidělovalo podporu i žadatelům, kteří nesplnili podmínky, a nedostatečně kontrolovalo využití prostředků příjemci podpory. V řadě případů přitom NKÚ zjistil nedostatky také u příjemců.

- Ročně MK na podporu kulturních aktivit vyhláší přibližně 25 výběrových řízení, na něž v kontrolovaném období rozdělilo každý rok zhruba 500 až 600 mil. Kč. Za poskytování dotací bylo zodpovědných celkem devět různých útvarů Ministerstva kultury, které postupovaly rozdílně a nekoordinovaně. Často se tak požadavky na příjemce lišily a zvyšovala se administrativní zátěž. Jedním z důvodů složitosti poskytování podpory byla i absence uceleného informačního systému pro evidenci a administraci podpory, k jehož zavedení se MK zavázalo již na základě výsledků předchozí KA č. 14/10⁵⁵. V návaznosti na tuto kontrolní akci vláda kromě vytvoření informačního systému také uložila MK snížit významný podíl prostředků poskytovaných mimo výběrová řízení. Ten se však naopak každý rok zvyšoval. Zatímco v letech 2011 až 2013 mimo výběrová řízení MK přidělilo více než 68 mil. Kč, v letech 2016 až 2018 to bylo již přes 112 mil. Kč.

Příkladem nedostatečné kontroly např. bylo, že MK poskytovalo opakovaně dotace příjemci, který v první verzi vyúčtování vykazoval zisk a ve druhé ztrátu, aniž by MK žádalo o vrácení vykázaného zisku do SR. V kontrolovaném období se jednalo minimálně o 27 mil. Kč.

Graf č. 29: Výše podpory kulturních aktivit přidělené mimo výběrová řízení

Zdroj: informace z KA č. 18/19.

Uvedené nedostatky zjištěné touto kontrolní akcí jsou dlouhodobé, na řadu z nich upozornil NKÚ již v roce 2014. Přesto MK za téměř pět let nezavedlo vládou uložená opatření k odstranění těchto nedostatků a nepřispělo ke zlepšení účinnosti systému podpory kulturních aktivit.

Doporučení

Na základě vyhodnocení zjištěných nedostatků NKÚ doporučil, aby MK pro poskytování podpory kulturních aktivit:

- zajistilo jednotné metodické vedení a postup jednotlivých útvarů;
- zavedlo jednotný informační systém pro evidenci a administraci podpory;
- stanovilo jednoznačné a srozumitelné podmínky pro realizaci projektů a jejich závazné parametry;
- stanovilo jednoznačně očekávané přínosy podpory kulturních aktivit a vyhodnocovalo míru jejich dosažení;

⁵⁵ KA č. 14/10 – Peněžní prostředky státního rozpočtu určené na podporu kulturních aktivit z rozpočtové kapitoly Ministerstvo kultury; KZ byl zveřejněn v částce 4/2014 Věstníku NKÚ.

- stanovilo seznam akcí mimořádného významu a zjednodušilo systém poskytování dotací na tyto projekty;
- při administraci podpory důsledně realizovalo vnitřní kontrolní systém v souladu se zákonem o finanční kontrole.

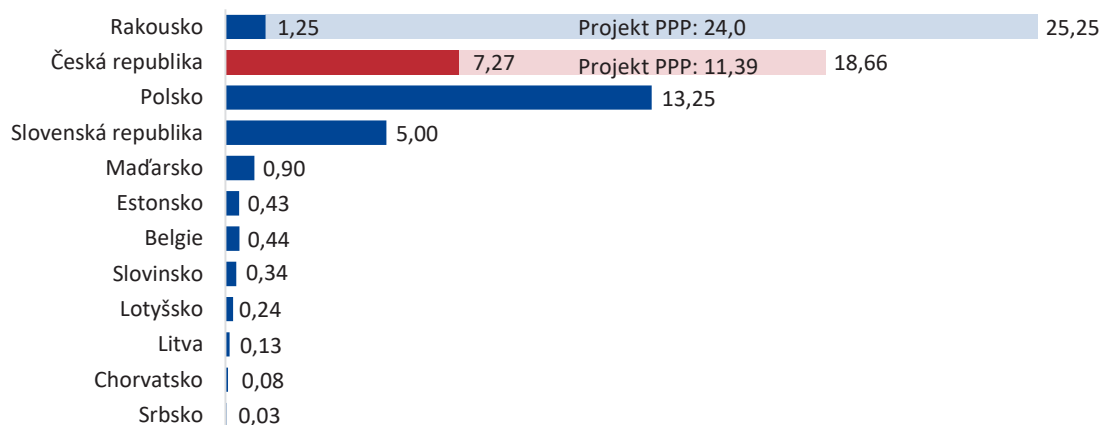
Podle vyjádření MK⁵⁶ nedostatky zjištěné kontrolou MK metodicky vyřešilo na základě interního předpisu, který má eliminovat roztříštěnost, složitost, administrativní zátěž a neefektivitu dotačních výběrových řízení. MK dále uvedlo, že přijalo další systémová opatření reagující na zjištěné nedostatky.

Dalším ze způsobů podpory kultury ze strany MK je podpora příspěvkových organizací jako významných kulturních institucí, např. knihoven, jejichž prostřednictvím pak zajišťuje poskytování veřejných kulturních služeb. I když má počet veřejných knihoven v ČR klesající tendenci, hustotou sítě (pět knihoven na 10 tisíc obyvatel) se řadíme v rámci Evropy na přední místo. V současné době, kdy výrazně roste objem výpůjčních služeb digitálních dokumentů oproti tradičním tištěným, nabývá na důležitosti proces digitalizace knihovního fondu.⁵⁷

V oblasti digitalizace knihovního fondu NKÚ poukázal na skutečnost, že dosud chybí legislativa zaměřená na uchování kulturního dědictví v digitální podobě (KA č. 18/36). Ta by měla upravit institut povinného výtisku⁵⁸ ve vztahu k elektronickým publikacím. V souvislosti s tím by MK mělo analyzovat současné pojetí povinného výtisku a vyhodnotit, zda je jeho současná úprava odpovídající mj. i s ohledem na rozsah povinnosti (vztahující se např. i na reklamní a propagační letáky).

- Kontrola se věnovala též postavení NK ČR v systému evropských národních knihoven. NKÚ provedl mezinárodní srovnání ve vztahu k roku 2017 za využití údajů z 12 evropských národních knihoven. Ze srovnání vyplynulo, že v míře digitalizace zaujímá ČR jedno z předních míst. Jak je patrné z grafu č. 30, v digitalizaci knihovních jednotek je NK ČR na druhé pozici mezi porovnávanými evropskými knihovnami, a to za Polskem v počtu stran digitalizovaných na základě vlastní digitalizační kapacity, příp. za Rakouskem při započtení digitalizátů realizovaných na základě spolupráce NK ČR v rámci projektu PPP⁵⁹ *Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů*. U NK ČR činil podíl projektu PPP na celkové digitalizaci 61 %, zatímco v Rakousku se na digitalizaci knihovního fondu Rakouské národní knihovny projekt PPP podílel z 95 %.

Graf č. 30: Počet stran převedených do elektronické podoby (v mil. stran)

Zdroj: informace z KA č. 18/36.

Pozn.: Projekty PPP: V České republice a v Rakousku probíhal projekt zaměřený na digitalizaci starých tisků v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru.

⁵⁶ Viz <https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/vyjadreni-k-tiskove-zprave-nku-ze-dne-1982019-4-cs3423.html>.

⁵⁷ Podrobnější informace jsou uveřejněny zde: <https://www.nku.cz/assets/kontrola/analyzy/doplnujici-informace-ka-18-36.pdf>.

⁵⁸ Právo povinného výtisku je pro NK ČR a MZK zakotveno zákonem. Každý vydavatel má toto právo plnit bezplatným předáním veřejně šířených publikací na území ČR do 30 dnů ode dne vydání a bezplatným předáním periodického tisku do sedmi dnů ode dne vydání.

⁵⁹ Partnerství veřejného a soukromého sektoru (*public private partnership*).

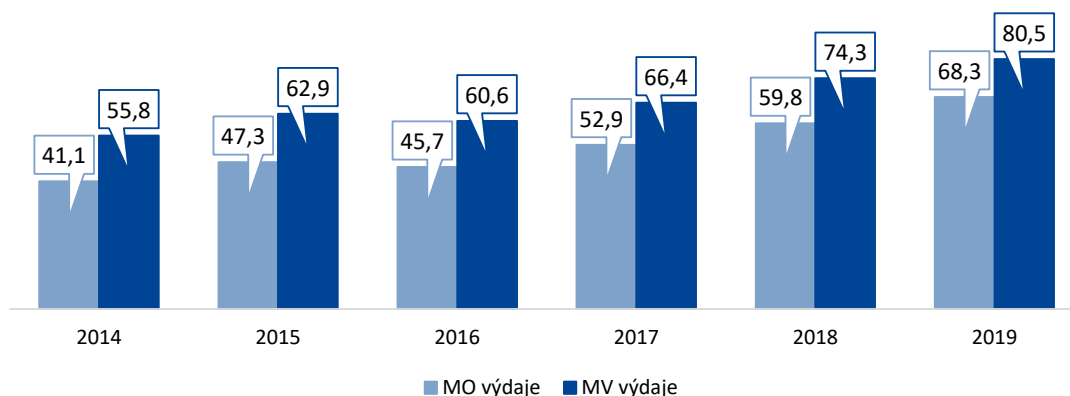
4.9 OBRANA A BEZPEČNOST

Efektivní plánování a zajištění zdrojů je podmínkou pro naplnění potřeb armády a plnění cílů policejního vzdělávání.

Mezi základní funkce státu patří zajištění ochrany občanů a obrana státu. Oblast obrany a bezpečnosti státu se musí neustále přizpůsobovat dynamickým změnám v bezpečnostním prostředí, ať už se jedná např. o aspekty migrace, přerušení dodávek strategických surovin nebo kriminalitu na místní či mezinárodní úrovni. Podmínkou pro zajištění obrany a bezpečnosti státu je připravenost lidských i peněžních zdrojů.

Proto výdaje na obranu a bezpečnost státu zůstávají i nadále jednou z nejvýznamnějších výdajových položek státního rozpočtu ČR. Od roku 2017 zaznamenaly výdaje MO i MV oproti předchozím letům významný nárůst. V porovnání s rokem 2017 se celkové výdaje MO zvýšily v roce 2019 o více než 29 %, u MV to bylo přes 21 %.

Graf č. 31: Vývoj celkových výdajů resortů obrany a bezpečnosti státu (v mld. Kč)

Zdroj: IISSP.

NKÚ se v roce 2019 v oblasti obrany a bezpečnosti státu zaměřil především na účelnost a efektivnost vynaložených peněžních prostředků státu a jejich přínos. Konkrétně se jednalo o:

- hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu souvisejícími s pořizováním a distribucí výstroje příslušníků AČR v KA č. 18/17;
- poskytování a užití peněžních prostředků státu na prevenci kriminality v KA č. 18/20;
- hospodaření s peněžními prostředky a majetkem státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané policejní školy MV v KA č. 18/30;
- hospodaření s majetkem na udržení a rozvoj schopností vzdušných sil AČR v KA č. 18/31⁶⁰.

Cílem kontrolní akce č. 18/17 bylo prověřit, zda MO v letech 2015–2017 postupovalo při plánování potřeb výstroje příslušníků AČR a její distribuci způsobem naplňujícím oprávněné potřeby AČR. V rámci kontroly NKÚ zkontroloval také tři veřejné zakázky na pořízení výstroje v celkové hodnotě 748 mil. Kč.

Výstroj příslušníků AČR je základním předpokladem řádného a bezpečného výkonu jejich služby. MO však při pořizování a distribuci výstroje v letech 2015–2017 nenaplňovalo potřeby příslušníků AČR, neboť peněžní prostředky vynaložené na zajištění výstroje neodpovídaly výstrojním potřebám AČR. Jen za uvedené období činil rozdíl mezi hodnotou výstroje, na kterou měli příslušníci AČR nárok, a peněžními prostředky vynaloženými na pořízení výstroje celkem 3,1 mld. Kč. S tím související nízké skladové zásoby vedly k regulaci množství vydávané výstroje.

⁶⁰ Tato kontrolní akce obsahuje utajované informace dle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, a její kontrolní závěr proto nebyl podle § 30 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, publikován.

- Zavedením výstrojních regulací porušilo MO svou zákonnou povinnost zajistit příslušníkům AČR vhodné podmínky pro řádný a bezpečný výkon služby⁶¹. V roce 2018 MO navíc navýšilo hodnotu základní výstroje u vojáků o **85 %** a vojáků o **90 %**, ovšem peněžní prostředky plánované na jejich pořízení navýšilo pouze o **31 %** a schválený rozpočet na nákup výstroje byl oproti roku 2017 dokonce o **16 %** nižší. NKÚ dále vyhodnotil, že proces distribuce výstroje nenastavilo MO ekonomicky nejvhodnějším způsobem. Je zastaralý a neodpovídá současným technickým možnostem. MO proto v návaznosti na výsledky kontroly NKÚ deklarovalo, že od 1. ledna 2020 spustí formou zkušebního provozu objednávkový systém výdeje výstroje, který bude dílčím krokem k zavedení plnohodnotného e-shopu.

NKÚ vyhodnotil, že MO nezajistilo příslušníkům AČR vhodné podmínky pro řádný a bezpečný výkon služby.

MO přijalo provedenou kontrolní akci NKÚ jako pomoc ke zkvalitnění svých činností souvisejících s řízením a zabezpečením výstrojní služby AČR. Zásadním opatřením MO bylo přijetí nové *Koncepce logistické podpory AČR* a na jejím základě připravuje *Koncepci rozvoje výstrojní služby*, která bude mimo jiné řešit i otázku modernizace služeb výstrojního zabezpečení. MO přijalo rovněž opatření k postupnému navyšování rozpočtu na pořízení výstroje a je předpoklad, že do roku 2026 by se měl dluh na výstroji (vytvořený v minulosti podfinancováním) dorovnat.

S problematikou zajištění bezpečnosti státu úzce souvisí také nábor a příprava uchazečů k výkonu služby u Policie ČR /PČR/ v rámci policejního vzdělávání. PČR se nepodařilo ani v roce 2019 přijmout plánovaný počet policistů dle *Koncepce rozvoje Policie České republiky do roku 2020*. Přesto MV navýšilo v roce 2019 tabulková místa o dalších 1 000 míst, třebaže již nyní chybí cca **3 000 policistů**. Zabezpečení personálních zdrojů pro PČR bylo přitom jedním z důvodů reorganizací policejních škol.

V návaznosti na tyto reorganizace a identifikovanou rizika provedl NKÚ KA č. **18/30**, při níž zkontroloval hospodaření s majetkem a peněžními prostředky vybraných policejních škol v Holešově a v Praze⁶² v letech 2012–2017 v úhrnné hodnotě **1,2 mld. Kč**.

NKÚ vyhodnotil, že reorganizace policejních škol provedené MV nedosáhly předpokládaných úspor peněžních prostředků a nedošlo ani k zefektivnění systému policejního vzdělávání. Policejní školy MV při hospodaření se svěřeným majetkem v některých případech nepostupovaly v oblasti nabytí, inventarizace a odpisování majetku v souladu s právními předpisy.

- Od roku 2013 náklady na policejní vzdělávání meziročně rostly, přestože počet absolventů základní odborné přípravy⁶³ do doby ukončení kontroly NKÚ, po výrazném poklesu, nedosáhl ani úrovně let 2013 a 2014. Náklady v roce 2018 byly v porovnání s náklady po reorganizaci v roce 2013 vyšší o **196 mil. Kč**, tj. téměř o **35 %**. Policejní školy dále nesloužily jako významný zdroj nových policistů. Školu v Holešově např. absolvovala pouze necelá **2 %**, tj. **84** z celkového počtu **5 160** přijatých uchazečů k PČR v období 2013 až 2017. MV dopady reorganizací z hlediska zkvalitnění přípravy policistů nebo efektivnosti peněžních prostředků vynaložených na policejní vzdělávání nevyhodnotilo, např. i proto, že neznalo náklady na jednoho studujícího.

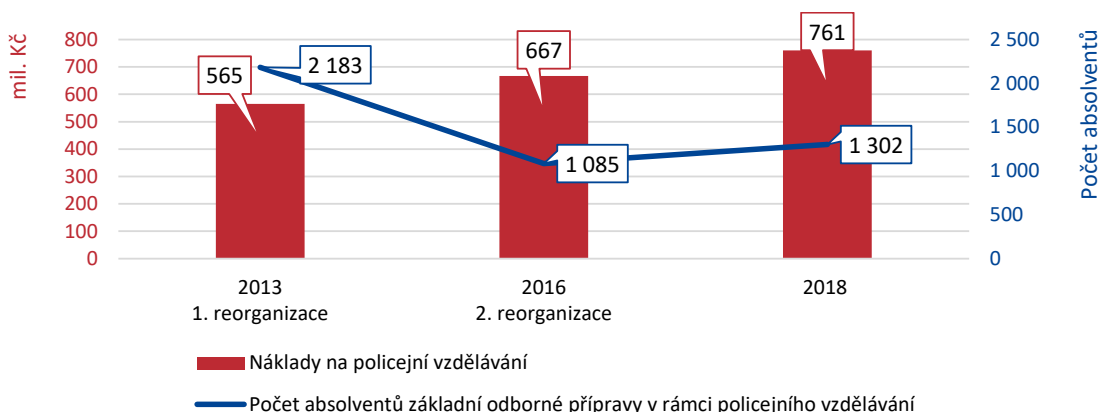
*V období 2013 až 2017 bylo k PČR přijato **20 %** z celkového počtu absolventů policejní školy.*

⁶¹ Podle zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

⁶² Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově a Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze.

⁶³ Základní odborná příprava je povinná pro všechny policisty bezprostředně po přijetí do služebního poměru.

Graf č. 32: Náklady na policejní vzdělávání a počet absolventů základní odborné přípravy

Zdroj: informace z KA č. 18/30.

NKÚ zjistil, že reorganizace policejních škol MV nevedly k plánovaným úsporám nákladů ani k zefektivnění systému policejního vzdělávání.

Na základě změn zaváděných MV, kterými reaguje na zjištění NKÚ, může dojít k navýšení počtu absolventů středního odborného vzdělávání realizovaného v policejních školách. MV předpokládá, že 50 % absolventů tohoto odborného vzdělání nastoupí k PČR. K tomu přijalo řadu opatření, která budou každoročně vyhodnocována. Na jejich plnění se bude podílet nejenom MV a policejní školy, ale nově též PČR. Další opatření se týkají sledování a vyhodnocování nákladů na studující ve vzdělávacích zařízeních PČR z hlediska zásad 3E ve všech typech profesní přípravy policistů.

Nedílnou součástí vládní politiky již od roku 1993 je také prevence kriminality, která se od té doby vyvíjí na celorepublikové i místní úrovni. Realizovány jsou aktivity státní správy i samospráv v preventivním přístupu k řešení jednotlivých druhů kriminality, bezpečnostní situace v ohrožených lokalitách nebo zacházení s oběťmi a pachateli trestné činnosti. V současné době jsou cíle a východiska prevence kriminality stanoveny ve *Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020*. Ročně se objem peněžních prostředků, které MV, Ministerstvo spravedlnosti /MS/ a MO vynaloží na dotační programy prevence kriminality, pohybuje přibližně kolem **75 mil. Kč**.

MO z programu prevence kriminality podporovalo z 88 % volnočasové aktivity příslušníků resortu, případně jejich rodinných příslušníků, jako byly např. nákupy vstupenek na kulturní a sportovní akce.⁶⁴

NKÚ prověřil v rámci KA č. 18/20 poskytování a užití peněžních prostředků státu, které v letech 2015–2018 poskytovaly MV, MS a MO na prevenci kriminality, a posoudil, zda poskytnutá podpora přispěla k naplnění cílů v této oblasti. Jednalo se o celkové výdaje ministerstev ve výši **295 mil. Kč**, kterými bylo podpořeno 1 230 projektů zaměřených např. na pořízení kamerových systémů, na komunitní práci s dětmi a mládeží, probační a resocializační programy nebo na prevenci rizikového chování vojáků.

NKÚ v rámci kontroly prevence kriminality zjistil systémové nedostatky, kdy správci dotačních programů nestanovili konkrétní měřitelné cíle pro vyhodnocení přínosů poskytnuté podpory a zároveň ani měřitelné ukazatele pro vyhodnocení jednotlivých projektů. Nastavený systém prevence kriminality tak neumožňoval vyčíslit přínos poskytnuté podpory. Při vyhodnocování dopadů poskytnuté podpory NKÚ zjistil, že MV nesměrovalo peněžní prostředky prevence kriminality do regionů s nejvyšším počtem trestných činů přepočtených na tisíc obyvatel.

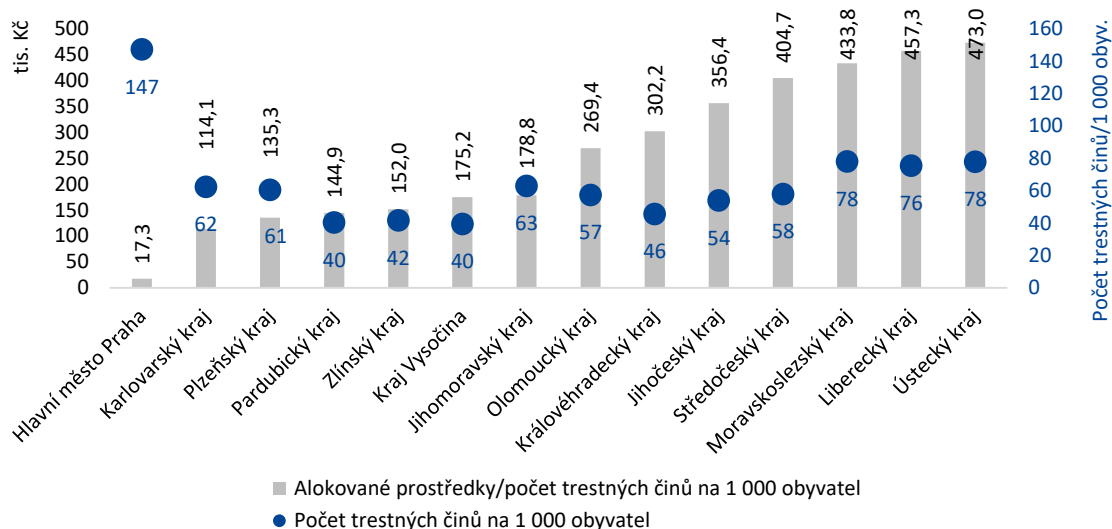
64 Uvedený postup byl v souladu se zákonem č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

- MV a MS v rozhodnutích o poskytnutí dotace nevymezily jednotná měřitelná kritéria a indikátory úspěšnosti. Příjemci podpory si je v žádostech o dotaci stanovili sami, často však neměřitelné. Navíc MV, které rozdělovalo více než **78 %** prostředků na prevenci kriminality, nesměrovalo podporu do regionů s nejvyšším počtem trestných činů přepočtených na tisíc obyvatel ani podle *indexu rizikovosti krajů*, který si MV samo zpracovává. NKÚ dále zjistil, že MS u zhruba poloviny probačních programů nenaplnilo plánovaný počet klientů a v důsledku nízkého zájmu žadatelů u podpořených priorit schválilo všechny předložené žádosti o dotace. U MO bylo zjištěno, že z prostředků prevence kriminality hradilo především volnočasové aktivity vojáků, přičemž na diagnostické a vzdělávací aktivity šlo jen **12 %** prostředků prevence kriminality.

Limitujícím faktorem vyhodnocování přínosů poskytnuté podpory bylo nestanovení jednotných a měřitelných kritérií a absence indikátorů úspěšnosti projektů.

Graf č. 33: Přidělené prostředky MV v porovnání s počtem trestných činů⁶⁵ přepočtených na 1 000 obyvatel

Zdroj: informace z KA č. 18/20.

Podle statistických přehledů kriminality, které zveřejňuje PČR, se celkové počty registrovaných trestných činů v průběhu let snižují. Proto je žádoucí, aby prostředky byly směřovány tam, kde jsou nejvíce potřeba. Jak ukázaly výsledky kontroly NKÚ, prostředky *Programu prevence kriminality na místní úrovni /Programu PK/*⁶⁶ nebyly prioritně vyčleněny do nejvíce rizikových regionů ČR dle počtu trestných činů přepočtených na tisíc obyvatel. Např. hlavní město Praha má nejvyšší počet trestných činů na tisíc obyvatel (**147**) a do tohoto regionu byl přidělen nejnižší objem podpory (**17,3 tis. Kč/1 trestný čin na 1 000 obyvatel**). Oproti tomu např. Ústecký kraj je kraj se třetím nejvyšším počtem trestných činů na 1 000 obyvatel (**78**) a byl mu přidělen nejvyšší objem podpory (**473 tis. Kč/1 trestný čin na 1 000 obyvatel**). Důvodem byla mj. nízká aktivita žadatelů, administrativní náročnost nebo možnost čerpání podpory z jiného zdroje financování. V rámci doplňujících informací ke KA byla provedena vizualizace počtu registrovaných trestných činů a poskytnutých dotací z Programu PK⁶⁷.

⁶⁵ Do registrované trestné činnosti nebyly zahrnuty vraždy, hospodářská kriminalita a vojenské protiústavní činy.

⁶⁶ Program PK, který každoročně vyhláší MV, je zaměřen na snižování kriminality, na eliminaci kriminálně rizikových jevů, na omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, na zvyšování rizika dopadení pachatele a na informování občanů o legálních možnostech ochrany před trestnou činností.

⁶⁷ Viz <https://www.nku.cz/cz/kontrola/analyzy/analyza---prevence-kriminality-id10661/>.

Doporučení

Na základě zjištěných skutečností NKÚ doporučil, aby MV a MO nastavily měřitelné cíle programů prevence kriminality, kterých předpokládají dosáhnout, a dále aby ve spolupráci s MS nastavily jednotná měřitelná kritéria a indikátory úspěšnosti projektů tak, aby bylo možné vyčíslit a vyhodnotit dosažený přínos poskytnuté podpory.

V návaznosti na výsledky kontroly NKÚ zajistí MV nastavení měřitelných cílů a přínosů Programu PK a bude klást důraz na vyhodnocování efektivity a dopadů projektů. MO zapracuje měření efektivity realizovaných aktivit do nově připravované koncepce prevence rizikového chování personálu resortu MO na období 2020–2027. MS připraví strategii prevence kriminality od roku 2021, v rámci níž budou definovány resortní priority a měřitelné indikátory, a upraví pravidla probačních a resocializačních programů.

4.10 ZEMĚDĚLSTVÍ

Přes dlouhodobý významný nárůst dotací do živočišné výroby se státu nedaří plnit strategické cíle, zejména zvyšovat míru soběstačnosti v produkci masa; přes miliardové škody způsobené suchem stále chybí zásadní opatření pro boj se suchem.

Jedním z hlavních cílů státní politiky v oblasti zemědělství je trvale udržitelné potravinové zabezpečení a dosažení přiměřené soběstačnosti v produkci základních tuzemských komodit, a to vše s ohledem na probíhající změny klimatu. Dlouhodobým problémem v úsilí ČR o zvýšení produkce a soběstačnosti je živočišná výroba, ve které i přes nastavená opatření a cílenou finanční podporu nedochází k trvalému zlepšení. Naopak ČR postupně ztratila soběstačnost v produkci některých základních komodit, zejména vepřového, drůbežního masa a vajec. V této státní politice se NKÚ dlouhodobě zaměřuje právě na oblasti vykazující neuspokojivý stav a snaží se napomoci v prosazování dlouhodobě udržitelných řešení.

V roce 2019 NKÚ dokončil následující kontrolní akce, ve kterých prověřil:

- dotace na podporu živočišné výroby (KA č. **18/08**),
- realizaci opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody (KA č. **18/27**).

NKÚ při KA č. **18/08** zacíлил svoji pozornost na podporu v sektoru živočišné výroby se snahou ověřit, zda při vysokém objemu poskytovaných veřejných prostředků je tento sektor soběstačný, systematicky řízený a zda podpora produkce masa a mléka přispívá k dosažení předpokládaných přínosů a účinků. MZe v letech 2015 až 2017 na podporu živočišné výroby poskytlo prostřednictvím sedmi národních dotačních programů, *Programu rozvoje venkova /PRV/* či formou přímých plateb celkem **21 mld. Kč**, z toho **10 mld. Kč** bylo z fondů EU.

Největší nedostatky NKÚ zjistil u MZe jako poskytovatele především u národních dotací. U nich NKÚ upozornil na řadu významných nedostatků v řídicím a kontrolním systému a v oblasti nastavení podmínek pro poskytování národních dotací, které měly negativní vliv na účelnost a hospodárnost vynakládaných finančních prostředků. Naproti tomu řídicí systém a podmínky, které MZe nastavilo pro poskytování podpor z evropských zdrojů, až na některé dílčí nedostatky shledal funkčními a účinnými.

Z výsledků kontroly dále vyplynulo:

- MZe z dotačního programu, který měl pomoci chovatelům prasat a drůbeže v boji proti nákazám, proplatilo v kontrolovaném období **5,3 mld. Kč**, aniž by posuzovalo účelnost a hospodárnost výdajů. Současně nastavilo takové podmínky, které nenuťily příjemce k hospodárnému chování. Dotace tak příjemci používali např. k úhradě předražených pronájmů

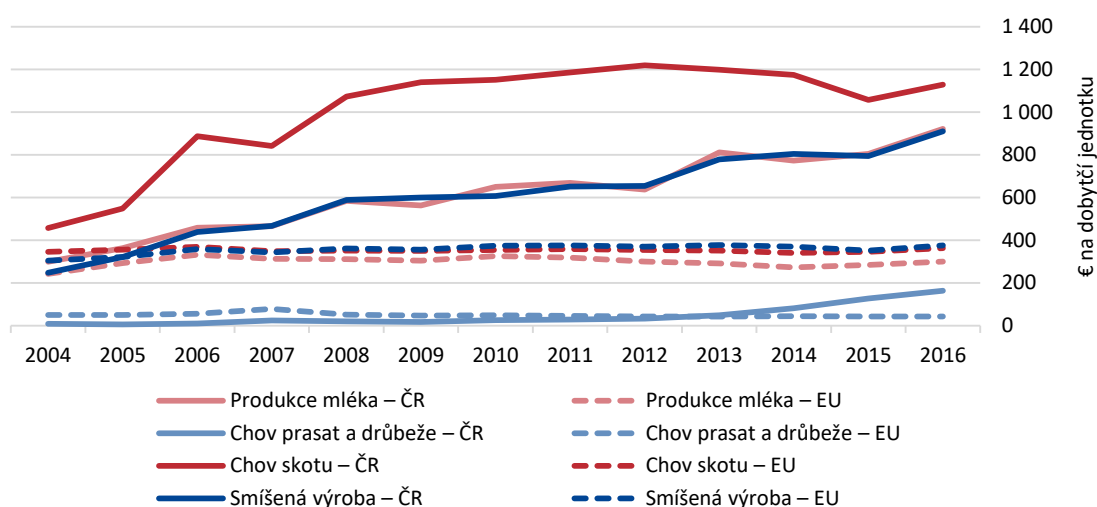
Příkladem nehospodárnosti je případ příjemce dotace, který v letech 2015–2017 obdržel dotaci více než 1 mil. Kč na zaplacení nájmu dezinfekčního stroje, jehož pořizovací cena byla 117× nižší a pohybovala se kolem 9 tis. Kč.

čisticích a dezinfekčních strojů nebo k zaplacení odborného dozoru při čištění stájí, které si přitom prováděli vlastními silami. U dotačního programu určeného na zvyšování kvality mléka MZe poskytlo dotace ve výši **203 mil. Kč** na úhradu běžných provozních nákladů mlékáren místo na podporu zvyšování kvality mléka. Mlékárny přitom dlouhodobě vykazovaly zisky v řádu desítek či stovek milionů korun ročně. To je v rozporu s pokyny Evropské unie, podle kterých podpora nesmí subvencovat náklady na činnost, které by podniku vznikly v každém případě. Kvůli nedostatečné kontrole žádostí o dotaci ze strany MZe a Státního zemědělského intervenčního fondu /SZIF/ bylo u tohoto dotačního programu vyplaceno **23,7 mil. Kč**, které neměly být uhrazeny.

V sektoru živočišné výroby MZe nenaplnilo pět z osmi strategických cílů. Stav hospodářských zvířat a míra soběstačnosti ČR v pokrytí spotřeby hovězího i vepřového masa se v roce 2017 oproti roku 2015 snížily, přestože se dotace do živočišné výroby dlouhodobě zvyšují. Například na chov prasat a drůbeže vzrostly dotace mezi lety 2012 a 2016 o 300 %.

Česká republika patří k zemím EU, které významně dotují živočišnou výrobu. O vysokých dotacích a nízké rentabilitě živočišné výroby v ČR svědčí mj. data mezinárodního srovnání v rámci zemí EU. NKÚ analyzoval data ze *Zemědělské účetní datové sítě /FADN/*, která je hlavním informačním zdrojem o reálné ekonomické situaci zemědělských podniků v členských státech EU. NKÚ pomocí dat této mezinárodní sítě ověřil, do jakých odvětví živočišné výroby dotace směřují, a porovnal jejich výši s průměrem členských států EU⁶⁸, viz graf č. 34. Pro srovnatelnost údajů byl u výstupů zvolen přepočítaný na jednu dobytčí jednotku.

Graf č. 34: Vývoj výše provozních dotací do zemědělských podniků dle výrobního zaměření přepočtený na dobytčí jednotku

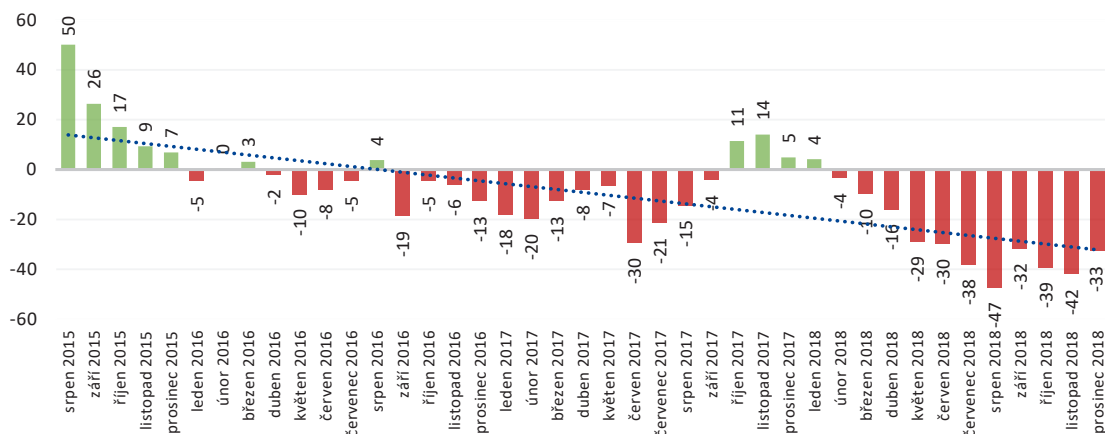
Zdroj: FADN PUBLIC DATABASE, http://ec.europa.eu/agriculture/rica/database/database_en.cfm.

Při srovnání objemu dotací poskytnutých do živočišné výroby v ČR a v ostatních členských státech vykazuje Česká republika dlouhodobě hodnoty vysoko nad průměrem EU ve všech výrobních zaměřeních, kromě zaměření na chov prasat a drůbeže. U tohoto výrobního zaměření je nárůst dotací patrný až od roku 2013. Z analýzy rovněž vyplynulo, že v ČR jsou nejméně rentabilní podniky zaměřené na chov skotu, kde poměr mezi výší celkových nákladů a celkové produkce v roce 2016 dosáhl **165 %**. U výrobního zaměření týkajícího se chovu prasat a drůbeže činil v tomto roce poměr produkce a nákladů zhruba **104 %**.

MZe a SZIF převážnou většinu kontrolních zjištění NKÚ akceptovaly a přijaly nápravná opatření k odstranění zjištěných nedostatků. V souvislosti s významnými nedostatky v procesu administrace a kontroly národních dotací MZe navrhlo převedení administrace národních dotací od roku 2020 na SZIF. Díky kontrole NKÚ již postupně dochází ke změnám, např. v oblastech zpřesnění podmínek pro poskytování podpory z národních dotačních programů tak, aby byla zajištěna kontrola účelnosti a hospodárnosti výdajů, nebo zavedení kontrol na místě ze strany SZIF včetně úpravy kontrolních postupů.

Obecným problémem v zemědělství je hospodaření zemědělských podniků na velkých lánech, které hůře odolávají klimatickým změnám a hůře se na nich zachycuje voda. Stále klesající schopnost zemědělské krajiny zadržovat vodu se podepisuje na zvyšující se intenzitě sucha, které s sebou přináší značné škody v zemědělství a lesním hospodářství. Tyto problémy pak vedou odpovědné orgány k rozšiřování dotačních opatření a k přijímání mimořádných dotačních mechanismů (kompenzace a mimořádné podpory), čímž dochází k vyšším výdajům státního rozpočtu. Uvedený stav je patrný od roku 2015, což dokládá následující graf č. 35, ilustrující zvyšující se intenzitu sucha na území ČR⁶⁹.

Graf č. 35: Deficit půdní vláhý v ČR (v mm)

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat projektu InterSucho.

Pozn.: Deficit půdní vláhý představuje odchylku půdní vláhý (v mm) od obvyklé zásoby vody v půdě zjištěné mezi lety 1961–2010.

V rámci KA č. 18/27, zaměřené na realizaci opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody v letech 2013–2018 v resortech zemědělství a životního prostředí⁷⁰, NKÚ upozornil na skutečnost, že v oblasti boje se suchem chyběla zásadní opatření vedoucí ke zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody a neexistovala žádná právní úprava, která by stanovila práva a povinnosti jednotlivých subjektů v této oblasti⁷¹. Také chyběla tzv. protierozní vyhláška, která má zpřesnit pravidla pro hospodaření na erozi ohrožených pozemcích. Boj se suchem také ztěžovaly rozpory a protikladné postoje MZe a MŽP. To dokazovala mj. neshoda na připravovaném návrhu protierozní vyhlášky či realizace protichůdných dotačních programů.

MZe a MŽP realizovaly v oblasti boje se suchem protichůdná opatření. Např. MZe rozdělvalo peníze na stavbu umělých koryt drobných vodních toků, zatímco MŽP podporovalo odstraňování umělých koryt s odvodněním, že urychlují odtok vody z krajiny.

69 Vizualizaci vybraných parametrů sucha a přehled srážek v ČR lze nalézt zde:

<https://www.nku.cz/cz/nezarazene/vizualizace-vybraných-parametru-sucha-a-prehled-srazek-v-cr-id10704/>.

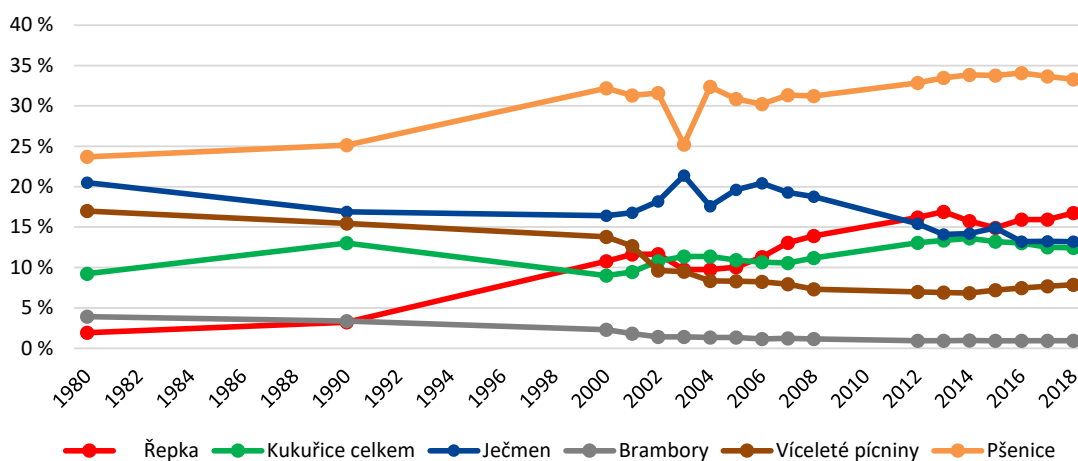
70 NKÚ se zaměřil na vzájemné vazby národních dotačních programů MZe a MŽP, tj. Programu rozvoje venkova na období 2014–2020, operačního programu Rybářství 2014–2020 /OPR/ a operačního programu Životní prostředí 2014–2020 /OPŽP/.

71 V průběhu kontroly vláda předložila 26. července 2019 Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR návrh novely vodního zákona, který obsahuje novou hlavu nazvanou Zvládání sucha a nedostatku vody.

- Za období let 2016–2018 vykázaly MZe a MŽP **37** dotačních programů týkajících se řešení problematiky sucha v celkové částce téměř **28 mld. Kč**. Jednalo se však v naprosté většině o programy, které tyto resorty realizují dlouhodobě a jejichž hlavním cílem není řešení problematiky sucha. Většina programů neobsahovala konkrétní a měřitelné cíle v oblasti zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody, takže jejich přínosy k plnění cílů v této oblasti nelze vyhodnotit. Nové programy, jejichž hlavním cílem má být dle *Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky /Koncepce/* řešení negativních následků sucha a nedostatku vody, se dosud s výjimkou dotačního programu *Dešťovka* nerealizovaly.

V rámci opatření k zadržování vody v krajině se změny dosud nedočkal přístup k pěstování zemědělských plodin pro energetické účely, se kterou vláda v Koncepci počítala. NKÚ ověřil na datech ČSÚ vývoj využití osevních ploch pro některé technické plodiny. Z grafu č. 36 je patrné, že od roku 1990 se prudce zvyšoval podíl řepky na celkové osevní ploše, do roku 2018 vzrostl více než pětinásobně až na **16,7 %**. V posledních letech vzrostl také podíl kukuřice. Součet podílů těchto dvou energetických plodin v roce 2018 byl **29,2 %** z celkové osevní plochy, čímž se energetické plodiny staly velmi hojně zastoupenou skupinou plodin pěstovaných v ČR.

Graf č. 36: Vývoj podílu některých plodin na celkové osevní ploše v ČR

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dat ČSÚ.

Z výsledků kontrolní akce také vyplynulo, že škody způsobené suchem stále rostou. Podle odhadů MZe dosahovaly v roce 2015 přibližně **3 mld. Kč** a v roce 2018 se jednalo už o **24 mld. Kč**. V letech 2016–2018 vyplatilo MZe na náhrady škod téměř **2,4 mld. Kč** a na preventivní opatření v boji se suchem vynaložilo **2,9 mld. Kč**. Rostoucí náhrady škod však poukazují na to, že preventivní opatření nejsou dostatečně účinná.

Dle názoru NKÚ je pro zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody zapotřebí prosadit efektivní a dlouhodobě udržitelné řešení, dosáhnout odstranění rozporů a úzce resortních hledisek. To nebude možné bez účinné spolupráce resortů MZe a MŽP.

Poznatky z kontrol provedených NKÚ v oblasti zemědělské politiky poukázaly na to, že poskytování dotací z evropských fondů je lépe řízeno a kontrolováno než poskytování národních dotací, kde neexistují jasná pravidla a postupy pro administraci a kontrolu dotací. Tyto nedostatky se dlouhodobě opakují, a to napříč různými oblastmi zemědělské politiky. Vzhledem k tomu, že od roku 2014 stále stoupá objem národních dotací, je důležité, aby rozdělování i kontroly poskytovaných národních podpor byly transparentní, efektivní a účelné. Aby nedocházelo k proplácení neuznatelných výdajů či výdajů, které příjemci vynakládali nevhodně.

4.11 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Stát dlouhodobě nemá ucelenou strategii rozvoje národních parků a jejich financování ani koncepci vícezdrojového financování péče o přírodu a krajinu.

Hlavním cílem státní politiky v oblasti životního prostředí je zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí pro občany, přispět k efektivnímu využívání veškerých zdrojů a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí. Realizace efektivní ochrany životního prostředí je omezena mj. i *Státní politikou životního prostředí České republiky 2012–2020*, jejíž jednou z tematických oblastí je ochrana přírody a krajiny. Podle *Zprávy o životním prostředí České republiky za rok 2018* a údajů MF výdaje ze státního rozpočtu na ochranu životního prostředí v roce 2018 činily **40,9 mld. Kč**, z toho výdaje na oblast ochrany biodiverzity a krajiny činily **3,5 mld. Kč**, tj. **8,6 %**⁷².

Stav životního prostředí je v ČR negativně ovlivňován způsobem hospodaření v krajině. Vládou schválená *Zpráva o životním prostředí České republiky za rok 2018* uvádí mj., že dlouhodobě dochází k poklesu rozlohy zemědělské půdy a k její přeměně na zastavěné a ostatní plochy. V návaznosti na využití krajiny dochází k poklesu četnosti populací řady specializovaných a méně početných druhů živočichů a rostlin a k jejich náhradě široce rozšířenými druhy, což vede k unifikaci společenstev a ztrátě biodiverzity. Stav lesních ekosystémů byl v roce 2018 ovlivněn především velkým objemem celkové a nahodilé těžby, který byl nejvyšší v historii. Většina této těžby byla provedena v návaznosti na rozšíření sucha a zejména kůrovcové kalamity.

V oblasti péče o přírodu a krajinu NKÚ v roce 2019 dokončil KA č. **18/23** zaměřenou na hospodaření všech čtyř správ národních parků⁷³ /NP/ i na plnění povinností MŽP jakožto ústředního orgánu státní správy pro ochranu přírody. Správy NP hospodařily k 31. 12. 2018 s majetkem ve výši **7,2 mld. Kč**. Jejich celkové náklady za rok 2018 činily cca **1,1 mld. Kč**.

Za zásadní pochybení pokládá NKÚ fakt, že MŽP nevytvořilo v termínu stanoveném vládou, tj. do roku 2017, koncepci vícezdrojového financování péče o přírodu a krajinu, jež má sloužit k zajištění dostatečného objemu finančních prostředků pro péči o přírodu a krajinu, včetně NP. Současně MŽP nevytvořilo ucelenou strategii rozvoje NP, která měla být zpracována v roce 2011. Na její absenci upozornil NKÚ již v KA č. 11/06⁷⁴. Neplnění uvedených povinností MŽP nabývá na významu s rizikem budoucího zvyšování nároků na SR při financování správ NP z důvodu očekávaného poklesu výnosů z prodeje dřeva. NKÚ dále zjistil:

- Produkce dřeva a jeho zpeněžení nejsou priority péče o lesy na území NP, přesto výnosy z prodeje dřeva, které byly ovlivněny zvyšujícím se objemem nahodilé těžby dřeva v souvislosti s abiotickými a biotickými činiteli⁷⁵ na území NP, v roce 2018 představovaly **44 %** celkových výnosů. Příspěvek na provoz od zřizovatele všech správ NP činil jen **32 %** celkových výnosů. Z důvodu očekávaného poklesu těchto výnosů NKÚ upozornil na riziko budoucího zvyšování nároků na SR při financování činnosti správ NP.

V roce 2018 bylo v lesích na území NP vytěženo téměř 432 tis. m³ dřeva, což ve srovnání s rokem 2016 znamená nárůst o 61 %.

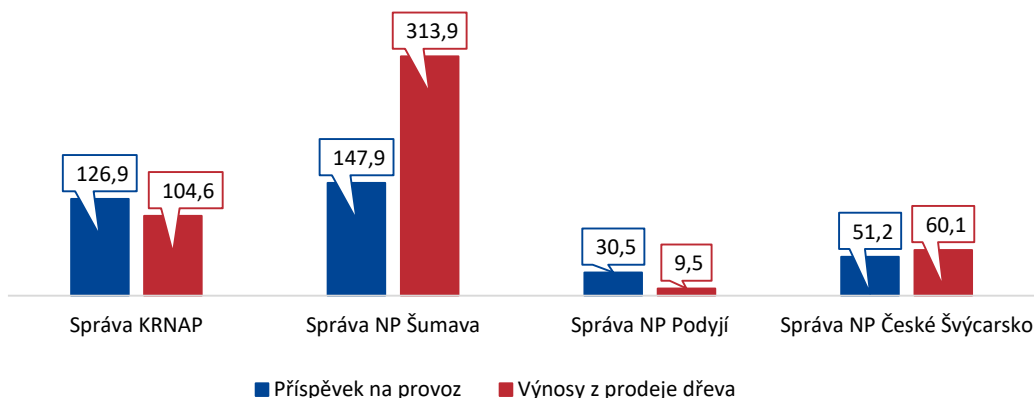
Následující graf zobrazuje výši příspěvku na provoz a výnosů z prodeje dřeva u jednotlivých správ NP v roce 2018, kdy měly všechny správy NP s ohledem na svou právní formu stejný způsob financování.

72 Viz [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zpravy_o_stavu_zivotniho_prostredi_publikace/\\$FILE/OPZPUR-Zprava_ZP_CR_2018_20200207.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zpravy_o_stavu_zivotniho_prostredi_publikace/$FILE/OPZPUR-Zprava_ZP_CR_2018_20200207.pdf).

73 Správa KRNP, Správa NP Šumava, Správa NP Podyjí a Správa NP České Švýcarsko.

74 KA č. 11/06 – *Peněžní prostředky a majetek státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané správy národních parků* (KZ byl zveřejněn v částce 4/2011 *Věstníku NKÚ*).

75 Abiotický činitel – vliv neživé přírody, např. vítr, sníh, námraza; biotický činitel – vliv živých organismů, např. podkorní a dřevokazný hmyz.

Graf č. 37: Výše příspěvku na provoz a výnosy z prodeje dřeva za rok 2018 (v mil. Kč)

Zdroj: informace z KA č. 18/23.

Novela zákona⁷⁶ o ochraně přírody a krajiny, kterou připravilo MŽP, měla jednoznačně upravit postup při uplatňování předkupního práva státu k pozemkům na území NP. NKÚ zjistil, že z důvodu nejednoznačnosti této právní úpravy MŽP nemohlo splnit svoji povinnost provedení zápisu předkupního práva státu. V důsledku toho docházelo k převodům přírodně cenných pozemků na území NP, aniž by přednostní právo nabídky jejich převodu měl stát a mohl tak rozšířit přírodně cenné území a efektivněji hospodařit. Dle údajů MŽP se u tří NP jednalo o více než **711** pozemků. Nedostatky, které NKÚ zjistil při kontrole majetku a peněžních prostředků, jsou popsány v kapitole II.5.1 této výroční zprávy.

Z dlouhodobého hlediska je zásadní, že MŽP jakožto ústřední orgán státní správy pro ochranu přírody nesplnilo opatření základního strategického rámce ochrany přírody a krajiny. V souvislosti s tím NKÚ opět doporučil MŽP připravit koncepci vícezdrojového financování péče o přírodu a krajinu a vypracovat ucelenou strategii rozvoje národních parků.

V oblasti ochrany životního prostředí NKÚ soustavně sleduje odezvu na výsledky své kontrolní činnosti. V roce 2018 ukončil KA č. 18/04⁷⁷ zaměřenou na realizaci opatření na podporu zlepšování kvality ovzduší. Kontrola NKÚ na základě dat za roky 2015 až 2017 zejména poukázala na skutečnost, že se úroveň kvality ovzduší v ČR nezlepšila. Hodnoty některých hlavních znečišťujících látek nadále překračovaly zákonem stanovené limity a hrozilo riziko, že v důsledku zpoždění realizace opatření stanovených ke zlepšení kvality ovzduší nebudou imisní limity plněny ani v cílovém roce 2020. Největšími znečišťovateli ovzduší v ČR byly doprava, průmysl a domácnosti. ČR tak patřila k zemím s nejhorsí kvalitou ovzduší v Evropě. To potvrdila i zpráva Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj /OECD/ o hodnocení environmentálního chování ČR,⁷⁸ která v této souvislosti uvádí, že v ČR je míra úmrtnosti v důsledku znečištění vnějšího ovzduší téměř dvojnásobná oproti průměru OECD.

V návaznosti na zjištění NKÚ deklarovalo MŽP řadu opatření, která by měla vést k omezování znečištění ovzduší. MŽP např.:

- **připravilo aktualizaci *Národního programu snižování emisí* a započalo s přípravou stanovení nových národních závazků ke snížení emisí pro roky 2025 a 2030;**
- **v rámci závěrů vyplývajících z „Dialogu o čistém ovzduší“ přijalo dodatečná opatření pro dosažení imisních limitů a zahájilo přípravu aktualizace koncepce rozvoje Státní sítě imisního monitoringu;**

⁷⁶ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

⁷⁷ KA č. 18/04 – *Peněžní prostředky určené na podporu zlepšování kvality ovzduší* (KZ byl zveřejněn v částce 1/2019 *Věstníku NKÚ*).

⁷⁸ *OECD Environmental Performance Reviews: Czech Republic 2018*, <https://www.oecd.org/env/czech-republic-2018-9789264300958-en.htm>.

- realizovalo konzultace s Evropskou komisí /EK/ ohledně metodiky vykazování snížení expozice jemných prachových částic a následně připravilo novelu vyhlášky č. 330/2012 Sb.⁷⁹

NKÚ bude dále sledovat a vyhodnocovat účinnost přijatých opatření v této důležité oblasti.

5. Management institucí

NKÚ v rámci své kontrolní a analytické činnosti neopomíná vedle významných výdajových politik ani oblast managementu státních institucí, která zahrnuje široké spektrum činností spojených s jejich hospodařením, řízením a kontrolou. Důležitým předmětem kontrol NKÚ v této oblasti je hospodaření se státním majetkem a peněžními prostředky státu, jež jsou státními institucemi vynakládány k zajištění provozu a plnění úkolů. Velkou pozornost při kontrolních akcích věnuje NKÚ také řízení peněžních prostředků poskytnutých ČR ze zahraničních zdrojů, především z rozpočtu EU.

Tato kapitola shrnuje poznatky, které NKÚ identifikoval ve výše uvedených oblastech. V respektování základních principů vyplývajících z povinností příslušných státních orgánů včetně jejich odpovědnosti za účelný, hospodárný a efektivní výkon svěřených činností spatřuje NKÚ nadále prostor pro zlepšení jejich hospodaření.

5.1 Hospodaření institucí

Respektování pravidel při pořízování majetku, péči o něj a při jeho využívání je pro efektivnější hospodaření státních institucí zásadní.

Jednou z pravidelně sledovaných oblastí kontrolní činnosti NKÚ je hospodaření státních institucí. V poslední době, kdy NKÚ zaměřuje své kontroly především do hlavních výdajových oblastí vládních politik, jsou kontroly hospodaření státních institucí často také součástí těchto kontrol. V roce 2019 NKÚ dokončil celkem pět kontrolních akcí zaměřených na hospodaření vybraných organizačních složek státu a příspěvkových organizací:

- Správy KRMAP, Správy NP Šumava, Správy NP Podyjí, Správy NP České Švýcarsko (KA č. 18/23);
- vybraných policejních škol MV (KA č. 18/30);
- Českého báňského úřadu (KA č. 18/35);
- Národní knihovny České republiky a Moravské zemské knihovny v Brně (KA č. 18/36);
- Generálního ředitelství cel (KA č. 19/02).

NKÚ i v uplynulém roce soustavně monitoroval výdaje SR související s provozem státních institucí a se správou majetku státu. Na enormně rostoucích celkových výdajích se značnou měrou podílely běžné výdaje, mezi kterými dominovaly zejména mandatorní a kvazimandatorní výdaje. Rostly ale také některé běžné výdaje, které jsou součástí provozních výdajů státních organizací. Výrazný nárůst běžných výdajů byl potvrzen ve Zprávě o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2019 i aktuálními údaji, které jsou podrobně popsány v kapitole II.2 této výroční zprávy.

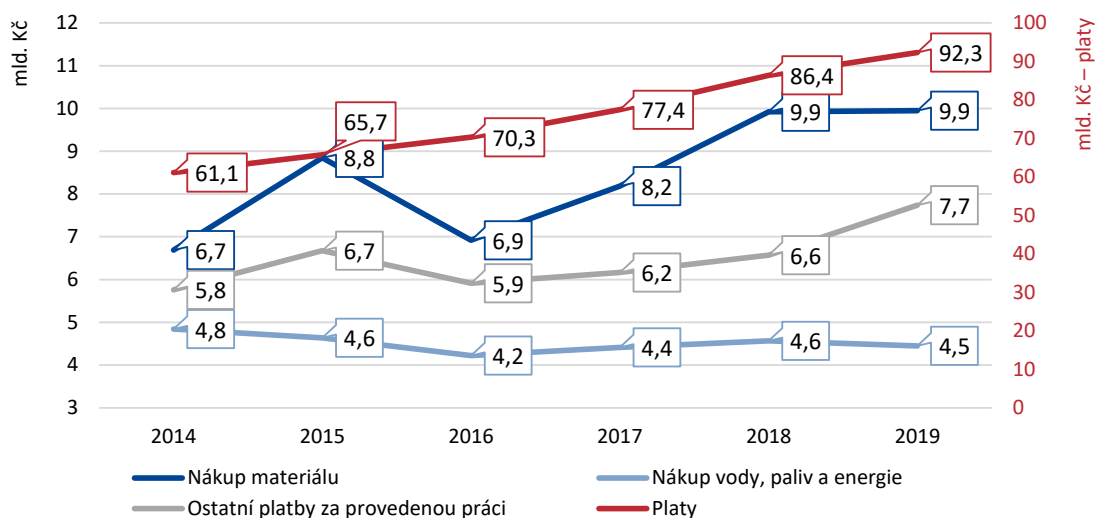
Státní závěrečný účet za rok 2018 uvádí, že na platy a ostatní platby za provedenou práci bylo u organizačních složek státu v roce 2018 vynaloženo celkem **99,1 mld. Kč**, z toho platby dosáhly **91,9 mld. Kč** při meziročním nárůstu o **9,5 mld. Kč**, tj. o **11,5 %** více než v roce 2017. Ostatní platby za provedenou práci činily **7,2 mld. Kč** při meziročním nárůstu o **498 mil. Kč** (tj. o **7,4 %**). Meziročně se též zvýšily neinvestiční nákupy a související výdaje celkem o **5,7 mld. Kč**, v rámci kterých k nejvýznamnějšímu nárůstu došlo u položky „nákup materiálu“, a to o **1,7 mld. Kč**, tj. o **18,8 %**.

⁷⁹ Vyhláška č. 330/2012 Sb., o způsobu posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění, rozsahu informování veřejnosti o úrovni znečištění a při smogových situacích.

Vývoj vybraných položek neinvestičních výdajů ministerstev v roce 2019 potvrzuje negativní trend nárůstu běžných výdajů u některých položek. Jak ukazuje graf č. 38, v rámci vybraných položek těchto výdajů došlo oproti roku 2018 kromě nárůstu výdajů na platy k výraznému zvýšení u výdajů na ostatní platby za provedenou práci o **1,1 mld. Kč** (tj. o **16,7 %**). Ze sledovaných skupin výdajů je od roku 2014 jasně patrný nejprogressivnější nárůst platů. Platy v roce 2019 dosáhly **92,3 mld. Kč** při meziročním nárůstu o **5,9 mld. Kč** (o **6,8 %**). Pozitivní je mírné snížení výdajů na nákup vody, paliv a energie a stagnace výdajů na nákup materiálu. Tyto výdaje zabezpečují především vlastní činnost ministerstev a patří sem takové položky, jako jsou např. výdaje na drobný dlouhodobý hmotný majetek apod.

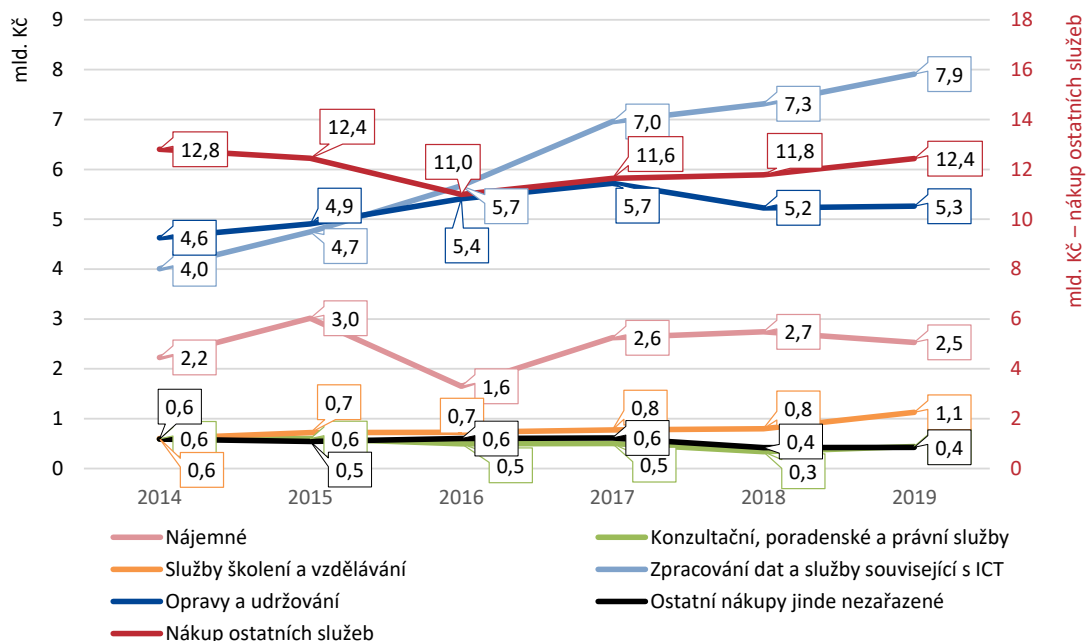
Graf č. 38: Vývoj vybraných položek neinvestičních výdajů ministerstev v letech 2014–2019 (v mld. Kč)

Zdroj: IISSP.

Součástí neinvestičních nákupů jsou i nákupy služeb. Graf č. 39 ukazuje, jaký byl vývoj výdajů ministerstev na nákupy vybraných druhů služeb. Je zřejmé, že z konkrétních položek potvrdily výrazný a setrvalý každoroční růst výdaje na zpracování dat a služby související s informačními a komunikačními technologiemi. Významný nárůst v roce 2019 zaznamenaly výdaje na služby školení a vzdělávání, které dlouhodobě zůstávaly téměř beze změny, avšak v roce 2019 zaznamenaly meziroční nárůst o **37,5 %**. Nárůst výdajů na nákup ostatních služeb je patrný od roku 2017 a v roce 2019 tyto výdaje meziročně vzrostly o **5,1 %**. Po výrazném meziročním poklesu v roce 2018 došlo k mírnému nárůstu také u výdajů na nákup konzultačních, poradenských a právních služeb a na opravy a udržování. Téměř beze změny dlouhodobě zůstávají výdaje na ostatní jinde nezařazené nákupy. Za přínosný lze považovat pokles výdajů na nájemné, které po výraznějším poklesu opět od roku 2017 meziročně vzrůstaly.

Graf č. 39: Vývoj výdajů ministerstev na vybrané služby v letech 2014–2019 (v ml. Kč)

Zdroj: IISSP.

Skutečnost, že v oblasti výdajů na pořizování majetku a služeb nadále existuje prostor pro efektivnější vynakládání výdajů, ukazují výsledky kontrolních akcí uskutečněných i v roce 2019. Některé kontrolované osoby nezabezpečovaly svůj provoz hospodárným, účelným a efektivním způsobem. Konkrétně se jednalo o neúčelné a nevhodné výdaje na nákupy ICT a souvisejících služeb, které nebyly potřeba nebo nebyly využívány. Předpokladem pro hospodárné vynakládání prostředků státu je mj. také dodržování postupů při zadávání veřejných zakázek.

- NKÚ při KA č. **18/07** např. zjistil, že GFŘ neúčelně pořídilo informační technologie související s EET celkově za více než **70 mil. Kč**, jejichž potřebný výkon mohlo zajistit již pořízeným hardwarem. Např. GFŘ využívalo neefektivně dvojici serverů pořízených pro EET za **48 mil. Kč**, přitom průměrná míra využití výpočetního výkonu těchto serverů byla pouze **1,4 %**. NKÚ tento nákup vyhodnotil také jako nevhodný, neboť pokud by GFŘ výkon těchto serverů dokupovalo postupně podle skutečných potřeb, došlo by k úspoře prostředků. NKÚ vypočítal, že meziročně cena nakoupené technologie klesla téměř o **12 %**. Navíc za pozáruční podporu serverů GFŘ zaplatilo dalších **6,6 mil. Kč**. Ve většině případů se jednalo o jednoduché úkony typu vypojení a opětovného zapojení optického kabelu, vygenerování klíče podle návodu apod. V přepočtu za každý takový servisní zásah uhradilo GFŘ více než **824 tis. Kč**. GFŘ také pořídilo **šest XML akceleratorů** v hodnotě **33 mil. Kč**, ale podle zátěžových testů a skutečného vytížení by postačovaly pouze dva. Na základě těchto zjištění NKÚ doporučil, aby GFŘ při zajišťování informační podpory agendy daňového řízení plně využívalo již pořízenou ICT infrastrukturu a při pořizování nových komponent volilo ty, které budou optimálně vytíženy v co nejkratším čase a s nákladově přiměřenou podporou (maintenance).
- V rámci KA č. **18/14** upozornil NKÚ na skutečnost, že VoZP neúčelně a nevhodně vynaložila z provozního fondu finanční prostředky ve výši **407 tis. Kč** za dvě analýzy, jejichž výsledky téměř nevyužila.
- Při KA č. **18/23** zaměřené na hospodaření správ NP zjistil NKÚ, že Správa NP České Švýcarsko nedodržela postup stanovený zákonem o veřejných zakázkách⁸⁰. NKÚ na základě toho oznámil správci daně porušení rozpočtové kázně u Správy NP České Švýcarsko ve výši **20 mil. Kč**.

Prostor k úsporám nákladů a maximalizaci výnosů státu existuje též v oblasti nakládání s nemovitým majetkem. Výsledky kontrol ukázaly nedostatky v chování některých státních institucí při péči o jim svěřený majetek. Nejčastější pochybení se týkala nepotřebnosti majetku, chybného stanovení ceny majetku k prodeji či výše nájemného a v neposlední řadě snižování výnosů z pronájmů.

- Při KA č. **18/23** NKÚ zjistil, že Správa KRMAP v roce 2018 pronajala pozemek pro lanovku a sjezdovku za cenu o více než **861 tis. Kč** nižší, než bylo stanoveno v nájemní smlouvě, či u dvou pozemků nevyměřila nájemné vůbec. Tímto nevhodným postupem neodůvodněně snížila výnos z pronájmu majetku celkem o **870 tis. Kč**. Na základě této skutečnosti NKÚ oznámil podezření ze spáchání trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku.
- Podle výsledků KA č. **18/36** NKÚ ČR i MZK při pronájmu prostor v některých případech neřešily pozdní platby za pronájem prostor a také nevymáhaly od nájemců sjednané sankce. Obě knihovny v některých případech nakládaly s majetkem státu bez písemné smlouvy, při prodeji majetku vhodné zájemce o koupi nezjišťovaly ve výběrovém řízení, ale majetek prodaly přímo vybraným osobám v některých případech za cenu neodpovídající danému místu a času. Např. MZK v roce 2017 vynaložila téměř **611 tis. Kč** na vybavení dvou kanceláří a instalaci docházkového systému, aniž by měla s vlastníkem objektu uzavřenou písemnou smlouvu o užívání prostor.

NKÚ v roce 2019 upozornil také mj. na neplnění zákonných povinností státních organizací a řadu nedostatků ve vykazování majetku, v jeho evidenci, v účtování o něm i v oblasti inventarizace majetku a závazků. NKÚ v některých případech konstatoval, že účetnictví organizací není správné, úplné a průkazné.

- Při KA č. **18/36** NKÚ v oblasti hospodaření s knihovním fondem zjistil, že nákupy knihovních jednotek NKÚ ČR i MZK účtovaly do nákladů na spotřebu materiálu, takže např. pořízení knih s kupní cenou i ve **statisících korun** se nepromítlo do navýšení hodnoty dlouhodobého majetku knihoven. V několika případech bylo zjištěno, že NKÚ ČR nezajistila dostatečnou právní ochranu knihovních dokumentů při jejich zapůjčování jiným subjektům na výstavy. V souvislosti s výsledky kontroly proto NKÚ doporučil MK, aby v oblasti účtování a vykazování knihovního fondu stanovilo správnou a jednotnou aplikaci platných právních předpisů.
- V rámci KA č. **19/02** zaměřené na hospodaření GŘC poukázal NKÚ na skutečnost, že GŘC neprovedlo v letech 2016–2018 řádně inventarizaci dlouhodobého majetku v celkové hodnotě **301 mil. Kč**. Inventurou např. nezjistilo, že v účetnictví vede osobní vozidla za téměř **1,7 mil. Kč** jako neuvedená do provozu, i když byla používána od roku 2014. Dále jako dopravní prostředek evidovalo GŘC také rekonstrukci vstupní haly za více než **1 mil. Kč**.

Kontrolami typu finanční audit zjistil NKÚ rovněž chyby ve fungování vnitřních kontrolních systémů řady kontrolovaných osob ve vztahu k úplnosti, průkaznosti a správnosti informací zobrazovaných v účetních závěrkách a dalších výkazech. Tato zjištění souvisela zejména s nedostatky a riziky v oblasti finanční kontroly a inventarizací (viz také podrobnosti uvedené v části II.6.2 této výroční zprávy).

Na základě provedených kontrol lze konstatovat, že se u kontrolovaných institucí, až na uvedená pochybení, neprojeví významné nedostatky při plnění jejich povinností v oblasti hospodaření. Přesto uvedená pochybení dokládají, že existuje prostor k efektivnějšímu hospodaření s prostředky státu.

5.2 Řízení zdrojů poskytnutých ČR ze zahraničí

ČR pokročila v čerpání prostředků operačních programů, přesto ještě nedosahuje průměru EU

Za období roku 2019 ukončil NKÚ celkem **10** kontrolních akcí, které byly v různé míře zaměřeny na hospodaření s peněžními prostředky poskytnutými ČR ze zahraničí. Předmětem kontrol byly ve všech případech peněžní prostředky poskytnuté ČR z rozpočtu EU. Tyto kontrolní akce byly zaměřeny na následující oblasti:

- na opatření v oblasti podpory výzkumu a vývoje pro podnikání (KA č. **18/06**) a podpory konkurenceschopnosti prostřednictvím projektů ICT (KA č. **18/29**) včetně prostředků vynaložených na technickou pomoc (KA č. **19/01**) spolufinancovaná především z OP PIK;
- na opatření ke zvýšení zaměstnanosti a adaptability pracovní síly (KA č. **18/28**) a na sociální začleňování a na boj proti chudobě (KA č. **18/33**) spolufinancovaná z OPZ a OP PPR;
- na podpory směřované do oblasti zemědělství a rozvoje venkova (KA č. **18/08**) a ke zmírnění následků sucha a nedostatku vody (KA č. **18/27**) poskytované z *Programu rozvoje venkova na období 2007–2013* a *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020*, z OP *Životní prostředí 2014–2020 /OPŽP/* a OP *Rybářství 2014–2020 /OPR/*;
- na podporu rozvoje vodních cest a vodní dopravy (KA č. **18/16**) a podporu veřejné městské a regionální dopravy (KA č. **18/24**) financované z OP *Doprava 2007–2013*, z OP *Doprava 2014–2020 /OPD/* a z IROP;
- na opatření k rozvoji digitalizace vzdělávání v České republice (KA č. **18/18**) financovaná z OPVK, z OP VVV a z IROP.

Výsledky uvedených kontrolních akcí, které byly vyhodnoceny v souladu se svým prioritním věcným zaměřením na různé výdajové oblasti vládních politik v předchozích částech této výroční zprávy, ukázaly při čerpání podpory z fondů EU na řadu systémových nedostatků. Z hlediska četnosti jejich výskytu se jedná o tyto nedostatky:

- **Cíle programů nebyly nastaveny podle principu SMART, z tohoto důvodu nebylo možné sledovat ani vyhodnotit přínosy realizace jednotlivých opatření v rámci programů.** Tato skutečnost byla zvýrazněna absencí monitorovacích indikátorů, resp. zvolením nevhodných indikátorů pro sledování pokroku, např. v oblasti podpory výzkumu a vývoje pro inovace z OP PIK (KA č. **18/06**).
- **Hodnocení pro výběr projektů nevycházelo ze zásad účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti a často nezohledňovalo ani negativní stanovisko hodnotitelů,** např. v oblasti podpory ICT projektů z OPPI a OP PIK (KA č. **18/29**).

Při realizaci jednotlivých projektů zjistil NKÚ řadu procesních pochybení, a to zejména v oblastech:

- **nezpůsobilých výdajů,** tedy výdajů, které neměly být uhrazeny, např. v oblasti podpory živočišné výroby při realizaci projektů na modernizaci zemědělského podniku (KA č. **18/08**);
- **nastavení a fungování řídicích a kontrolních systémů** – zde šlo zejména o nedostatky v administraci žádostí, monitorování průběžných výsledků, přijímání opatření, provádění účinné kontroly a nedostatky v nastavení pravidel pro určení a posouzení způsobilosti výdajů a z toho plynoucí riziko nejednotného přístupu k příjemcům, např. v oblasti podpory veřejné městské a regionální dopravy z IROP (KA č. **18/24**);
- **zadávání veřejných zakázek** – šlo především o provádění výběru dodavatelů v rozporu s platnými předpisy, např. v oblasti podpory veřejné městské a regionální dopravy z IROP (KA č. **18/24**).

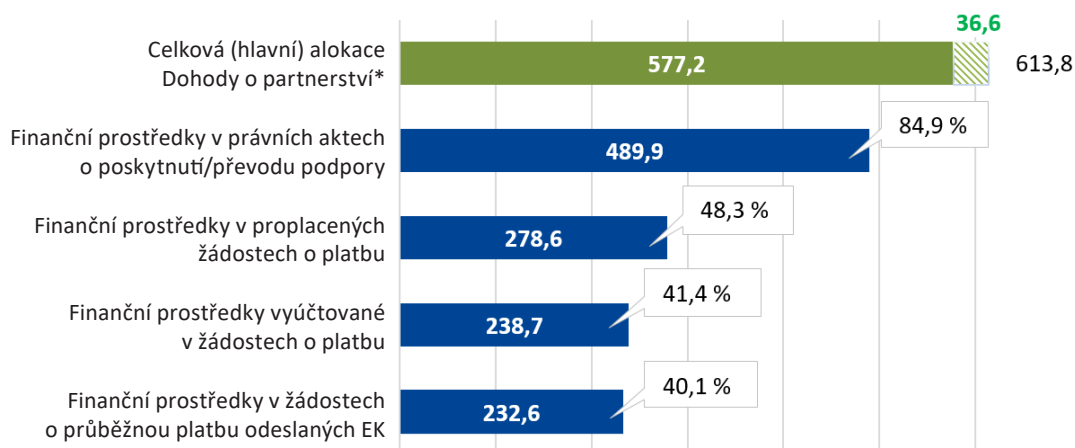
Tabulka č. 4: Zastoupení charakteristických nedostatků v uvedených kontrolních akcích

	18/06	18/08	18/16	18/24	18/27	18/28	18/29	18/33	19/01
Cíle programů	●		●	●	●	●	●	●	●
Nezpůsobilé výdaje		●				●	●	●	●
Nastavení ŘKS				●			●	●	●
Výběr projektů							●	●	●
Zadávání veřejných zakázek				●					

Zdroj: NKÚ.

Z hlediska využívání prostředků poskytovaných ČR z ESI fondů došlo v roce 2019 ve srovnání s předchozím obdobím ke zrychlení vývoje jednotlivých ukazatelů charakterizujících čerpání podpory.

Stav čerpání znázorňuje graf č. 40. V poměru k hlavní alokaci⁸¹ dosáhl objem finančních prostředků v právních aktech o poskytnutí podpory **85 %**, proplaceny byly prostředky v objemu **48 %** a žádosti o průběžnou platbu odeslané Evropské komisi dosáhly **40 %**. V porovnání s údaji vykázanými na konci roku 2018 představují tyto hodnoty zvýšení v průměru o **18 procentních bodů**, tedy prakticky o třetinu až polovinu původní hodnoty. V měsíční zprávě o implementaci ESI fondů za prosinec 2019 Národní orgán pro koordinaci (MMR) rovněž uvedl, že od roku 2020 bude přecházet na nový systém vykazování, a to stanovování podílových hodnot čerpání vůči celkové alokaci, tzn. hlavní alokaci včetně přidělené výše výkonnostní rezervy. Důvodem je skutečnost, že Evropská komise již rozhodla u priorit jednotlivých programů, které splnily své milníky, o přidělení tzv. výkonnostní rezervy, která představuje cca **6 %** alokace.

Graf č. 40: Stav čerpání prostředků ESI fondů v % hlavní alokace k 31. prosinci 2019 (v mld. Kč)

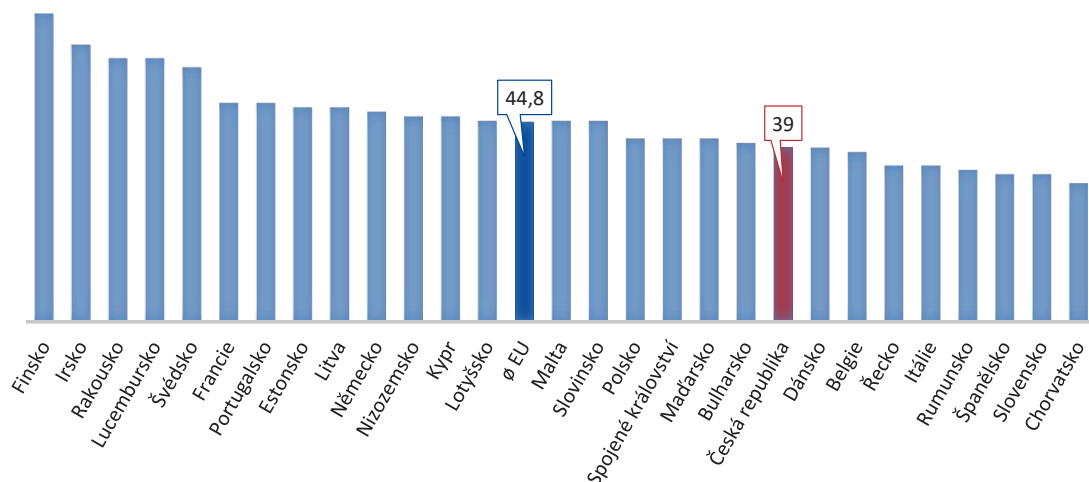
Zdroj: Měsíční informace o implementaci ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020, prosinec 2019, vydal MMR Národní orgán pro koordinaci pod identifikačním číslem 2019_12.

* Zelená část sloupce vyjadřuje hlavní alokaci Dohody o partnerství pro programové období 2014–2020, šrafovaná část značí výkonnostní rezervu. Hlavní alokace a výkonnostní rezerva dohromady tvoří celkovou alokaci.

⁸¹ Hlavní alokace je hodnota celkové alokace snížená o tzv. výkonnostní rezervu ve výši 6 %.

Podle údajů Evropské komise⁸² ve srovnání s ostatními členskými státy EU je ČR spolu s Dánskem v čerpání alokace z hlediska podílu prostředků proplacených příjemcům na **20.–21. místě** (viz graf č. 41). Z hlediska objemu finančních prostředků v uzavřených právních aktech ČR zaujímá mezi členskými státy **22. pozici**.

Graf č. 41: Podíl peněžních prostředků v proplacených žádostech o platbu vůči hlavní alokaci v členských státech EU k 31. 12. 2019 (v %)

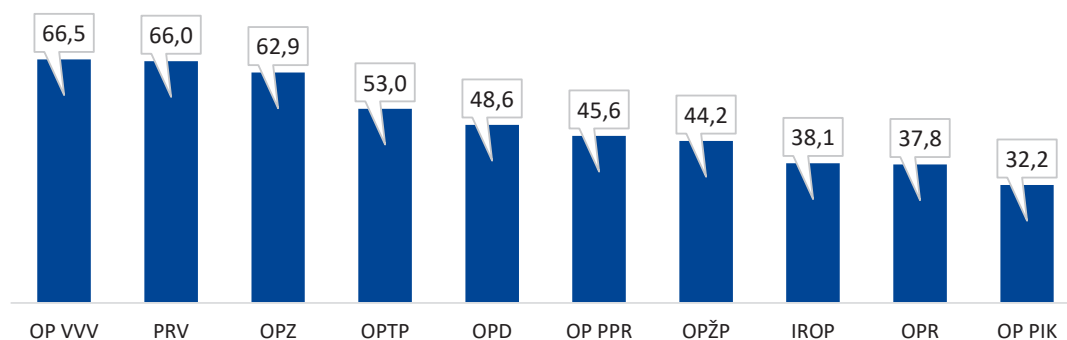

Zdroj: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview>.

V souvislosti s povinností splnit pravidlo n+3⁸³, tedy konkrétně do 31. prosince 2019 vyčerpat alokaci stanovenou pro rok 2016, publikoval Národní orgán pro koordinaci (MMR) ve své čtvrtletní zprávě⁸⁴ informace o splnění této podmínky u všech operačních programů. Česká republika tak nepřišla v tomto roce o žádné finanční prostředky z ESI fondů.

I když v ČR v roce 2019 došlo ve srovnání s předchozím obdobím ke zrychlení čerpání celkové alokace, NKÚ upozorňuje na výrazně pomalé čerpání alokovaných prostředků v rámci operačních programů IROP, OPR a OP PIK. Pro názornost uvádíme porovnání dosaženého čerpání alokovaných prostředků v rámci jednotlivých operačních programů (viz graf č. 42).

Graf č. 42: Podíl peněžních prostředků v proplacených žádostech o platbu vůči hlavní alokaci u jednotlivých operačních programů ČR k 31. prosinci 2019 (v %)

Zdroj: Měsíční zpráva o implementaci ESI fondů v ČR v programovém období 2014–2020 – prosinec 2019.

⁸² Údaje byly na webu EK (<https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview>) k dispozici 28. února 2020. Tyto údaje se vztahují ke skutečnostem do 31. prosince 2019, ale jsou průběžně aktualizovány na základě dodatečně zjištěných skutečností.

⁸³ Pravidlo n+3 je kontrolním nástrojem k zajištění čerpání finančních prostředků z ESI fondů. V případě nesplnění této podmínky hrozí ztráta nevyčerpaných prostředků, tedy automatické zrušení závazku Evropské komise. Podle nového nastavení pravidla ze strany Evropské komise se plnění hodnotí na úrovni jednotlivého programu.

⁸⁴ Čtvrtletní zpráva o implementaci ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020 za IV. čtvrtletí 2019, publikovaná dne 21. února 2020.

Nejnižší průběžnou míru čerpání prostředků ze všech operačních programů v ČR vykazoval v roce 2019 OP PIK, který je co do objemu prostředků třetím nejvýznamnějším programem s alokací 112 mld. Kč.

Na tuto skutečnost upozornila i KA č. 19/01 zaměřená na podporu z technické pomoci poskytovanou v rámci prioritní osy 5 OP PIK s alokací 3,8 mld. Kč. NKÚ v rámci kontroly poukázal na skutečnost, že přestože cílem podpory technické pomoci má být zajištění efektivního řízení a administrace operačního programu, OP PIK vykazoval nejnižší míru čerpání ze všech operačních programů v ČR a ze strany auditního orgánu byla odhalena vysoká míra chybovosti projektů. V dubnu 2018 EK po zjištění 14% chybovosti pozastavila vyplácení výdajů, které trvalo rok a půl.

- NKÚ dále zjistil, že MPO výši alokace pro technickou pomoc stanovilo bez doložení potřebnosti takové výše k naplnění jejích cílů. Současně výrazně nadhodnotilo potřebu peněžních prostředků na některé projekty technické pomoci (mimo projektů týkajících se osobních nákladů), neboť výše čerpání činila ke konci května 2019 necelých 30 % stanovených limitů. Např. v rámci projektu týkajícího se publicity stanovilo MPO limit výdajů ve výši 81 mil. Kč, avšak na tento projekt skutečně vyčerpalo peněžní prostředky v celkové výši 7 mil. Kč, tj. jen necelých 9 % stanoveného limitu výdajů. NKÚ kontrolou vzorku projektů nezjistil významná pochybení, výjimkou byly nezpůsobilé výdaje MPO v celkové výši cca 1,3 mil. Kč.⁸⁵ Další podrobnosti byly již uvedeny v kapitole II.4.2 této výroční zprávy.

NKÚ vyhodnotil, že nejnižší míra čerpání, vysoká míra chybovosti projektů a nutnost provedení nápravných opatření indikují rezervy v efektivitě řídicí a kontrolní činnosti zaměstnanců podílejících se na implementaci OP PIK. Tyto činnosti jsou hrazeny právě z technické pomoci, kdy zcela převažující část výdajů je určena na osobní náklady zaměstnanců implementační struktury.

Řízení prostředků ze zahraničí a posuzování způsobilosti žadatelů

Jedním ze strategických cílů NKÚ je kontrolovat soulad řídicích a kontrolních systémů s evropskými a národními právními předpisy a jejich funkčnost, a to u všech programů společné zemědělské politiky, strukturální politiky a dalších politik EU. Kontrolující v uplynulém období zkoumali všechny výše uvedené klíčové požadavky a v rámci těchto šetření byla mimo jiné věnována pozornost kontrole zajištění „způsobilosti příjemce“, zejména z hlediska vlastnické struktury, a to jak z hlediska „střetu zájmů“, tak i velikosti podniku, která je v řadě případů určující pro různé druhy ev. míry podpory.

V minulém období se NKÚ problematikou střetu zájmů a způsobilosti žadatelů, resp. příjemců zabýval s tím, že na doposud kontrolované dotace se nevztahovalo nově přijaté nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 2018/1046⁸⁶, platné od 2. srpna 2018, jež se věnuje

⁸⁵ Detailní přehled a čerpání projektů technické pomoci OP PIK jsou vizualizovány zde: <https://www.nku.cz/cz/kontrola/analyzy/analyza---op-podnikani-a-inovace-pro-konkurenceschopnost--id10918/>.

⁸⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 2018/1046 ze dne 18. 6. 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012.

i problematice posuzování způsobilosti k získání evropských dotací u osob, které se z titulu svého postavení mohou dostat do střetu zájmů s finančními zájmy EU. NKÚ v provedených kontrolách⁸⁷ upozornil na řadu nedostatků:

- **Řídící a kontrolní systémy neprováděly ověřovací procedury. Velikost podniku, jeho majetková a vlastnická struktura (dále také ekonomické zdraví podniku, bezdlužnost apod.) jsou prokazovány často jen čestným prohlášením žadatele.**
- **Programy, které proklamovaly podporu malých a středních podniků, ve skutečnosti podpořily podniky velké, disponující významnými zisky, takže lze pochybovat o motivačním účinku takové podpory a tato mohla být zbytečná.**
- **Některé rozhodovací procesy byly zatíženy nedostatečnou auditní stopou, tzn. že je nebylo možné zpětně důsledně ověřit a nebyly transparentní.**

Rovněž v rámci KA č. **18/08** zaměřené na podporu živočišné výroby v letech 2014–2017 NKÚ upozornil na řadu obdobných výše uvedených problémů, které souvisely s ověřováním způsobilosti příjemců. NKÚ např. zjistil:

- Žadatelem mohl být i podnik spadající do kategorie velkých podniků, musel však doložit, že je pro něj podpora nezbytná a má motivační účinek. Žadatelé předkládali nedostatečné podklady, na jejichž základě nemohlo MZe tuto podmínku ověřit. Pokyny Evropské unie přitom stanovují, že podpora slučitelná s vnitřním trhem nesmí subvencovat náklady na činnost, které by podniku vznikly v každém případě, a nesmí vyrovnávat běžná podnikatelská rizika hospodářské činnosti. NKÚ zjistil, že do kategorie velkých podniků spadalo **11 z 19** kontrolovaných příjemců dotací. Tyto velké podniky bez prokázání dokladů pouze formálně popsaly situaci, která by nastala v případě neposkytnutí podpory. Přesto MZe neprovedlo účinnou kontrolu, zdůvodnění požadavku podpory velkých podniků posoudilo pouze formálně a dotace poskytlo. Jak NKÚ prokázal, všichni příjemci byli podniky se zisky v řádu desítek či stovek milionů korun ročně, přesto obdrželi dotaci na provozní výdaje.

Podle zákona o střetu zájmů⁸⁸ je zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti. Některé veřejné subjekty (např. Státní zemědělský intervenční fond nebo Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s.) napojené na státní rozpočet neposkytují dotace podle zákona o rozpočtových pravidlech, ale podle jiných předpisů, např. dle zákona o SZIF⁸⁹, případně zákona o zemědělství⁹⁰. Navíc jsou od 1. ledna 2020 na SZIF převedeny z MZe i kompetence k implementaci národních dotací⁹¹.

6. Stanoviska NKÚ k vykazovaným finančním informacím státu

6.1 Stanovisko k návrhu státního závěrečného účtu

NKÚ se v roce 2019 v rámci svého *Stanoviska k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2018* vyjádřil i ke správnosti vykázaných údajů⁹², tj. k úplnosti a správnosti vykázaní příjmů a výdajů státního rozpočtu uvedených v návrhu SZÚ.

⁸⁷ Např. KA č. 16/01 – *Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na financování opatření v rámci operačního programu Podnikání a inovace z hlediska dosažení cílů* (KZ byl zveřejněn v částce 1/2017 *Věstníku NKÚ*); KA č. 17/26 – *Peněžní prostředky určené na opatření Spolupráce v rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020* (KZ byl zveřejněn v částce 3/2018 *Věstníku NKÚ*).

⁸⁸ Zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů.

⁸⁹ Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů.

⁹⁰ Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

⁹¹ Na základě změny zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a změny zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů.

⁹² Jedná se o údaje uvedené v sešitech G a H návrhu SZÚ 2018.

Nástrojem využívaným NKÚ k tomuto prověřování jsou zejména kontroly typu finanční audit, kterými jsou systematicky ověřovány závěrečné účty jednotlivých kapitol, údaje předkládané pro hodnocení plnění státního rozpočtu z hlediska jejich druhového zařazení rozpočtovou skladbou a údaje účetních závěrek. Vedle toho byla použita metoda porovnání údajů SZÚ s údaji v relevantních rozpočtových a účetních informačních systémech a prověřena byla také vnitřní konzistence sešitů návrhu SZÚ a hodnotících zpráv.

NKÚ vyjádřil názor, že údaje⁹³ obsažené v návrhu SZÚ za rok 2018 je možné považovat za správné⁹⁴. NKÚ však zároveň dlouhodobě upozorňuje na skutečnost, že závěrečné účty minimálně využívají aktuální údaje z účetních závěrek. Vzhledem k vysoké vypovídací schopnosti aktuálních údajů o hospodaření kapitol státního rozpočtu považuje NKÚ za vhodné, aby příslušné právní předpisy nastavily využívání těchto údajů v závěrečných účtech ve vyšší míře.

6.2 Stanoviska k vykázaným finančním informacím státu

Smyslem pravidelného prověřování vykazovaných finančních informací státu je získat a podat informaci o jejich spolehlivosti a vypovídací schopnosti, což umožňuje zvyšovat míru důvěry uživatelů v tyto informace a přispívat též k jejich správnosti. Účetní jednotky pomocí finančních informací skládají účty o svém hospodaření, údaje mají sloužit monitorování a řízení veřejných financí. Využitelnost těchto informací je však podmíněna jejich spolehlivostí. Proto NKÚ prostřednictvím kontrol typu finanční audit /FA/ věnuje část své kapacity ověřování spolehlivosti účetních závěrek /ÚZ/, údajů pro hodnocení plnění rozpočtu a závěrečných účtů.

NKÚ v roce 2019 dokončil následující čtyři kontrolní akce typu finanční audit, u kterých vydal stanovisko k vykázaným finančním informacím:

- KA č. **18/13** – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zdravotnictví za rok 2017, účetní závěrka Ministerstva zdravotnictví za rok 2017 a údaje předkládané Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017;
- KA č. **18/25** – Účetní závěrka Městského soudu v Praze za rok 2017;
- KA č. **18/26** – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva práce a sociálních věcí za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem práce a sociálních věcí pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018;
- KA č. **19/03** – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo kultury za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva kultury za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem kultury pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018.

NKÚ dále provedl kontrolu legality účetnictví (KA č. **18/05** – Účetnictví Ministerstva financí za rok 2017), v rámci které nebylo vydáno stanovisko k účetní závěrce.

Výsledky kontrol ve vztahu k účetní závěrce

Hlavní pozornost při kontrolách typu finanční audit je věnována vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky. NKÚ prověřoval, zda kontrolované osoby vedou účetnictví takovým způsobem, aby na jeho základě sestavená účetní závěrka podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví.

⁹³ Tj. údaje uvedené v sešitech G a H návrhu SZÚ 2018.

⁹⁴ Blíže ke stanovisku ke správnosti údajů SZÚ: <https://www.nku.cz/cz/publikace-a-dokumenty/stanoviska-nku-ke-statnimu-rozpoctu/stanovisko-nku-k-navrhu-statniho-zaverecneho-uctu-cr-za-rok-2018-id10735/>.

Tabulka č. 5: Výsledky kontrol typu FA ve vztahu k ÚZ

(v mld. Kč)

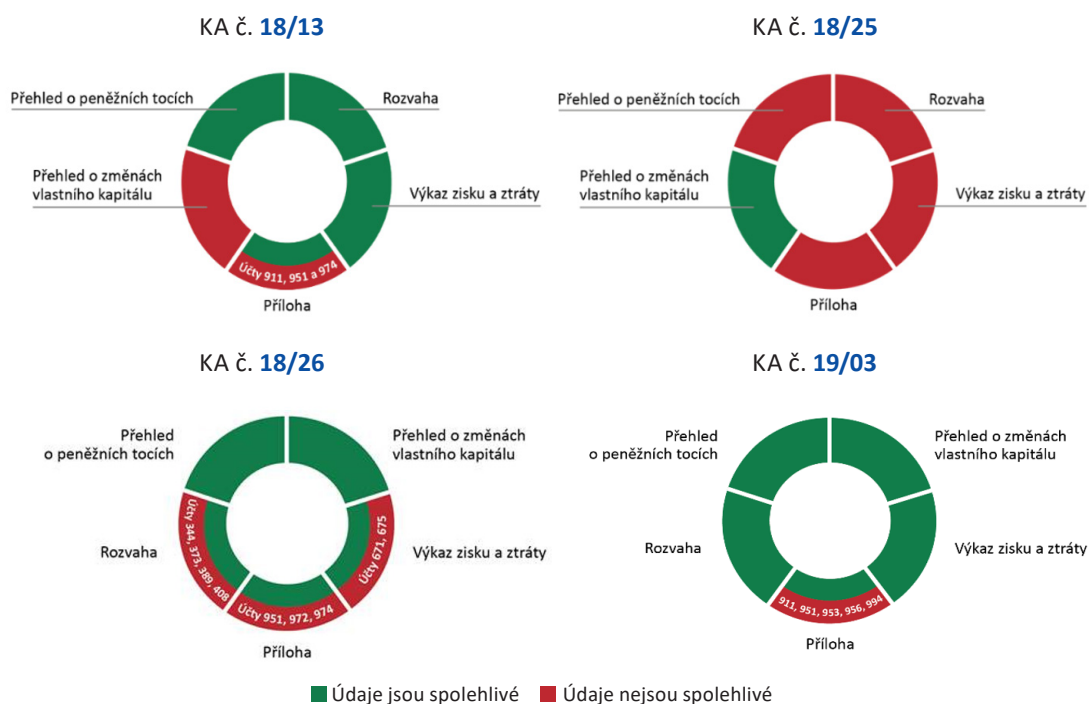
Číslo KA	Kontrolovaná osoba	Druh kontroly typu FA	Kontrolovaný objem			Vyčíslené nesprávnosti	Nejvýznamnější pochybení	Stanovisko k ÚZ
			Aktiva netto/pasiva	Náklady	Výnosy			
18/13	Ministerstvo zdravotnictví	Ex post	3,073	4,545	0,34	3,203	<ul style="list-style-type: none"> Nesprávné účtování o existenci podmíněných závazků ze smluv (1,98 mld. Kč). Nesprávné nastavení algoritmu výpočtu některých položek přehledu o změnách vlastního kapitálu (1,20 mld. Kč). 	S výhradou z důvodu významných nesprávností ÚZ podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví
18/25	Městský soud v Praze	Ex post	1,051	1,041	0,24	1,049	<ul style="list-style-type: none"> Neúčtování o podmíněných pohledávkách a závazcích vyplývajících z rozhodovací činnosti Městského soudu v Praze (min. 0,91 mld. Kč). Účtování o nákladech z titulu odměn a náhrad výdajů souvisejících se soudními řízeními do nesprávného účetního období (min. 0,04 mld. Kč). Nesprávné účtování o vratkách soudních poplatků (0,04 mld. Kč). Nesprávné vykázání některých položek přehledu o peněžních tocích. 	ÚZ nepodává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví
18/26	Ministerstvo práce a sociálních věcí	Průběžná	8,211	26,981	6,762	12,43	<ul style="list-style-type: none"> Nevykázání záloh poskytnutých formou dotace (7,19 mld. Kč). Nevykázání pohledávky za Národním fondem a souvisejících skutečností z roku 2016 (2,88 mld. Kč). Vykázání nesprávného zůstatku dlouhodobých podmíněných pohledávek z předfinancování transferů (1,82 mld. Kč). Nesprávné vykázání dlouhodobých podmíněných závazků ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku a z jiných smluv (0,27 mld. Kč). 	S výhradou z důvodu významných nesprávností ÚZ podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví

Číslo KA	Kontrolovaná osoba	Druh kontroly typu FA	Kontrolovaný objem			Vyčíslené nesprávnosti	Nejvýznamnější pochybení	Stanovisko k ÚZ
			Aktiva netto/pasiva	Náklady	Výnosy			
19/03	Ministerstvo kultury	Ex post	3,818	10,36	0,473	2,758	<ul style="list-style-type: none"> • Nevykázání dlouhodobých podmíněných závazků z titulu vydaných rozhodnutí o poskytnutí dotace zřízeným PO v rámci národních dotačních projektů (min. 1,88 mld. Kč). • Nesprávné účtování o předpokládané výši finančních prostředků, které budou poskytnuty zřízeným PO na předfinancování výdajů (min. 0,75 mld. Kč). • Nevykázání podmíněných pohledávek z titulu předfinancování transferů poskytnutých ČR z rozpočtu EU (min. 0,060 mld. Kč). 	S výhradou z důvodu významných nesprávností ÚZ podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví
Celkem	x	x	16,153	42,927	7,815	19,44	x	x

Zdroj: kontrolní závěry z příslušných KA.

Z výsledků kontrol vyplynulo, že ve třech případech NKÚ vydal stanovisko s výhradou, v jednom případě byly zjištěny nesprávnosti ve vztahu k celkovým vykázaným skutečnostem tak velkého rozsahu, které vedly k vydání záporného stanoviska.

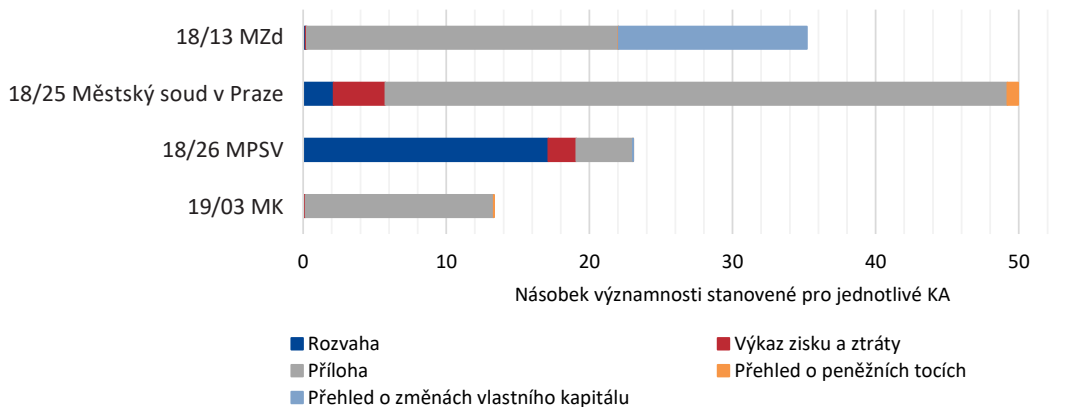
Graf č. 43: Stanoviska k ÚZ vydaná v rámci kontrolních akcí

Zdroj: informace z KA.

Z hlediska rozsahu chyb byly nespolehlivými údaji zasaženy zejména výkazy „příloha účetní závěrky“, kde často chyběly nebo byly nesprávně vykázány informace o podmíněných pohledávkách a závazcích z transferů a ze smluv.

Graf č. 44: Nesprávnosti v účetní závěrce dle jednotlivých výkazů

Zdroj: informace z KA.

Kontrola vedení účetnictví Ministerstva financí

V rámci KA č. 18/05⁹⁵ byla provedena kontrola vedení účetnictví vybraných oblastí Ministerstva financí⁹⁶.

NKÚ kontrolou zjistil nedostatky ve vedení účetnictví Národního fondu, a to ve vykázání neexistujících pohledávek Národního fondu za Evropskou komisí minimálně ve výši 600,5 mil. Kč (riziko se týkalo celého v rozvaze vykázánoho nároku 5,69 mld. Kč) a dále ve vykázání závazku vůči předfinancujícím subjektům z titulu neuhrazených souhrnných žádostí ve výši 5,62 mld. Kč, u kterých není jisté, zda budou v plné výši uhrazeny. Rovněž byla zjištěna nesprávnost ve vykázání peněžních toků z provozní činnosti ve výši 71,6 mld. Kč.

NKÚ dále identifikoval rizika a souvislosti, jež nebyly nesprávnostmi, ale NKÚ na jejich základě doporučuje MF, jako ústřednímu orgánu státní správy pro účetnictví⁹⁷, úpravu účetních předpisů a upozorňuje na významné systémové dopady na účetnictví:

- **právní předpis nevhodně upravuje způsob naplnění některých položek přehledu o peněžních tocích, což vede k nejednotným způsobům jejich vyplňování. NKÚ doporučil, aby právní předpis nastavil jednoznačný způsob provedení úpravy vykazovaných peněžních toků o nepeněžní transakce⁹⁸;**
- **v příloze účetní závěrky nelze komentovat údaje o podmíněných aktivech a pasivech, což by zvýšilo jejich vypovídací schopnost;**
- **přetrvávají nejasnosti v účetním zachycení a vykazování majetkových účastí v účetní závěrce organizačních složek státu.**

95 KA č. 18/05 – Účetnictví Ministerstva financí za rok 2017.

96 Kontrole byly podrobeny operace a zůstatky Národního fondu, národní transfery, přehled o peněžních tocích, přehled o změnách vlastního kapitálu a nápravná opatření s dopadem na vedení účetnictví zjištěná v rámci KA č. 16/03 – Závěrečné účty kapitol státního rozpočtu Ministerstvo financí, Státní dluh, Operace státních finančních aktiv a Všeobecná pokladní správa za rok 2015, údaje pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2015 předkládané Ministerstvem financí za tyto kapitoly a účetnictví Ministerstva financí za rok 2015.

97 Dle zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

98 Dle mezinárodního účetního standardu pro veřejný sektor IPSAS 2 – Výkaz peněžních toků se transakce, které nejsou spojeny s peněžním tokem, vyžadují z přehledu o peněžních tocích vylučovat, a to ze všech hlavních druhů peněžních toků (provozní činnosti, investiční činnosti i financování). Navržená úprava by tak byla v souladu s dobrou účetní praxí a smyslem vypovídací hodnoty účetního výkazu „přehled o peněžních tocích“.

Výsledky kontrol ve vztahu k finančním výkazům

NKÚ v rámci kontrol typu FA kontroluje rovněž údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu a z nich sestavené finanční výkazy /FV/.

Tabulka č. 6: Výsledky kontrol typu FA ve vztahu k FV (v mld. Kč)

Číslo KA	Kontrolovaná osoba	Druh kontroly typu FA	Kontrolovaný objem		Vyčíslené nesprávnosti	Nejvýznamnější pochybení	Spolehlivost finančních výkazů
			Příjmy	Výdaje			
18/13	Ministerstvo zdravotnictví	Ex post	0,153	1,359	0,053	Chybné zařídění příjmů a výdajů	Nevýznamné nesprávnosti s ohledem na celkové vykázané údaje
18/25	Městský soud v Praze	Ex post	x	x	x	x	x
18/26	Ministerstvo práce a sociálních věcí	Průběžná	1,803	10,899	0,326	Chybné zařídění výdajů	Nevýznamné nesprávnosti s ohledem na celkové vykázané údaje
19/03	Ministerstvo kultury	Ex post	0,376	6,678	0,865	Chybné zařídění výdajů v rámci programu „Podpora péče o národní kulturní poklad“ z hlediska odvětvového třídění	Významné nesprávnosti s ohledem na celkové vykázané údaje
Celkem	x	x	2,332	18,936	1,244	x	x

Zdroj: kontrolní závěry z příslušných KA.

Z tabulky vyplývá, že v rámci kontrolovaných FV byly zjištěny významné nesprávnosti pouze u KA č. 19/03, v ostatních KA byly zjištěné nesprávnosti s ohledem na celkové vykázané finanční údaje nevýznamné.

Výsledky kontrol ve vztahu k závěrečným účtům kapitol SR

Při kontrole průvodních zpráv kontrolovaných závěrečných účtů byly zjištěny ojedinělé nedostatky týkající se neuvedení některých informací vyžadovaných právními předpisy. V číselných sestavách a v tabulkových přílohách obsahujících údaje z FV nebyly zjištěny významné nesprávnosti, které by v souhrnu mohly mít významný vliv na vypovídací schopnost závěrečných účtů.

V rámci kontrol závěrečných účtů NKÚ opakovaně konstatoval vhodnost vyššího využívání akruálních údajů, včetně využití pro potřeby zpracování závěrečných účtů, a uváděl i srovnání některých akruálních a peněžně založených informací (KA č. 18/13 a 19/03).

V případě KA č. 19/03 je vyšší vypovídací schopnost akruálních účetních informací demonstrována na příkladu výplaty finančních náhrad registrovaným církvím a náboženským společnostem, tzv. církevní restituce. Celkový náklad z titulu finančních náhrad ve výši **59 mld. Kč** a s tím související dlouhodobý závazek (s dobou splatnosti 30 let)⁹⁹ byl vykázán v ÚZ MK k 31. prosinci 2012. Od roku 2013 MK za stát vyplácí ve třiceti bezprostředně po sobě následujících ročních splátkách finanční náhrady a současně snižuje dlouhodobý závazek. V rámci salda peněžních toků se zobrazí pouze informace o roční splátce, informace o zbývajícím dlouhodobém závazku, kterou akruální účetnictví generuje, v rámci salda peněžních toků zobrazena není.

⁹⁹ Tím byl významně ovlivněn i vládní deficit za rok 2012 vykazovaný Českou republikou a předkládaný Evropské komisi prostřednictvím Eurostatu v metodice *Evropského systému národních účtů* (ESA 2010). Podrobnosti viz: https://www.czso.cz/csu/czso/notifikace_vladniho_deficitu_a_dluhu_20130422.

Účetní závěrky dále v rámci výkazu „příloha“ rovněž vykazují podmíněné závazky, které představují potenciální nároky na rozpočty dalších období¹⁰⁰.

Dle názoru NKÚ by povinné uvádění informací plynoucích zejména z rozdílů mezi výsledky hospodaření vykazovanými na peněžní a na akruální bázi vedlo ke zlepšení vypovídací schopnosti informací uváděných v závěrečných účtech kapitol státního rozpočtu o výsledcích jejich hospodaření. Podle názoru NKÚ se jedná o systémový nedostatek vyhlášky č. 419/2001 Sb., který není dáván k tíži kontrolovaným osobám.

V rámci KA č. **19/03** se NKÚ zabýval také informacemi ze závěrečného účtu MK týkajícími se hodnocení vynakládaných výdajů kapitoly. Vyhláška č. 419/2001 Sb.¹⁰¹ stanoví, že volba způsobu, rozsahu a formy hodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynakládání výdajů kapitoly odpovídá specifickým podmínkám kapitol, komentář lze zaměřit např. na porovnání nákladovosti na 1 zaměstnance. NKÚ v této souvislosti konstatoval, že MK zveřejnilo v závěrečném účtu za rok 2018 ukazatel, který nevyhovoval skutečnosti, a že tento ukazatel neumožňuje relevantní srovnání mezi správci kapitol státního rozpočtu.

Kontrolní závěry z KA č. **18/05** a **18/13** byly v roce 2019 projednány vládou ČR. Ze stanovisek kontrolovaných osob ke kontrolním závěrům vyplynula snaha o odstranění zjištěných nedostatků, kontrolovaná ministerstva reagovala na všechny zjištěné nedostatky uvedené v KZ.

Výsledky kontrol v oblasti výkaznictví ve vztahu k vnitřnímu kontrolnímu systému

Součástí kontrol typu FA je i prověřování vnitřního kontrolního systému. Je kontrolováno, zda u testovaných operací je vnitřní kontrolní systém nastaven v souladu s příslušnými právními předpisy¹⁰², a dále jsou testovány vybrané kontrolní mechanismy v systémech vedení účetnictví. Účinné a spolehlivé fungování vnitřního kontrolního systému má zásadní vliv na úplnost, průkaznost a správnost informací zobrazovaných v účetních závěrkách a dalších výkazech. Při kontrolách typu FA byly zjištěny nedostatky a rizika zejména v oblasti finanční kontroly (KA č. **18/13**, **18/25**, **19/03**) a inventarizace (KA č. **18/13**, **18/25**, **18/26**, **19/03**).

6.3 Podpora dobré účetní a auditní praxe

NKÚ je ze své podstaty nejen kontrolní, ale i odbornou institucí. Dlouhodobě se věnuje mezinárodní standardizaci v oblasti účetnictví a možnosti využití mezinárodně uznávané dobré praxe výkaznictví ve veřejném sektoru ČR.

NKÚ svou kontrolní činností napomáhá pojmenovávat systémová rizika a problémy při vykazování účetních a rozpočtových údajů, hledá možnosti jejich řešení a podporuje prohlubování využívání akruálních účetních údajů o finanční situaci a výkonnosti státu, např. při sestavování SZÚ a závěrečných účtů jednotlivých kapitol SR. Jedná se o proces, jehož cílem je zajištění využitelných a spolehlivých údajů pro potřeby skládání účtů a rozhodování.

- Kontroly NKÚ typu FA upozorňují na případné nedostatky se spolehlivostí vykazovaných údajů a tím napomáhají odpovědným orgánům se jich vyvarovat.
- Své poznatky z kontrol spolehlivosti vykazovaných účetních a rozpočtových informací využil NKÚ v roce 2019 i při připomínkových řízeních k návrhům novel právních předpisů (např. vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě) či k jiným materiálům (návrh věcného záměru zákona o účetnictví).

¹⁰⁰ U podmíněných závazků lze očekávat, resp. nelze vyloučit, potenciálně významný dopad na budoucí výdaje státního rozpočtu, což vyplývá ze zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Přesto nejsou vyhláškou č. 419/2001 Sb. tyto skutečnosti stanoveny jako povinné informace v průvodní zprávě závěrečného účtu.

¹⁰¹ Vyhláška č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, příloha č. 1, část první, hlava II., díl 1, bod 8.

¹⁰² Jedná se zejména o ustanovení § 3 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

NKÚ si je vědom důležitosti některých informací z účetnictví např. pro národní účty. V návaznosti na memorandum o spolupráci uzavřené s ČSÚ průběžně monitoruje situaci v účetnictví státu i pro tyto účely.

Aby mohl NKÚ lépe plánovat a efektivněji realizovat kontrolní akce ověřující spolehlivost vykazovaných účetních a rozpočtových údajů, vytvořil a udržuje automatizovaný nástroj pro analýzu účetních a finančních výkazů z *Centrálního systému účetních informací státu*. Dále využívá některá data z otevřených zdrojů, jedná se např. o údaje z katastru nemovitostí, registru smluv či centrální evidence dotací ze státního rozpočtu.

NKÚ v roce 2019 obdržel k připomínce návrh věcného záměru zákona o účetnictví. Podle názoru NKÚ bude potřeba věcně více zvažovat a řešit další aspekty, které jsou důležité pro další rozvoj účetnictví veřejného sektoru a vypovídací schopnost informací z účetních závěrek a o nichž z návrhu věcného záměru zákona o účetnictví bližší informace nevyplývají. Jedná se zejména o:

- cíl výkaznictví veřejného sektoru – skládání účtů,
- specifika veřejného sektoru,
- využití stávajících informací z účetnictví veřejného sektoru,
- zpřesnění nejednoznačně či nedostatečně upravených oblastí v účetních předpisech.

III. Finanční zhodnocení kontrolní činnosti

1. Celkové finanční zhodnocení kontrolních akcí

Prostřednictvím ukazatele celkového objemu zkontrolovaných finančních prostředků, majetku a závazků je každoročně sledováno celkové finanční zhodnocení kontrolní činnosti. Jedná se o informativní údaj, který vypovídá o celkovém prověřeném rozsahu příjmů a výdajů státního rozpočtu, majetku státu a závazků, finančních prostředků poskytnutých ČR ze zahraničí a ostatních finančních prostředků (např. prostředků státních fondů nebo prostředků vybíraných na základě zákona). Výši tohoto ukazatele ovlivňuje počet kontrolních akcí, jejich zaměření a délka kontrolovaného období.

Zkontrolovaný celkový objem finančních prostředků a majetku je ve výši **63 mld. Kč**. Tento objem vychází z kontrolních akcí, jejichž kontrolní závěr byl schválen v roce 2019. Tato částka neobsahuje údaje z kontrolních akcí zaměřených na kontrolu závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu (viz kapitola 6.2 této výroční zprávy) ani údaje o finančních prostředcích posuzovaných pouze na úrovni systému (např. při kontrole strategických a koncepčních materiálů a při kontrole finančních prostředků programů v rámci kontroly činnosti jejich správců nebo zprostředkujících subjektů). Hodnota finančních prostředků zkontrolovaných na úrovni systému představovala v kontrolních akcích ukončených v roce 2019 částku **835 mld. Kč**.

2. Plnění oznamovací povinnosti podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

Na základě zjištěných skutečností předává NKÚ příslušným správcům daně údaje o zjištěných skutečnostech uvedených v kontrolních protokolech, které mají vztah ke správě daní. Konkrétní kontrolní zjištění týkající se porušení a nedostatků mohou být využita příslušnými správci daní k zahájení daňové kontroly k ověření, zda nevznikla odvodová povinnost za porušení rozpočtové kázně.

V roce 2019 bylo příslušným správcům daně odesláno celkem **23** oznámení ze **17** kontrolních akcí, která souvisela se správou daní a daňovými povinnostmi kontrolovaných osob. Celková částka peněžních prostředků v těchto oznámeních činila téměř **617 mil. Kč**. Oznámení se týkala zejména porušení povinností zjištěných u příjemců dotací (13) a dále porušení povinností organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací (10).

IV. Zhodnocení ostatní činnosti

1. Součinnost s orgány činnými v trestním řízení v roce 2019

V roce 2019 podal NKÚ podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), na základě zjištění z **pěti** kontrolních akcí **šest** oznámení nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.

Tato oznámení se týkala podezření ze spáchání trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku; trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti; trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie; trestného činu podvodu; trestného činu dotačního podvodu; trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě a trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.

Orgány činné v trestním řízení si v roce 2019 vyžádaly součinnost NKÚ celkem v **devíti** případech. Na základě těchto žádostí poskytli NKÚ kontrolní materiály ze **tří** kontrolních akcí. Prezident NKÚ v roce 2019 podle § 23 zákona o NKÚ zavrhl z důvodu důležitého veřejného zájmu celkem **pět** zaměstnanců povinnosti mlčenlivosti.

2. Stanoviska k návrhům právních předpisů za rok 2019

V meziresortním připomínkovém řízení podle *Legislativních pravidel vlády* se NKÚ vyjadřoval k návrhům právních předpisů, které se vztahovaly k jeho působnosti nebo se jej týkaly jako organizační složky státu. V roce 2019 obdržel NKÚ k posouzení celkem **139** legislativních návrhů a dalších materiálů vztahujících se k právní regulaci. Konkrétní připomínky, vycházející především z poznatků z kontrolní činnosti, NKÚ uplatnil k **44** návrhům.

Z významnějších návrhů legislativních úprav se NKÚ v roce 2019 vyjadřoval mj. k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, předloženému Ministerstvem financí, k vládnímu návrhu zákona o změně zákonů související s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, předloženému Ministerstvem vnitra, a k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, předloženému Ministerstvem pro místní rozvoj. Připomínky k těmto návrhům uplatněné NKÚ předkladatelé z větší části akceptovali; uvedené návrhy zákonů byly po projednání vládou předloženy Poslanecké sněmovně.

Připomínky uplatnil NKÚ též k vládnímu návrhu zákona o zálohovaném výživném na nezaopatřené dítě a o změně některých souvisejících zákonů, předloženému Ministerstvem práce a sociálních věcí, k vládnímu návrhu nového stavebního zákona, předloženému Ministerstvem pro místní rozvoj, a k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů, předloženému Národním bezpečnostním úřadem. Tyto návrhy však nebyly do konce roku 2019 na pořad jednání schůze vlády zařazeny.

V připomínkách uplatněných k návrhu věcného záměru nového zákona o účetnictví, který Ministerstvo financí rozeslalo do vnějšího připomínkového řízení v prosinci 2019, NKÚ poukázal na nedostatečné rozpracování problematiky účetnictví veřejného sektoru a na problémy, které by v této oblasti měly být věcně a koncepčně řešeny.

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 360), upravující rozšíření působnosti NKÚ na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky a s prostředky poskytnutými z veřejných rozpočtů, jakož i na kontrolu hospodaření s majetkem územních samosprávných celků (krajů a obcí s rozšířenou působností) a s majetkem právnických osob, ve kterých mají stát nebo

územní samosprávný celek většinový podíl na základním kapitálu nebo vůči kterým jsou v postavení ovládající osoby, poslanecký návrh zákona řešící stejnou problematiku (sněmovní tisk 230), jakož i související návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (sněmovní tisk 229), novelizující článek 97 Ústavy České republiky, byly Poslaneckou sněmovnou projednány v prvním čtení v únoru 2019. V dalších měsících roku 2019 byly tyto návrhy zákonů projednávány ve výborech Poslanecké sněmovny, kde k nim byly předloženy pozměňovací návrhy.

V prosinci 2019 byl Poslaneckou sněmovnou ve třetím čtení schválen návrh novely zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu (sněmovní tisk 236) předložený skupinou poslanců – členů kontrolního výboru Poslanecké sněmovny, jehož cílem je specifická úprava platových poměrů zaměstnanců Nejvyššího kontrolního úřadu formou zavedení institutu platového řádu Nejvyššího kontrolního úřadu vydávaného prezidentem Nejvyššího kontrolního úřadu po schválení rozpočtovým výborem Poslanecké sněmovny. Úprava směřuje k odstranění neodůvodněných rozdílů v odměňování mezi zaměstnanci NKÚ a státními zaměstnanci.

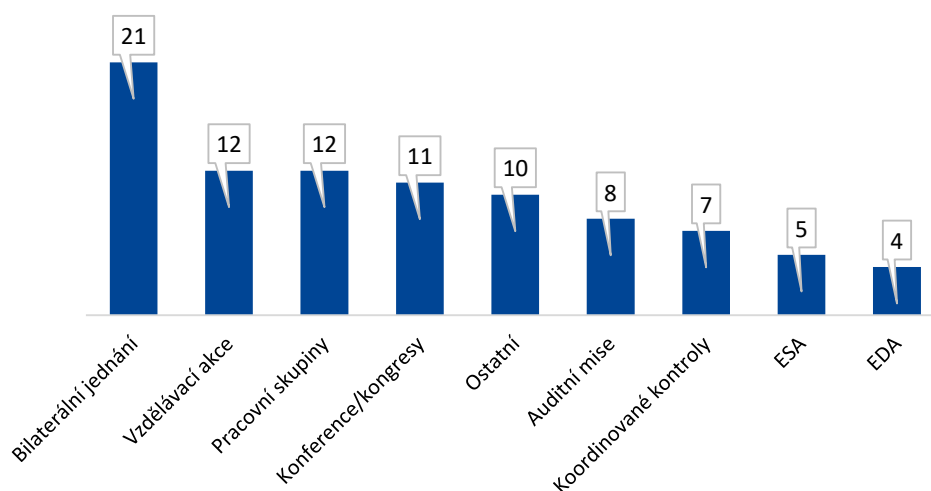
Poslanecká sněmovna v prosinci 2019 zamítla poslanecký návrh zákona o změně sídel některých státních úřadů, který mj. předpokládal přesun sídla NKÚ z Prahy do Olomouce.

3. Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce NKÚ byla v roce 2019 zaměřena především na přípravu XI. kongresu EUROSAI, který NKÚ zorganizuje ve dnech 31. května až 4. června 2020 v Praze, na aktivity v rámci pracovních skupin EUROSAI, INTOSAI, Kontaktního výboru, EÚD, na bilaterální jednání a společné kontroly. Zástupci NKÚ se tak zúčastnili celkem 90 mezinárodních akcí, a to jak v zahraničí, tak i v České republice.

Inovace v kontrolách, digitální agendy, role nejvyšších kontrolních institucí (SAI) ve společnosti a jejich připravenost ke změnám se staly důležitými tématy diskuzí na mezinárodní úrovni. Nadcházející kongres a předsednictví EUROSAI jsou pro NKÚ příležitostí, jak tyto a další myšlenky vyplývající z jednání společně dále přetvářet do konkrétních kroků a aktivit a tím zvýšit svou prestiž na mezinárodní úrovni.

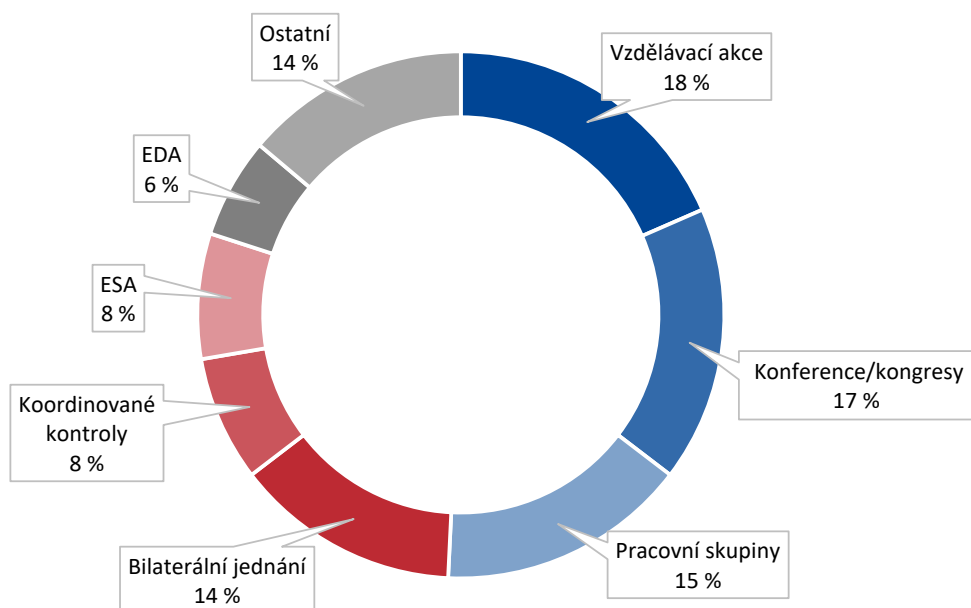
Graf č. 45: Mezinárodní akce v ČR a v zahraničí

Zástupci NKÚ se zúčastnili celkem 65 akcí v zahraničí, přičemž největší podíl na těchto cestách měly vzdělávací akce, účast na mezinárodních konferencích a kongresech a na jednáních pracovních skupin. Významný podíl zaujímala také bilaterální jednání. Prezident NKÚ jako první viceprezident a člen Řídící rady EUROSAI přijal mj. pozvání k návštěvě od představitelů SAI Německa, Polska, Španělska, Slovenska, Chorvatska, Ukrajiny a Velké Británie. Do zahraničních aktivit se promítlo i zapojení NKÚ do činnosti Evropské kosmické agentury /ESA/ a Evropské obranné agentury /EDA/.

Přehled zahraničních cest zástupců NKÚ v roce 2019 zobrazuje graf č. 46.

Graf č. 46: Zahraniční cesty zaměstnanců a představitelů NKÚ

V lednu přijal prezident NKÚ pozvání na reciproční návštěvu prezidenta SAI Německa pana Kaye Schellera a navštívil ho v sídle úřadu v Bonnu. Prezidenti obou SAI diskutovali o kontrole cílů udržitelného rozvoje, bilaterální spolupráci v rámci paralelních auditů, vedení strategického cíle 1 EUROSAI a v neposlední řadě probrali přípravu XI. kongresu EUROSAI pořádaného v Praze v roce 2020. Hovořili také o transformaci energetiky, o kybernetické bezpečnosti, analýze dat a o příští schůzce Kontaktního výboru.

Prezident NKÚ na návštěvě prezidenta SAI Německa

V únoru se uskutečnilo v Bratislavě první setkání zástupců NKÚ a NKÚ Slovenska zaměřené na přípravu mezinárodní koordinované kontroly v oblasti správy pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti. V průběhu schůzky byly prezentovány předběžné studie, které obě instituce v této oblasti zpracovaly. Dále byly stanoveny auditní okruhy, na které se kontroly obou institucí budou v rámci své činnosti zaměřovat tak, aby bylo možné vytvořit společnou závěrečnou zprávu, jejímž přínosem by mělo být vzájemné porovnání jednotlivých systémů správy v oblasti sociálního zabezpečení.

Člen NKÚ pan Daniel Reisiegel se jako jeden z auditorů zúčastnil v březnu schůzky Rady auditorů Evropské obranné agentury v Bruselu. Hlavním bodem jednání bylo seznámení nových auditorů s organizační strukturou a činností agentury (oběh dokladů, odpovědnosti při pořizování majetku apod.) a se systémem účetnictví a rozpočtování. Členové Rady auditorů si ze svého středu zvolili za předsedu auditora z Kypru a naplánovali si průběh a rozdělení prací.

Ve dnech 25. a 26. dubna 2019 se zástupci NKÚ zúčastnili 13. schůzky *pracovní skupiny INTOSAI pro boj proti korupci a praní špinavých peněz /WGFACML/*. Cílem schůzky byla pravidelná výměna informací o probíhajících aktivitách členů této pracovní skupiny, vyhodnocení dosavadní práce jednotlivých podskupin a vytyčení budoucího pracovního zaměření WGFACML. Zástupci NKÚ získali důležité materiály, jež využijí při přípravě workshopu, který bude zaměřen na roli kontrolních úřadů v boji proti korupci a uskuteční se v rámci XI. kongresu EUROSAI.

Ve dnech 25. až 28. června 2019 se zástupci NKÚ zúčastnili v čele s prezidentem NKÚ jednání V4+2 a Kontaktního výboru. Na schůzce V4+2 proběhla diskuze na téma legislativních specifik a mandátů SAI zemí V4+2. Dále zástupci SAI uvedli příklady provedených auditů, které měly konkrétní a prokazatelný dopad. Kontaktní výbor se nesl v duchu digitální agendy: výzvy a možnosti pro SAI EU. Seminář Kontaktního výboru se věnoval digitální strategii EU a výzvam spojeným s auditem digitálního rozvoje EU. Prezident NKÚ moderoval *in camera* schůzku určenou pouze pro hlavní představitele SAI.

Významnou zářijovou mezinárodní akcí byla účast delegace NKÚ v čele s prezidentem NKÚ na XXIII. kongresu INCOSAI v Moskvě. Cílem bylo prohloubit spolupráci na mezinárodní úrovni, propagovat projekty NKÚ a šířit informace o XI. kongresu EUROSAI. Během XXIII. kongresu INCOSAI se diskutovalo o výzvách dnešní doby i o tom, jak jim mohou auditoři čelit. Všechny SAI se shodly, že pro auditní práci je třeba využívat technologie moderní umělé inteligence, pracovat s big daty, kontrolovat plnění cílů udržitelného rozvoje OSN (provádět strategické plánování a strategické audity) a prohloubit mezinárodní sdílení zkušeností.

Delegace NKÚ s dalšími delegáty na XXIII. kongresu INCOSAI v Moskvě

Na podzim 2019 skončil NKÚ čtyřletý mandát v revizní komisi Evropské kosmické agentury. Zástupce NKÚ se jednání revizní komise účastnil pravidelně a jeden rok revizní komisi předsedal.

Mladí zástupci NKÚ měli možnost se v listopadu v Londýně zúčastnit 4. konference pro mladé auditory, tzv. YES konference. Hlavním tématem konference byla relevance. Organizátoři již na webových stránkách (yes2019.org.uk) upozorňovali, že SAI musí prokázat pozitivní dopad své práce na jednotlivce, komunity, společnosti, podniky a vlády, kterým slouží, aby v této době zůstaly relevantní. Akce byla určena pro auditory EUROSAI do 36 let, kteří tam měli možnost vzájemně si vyměňovat informace a zkušenosti. Účelem pracovní cesty bylo také představit projekt BIEP¹⁰³ a zjistit, zda mladí auditori vnímají nějaké překážky ve využívání této formy spolupráce.

V prosinci pozval generální auditor SAI Velké Británie prezidenta NKÚ na bilaterální jednání do Londýna. Obě SAI představily své strategie. NKÚ prezentoval projekt BIEP a informoval SAI Velké Británie o aktuální situaci v Řídící radě EUROSAI a přípravách na XI. kongres EUROSAI v Praze. NKÚ dále představil několik příkladů reálných dopadů auditů úřadu a informoval o společenském dopadu výroční zprávy 2018. SAI Velké Británie představila svou analýzu dat (tzv. rapid audits), kterou zavedla před pěti lety a má s ní dobré zkušenosti ve spojení s vlivem na vládu. Dále ukázala na příkladech, jak připravuje a vydává auditní zprávy a produkty. Během schůzky zástupci obou institucí diskutovali o možném zapojení SAI Velké Británie v organizaci EUROSAI, kterou NKÚ povede po tři roky od XI. kongresu EUROSAI v Praze.

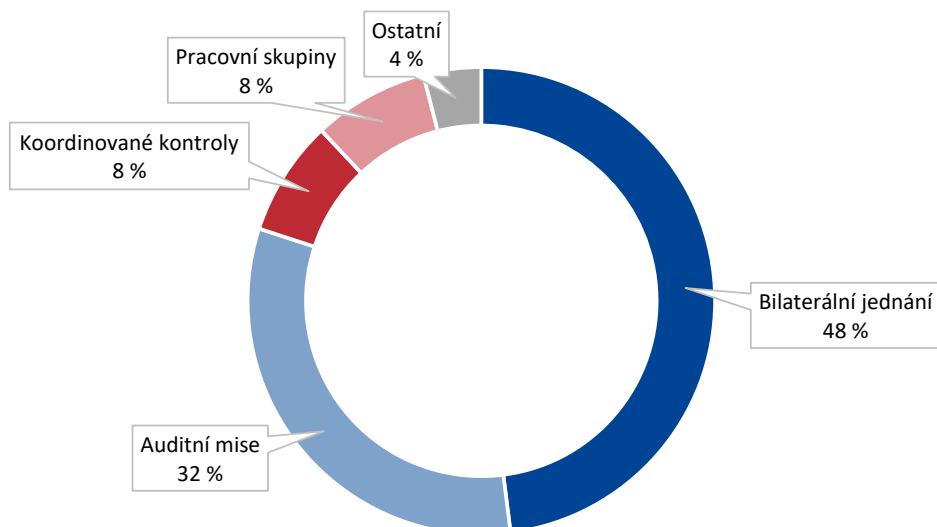

Prezident NKÚ s delegací na návštěvě generálního auditora SAI Velké Británie

V roce 2019 byl NKÚ rovněž aktivní při organizování mezinárodních akcí v České republice. Z celkového počtu 25 akcí se jich nejvíce uskutečnilo v rámci bilaterální spolupráce z důvodu blížícího se XI. kongresu EUROSAI. Prezidentovo pozvání k jednání přijali nejvyšší představitelé SAI Finska, Lotyšska, Kosova a Slovenska. Významné místo zaujaly také auditní mise Evropského účetního dvora. Časté byly aktivity v rámci pracovních skupin.

¹⁰³ *Bechmarking Information Exchange Project* inicioval NKÚ, který jeho prostřednictvím prosazuje efektivní spolupráci mezi kontrolními institucemi. BIEP umožňuje bezpečnou výměnu informací a dat mezi kontrolními institucemi, produkuje metodické materiály využitelné v auditu a umožňuje identifikovat dobrou praxi v různých oblastech. BIEP přispívá k využívání metody benchmarkingu v auditní činnosti nejvyšších kontrolních institucí.

Graf č. 47: Mezinárodní návštěvy v ČR

V lednu přijela na pozvání prezidenta NKÚ do Prahy generální auditorka SAI Finska paní Tytti Yli-Viikari. Hlavními tématy schůzky byly plány NKÚ ohledně organizace XI. kongresu EUROSAI, jednání in camera v rámci Kontaktního výboru a téma emerging issues, které by SAI Finska měla rozpracovat jako jedno z workshopových témat na XI. kongresu EUROSAI.

Generální auditorka SAI Finska paní Tytti Yli-Viikari při návštěvě NKÚ

Svou návštěvou poctila v březnu NKÚ generální auditorka SAI Lotyšska paní Elita Krūmina s delegací. Obě instituce si vyměnily informace o výsledcích práce svých úřadů. Důležitým tématem jednání byla komunikace, a to zejména ve vztahu k zákonodárcům a veřejnosti, a finanční audit. Na programu jednání byly také prezentace o přípravách XI. kongresu EUROSAI a o pokrocích *pracovní skupiny EUROSAI pro profesní spolupráci /SG1/*, kterou vede NKÚ společně s německým Spolkovým účetním dvorem. Lotyšští zástupci prezidenta NKÚ podrobně seznámili s novým komunikačním rámcem vytvořeným s cílem vylepšit spolupráci členů EUROSAI a celkovou image této organizace.

Na pozvání prezidenta NKÚ přijel v dubnu do Prahy generální auditor SAI Kosova pan Besnik Osmani. Návštěva byla výsledkem spolupráce mezi oběma institucemi, která byla navázána v říjnu 2018 při příležitosti oslav 15. výročí založení SAI Kosova v Prištině. Hlavními tématy jednání byly struktura a organizace NKÚ, právní rámec, pravomoci NKÚ a jeho postavení vůči jiným státním subjektům. Prezident NKÚ rovněž představil výsledky kontrol, které NKÚ provedl za několik

posledních let. Hosté byli seznámeni s informacemi o práci a výsledcích pracovní skupiny EUROSAI SG1, kterou NKÚ vede společně s německou SAI. Hosté se seznámili také s projektem BIEP.

Kosovský generální auditor pan Besnik Osmani při návštěvě NKÚ

V dubnu pozval prezident NKÚ na každoroční setkání v sídle NKÚ velvyslance zemí EU, zástupce Ministerstva zahraničních věcí a Zastoupení Evropské komise v ČR. Hosté byli seznámeni s přípravou XI. kongresu EUROSAI, s projektem BIEP a se zprávou o finančním řízení prostředků EU v ČR.

Ve dnech 27. až 28. června 2019 se v sídle NKÚ uskutečnilo každoroční setkání Core Group 2 pracovní skupiny zaměřené na problematiku daně z přidané hodnoty Kontaktního výboru EU. Kontroloři na půdě NKÚ diskutovali např. o evropských i národních opatřeních v boji proti únikům na DPH, legislativních novinkách v oblasti DPH, e-komerci a nastavení konečného systému DPH. Za ČR se schůzky zúčastnili nejen zástupci NKÚ, ale také odborníci z Ministerstva financí ČR a Generálního finančního ředitelství. Mezi zahraničními řečníky nechyběl zástupce Evropské komise.

Setkání velvyslanců zemí EU a představitelů MZV na NKÚ

V září poctili NKÚ svou návštěvou zástupci SAI Švédska v čele s generální auditorkou paní Helenou Lindberg. Prezident Nejvyššího kontrolního úřadu seznámil hosty s výsledky práce NKÚ, hovořilo se o kontrolách v oblasti zdravotnictví, sociálního bydlení, výběru mýtného, dotací v zemědělství apod. Hostům byl představen probíhající projekt překladačů a nechyběl také BIEP. Seznámili se také se stavem příprav XI. kongresu EUROSAI a s pokroky pracovní skupiny EUROSAI SG1. Paní Helena Lindberg seznámila prezidenta NKÚ s novými legislativními pravidly, která od dubna 2020 zásadním způsobem ovlivní fungování švédské SAI. Zmínila organizační změny, jež úřad v nejbližší

době čekají. Informovala o mezinárodní spolupráci a o aktivitách v rámci Výboru INTOSAI pro budování kapacit (INTOSAI CBC), jako např. odborné podpoře úřadů v regionu AFROSAI-E.

Švédská generální auditorka paní Helena Lindberg při návštěvě Prahy

Ve dnech 9. až 10. října 2019 se konala v Liberci 3. schůzka *týmu pro implementaci strategického cíle 1*, který NKÚ vede. Cílem 3. schůzky bylo projednat činnost a pokrok v jednotlivých projektech a pracovních skupinách EUROSAI. Účastníci měli možnost dozvědět se o novinkách v EUROSAI a o připravovaném XI. kongresu EUROSAI. Nedílnou součástí kongresu budou workshopy, připravované NKÚ a zahraničními SAI. Zástupci zahraničních SAI měli v Liberci neopakovatelnou možnost seznámit se s přidělenými zástupci NKÚ k jejich workshopům a probrat přípravu osobně. Na jednání proběhl také workshop BIEP a několik brainstormingů. Na akci byli pozváni členové EUROSAI, kteří vedou projektové skupiny v rámci strategického cíle 1 *Strategického plánu EUROSAI 2017–2023*, a rovněž předsedové pracovních skupin EUROSAI. Poprvé se jednání zúčastnili zástupci maďarské a britské SAI.

Účastníci 3. schůzky týmu pro implementaci strategického cíle 1 v Liberci

4. Činnost NKÚ ve vztahu k veřejnosti

4.1 Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

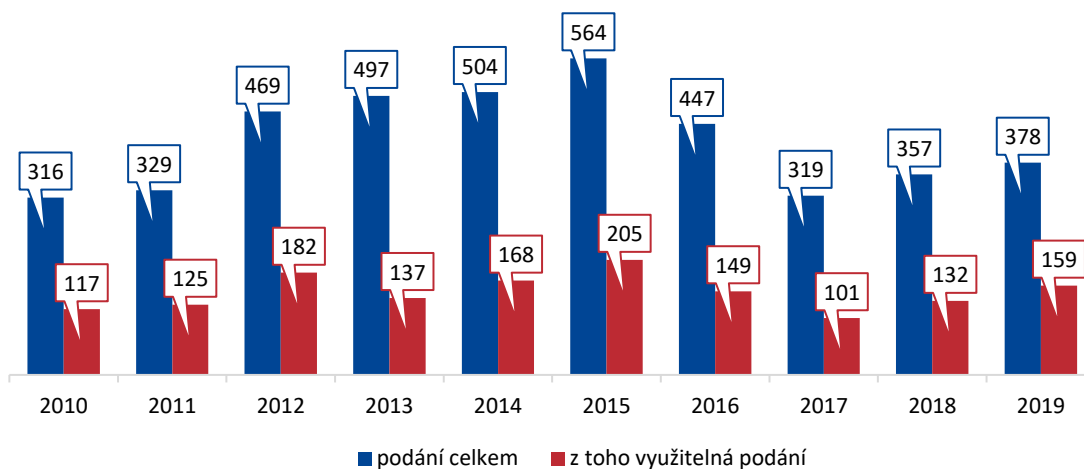
V roce 2019 NKÚ obdržel šestnáct písemných žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů /informační zákon/. Na sedm žádostí NKÚ poskytl požadované informace v plném rozsahu, např. informace o zadaných zakázkách, zajištění některých agend a o výsledcích kontrolní činnosti. Dvě žádosti NKÚ odložil podle § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona, neboť požadované informace se netýkaly působnosti NKÚ. Na jednu žádost NKÚ poskytl část požadovaných informací a část žádosti, v níž bylo požadováno provedení kontroly, odmítl podle § 2 odst. 4 informačního zákona. Jeden žadatel svou žádost vzal zpět poté, co byl vyzván k upřesnění žádosti. Čtyři žadatelé požádali o poskytnutí informací z průběhu kontrolních akcí, resp. o kontrolní závěr z ještě probíhající kontroly. V těchto případech NKÚ požadované informace neposkytl a vydal rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Proti dvěma vydaným rozhodnutím o odmítnutí žádosti byl podán rozklad, v obou případech prezident NKÚ rozklad zamítl a napadená rozhodnutí potvrdil. K jedné žádosti o poskytnutí několika set informací z různých oblastí činnosti NKÚ a o zaslání mnoha dokumentů NKÚ požadované informace vyhledal a oznámil žadateli výši úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací a za pořízení kopií požadovaných dokumentů. Na postup NKÚ při vyřizování této žádosti podal žadatel stížnost podle § 16a informačního zákona, v níž nesouhlasil s výši oznámené úhrady. Podané stížnosti prezident NKÚ nevyhověl a výši oznámené úhrady potvrdil. Následně pro nezaplacení úhrady v zákonné lhůtě NKÚ tuto žádost odložil v souladu s § 17 odst. 5 informačního zákona.

Všechny žádosti o informace byly vyřízeny v zákonných lhůtách.

4.2 Podání občanů

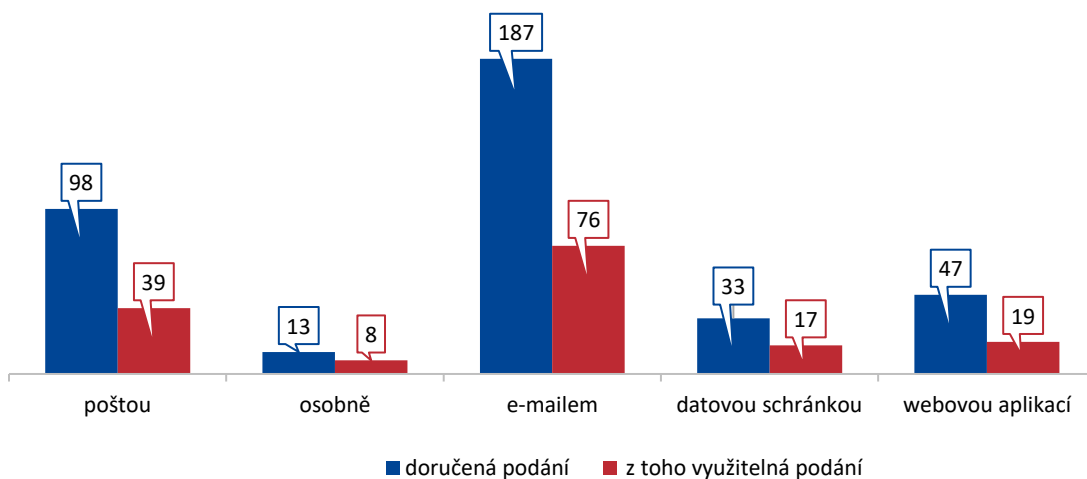
V roce 2019 zaevidoval odbor komunikace NKÚ celkem 378 písemných podání (podnětů, stížností, žádostí, dotazů atd.) občanů a právnických osob. Obsah všech podání je posuzován ve vztahu k působnosti NKÚ a z hlediska možného využití informací z nich v kontrolní činnosti. Podání, která se týkají oblastí, na něž se vztahuje působnost NKÚ, jsou využívána jako doplňkový informační materiál v rámci věcně odpovídajících plánovaných kontrol a při přípravě námětů na zaměření kontrol v dalším období. V roce 2019 NKÚ obdržel 159 takto využitelných vnějších podnětů, tj. 42 % z celkového počtu doručených podání. Ve své kontrolní činnosti NKÚ využíval poznatky z podání zaměřených zejména na hospodaření s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu a na užití dotací poskytovaných z národních zdrojů a z evropských fondů státním organizacím, územním samosprávným celkům a dalším příjemcům; těchto oblastí se týkalo 120 podání, tj. tři čtvrtiny využitelných vnějších podnětů.

Graf č. 48: Přehled celkového počtu podání a jejich využitelnosti pro kontrolní činnost NKÚ za roky 2010 až 2019

Převažujícím způsobem komunikace občanů s NKÚ byly i v roce 2019 elektronické formy, tedy e-mail, datová schránka a aplikace *Napište nám* na webu NKÚ, a to u více než 70 % podání.

Graf č. 49: Přehled využitelnosti a počtu podání za rok 2019 podle způsobu doručení

5. Hospodaření s rozpočtovými prostředky kapitoly NKÚ v roce 2019

5.1 Plnění závazných ukazatelů kapitoly NKÚ

Schválený rozpočet kapitoly 381 – *Nejvyšší kontrolní úřad* (dále též „NKÚ“) na rok 2019 byl stanoven zákonem č. 336/2018 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2019.

Tabulka č. 7: Přehled o plnění stanovených závazných ukazatelů v roce 2019 (v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách (RZ)	Konečný rozpočet (R3)	Skutečnost	% plnění k RZ	% plnění k R3
Souhrnné ukazatele						
Příjmy celkem	468	468	–	2 079,34	444,36	–
Výdaje celkem	894 508	894 508	919 141	587 108,47	65,63	63,88
Specifické ukazatele – příjmy						
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	468	468	–	2 079,34	444,36	–
v tom:						
příjmy z rozpočtu EU bez společné zemědělské politiky celkem	0	0	–	270,86	–	–
ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	468	468	–	1 808,47	386,48	–
Specifické ukazatele – výdaje						
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů NKÚ	894 508	894 508	919 141	587 108,47	65,63	63,88
Průřezové ukazatele						
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	331 715	331 715	331 715	329 946,02	99,47	99,47
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	112 783	112 783	112 783	111 588,65	98,94	98,94
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	6 096	6 096	6 096	6 095,26	99,98	99,98
Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech	304 816	304 816	304 816	304 751,80	99,98	99,98
Platy zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě	–	–	–	–	–	–
Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem	359 850	359 850	371 220	66 428,62	18,46	17,89

Příjmy

Schválený rozpočet příjmů kapitoly NKÚ ve výši **467,94 tis. Kč** byl plněn částkou 2 079,34 tis. Kč, tj. na 444,36 %.

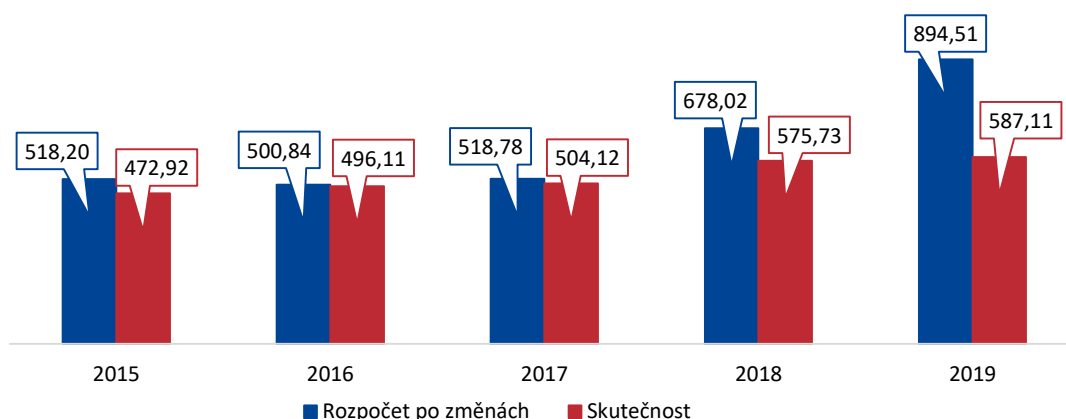
Výdaje

Schválený rozpočet výdajů kapitoly ve výši **894 507,53 tis. Kč** byl čerpán částkou 587 108,47 tis. Kč, tj. na 65,63 %. Do rozpočtu byly zapojeny úspory z minulých let v celkové částce 24 633 tis. Kč, konečný rozpočet výdajů tedy dosáhl výše 919 140,53 tis. Kč a byl čerpán na 63,88 %. Nejvyšší podíl z rozpočtu (447 687,27 tis. Kč, tj. 76,25 %) zaujímají výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci (včetně výdajů na platy představitelů NKÚ) a s nimi související výdaje, tj. zákonné pojistné a odvod fondu kulturních a sociálních potřeb.

Všechny závazné ukazatele rozpočtové kapitoly NKÚ byly v roce 2019 dodrženy.

Přehled výdajů kapitoly 381 – *Nejvyšší kontrolní úřad* za roky 2015 až 2019 znázorňuje graf č. 50. Od roku 2015 do roku 2019 vzrostl rozpočet po změnách o 376 311 tis. Kč. Hlavním důvodem růstu rozpočtu jsou prostředky na platy včetně odvodů, které vzrostly od roku 2015 o 95 920,21 tis. Kč, a v roce 2019 prostředky ve výši 306 000 tis. Kč na výstavbu sídla NKÚ.

Graf č. 50: Přehled výdajů kapitoly 381 – Nejvyšší kontrolní úřad dle rozpočtu po změnách a plnění rozpočtu za roky 2015 až 2019

5.2 Nároky z nespotřebovaných výdajů

K 31. 12. 2019 byl stav nároků z nespotřebovaných výdajů celkem 416 510,41 tis. Kč. V roce 2019 byly zapojeny do rozpočtu výdaje ve výši 24 633 tis. Kč.

5.3 Výdaje na financování programů reprodukce majetku

Rozpočtové prostředky byly vynaloženy na zabezpečení programu 18101 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny Nejvyššího kontrolního úřadu od roku 2011*, a to na informační a komunikační technologie, reprodukci majetku a výstavbu sídla NKÚ. Bylo vyčerpáno celkem 66 428,62 tis. Kč.

5.4 Informace o vnějších kontrolách v NKÚ

Ze strany externích orgánů byly v Nejvyšším kontrolním úřadu v roce 2019 provedeny níže uvedené kontroly:

- Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR /VZP ČR/ provedla dne 23. 8. 2019 kontrolu zaměřenou na:
 - dodržování oznamovací povinnosti,
 - stanovení výše vyměřovacích základů a výše pojistného dle účetní evidence,
 - dodržování termínů splatnosti plateb pojistného,
 - zasílání kopií záznamů o pracovních úrazech,
 a to za období 06/2016–7/2019.

Z výsledku kontroly vyplynulo, že nebyly zjištěny splatné závazky vůči VZP ČR ani jiné (evidenční) nedostatky.

- Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu provedl v době od 22. 8. 2019 do 27. 8. 2019 kontrolu dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce.

Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.

- Celní úřad pro Středočeský kraj provedl dne 15. 10. 2019 kontrolu dodržování podmínek „povolení k nákupu zkapalněných ropných plynů uvedených do volného daňového oběhu dle §§ 60 a 60a zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů“ evidovaného pod čj. 3878/-13/2015-510000-11.

Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky.

- Krajská hygienická stanice Středočeského kraje se sídlem v Praze provedla dne 22. 10. 2019 ve školicím středisku Nejvyššího kontrolního úřadu, se sídlem 252 08 Slapy nad Vltavou, kontrolu dodržování právních předpisů, zejména nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004, o hygieně potravin, a zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. **Byl zjištěn nedostatek, který byl v průběhu kontroly okamžitě odstraněn. S ohledem na eliminaci rizik byla přijata i další preventivní opatření.**
- Centrum preventivní péče Nemocnice na Bulovce provedlo dne 29. 10. 2019 kontrolní inspekci pracovních podmínek zaměstnanců NKÚ se závěrem, **že pracovní prostředí zaměstnanců NKÚ se sídlem Na Šibeníku 1179/5, 779 00 Olomouc bylo zhodnoceno jako vyhovující. Ke zlepšení ovzduší v kancelářských prostorách by mohlo dojít výstavbou dodatečné umělé ventilace.**
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO KOMUNIKAČNÍ SÍŤ, OBSAH A TECHNOLOGIE Evropské komise provedlo přezkumné řízení projektu 825460-ELITR¹⁰⁴ se závěrem, že **realizace projektu je uspokojivá a technickou stránku lze hodnotit kladně.**

5.5 Povinný audit

Roční účetní závěrka NKÚ byla ve smyslu ustanovení § 33 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ověřena auditorem. Podle výroku auditora *„účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizace Nejvyšší kontrolní úřad k 31. 12. 2019 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za období od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019, v souladu s českými účetními předpisy“.*

6. Interní audit

Základními právními a regulatorními normami upravujícími činnost odboru interního auditu v roce 2019 byly zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, prováděcí vyhláška č. 416/2004 Sb. k zákonu o finanční kontrole ve veřejné správě a *Mezinárodní rámec profesní praxe interního auditu*.

Odbor interního auditu je organizačně oddělen od řídicích a výkonných struktur, funkčně nezávislý a podřízen přímo prezidentovi NKÚ. Průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců, kteří vykonávali ve sledovaném roce interní audit, činil 4,86.

Ze *Strategie odboru interního auditu pro roky 2019–2021* vychází plán činnosti odboru interního auditu na rok 2019, který byl schválen prezidentem Nejvyššího kontrolního úřadu dne 5. 12. 2018. Hlavním podkladem pro jeho vypracování byla souhrnná analýza rizik Nejvyššího kontrolního úřadu, včetně rizik identifikovaných při výkonu interního auditu, a audit universe¹⁰⁵. Dále roční plán vycházel ze střednědobého plánu interního auditu na období let 2019 až 2021, z výsledků kontrol provedených u NKÚ externími orgány, z výsledků předchozích provedených interních auditů, z požadavků vedoucích zaměstnanců NKÚ, z plnění povinností vycházejících především ze zákona o finanční kontrole a zákona o kybernetické bezpečnosti na zajištění provedení interních auditů a z kapacitních možností odboru interního auditu.

Odbor interního auditu na základě schváleného ročního plánu na rok 2019 realizoval celkem čtyři audity a dvě konzultace.

Tabulka č. 8: Počet zrealizovaných zakázek dle plánu interního auditu na rok 2019

Počet ukončených interních auditů, které byly obsaženy v ročním plánu	Počet ukončených konzultací, které byly obsaženy v ročním plánu	Počet ukončených interních auditů a konzultací, které nebyly obsaženy v ročním plánu
4	2	0

Zdroj: zprávy o zjištěních.

Při sestavování programů jednotlivých auditů a ve výběru šetřeného vzorku operací byl cíl testování zaměřen především na:

- dopad fungování NKÚ a plnění úkolů;
- nastavení řídicích a kontrolních mechanismů dílčích oblastí v provozní a finanční činnosti NKÚ;
- posouzení úrovně souladu výkonu činností s legislativními a vnitřními předpisy;
- stav plnění opatření ke zjištěným nedostatkům z předchozích provedených interních auditů, konzultací a externích kontrol provedených v NKÚ;
- stanovení kritérií hospodárnosti, účelnosti a efektivity k plnění schváleného rozpočtu NKÚ;

a k možným rizikům, která se vztahovala k auditovaným oblastem a jejich potenciálnímu dopadu.

Interní audity měly prověřit zejména:

- kontinuitu činností vybraných útvarů NKÚ;
- postupy evidence a vykazování správné výše pohledávek, jejich včasné uplatňování, klasifikaci a odepisování;
- fungování a účinnost vnitřního kontrolního systému;
- dodržování příslušných ustanovení zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁵ V souladu s naplněním mezinárodního standardu pro profesní praxi interního auditu „2010 – Plánování“ a jeho „Doporučením pro praxi 2010 – 1“ představuje audit universe seznam všech možných interních auditů, které by mohly být v NKÚ provedeny.

Konzultace zařazené v ročním plánu ověřily proces řízení rizik v NKÚ a činnosti NKÚ související s administrací a ohlašování agend podle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.

Výsledky auditů a konzultací ukončených v roce 2019 byly projednány s vedoucími zaměstnanci auditovaných útvarů a svými zjištěními přinesly přidanou hodnotu v podnětech k návrhům úprav některých vnitřních předpisů či metodik v zájmu jejich uvedení do souladu s obecně závaznými právními předpisy, ve výčtu rizikových míst, detekci chyb nebo v potvrzení, že vybrané auditované procesy jsou nastaveny a jsou dostatečně funkční. Nedostatky byly zjištěny především v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Z hlediska provedených interních auditů a konzultací nic nenasvědčuje tomu, že by účetní závěrka NKÚ neposkytovala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví. V roce 2019 odbor interního auditu nezjistil nedostatky s významným rizikem pro hospodaření s veřejnými prostředky.

Ke všem nedostatkům zjištěným při výkonu interního auditu a konzultací byla přijata adresná, konkrétní a termínovaná opatření. O stavu plnění opatření jsou auditovaní povinni informovat prezidenta NKÚ. Odbor interního auditu plnění přijatých opatření pravidelně vyhodnocuje a sleduje až do jejich úplného splnění. Schválená opatření k termínu plnění 31. 12. 2019 byla odpovědnými zaměstnanci realizována.

Při výkonu interních auditů nebyla identifikována žádná závažná zjištění ve smyslu ustanovení § 22 odst. 6 zákona o finanční kontrole. Nebyly zaznamenány možnosti vzniku korupce ani podvodu.

Odbor interního auditu rovněž během roku 2019:

1. zajišťoval konzultační činnost a metodickou činnost především v oblasti:
 - vnitřních předpisů;
 - dodavatelsko-odběratelských vztahů;
 - realizace plnění opatření;
 - nakládání s majetkem;
 - cestovních náhrad;
 - ochrany osobních údajů;
2. organizoval:
 - vzdělávání interních auditorů;
 - konferenci *Řízení kvality externího a interního auditu* uspořádanou 26. září 2019 v sídle Nejvyššího kontrolního úřadu. Příspěvky se věnovaly především řízení kvality a nástrojům, které slouží k jejímu docílení. Jednalo se už o šestý ročník pravidelných setkání představitelů hlavních kontrolních a auditních institucí České republiky, která NKÚ pořádá s pomocí Ministerstva financí, Komory auditorů ČR, Českého institutu interních auditorů a Rady pro veřejný dohled nad auditem;
3. poskytoval součinnost:
 - externí auditorské firmě BDO Audit s.r.o. za účelem řádného provedení auditu účetních a finančních výkazů a roční účetní závěrky NKÚ za rok 2019, a to v rozsahu potřebném pro ověření účinnosti vnitřního kontrolního systému;
4. analyzoval výsledky externích kontrol provedených na NKÚ.

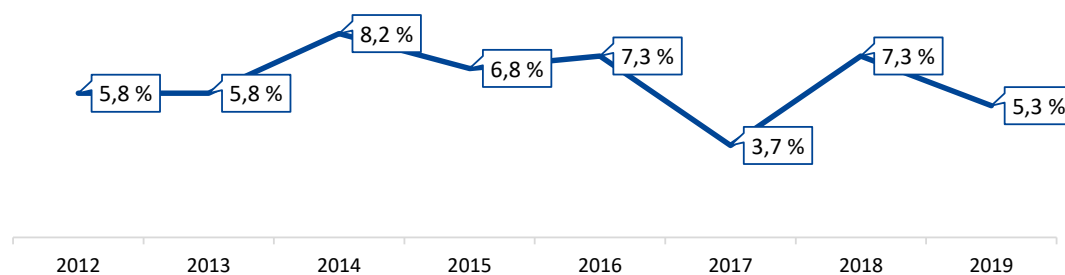
Prezident Nejvyššího kontrolního úřadu Ing. Miloslav Kala dne 4. 2. 2020 převzal a podepsal *Roční zprávu o výsledcích interního auditu za rok 2019*. Tato zpráva obsahuje následující prohlášení o vnitřní kontrole: „*Na základě výsledku auditních šetření lze poskytnout ujištění, že v auditovaném období ve vybraných dílčích oblastech vnitřního provozního a finančního řízení je nastavení řídicích a kontrolních mechanismů přiměřené a účinné s výjimkou nedostatků střední a nízké významnosti. Tyto zjištěné nedostatky však nebyly takového charakteru, aby zásadním způsobem ovlivnily výkon finančního řízení a funkčnost nastaveného vnitřního kontrolního systému. Jsou však podporou pro zvýšení kvality kontrolního prostředí, aktualizaci a dodržování vnitřních předpisů, vzdělávání zaměstnanců, ochranu práv a oprávněných zájmů Úřadu.*“

Program pro zabezpečení a zvyšování kvality odboru interního auditu NKÚ zahrnuje jak interní, tak externí hodnocení v souladu s mezinárodním standardem 1310. Externí hodnocení kvality ve smyslu standardu 1312 bylo v NKÚ provedeno externím nezávislým hodnotitelem.

7. Personální zajištění činnosti NKÚ

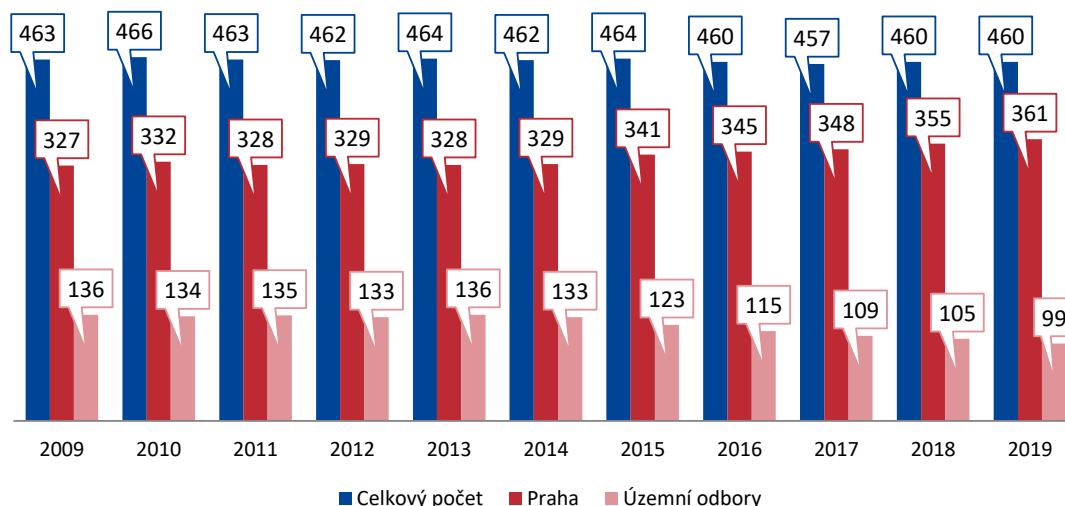
V roce 2019 pracovalo na NKÚ 468 zaměstnanců¹⁰⁶, z toho 319 zaměstnanců v kontrolní sekci, tj. 68,16 % z celkového průměrného evidenčního počtu zaměstnanců NKÚ v roce 2019. V průběhu roku 2019 bylo nově přijato 51 zaměstnanců a dalších 12 nastoupilo do zaměstnání po ukončení rodičovské dovolené. Pracovní poměr ukončilo 36 zaměstnanců. Míra fluktuace v roce 2019 činila 5,34 %. Graf č. 51 ukazuje vývoj roční míry fluktuace zaměstnanců NKÚ od roku 2012 do roku 2019.

Graf č. 51: Vývoj roční míry fluktuace zaměstnanců NKÚ za období let 2012–2019

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců NKÚ za rok 2019 byl 460 zaměstnanců, průměrný přepočtený počet zaměstnanců v kontrolní sekci za rok 2019 byl 314 zaměstnanců. Graf č. 52 ukazuje vývoj průměrného přepočteného počtu zaměstnanců NKÚ a zaměstnanců pražských a územních odborů za období let 2009 až 2019.

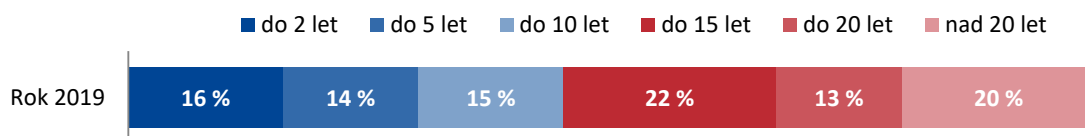
Graf č. 52: Vývoj průměrného přepočteného počtu zaměstnanců NKÚ za období let 2009–2019

¹⁰⁶ Průměrný evidenční stav zaměstnanců za rok 2019.

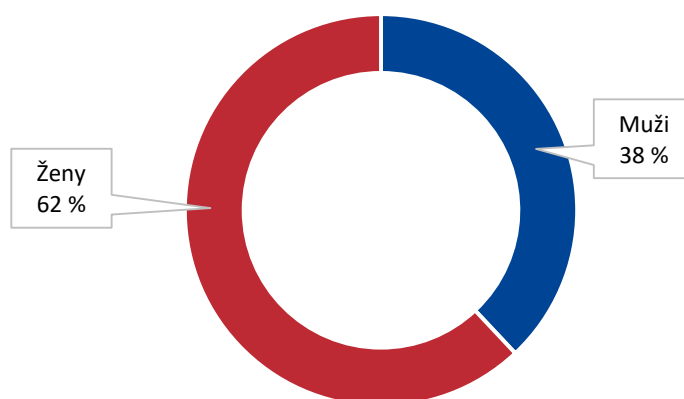
Graf č. 53 znázorňuje dobu trvání pracovního poměru zaměstnanců u NKÚ k 31. 12. 2019. K uvedenému datu bylo v pracovním poměru u NKÚ 15,66 % z celkového počtu zaměstnanců méně než dva roky. Hranici 20 let trvání pracovního poměru u NKÚ překročilo 20,25 % z celkového počtu zaměstnanců.

Graf č. 53: Přehled doby trvání pracovního poměru zaměstnanců u NKÚ k 31. 12. 2019 (v %)

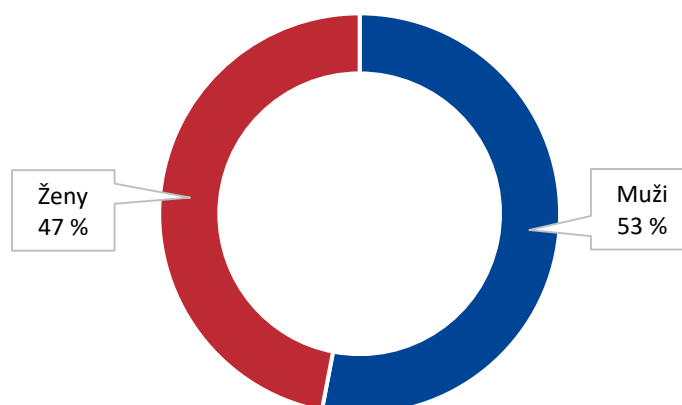
NKÚ svým zaměstnancům nabízí rovné pracovní podmínky a příležitosti. Graf č. 54 znázorňuje poměrné zastoupení mužů a žen zaměstnaných v NKÚ v roce 2019.

Graf č. 54: Poměrné zastoupení mužů a žen zaměstnaných v NKÚ v roce 2019 (v %)

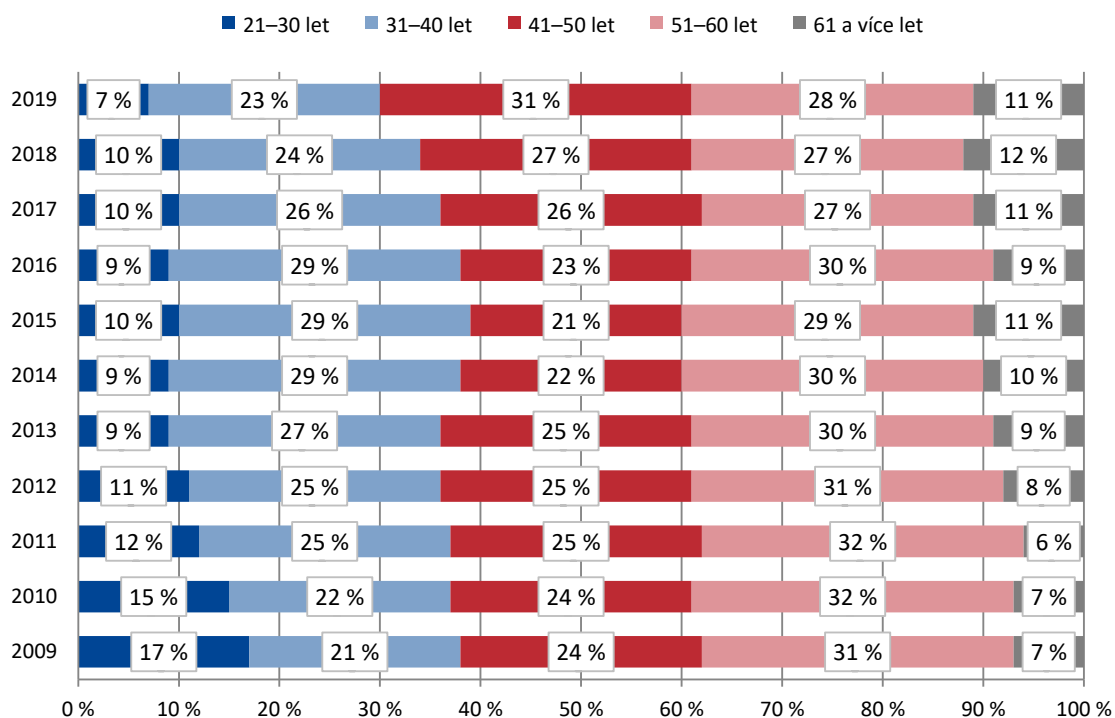
Graf č. 55 znázorňuje poměrné zastoupení mužů a žen ve vedoucích funkcích NKÚ ke dni 31. 12. 2019.

Graf č. 55: Zastoupení mužů a žen ve vedoucích funkcích NKÚ, stav k 31. 12. 2019 (v %)

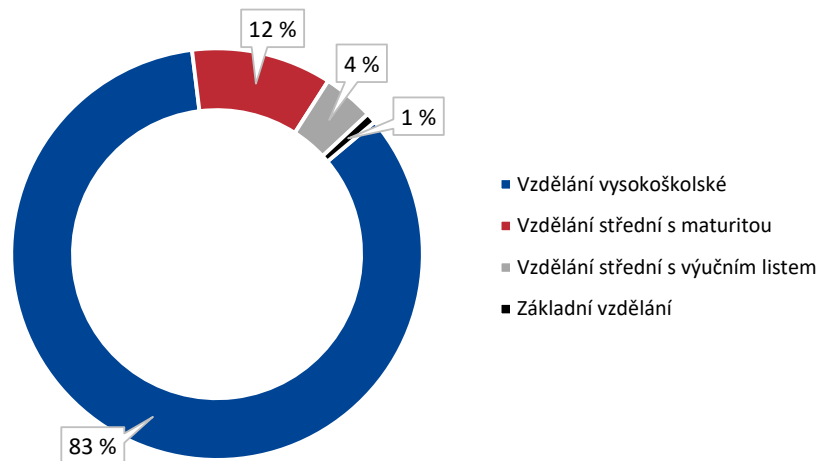
Průměrný věk zaměstnanců NKÚ v roce 2019 byl 47 let. Věkovou strukturu zaměstnanců NKÚ k 31. 12. 2019 a porovnání s lety 2009 až 2018 znázorňuje graf č. 56.

Graf č. 56: Přehled věkové struktury zaměstnanců NKÚ za období 2009–2019 (porovnání stavů k 31. 12. daného období)

K 31. 12. 2019 pracovalo na NKÚ 83,1 % vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců. Přehled vzdělanostní struktury zaměstnanců NKÚ k 31. 12. 2019 ukazuje graf č. 57.

Graf č. 57: Kvalifikační struktura zaměstnanců NKÚ podle dosaženého vzdělání k 31. 12. 2019

Pracovníprávní, mzdové i jiné nároky zaměstnanců NKÚ byly uspokojovány v souladu s platnou kolektivní smlouvou.

Vzdělávání a rozvoj

Profesní vzdělávání směřovalo k rozšiřování a prohlubování znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají kvalifikacím zaměstnanců NKÚ a jsou přímo uplatnitelné na určité pozici. Vzdělávací aktivity z plánu vzdělávání a rozvoje na rok 2019 umožnily lépe reflektovat odborné dovednosti vzhledem k aktuálním potřebám zejména kontrolní sekce, novým trendům v kontrolní činnosti a celkově dynamickému vývoji v legislativním prostředí ČR.

Významnou část plánu vzdělávání tvořily aktivity určené novým zaměstnancům poskytované formou vstupních vzdělávání a také navazující odborné vzdělávací cykly.

Řada vzdělávacích aktivit prohlubujících profesní znalosti a dovednosti zaměstnanců je realizována pod vedením interních lektorů z řad zaměstnanců zejména kontrolní sekce. Právě z tohoto důvodu byl připraven specializační program lektorských dovedností, který v tomto roce absolvovali první interní lektoři.

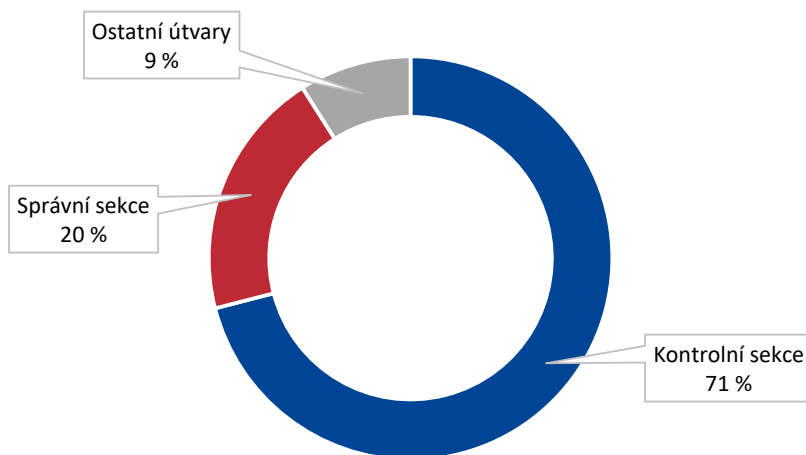
V roce 2019 byla zvýšená pozornost věnována školením tzv. měkkých dovedností zaměřených na komunikační a prezentační dovednosti.

V oblasti vzdělávání vedoucích zaměstnanců bylo vedle cyklu manažerských dovedností na základě *Akčního plánu auditu národní bezpečnosti* organizováno a velmi pozitivně hodnoceno školení, které se pod vedením lektorů BIS zaměřilo na zpravodajská rizika.

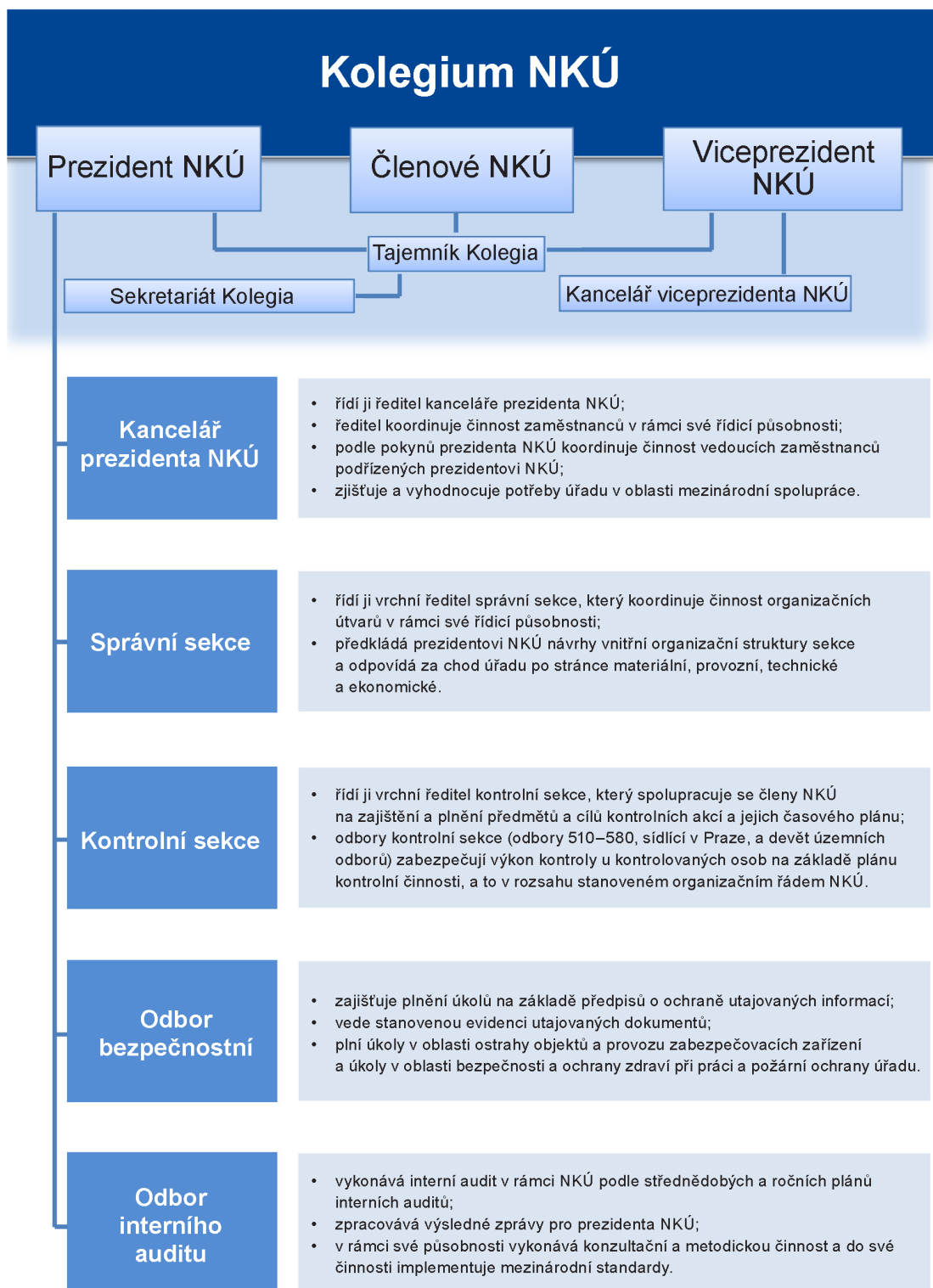
V souladu s významnou rolí NKÚ na mezinárodním poli pokračovalo i v roce 2019 jazykové vzdělávání zaměřené na odbornou terminologii zejména témat připravovaných workshopů pro kongres EUROSAI 2020, a to formou skupinových kurzů či individuální výuky.

Strukturu vzdělávání zaměstnanců NKÚ podle útvarů v roce 2019 ukazuje následující graf.

Graf č. 58: Struktura vzdělávání zaměstnanců NKÚ podle útvarů v roce 2019

8. Organizační schéma NKÚ

Příloha č. 1 k výroční zprávě NKÚ za rok 2019

Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2019								
Číslo KA	Předmět kontroly	Zahájení KA (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje		
19/01	Peněžní prostředky vynaložené na technickou pomoc z operačního programu <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>	01/2019	09/2019	MPO	Ing. Kínšt	Kolegium NKÚ		
19/02	Majetek a peněžní prostředky státu určené na zajištění činnosti Generálního ředitelství cel	02/2019	11/2019	MF	Ing. Stárek	Kolegium NKÚ		
19/03	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo kultury</i> za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva kultury za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem kultury pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018	02/2019	11/2019	MK	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ		
19/04	Podpora protipovodňových opatření	03/2019	02/2020	MZe, MŽP	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ		
19/05	Peněžní prostředky státu poskytované mezinárodním organizacím a další související výdaje	03/2019	01/2020	MŠMT, MZV	Ing. Kubiček	Kolegium NKÚ		
19/06	Peněžní prostředky poskytované k zajištění vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví	04/2019	02/2020	MŠMT, MZd	Ing. Beznoska	Kolegium NKÚ		
19/07	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Vězeňská služba České republiky	05/2019	02/2020	MS	Ing. Procházka	Kolegium NKÚ		
19/08	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo dopravy</i> za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018	05/2019	01/2020	MD	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ		
19/09	Ochrana sbírek muzejní povahy ve vlastnictví České republiky	05/2019	02/2020	MK	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ		

Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2019							
Číslo KA	Předmět kontroly	Zahájení KA (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje	
19/10	Opravy a údržba silničních mostů	05/2019	03/2020	MD, MMR	Ing. Málek	Kolegium NKÚ	
19/11	Podpora bezpečnostního výzkumu poskytovaná z rozpočtové kapitoly <i>Ministerstvo vnitra</i>	05/2019	02/2020	MV	Ing. Kinšt	Kolegium NKÚ	
19/12	Prostředky vybírané na základě zákona na zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání	05/2019	03/2020	MF, MPSV	Ing. Hykšová	Kolegium NKÚ	
19/13	Obrněná technika Armády České republiky	06/2019	03/2020	MO	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ	
19/14	Zavedení elektronické identifikace a zajištění elektronického přístupu ke službám veřejné správy	06/2019	04/2020	MV	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ	
19/15	Podpora rozvoje vysokorychlostního přístupu k internetu poskytovaná z operačního programu <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>	07/2019	04/2020	MPO	Ing. Hrnčič	Kolegium NKÚ	
19/16	Rekonstrukce a revitalizace osobních nádraží	07/2019	04/2020	MD	Ing. Málek	Kolegium NKÚ	
19/17	Peněžní prostředky státu poskytnuté na účelovou podporu zdravotnického výzkumu z rozpočtové kapitoly Ministerstva zdravotnictví	07/2019	05/2020	MZd	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ	
19/18	Podpory poskytované Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s.	07/2019	04/2020	MZe	Ing. Kinšt	Kolegium NKÚ	
19/19	Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu vynakládané na podporu společného vzdělávání žáků	07/2019	05/2020	MŠMT, MMR, Úřad vlády	Ing. Beznoska	Kolegium NKÚ	

Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2019							
Číslo KA	Předmět kontroly	Zahájení KA (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje	
19/20	Vysokoškolské vzdělávání příslušníků bezpečnostních sborů a vojáků ozbrojených sil	09/2019	05/2020	MO, MV	Ing. Stárek	Kolegium NKÚ	
19/21	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva pro místní rozvoj za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem pro místní rozvoj pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018	09/2019	05/2020	MMR	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ	
19/22	Peněžní prostředky státu určené na demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách	09/2019	06/2020	MMR	Ing. Hykšová	Kolegium NKÚ	
19/23	Podpora zaměstnanosti osob starších 50 let a politiky pozitivního stárnutí z operačního programu <i>Zaměstnanost</i>	09/2019	06/2020	MPSV, Úřad vlády	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ	
19/24	Hospodaření Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu po jeho transformaci	09/2019	07/2020	MZe	Ing. Hrnčíř	Kolegium NKÚ	
19/25	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Správa úložišť radioaktivních odpadů	10/2019	05/2020	MPO	RNDr. Pýchová	Kolegium NKÚ	
19/26	Budování kybernetické bezpečnosti eGovernmentu České republiky	10/2019	08/2020	MV	Ing. Procházka	Kolegium NKÚ	
19/27	Správa pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti	Kontrolní akce byla vyřazena z plánu kontrolní činnosti					
19/28	Peněžní prostředky vynakládané na vybrané investiční programy v kapitole <i>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy</i>	10/2019	08/2020	MŠMT	Ing. Hrnčíř	Kolegium NKÚ	
19/29	Účetní závěrka České správy sociálního zabezpečení za rok 2019 a údaje, které jsou Českou správou sociálního zabezpečení předkládány jako podklad pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2019	10/2019	07/2020	MPSV	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ	

Kontrolní akce zařazené do plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2019						
Číslo KA	Předmět kontroly	Zahájení KA (měsíc/rok)	Předložení KZ ke schválení (měsíc/rok)	Správce kapitoly	KZ vypracovává člen NKÚ	KZ schvaluje
19/30	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit zdravotní ústavy, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo zdravotnictví	11/2019	07/2020	MZd	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ
19/31	Závěrečný účet státního rozpočtu <i>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy</i> za rok 2019, účetní závěrka Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2019 a údaje předkládané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2019	11/2019	08/2020	MŠMT	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ
19/32	Správa majetku zajištěného, zastaveného, zabraného, propadlého a prodaného v trestním a daňovém řízení	Kontrolní akce byla vyřazena z plánu kontrolní činnosti				
19/33	Vybraný majetek státu, s nímž má právo hospodařit státní podnik Lesy České republiky	05/2019	01/2020	MZe	RNDr. Koniček	Kolegium NKÚ
19/34	Zahraníční pohledávky České republiky ve správě Ministerstva financí	09/2019	04/2020	MF	RNDr. Pýchová	Kolegium NKÚ

Příloha č. 2 k výroční zprávě NKÚ za rok 2019

Přehled kontrolních akcí NKÚ se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2019							
Číslo KA	Předmět kontroly	Správce kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ částka/rok	
18/03	Peněžní prostředky poskytované nestátním neziskovým organizacím	Úřad vlády, MMR, MV, MZe, MŽP	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ	25.02.2019	3/2019	
18/05	Účetnictví Ministerstva financí za rok 2017	MF	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ	04.02.2019	3/2019	
18/06	Podpora rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace poskytovaná z operačního programu <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>	MPO	Ing. Hykšová	Kolegium NKÚ	21.01.2019	1/2019	
18/07	Informační podpora agentury daňového řízení	MF	Ing. Reisiegel, MPA	Kolegium NKÚ	25.03.2019	3/2019	
18/08	Peněžní prostředky vynakládané na podpory v sektoru živočišné výroby	MZe	Ing. Kubiček	Kolegium NKÚ	25.03.2019	3/2019	
18/09	Peněžní prostředky určené na podporu sociálních služeb	MPSV	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ	21.01.2019	1/2019	
18/11	Peněžní prostředky státu určené na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví	MZd	Ing. Stárek	Kolegium NKÚ	04.02.2019	1/2019	
18/13	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo zdravotnictví</i> za rok 2017, účetní závěrka Ministerstva zdravotnictví za rok 2017 a údaje předkládané Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017	MZd	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ	04.02.2019	1/2019	
18/14	Prostředky vybírané na základě zákona ve prospěch Vojské zdravotní pojišťovny České republiky	–	Ing. Stárek	Kolegium NKÚ	15.04.2019	3/2019	

Přehled kontrolních akcí NKÚ se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2019							
Číslo KA	Předmět kontroly	Správe kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ částka/rok	
18/16	Rozvoj vodních cest a podpora vodní dopravy	MD	Ing. Málek	Kolegium NKÚ	24.06.2019	4/2019	
18/17	Majetek a peněžní prostředky státu vynakládané na pořízování a distribuci výstroje příslušníků Armády České republiky	MO	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ	20.05.2019	3/2019	
18/18	Podpora rozvoje digitalizace vzdělávání v České republice	MŠMT	Ing. Beznoska	Kolegium NKÚ	24.06.2019	4/2019	
18/19	Peněžní prostředky vynaložené na kulturní aktivity z rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury	MK	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ	15.07.2019	4/2019	
18/20	Peněžní prostředky státu určené na prevenci kriminality	MO, MV, MS	Ing. Stárek	Kolegium NKÚ	20.05.2019	3/2019	
18/21	Výstavba a modernizace silnic I. třídy	MD	Ing. Málek	Kolegium NKÚ	14.10.2019	6/2019	
18/22	Podpora environmentální politiky v oblasti příjmů veřejných rozpočtů	MD, MF, MŽP	JUDr. Ing. Kalivoda	Kolegium NKÚ	14.10.2019	6/2019	
18/23	Peněžní prostředky a majetek státu, se kterými jsou příslušné hospodařit správy národních parků	MŽP	RNDr. Neuvirt	Kolegium NKÚ	19.08.2019	4/2019	
18/24	Podpora veřejné městské a regionální dopravy financovaná v rámci <i>Integrovaného regionálního operačního programu</i>	MMR	Ing. Málek	Kolegium NKÚ	30.09.2019	4/2019	
18/25	Účetní závěrka Městského soudu v Praze za rok 2017	MS	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ	29.07.2019	4/2019	

Přehled kontrolních akcí NKÚ se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2019						
Číslo KA	Předmět kontroly	Správce kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ částka/rok
18/26	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo práce a sociálních věcí</i> za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva práce a sociálních věcí za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem práce a sociálních věcí pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018	MPSV	Ing. Vedral	Kolegium NKÚ	19.08.2019	4/2019
18/27	Opatření realizovaná v resortech zemědělství a životního prostředí z důvodu zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody	MZe, MŽP	Ing. Hrnčič	Kolegium NKÚ	30.09.2019	6/2019
18/28	Peněžní prostředky určené na realizaci opatření operačního programu <i>Zaměstnanost 2014–2020</i> ke zvýšení zaměstnanosti a adaptability pracovní síly	MPSV	Ing. Beznoska	Kolegium NKÚ	19.08.2019	4/2019
18/29	Podpora konkurenceschopnosti prostřednictvím projektů na podporu ICT, které jsou financovány z prostředků operačních programů <i>Podnikání a inovace</i> a <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>	MPO	Ing. Kubíček	Kolegium NKÚ	30.09.2019	4/2019
18/30	Peněžní prostředky a majetek státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané policejní školy Ministerstva vnitra	MV	Ing. Stárek	Kolegium NKÚ	29.07.2019	4/2019
18/31	Peněžní prostředky určené na udržení a rozvoj schopností vzdušných sil Armády České republiky včetně nadzvukového letectva	MO	Ing. Reisingel, MPA	Kolegium NKÚ	30.09.2019	–
18/33	Podpora z operačního programu <i>Praha – pól růstu ČR</i> poskytnutá na sociální začleňování a na boj proti chudobě	MMR	Ing. Kínšt	Kolegium NKÚ	25.02.2019	3/2019
18/34	Implementace inteligentních dopravních systémů (ITS) v silniční infrastruktuře České republiky	MD	Ing. Kínšt	Kolegium NKÚ	25.03.2019	3/2019
18/35	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušný hospodařit Český báňský úřad	ČBÚ	Ing. Hykšová	Kolegium NKÚ	24.06.2019	4/2019

Přehled kontrolních akcí NKÚ se schváleným kontrolním závěrem v průběhu roku 2019						
Číslo KA	Předmět kontroly	Správce kapitoly	KZ vypracoval člen NKÚ	KZ schválil	Datum schválení KZ	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ částka/rok
18/36	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit příspěvkové organizace Národní knihovna České republiky a Moravská zemská knihovna v Brně	MK	Ing. Procházka	Kolegium NKÚ	04.11.2019	6/2019
19/01	Peněžní prostředky vynaložené na technickou pomoc z operačního programu <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>	MPO	Ing. Kinšt	Kolegium NKÚ	30.09.2019	6/2019
19/02	Majetek a peněžní prostředky státu určené na zajištění činnosti Generálního ředitelství cel	MF	Ing. Stárek	Kolegium NKÚ	09.12.2019	1/2020
19/03	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo kultury</i> za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva kultury za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem kultury pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018	MK	Ing. Steidlová	Kolegium NKÚ	04.11.2019	6/2019

Příloha č. 3 k výroční zprávě NKÚ za rok 2019

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán kontrolním výborem PS PČR						
Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
150	12.12.2019	25	15/34	1594/16	233/17	KV bere na vědomí: a) KZ 15/34, b) stanovisko MO obsažené v části IV materiálu vlády čj. 1594/16, c) stanovisko MPSV obsažené v části V materiálu vlády čj. 1594/16, d) stanovisko MZe obsažené v části VI materiálu vlády čj. 1594/16, e) usnesení vlády č. 233/17.
149	12.12.2019	25	16/15	588/17 132/18	793/17	KV bere na vědomí: a) KZ 16/15, b) stanovisko MK obsažené v části IV materiálu vlády čj. 588/17, c) opatření Národního divadla přijatá k odstranění zjištěných nedostatků a zamezení jejich opakování obsažená v části IV materiálu vlády čj. 588/17, d) usnesení vlády č. 793/17, e) informaci MK o stavu plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 132/18.
148	12.12.2019	25	15/27	1268/16 58/18	1079/16	KV I. bere na vědomí: a) KZ 15/27, b) stanovisko TA ČR obsažené v části III materiálu vlády čj. 1268/16, c) stanovisko Úřadu vlády ke stanovisku TA ČR obsažené v části III materiálu vlády čj. 1268/16, d) usnesení vlády č. 1079/16, e) informaci o plnění opatření ze stanoviska TA ČR ke KZ obsaženou v části II materiálu II. podává NKÚ podnět podle § 17 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, k provedení kontroly Peněžní prostředky státu určené na účelovou podporu výzkumu a vývoje prostřednictvím rozpočtové kapitoly TA ČR.

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán kontrolním výborem PS PČR							
Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru	
146	12.12.2019	25	17/06	242/18	386/18	KV bere na vědomí: a) KZ 17/06, b) stanovisko MZe a SZIF obsažené v části III materiálu vlády čj. 242/18, c) usnesení vlády č. 386/18, d) informaci MZe o stavu plnění přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ ze dne 29. 7. 2019 čj. 37242/2019-MZE-10011.	
140	14.11.2019	24	18/17	697/19	680/19	KV bere na vědomí: a) KZ 18/17, b) stanovisko MO obsažené v části IV materiálu vlády čj. 697/19, c) usnesení vlády č. 680/19.	
138	14.11.2019	24	17/35	1155/18	233/19	KV bere na vědomí: a) KZ 17/35, b) souhrnné stanovisko MD a společnosti České dráhy, a. s., obsažené v části IV materiálu vlády čj. 1155/18, c) usnesení vlády č. 233/19.	
137	14.11.2019	24	17/33	1051/18	232/19	KV bere na vědomí: a) KZ 17/33, b) stanovisko MD obsažené v části IV materiálu vlády čj. 1051/18, c) usnesení vlády č. 232/19.	
136	14.11.2019	24	17/32	766/18	715/18	KV bere na vědomí: a) KZ 17/32, b) stanovisko MD obsažené v části IV materiálu vlády čj. 766/18, c) usnesení vlády č. 715/18.	

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán kontrolním výborem PS PČR

Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
132	31.10.2019	23	18/02	173/19	234/19	KV I. bere na vědomí: a) KZ 18/02, b) stanovisko MO obsažené v části IV materiálu vlády čj. 173/19, c) usnesení vlády č. 234/19; II. žádá ministra obrany, aby předložil KV výsledky nápravných opatření do tří měsíců po projednání vládou, nebo do 30. 9. 2020, pokud vláda tento bod do tohoto termínu nezařadí k projednání.
131	31.10.2019	23	16/05	238/17 343/18	235/17	KV I. bere na vědomí: a) KZ 16/05, b) stanovisko MO obsažené v části IV materiálu vlády čj. 238/17, c) usnesení vlády č. 235/17, d) vyhodnocení opatření MO přijatých ke KZ obsažené v části II materiálu vlády čj. 343/18; II. žádá ministra obrany, aby do 30. 6. 2020 předložil KV metodiku řešení sledování veřejných zakázek (náhrada za nedokončený projekt „rodných listů veřejných zakázek“).
129	31.10.2019	23	15/32	1301/16	1080/16	KV bere na vědomí: a) KZ 15/32, b) stanovisko MV obsažené v části IV materiálu vlády čj. 1301/16, c) usnesení vlády č. 1080/16.
126	03.10.2019	22	17/15	915/18	722/18	KV I. bere na vědomí: a) KZ 17/15, b) stanovisko MPO, MŠMT, MZe a Úřadu vlády ČR obsažené v části III materiálu vlády čj. 915/18, c) usnesení vlády č. 722/18; II. doporučuje NKÚ, aby se i nadále intenzivně zabýval kontrolou v oblasti výzkumu, vývoje a inovací.

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán kontrolním výborem PS PČR							
Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru	
123	03.10.2019	22	15/20	1068/16	990/16	KV bere na vědomí: a) KZ 15/20, b) stanovisko MPSV a ÚP obsažené v části IV materiálu vlády čj. 1068/16, c) usnesení vlády č. 990/16.	
121	17.09.2019	21	16/25	278/18 594/18	388/18	KV bere na vědomí: a) KZ 16/25, b) stanovisko MPO obsažené v části IV materiálu vlády čj. 278/18, c) usnesení vlády č. 388/18, d) informaci MPO o postupu plnění opatření k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 594/18.	
120	17.09.2019	21	17/31	814/18	717/18	KV bere na vědomí: a) KZ 17/31, b) stanovisko MZe obsažené v části IV materiálu vlády čj. 814/18, c) usnesení vlády č. 717/18.	
119	17.09.2019	21	15/38	1706/16 1016/17	234/17	KV bere na vědomí: a) KZ 15/38, b) stanovisko MO obsažené v části IV materiálu vlády čj. 1706/16, c) usnesení vlády č. 234/17, d) vyhodnocení opatření MO ke KZ obsažené v části II materiálu vlády čj. 1016/17.	
118	17.09.2019	21	16/29	272/18	382/18	KV bere na vědomí: a) KZ 16/29, b) stanovisko MPSV obsažené v části IV materiálu vlády čj. 272/18, c) usnesení vlády č. 382/18.	
117	17.09.2019	21	17/30	724/18	720/18	KV bere na vědomí: a) KZ 17/30, b) stanovisko MO obsažené v části IV materiálu vlády čj. 724/18, c) usnesení vlády č. 720/18.	

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán kontrolním výborem PS PČR

Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
116	17.09.2019	21	17/18	408/18	383/18	KV bere na vědomí: a) KZ 17/18, b) stanovisko MŽP obsažené v části III materiálu vlády čj. 408/18, c) usnesení vlády č. 383/18.
115	17.09.2019	21	16/03	729/17 570/18	783/17	KV bere na vědomí: a) KZ 16/03, b) stanovisko MF obsažené v části III materiálu vlády čj. 729/17, c) usnesení vlády č. 783/17, d) informaci MF o stavu plnění nápravných opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 570/18.
114	17.09.2019	21	15/19	645/16 1702/16	777/16	KV bere na vědomí: a) KZ 15/19, b) stanovisko MK obsažené v části IV materiálu vlády čj. 645/16, c) usnesení vlády č. 777/16, d) informaci MK o stavu plnění nápravných opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 1702/16.
106	12.06.2019	20	17/09	611/18	714/18	KV I. bere na vědomí: a) KZ 17/09, b) stanovisko MD obsažené v části IV materiálu vlády čj. 611/18, c) stanovisko MMR obsažené v části V materiálu vlády čj. 611/18, d) usnesení vlády č. 714/18; II. žádá předsedu vlády, aby zpracoval a do 31. 12. 2019 předložil KV analýzu alternativ systémového financování sítě silnic II. a III. třídy.
105	12.06.2019	20	16/16	577/17	786/17	KV bere na vědomí: a) KZ 16/16, b) stanovisko MD obsažené v části IV materiálu vlády čj. 577/17, c) usnesení vlády č. 786/17.

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán kontrolním výborem PS PČR						
Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
104	12.06.2019	20	17/10	171/18	199/18	KV I. bere na vědomí: a) KZ 17/10, b) stanovisko MD obsažené v části IV materiálu vlády čj. 171/18, c) usnesení vlády č. 199/18; II. žádá ministra dopravy, aby do 30. 8. 2019 předložil KV aktuální informaci o průběhu výběrového řízení na dodavatele systému výkonového zpoplatnění.
103	12.06.2019	20	14/31	1045/16	988/16	KV I. bere na vědomí: a) KZ 14/31, b) zprávu MMR obsaženou v části III materiálu vlády čj. 1045/16, c) usnesení vlády č. 988/16; II. žádá ředitele České centrály cestovního ruchu – CzechTourism, aby do 30. 9. 2019 předložil KV přehled všech provedených opatření i všech aktuálně zaváděných opatření směřujících k odstranění zjištěných nedostatků a předcházení podobným problémům v budoucnosti.
96	11.06.2019	20	15/39	1085/16	1077/16	KV bere na vědomí: a) KZ 15/39, b) stanovisko ÚSTR obsažené v části II materiálu vlády čj. 1085/16, c) usnesení vlády č. 1077/16.
89	21.03.2019	18	15/18	687/16	776/16	KV I. bere na vědomí: a) KZ 15/18, b) stanovisko MMR obsažené v části IV materiálu vlády čj. 687/16, c) usnesení vlády č. 776/16, d) informaci MMR o plnění opatření ke KZ ze dne 25. 1. 2019 čj. 1125/2019-84; II. žádá ministryni pro místní rozvoj, aby předložila KV: a) do 30. 9. 2019 výsledky analýzy dopadů nové právní úpravy občanského zákoníku týkající se nájmu bytů, b) do 31. 1. 2020 analýzu rozporů soukromého a veřejného práva v oblasti bydlení včetně vymezení možných řešení.

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán kontrolním výborem PS PČR						
Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
88	21.03.2019	18	17/04	359/18 177/19	384/18	KV bere na vědomí: a) KZ 17/04, b) stanovisko MF a MŽP obsažené v části III materiálu vlády čj. 359/18, c) usnesení vlády č. 384/18, d) informaci MF a MŽP o stavu plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 177/19.
81	21.02.2019	17	15/28	1405/16	1084/16	KV bere na vědomí: a) KZ 15/28, b) stanovisko MK obsažené v části III materiálu vlády čj. 1405/16, c) usnesení vlády č. 1084/16.
80	21.02.2019	17	15/06	449/16	774/16	KV bere na vědomí: a) KZ 15/06, b) stanoviska MMR a MŠMT obsažené v části III materiálu vlády čj. 499/16, c) usnesení vlády č. 774/16.
79	21.02.2019	17	15/25	1552/16	1094/16	KV bere na vědomí: a) KZ 15/25, b) stanovisko MZV obsažené v části III materiálu vlády čj. 1552/16, c) usnesení vlády č. 1094/16.
77	07.02.2019	16	15/16	383/16 96/17	439/17	KV bere na vědomí: a) KZ 15/16, b) stanovisko MSp obsažené v části IV materiálu vlády čj. 383/16, c) usnesení vlády č. 439/17, d) informaci MSp o plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 96/17.

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán kontrolním výborem PS PČR						
Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
76	07.02.2019	16	15/13	715/16 1701/16	771/16	KV bere na vědomí: a) KZ 15/13, b) stanovisko MF obsažené v části III materiálu vlády čj. 715/16, c) usnesení vlády č. 771/16, d) informaci MF o plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 1701/16.
75	07.02.2019	16	15/15	712/16 1309/17	770/16	KV I. bere na vědomí: a) KZ 15/15, b) stanovisko MF a GŘ obsažené v části III materiálu vlády čj. 712/16, c) usnesení vlády č. 770/16, d) informaci MF o plnění opatření přijatých k odstranění nedostatků uvedených v KZ obsaženou v části II materiálu vlády čj. 1309/17; II. žádá ministryni financí, aby zabezpečila měření nákladů na výběr jednotlivých druhů daní a průběžně vyhodnocovala jejich efektivitu; III. žádá generální ředitelku GŘ, aby do 30. 4. 2019 předložila KV stávající vyhodnocení nákladů na výběr jednotlivých druhů daní a agend za rok 2018.
–	07.02.2019	16	15/18	687/16	776/16	Přerušeno.
70	10.01.2019	15	15/26	1249/16	1082/16	KV I. bere na vědomí: a) KZ 15/26, b) stanovisko MŠMT a MPSV obsažené v části III materiálu vlády čj. 1249/16, c) usnesení vlády č. 1082/16; II. žádá ministryni práce a sociálních věcí a ministra školství, mládeže a tělovýchovy, aby do 31. 7. 2019 předložili KV informaci, jakým způsobem byla realizována opatření uložená usnesením vlády č. 1082/16.
69	10.01.2019	15	15/15	712/16 1309/17	770/16	KV I. přerušuje projednávání KZ; II. žádá generální ředitelku GŘ podle § 39 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, o osobní účast na schůzi KV při projednávání tohoto KZ.

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán kontrolním výborem PS PČR						
Usnesení KV	Datum jednání	Schůze č.	KZ	Materiál vlády	Usnesení vlády	Shrnutí usnesení výboru
68	10.01.2019	15	15/17	1279/16	1078/16	<p>KV I. bere na vědomí:</p> <p>a) KZ 15/17,</p> <p>b) stanovisko MF, GŘČ a GŘC obsažené v části III materiálu vlády čj. 1279/16,</p> <p>c) usnesení vlády č. 1078/16;</p> <p>II. žádá ministryni financí, aby do 31. 7. 2019 předložila KV koncepci řešení realizace jednotného inkasního místa nebo obdobného projektu, obsahující seznam plánovaných opatření včetně harmonogramu, která povedou k realizaci jednotného inkasního místa nebo obdobného projektu, který bude z pohledu občanů plnit obdobnou funkci;</p> <p>III. na základě KZ 15/17 konstatuje, že část finančních prostředků nebyla využita efektivně a v souladu s cíli programu JIM;</p> <p>IV. žádá generální ředitelku GŘČ, aby do 28. 2. 2019 předložila KV odpovědi na dotazy, které nebyly zodpovězeny při projednávání tohoto KZ.</p>

Příloha č. 4 k výroční zprávě NKÚ za rok 2019

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán vládou ČR						
Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA	Vládou uložená opatření	Termín opatření	
837	25.11.2019	1034/19	18/30	Vláda ukládá prvnímu místopředsedovi vlády a ministru vnitra realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1034/19 a informovat vládu do 30. června 2020 o jejich plnění.	30.06.2020	
836	25.11.2019	969/19	18/16	Vláda ukládá ministru dopravy realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 969/19 a informovat vládu do 31. května 2020 o jejich plnění.	31.05.2020	
835	25.11.2019	935/19	18/35	Vláda ukládá předsedovi Českého báňského úřadu předložit vládě do 31. května 2020 informaci o plnění přijatých opatření vyplývajících z kontrolního závěru.	31.05.2020	
684	30.09.2019	569/19	18/34	Vláda ukládá ministru dopravy realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 569/19.	Neuložen	
683	30.09.2019	546/19	18/33	Neuloženo.	–	
682	30.09.2019	451/19	18/09	Vláda ukládá ministryni práce a sociálních věcí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 451/19 a informovat vládu do 30. června 2020 o jejich plnění.	30.06.2020	
681	30.09.2019	787/19	18/08	Vláda ukládá ministru zemědělství realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 787/19 do 31. března 2020.	31.03.2020	
680	30.09.2019	697/19	18/17	Vláda ukládá ministru obrany realizovat a vyhodnotit opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 697/19 a o výsledku informovat vládu do 31. srpna 2020.	31.08.2020	
679	30.09.2019	670/19	18/03	Vláda ukládá prvnímu místopředsedovi vlády a ministru vnitra, ministryni pro místní rozvoj, ministru zemědělství, životního prostředí a vedoucí Úřadu vlády České republiky realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 670/19 a informovat vládu do 31. března 2020 o jejich plnění.	31.03.2020	
678	30.09.2019	714/19	18/14	Vláda ukládá ministru zdravotnictví informovat vládu do 31. prosince 2020 o konečném stavu plnění nápravných opatření obsažených ve stanovisku uvedeném v části III/a materiálu čj. 714/19.	31.12.2020	

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán vládou ČR						
Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA	Vládou uložená opatření	Termín opatření	
677	30.09.2019	436/19	18/11	Vláda ukládá ministru zdravotnictví zajistit realizaci opatření obsažených ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 436/19.	Neuložen	
676	30.09.2019	352/19	18/13	Vláda ukládá ministru zdravotnictví zajistit realizaci opatření obsažených ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 352/19.	Neuložen	
675	30.09.2019	1050/18	17/19	Vláda ukládá: 1. ministru zdravotnictví zajistit realizaci opatření obsažených ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 1050/18, 2. ministru obrany zajistit realizaci opatření obsažených ve stanovisku uvedeném v části V materiálu čj. 1050/18.	Neuložen	
674	30.09.2019	349/19	18/06	Vláda ukládá místopředsedovi vlády a ministru průmyslu a obchodu průběžně vyhodnocovat přínosy a výsledky programů prioritní osy 1 <i>Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace</i> operačního programu <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i> a přijímat potřebná opatření ke zvýšení absorpční kapacity a akceleraci čerpání.	Neuložen	
673	30.09.2019	1057/18	18/01	Vláda ukládá místopředsedovi vlády a ministru průmyslu a obchodu realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 1057/18.	Neuložen	
672	30.09.2019	702/19	18/07	Vláda ukládá místopředsedkyni vlády a ministryni financí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 702/19 a informovat vládu do 28. února 2023 o jejich plnění.	28.02.2023	
671	30.09.2019	408/19	18/05	Vláda ukládá místopředsedkyni vlády a ministryni financí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 408/19 a informovat vládu do 31. března 2020 o jejich plnění.	31.03.2020	

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán vládou ČR						
Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA	Vládou uložená opatření	Termín opatření	
670	30.09.2019	803/19	18/20	Vláda ukládá: 1. prvnímu místopředsedovi vlády a ministru vnitra zohlednit výstupy z KZ při tvorbě strategie prevence kriminality v České republice na období od roku 2021, 2. ministryni spravedlnosti zohlednit výstupy z KZ při tvorbě nové resortní strategie prevence kriminality, 3. ministru obrany zohlednit výstupy z KZ při tvorbě <i>Koncepce primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany na období 2020–2027</i> , 4. prvnímu místopředsedovi vlády a ministru vnitra, ministryni spravedlnosti a ministru obrany realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 803/19.	Neuložen	
669	30.09.2019	295/19	18/12	Vláda ukládá prvnímu místopředsedovi vlády a ministru vnitra: 1. zohledňovat výstupy z KZ při aktualizacích <i>Koncepce rozvoje archivnictví v České republice na léta 2018 až 2025 s výhledem do roku 2035</i> , 2. realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 295/19.	Neuložen	
–	09.09.2019	569/19	18/34	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	546/19	18/33	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	451/19	18/09	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	787/19	18/08	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	697/19	18/17	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	670/19	18/03	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	714/19	18/14	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	436/19	18/11	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	352/19	18/13	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	1050/18	17/19	Staženo z programu.	–	

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán vládou ČR						
Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA	Vládou uložená opatření	Termín opatření	
–	09.09.2019	349/19	18/06	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	1057/18	18/01	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	702/19	18/07	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	408/19	18/05	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	803/19	18/20	Staženo z programu.	–	
–	09.09.2019	295/19	18/12	Staženo z programu.	–	
–	08.04.2019	1050/18	17/19	Staženo z programu.	–	
236	08.04.2019	256/19	18/04	Vláda ukládá místopředsedovi vlády a ministru životního prostředí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 256/19.	Neuložen	
235	08.04.2019	174/19	18/10	Vláda ukládá ministru obrany realizovat a vyhodnotit opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 174/19 a o výsledku informovat vládu do 28. února 2020.	28.02.2020	
234	08.04.2019	173/19	18/02	Vláda ukládá ministru obrany realizovat a vyhodnotit opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 173/19 a o výsledku informovat vládu do 30. dubna 2020.	30.04.2020	
233	08.04.2019	1155/18	17/35	Vláda ukládá ministru dopravy realizovat opatření navržená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 1155/18.	Neuložen	
232	08.04.2019	1051/18	17/33	Neuloženo.	–	
231	08.04.2019	94/19	17/36	Vláda ukládá ministryni financí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 94/19 a informovat vládu do 31. března 2021 o jejich plnění.	31.03.2021	
230	08.04.2019	260/19	17/21	Vláda ukládá ministryni financí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 260/19 a informovat vládu do 30. dubna 2020 o jejich plnění.	30.04.2020	

Přehled kontrolních akcí, jejichž schválený kontrolní závěr byl v roce 2019 projednán vládou ČR						
Usnesení vlády č.	Datum jednání	Materiál vlády čj.	Číslo KA	Vládou uložená opatření	Termín opatření	
229	08.04.2019	1172/18	17/34	Vláda ukládá ministryni financí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 1172/18 a informovat vládu do 30. června 2019 o jejich plnění.	30.06.2019	
48	21.01.2019	764/18	17/02	Vláda ukládá: 1. ministryni práce a sociálních věcí realizovat opatření obsažená ve stanoviscích uvedených v částech IV a V materiálu čj. 764/18, 2. vedoucí Úřadu vlády realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části VI materiálu čj. 764/18, 3. ministryni práce a sociálních věcí ve spolupráci s vedoucí Úřadu vlády informovat vládu do 31. prosince 2019 o realizaci uvedených opatření.	31.12.2019	
47	21.01.2019	960/18	17/12	Vláda ukládá ministryni financí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 960/18 a informovat vládu do 31. července 2021 o jejich plnění.	31.07.2021	
46	21.01.2019	927/18	17/25	Vláda ukládá ministryni financí, ministrům spravedlnosti a školství, mládeže a tělovýchovy realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 927/18 a informovat vládu do 31. března 2020 o jejich plnění.	31.03.2020	
45	21.01.2019	967/18	17/24	Vláda ukládá ministryni financí, prvnímu místopředsedovi vlády a ministru vnitra a ministryni pro místní rozvoj realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 967/18 a informovat vládu do 31. března 2020 o jejich plnění.	31.03.2020	
44	21.01.2019	921/18	17/27	Vláda ukládá prvnímu místopředsedovi vlády a ministru vnitra ve spolupráci se státním podnikem Česká pošta realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části III materiálu čj. 921/18 a informovat vládu do 31. prosince 2019 o jejich plnění.	31.12.2019	
43	21.01.2019	563/18	16/26	Vláda ukládá: 1. prvnímu místopředsedovi vlády a ministru vnitra realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části IV materiálu čj. 563/18, 2. ministryni financí realizovat opatření obsažená ve stanovisku uvedeném v části V materiálu čj. 563/18.	Neuložen	

Seznam zkratk

3E	účelnost, hospodárnost a efektivita
AČR	Armáda ČR
ADIS	<i>Automatizovaný daňový informační systém</i>
BIS	Bezpečnostní informační služba
BV	běžné výdaje
CNG	stlačený zemní plyn (alternativní palivo)
CS ČR	Celní správa ČR
ČBÚ	Český báňský úřad
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
DESI	index digitalizace hospodářství a společnosti
DP	daňové příjmy
DPH	daň z přidané hodnoty
EDA	Evropská obranná agentura
EET	elektronická evidence tržeb
EFTA	Evropské sdružení volného obchodu
EIS	souhrnný inovační index
EK	Evropská komise
ESA	Evropská kosmická agentura
ESI fondy	evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EUROSAI	Evropská organizace nejvyšších kontrolních institucí
FA	finanční audit
FADN	<i>Zemědělská účetní datová síť</i>
FM	finanční mechanismy
FS ČR	Finanční správa ČR
FV	finanční výkazy
GCI	globální index konkurenceschopnosti
GFŘ	Generální finanční ředitelství
GŘC	Generální ředitelství cel
HDP	hrubý domácí produkt
HMP	hlavní město Praha

ICT	informační a komunikační technologie
IISSP	<i>Integrovaný informační systém Státní pokladny</i>
INCOSAI	mezinárodní kongres nejvyšších kontrolních institucí
informační zákon	zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
INTOSAI	Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program</i>
IS	informační systém
IT	informační technologie
ITS	inteligentní silniční dopravní systémy
JIM	projekt jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů
KA	kontrolní akce
KEP	klimaticko-energetická politika
Kontaktní výbor	Kontaktní výbor vedoucích představitelů nejvyšších kontrolních institucí a Evropského účetního dvora
KRNAP	Krkonošský národní park
KV	kontrolní výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
KZ	kontrolní závěr
LPG	zkapalněný ropný plyn (alternativní palivo)
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MHD	městská hromadná doprava
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MSP	malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZK	Moravská zemská knihovna v Brně
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NK ČR	Národní knihovna České republiky

NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NNO	nestátní neziskové organizace
NP	národní park
NSRSS	<i>Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025</i>
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP	operační program
OP PIK	operační program <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>
OP PPR	operační program <i>Praha – pól růstu</i>
OP VVV	operační program <i>Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>
OPD	operační program <i>Doprava</i>
OPPI	operační program <i>Podnikání a inovace</i>
OPR	operační program <i>Rybářství</i>
OPTP	operační program <i>Technická pomoc</i>
OPVK	operační program <i>Vzdělávání pro konkurenceschopnost</i>
OPZ	operační program <i>Zaměstnanost</i>
OPŽP	operační program <i>Životní prostředí</i>
OSN	Organizace spojených národů
OZE	obnovitelné zdroje energie
p. b.	procentní bod
PČR	Policie České republiky
PO	příspěvková organizace
PPP	partnerství veřejného a soukromého sektoru
Program PK	<i>Program prevence kriminality na místní úrovni</i>
PRV	<i>Program rozvoje venkova</i>
PS PČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
PwC	společnost PricewaterhouseCoopers
RP	rozpočtové položky
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SDV	<i>Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020</i>
SG1	pracovní skupina EUROSAI pro profesní spolupráci
SMART	metoda nastavení cílů – cíle musí být konkrétní, měřitelné, dosažitelné, realistické a časově vymezené
SR	státní rozpočet
Státní politika vůči NNO 2015–2020	<i>Státní politika vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015–2020</i>

SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZÚ	státní závěrečný účet
TA ČR	Technologická agentura České republiky
ÚP	Úřad práce České republiky
ÚSTR	Ústav pro studium totalitních režimů
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
ÚZ	účetní závěrka
v.z.p.	system veřejného zdravotního pojištění
V4+2	uskupení nejvyšších kontrolních institucí států Visegrádské skupiny (Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko) + Rakouska a Slovinska
VoZP	Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky
VS	veřejná správa
VVI	výzkum, vývoj a inovace
VZP ČR	Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky
WGFACML	pracovní skupina INTOSAI pro boj proti korupci a praní špinavých peněz

**Vydal Nejvyšší kontrolní úřad
v roce 2020**

